

ESİAD

EGE SANAYİCİLERİ VE İŞİNSANLARI DERNEĞİ

DÖNÜŞÜMÜN AKIL HARİTASI

ESİAD YUVARLAK MASALARI

www.esiad.org.tr

İÇİNDEKİLER

Dönüşümün Akıl Haritası; *ESİAD Yuvarlak Masaları*

06	Sibel Zorlu <i>ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı</i>
16	Bülent Akgerman <i>ESİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı</i>
26	Murat Akkanlar <i>ESİAD Yönetim Kurulu Başkan Vekili</i>
30	Devrim Çukur <i>ESİAD Yönetim Kurulu Başkan Vekili</i>
38	Yakup Benli <i>Ekonomi, Finans ve Maliye Yuvarlak Masası Başkanı</i>
48	Yiğit Tatış <i>Girişimcilik ve Dijital Dönüşüm Yuvarlak Masası Başkanı</i>
58	Cem Koç <i>Kamuyu İlişkiler ve Kentsel Politikalar Yuvarlak Masası Başkanı</i>
66	Cem Heris <i>Sanayi ve Ticaret Politikaları ve Yatırım Ortamı Yuvarlak Masası Başkanı</i>
78	Neşe Gök <i>Sürdürülebilirlik ve Sosyal Politikalar Yuvarlak Masası Başkanı</i>
86	Temel Aycan Şen <i>Tarım, Turizm ve Hizmetler Yuvarlak Masası Başkanı</i>
94	Rebii Akdurak <i>Uluslararası İlişkiler ve AB Yuvarlak Masası Başkanı</i>
102	Ali Karamustafaoğlu <i>Üyelik Geliştirme ve Sosyal Etkinlikler Yuvarlak Masası Başkanı</i>
112	Ferit Kora <i>Dergi Çalışma Grubu Başkanı</i>
116	Muhittin Bilget <i>Ekonomi Gözlem Grubu Başkanı</i>
122	Ali Topçu <i>Hukuk Çalışma Grubu Başkanı</i>
128	Fatih Nail Aracı <i>Yayınlar Çalışma Grubu Başkanı</i>

KÜNYE

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: Mehmet Cemal TÜKEL
SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ VE PROJE EDITORYAL YÖNETMENİ: Seda GÖK

GÖRSEL YÖNETMEN: Nefise YILDIZ TORUN
GRAFİK TASARIM: Damla AKSAY

KATKIDA BULUNANLAR: Özlen Kavalalı, Meltem Seyis, Göksel Uçak

TİCARET GAZETESİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.
www.ticaretgazetesi.com.tr / **E-mail :** info@ticaretgazetesi.com.tr
9 Eylül Meydanı Meydan Han No: 13 D:7/701 Konak/İzmir
Tel : 0 (232) 461 96 42 - 461 96 45 / **Fax :** 0 (232) 484 87 80

ESİAD İLETİŞİM: 0 (232) 483 88 33
www.esiad.org.tr / info@esiad.org.tr

BASKI TARİHİ : 30 Ekim 2025

ÖNSÖZ

21. yüzyılın karmaşık sorunları, artık klasik çözümlerle yanıtlanamıyor. İklim krizinden dijital dönüşüme, jeopolitik kırılganlıklardan demografik değişimlere kadar birçok başlık, sadece bugünü değil, yarını da düşünerek hareket etmeyi zorunlu kılıyor. Böyle bir çağda, iş dünyasının sorumluluğu yalnızca üretmek değil; aynı zamanda değer yaratmak, dönüşüme öncülük etmek ve geleceği birlikte inşa etmek olmalıdır.

ESİAD olarak biz, bu çağın sorumluluğunu taşıyan bir iradeyle hareket ediyoruz. Yalnızca ekonomik kalkınmayı değil, aynı zamanda sosyal adaleti, çevresel sürdürülebilirliği ve teknolojik dönüşümü birlikte düşünüyoruz. Yuvarlak masalarımız ve çalışma gruplarımız, bu çok sesli çabanın bir yansıması... Fikirlerin filizlendiği, bilginin derinleştiği, ortak aklın vücut bulduğu platformlar... Her masa, başka bir ihtiyaca kulak verirken; tümü, aynı hayalin peşinde yürüyor: Daha adil, daha dirençli, daha yaşanabilir bir gelecek.

Çünkü biliyoruz: Gelecek, kendiliğinden gelmeyecek. Onu inşa edecek olanlar; düşünenler, sorumluluk alanlar ve birlikte hareket etmeyi bilenler olacak.

Bu kitap, düşünmeye, tartışmaya ve yeni yollar açmaya davet eden bir başlangıç. Her satır, geleceği birlikte tasarlamanın mümkün olduğunu gösteriyor. Biz inanıyoruz ki, ortak akılla güçlenen bu çaba, gelecek kuşaklara daha iyi bir dünya bırakmamızı mümkün kılacaktır.

SİBEL ZORLU
Yönetim Kurulu Başkanı

Dönüşümün Akıl Haritası; *ESİAD Yuvarlak Masaları*

Sibel Zorlu

Yönetim Kurulu Başkanı

Bülent Akgerman

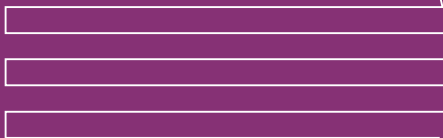
Yüksek İstişare Konseyi Başkanı

Murat Akkanlar

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Devrim Çukur

Yönetim Kurulu Başkan Vekili

ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı Sibel Zorlu, derneğin “Yuvarlak Masa” kültürüyle kapsayıcı bilgi ürettiğini söyledi

“Dönüşen dünyada sorumlu, hazırlıklı ve dayanıklı olmak zorundayız”

“Yuvarlak Masa kültürü, ESİAD’ın birlikte düşünme ve üretme anlayışının güçlü bir yansımasıdır. Temel hedefimiz ise çok net; ESİAD üyelerinin bilgiye ulaşmasını, çözüm üretme kapasitesini artırmasını ve karar alma süreçlerinde daha etkin bir rol üstlenmesini sağlamak. Yuvarlak Masalar aracılığıyla sadece farkındalık yaratmak değil, aynı zamanda politika önerileri geliştirmek, kamuoyunu doğru bilgilendirmek ve karar alıcılara yön gösterici katkı ve desteklerde bulunmak istiyoruz.”

Ege Sanayicileri ve İşinsanları Derneği (ESİAD) Başkanı Sibel Zorlu, iş dünyasının yaşadığı dönüşümleri ve bu süreçte ESİAD Yuvarlak Masaları’nın üstlendiği görevler ile geleceğe yönelik öngörülerini paylaştı.

Sürdürülebilirlik, yeşil-dijital-toplumsal dönüşümden oluşan üçüz dönüşüm ve nitelikli insan gücünü odağa aldıklarını belirten Zorlu, Türkiye’nin katma değerli üretimle küresel rekabet gücünü artırması ve ithalat bağımlılığını azaltması gerektiğini kaydetti. Pandemiyle İzmir’e gelen beyin göçünün kalıcı değerlere dönüştürülmesi gerektiğini vurgulayan Zorlu, tüm bu sürecin “**Dönüşen Dünyada Sorumlu, Hazırlıklı ve Dayanıklı Olmak**” mottosuyla yürütülmesi gerektiğine dikkat çekti.

ESİAD’daki “Yuvarlak Masa” yapılanması nasıl işliyor? Konuları nasıl belirliyorsunuz? Yuvarlak Masa kültürü, ESİAD’ın birlikte düşünme ve üretme anlayışının güçlü bir yansımasıdır.

Aslında bununla şunu söylüyoruz:

Her görüş değerlidir, her ses duyulmalıdır. Hiyerarşiden uzak, katılımcı ve çözüm odaklı bir zeminde fikir alışverişi yapabilmek, kurumsal yaklaşımımızın temel taşlarından. İş dünyasının çok farklı sektörleri ve ihtiyaçları var; bu çeşitliliği aynı çatı altında buluşturacak kapsayıcı bir yapı kurmak da doğal bir gerekliliktir. Yuvarlak Masalarımız tam da bu ihtiyaca yanıt veriyor.

Konuların nasıl belirlendiğine gelince, iki ana eksenle ilerliyoruz. Birincisi üyelerimizin gündemi, yani sahadan gelen talepler, ihtiyaçlar, sorunlar. İkincisi ise bizlerin, Yönetim Kurulu olarak, Türkiye ve dünya konjonktürünü göz önüne alarak belirlediğimiz stratejik öncelikler. Bu iki alanı harmanlayarak her masanın odak alanlarını oluşturuyoruz.

Temel hedefimiz ise çok net; ESİAD üyelerinin bilgiye ulaşmasını, çözüm üretme kapasitesini artırmasını ve karar alma süreçlerinde daha etkin bir rol üstlenmesini sağlamak. Yuvarlak Masalar aracılığıyla sadece farkındalık yaratmak değil, aynı zamanda politika önerileri geliştirmek, kamuoyunu doğru bilgilendirmek ve karar alıcılara yön gösterici katkı ve desteklerde bulunmak istiyoruz.

Özellikle sanayide dijitalleşmeden sürdürülebilirliğe, kentleşmeden dış ticarete kadar uzanan geniş bir yelpazede bilgi üreten bir yapı olmak istiyoruz. Özetle, Yuvarlak Masa kültürü bizim birlikte akıl yürütme, birlikte ilerleme biçimimiz. Ve bu kültürün ESİAD’a dinamizm, derinlik ve etki gücü kattığına inanıyorum.

İzmir’in girişimcilik potansiyelini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Girişimcilik, ESİAD’ın temel değerlerinden. İzmir’deki teknokentlere olan yoğun ilgi, üniversitelerin sağladığı insan kaynağı ve dış sermaye potansiyeliyle şehrin girişimcilik ekosisteminin güçlendirilmesini çok önemsiyoruz. İzmir, özel sektörü, üniversiteleri, yeni yapılanan bilişim vadisi ve insan kaynağıyla bu alanda önemli bir merkez haline gelebilir.

Küresel teknoloji devlerinin, girişimcilerin ve girişim sermayesi fonlarının ilgisini çekmek için somut planlar sunmamız ve insan kaynağımızı ön plana çıkarmamız gerekiyor. Her bir stratejik yatırım, beraberinde yeni fırsatları doğuracak ve bu alanlarda kümelenmeyi teşvik ederek ekosistemi daha da büyütecektir.

Günümüz iş dünyasında çok önemli bir paradigma değişimi yaşanıyor. Artık sadece “Ne kadar büyüdük?” değil, “Nasıl büyüyoruz?” sorusu ön planda. Bu bağlamda, ESİAD’ın gündeminde yer alan sürdürülebilir kalkınma amaçları, Yeşil Mutabakat ve dijital dönüşüm gibi konularda öncelikli çalışmalarınız neler oldu? Önümüzdeki dönemde neler planlıyorsunuz?

Haklısınız, “*Nasıl büyüyoruz?*” sorusu bizim için belirleyici oldu. ESİAD’ın gündeminde; sürdürülebilir kalkınma amaçlarıyla uyumlu ekonomik büyüme, Yeşil Mutabakat, dijital dönüşüm, döngüsel ekonomi, küresel düzeyde rekabet gücü yüksek bir sanayi, mesleki eğitim-istihdam bağlantısı ve AB normlarına uyum konuları yer alıyor.

Küresel düzeyde kabul görmüş ve artık zorunluluk haline gelmiş olan sürdürülebilirlik anlayışını her alana yansıtmak durumundayız.

ZORLU'DAN SATIR BAŞLARI...

İzmir yükselen bir değerdir. Yeni limanlarıyla birlikte bu gücü daha da artacak. İnsan gücü, akademik altyapısı ve yatırımcısıyla ciddi bir oyuncu konumundayız. Girişimcilik ekosistemi geliyor. İzmir'deki teknoparklara ciddi talep var. Bu konuda İzmir'de artık zemin oluştu. Sadece İzmir'e gelen yabancı sermayeyi ve dışardan gelecek fonları bu şehre çekebilmek için ekosistemin güçlendirilmesi gerekiyor Katılımcı "Yuvarlak Masa" kültürüyle her sesi dinleyerek kapsamlı bilgi ve politika önerileri üreten ESİAD, küresel sürdürülebilirlik standartlarına uyumu ve köklü kurumsal yapısıyla öne çıkan bir öncü STK konumundadır.

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve dijital/yapay zeka dönüşümü, ESİAD için sürdürülebilir büyüme ve yüksek teknoloji üretim alanında büyük fırsatlar sunmaktadır. İzmir'in aldığı nitelikli göç ve güçlü kamu-özel sektör -STK iş birliği potansiyeli, Yatırım Zirvesi gibi projelerle şehir ve ülke için katma değere dönüştürülebilir.

Sadece sanayide değil, hizmet sektöründen kentsel politikalara, turizme kadar sürdürülebilirliğin gereklerini yerine getirmeliyiz. Doğal kaynaklarımız hızla tükeniyor ve iklim değişikliği hepimiz için ciddi bir tehdit oluşturuyor. Bu yüzden, başta imalat sanayi olmak üzere ekonomiye bağlantılı tüm sektörlerdeki politikalarımızı sürdürülebilirlik üzerine inşa etmeliyiz. Sürdürülebilirlik dediğimizde sadece çevresel politikaları kastetmiyoruz; aynı zamanda sosyal politikaları ve yönetişimi de bu paralelde geliştirmeliyiz. Burada toplumsal cinsiyet eşitliği ve nitelikli eğitime erişim gibi konular bizim için en temel kriterler arasında yer alıyor. ESİAD olarak, tüm bu konularda, Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen 17 Sürdürülebilir Kalkınma Amacı (SKA) doğrultusunda çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz.

ESİAD olarak büyümeyi; çevresel sürdürülebilirlik, sosyal kapsayıcılık ve dijital yetkinliklerle birlikte değerlendiren bir anlayışı benimsiyoruz. Özellikle karbon ayak izi, kaynak verimliliği ve tedarik zinciri sürdürülebilirliği gibi konular, üyelerimizin rekabet gücünü doğrudan etkiliyor. Bu bağlamda gerçekleştirdiğimiz eğitimler, farkındalık çalışmaları ve sektörel analiz toplantılarıyla hem bilgi düzeyini artırmaya hem de bu süreci stratejik bir avantaja dönüştürmeye çalışıyoruz. Bu dönem ESG (Çevresel, Sosyal, Yönetişim) kriterlerine uyum, sürdürülebilirlik raporlaması, döngüsel ekonomi uygulamaları ve yeşil finansman gibi daha teknik ve uygulamaya dönük alanlara odaklandık.

Çünkü biliyoruz ki sürdürülebilirlik artık bir niş alan değil, iş stratejilerinin merkezine yerleşmesi gereken bir yapı.

İkinci önemli önceliğimiz ise Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum sağlamak. Avrupa Birliği, tüm dünyayı tehdit eden iklim değişikliği karşısında karbon nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koyarak bu önemli mutabakatı açıkladı. Esas itibarıyla bu belgeye baktığımızda, AB'nin yeni büyüme stratejisi olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla, bu strateji her sektörde karbonsuzlaşma politikalarını zorunlu kılıyor ve aynı zamanda AB'nin ticaret politikaları da yeşil dönüşüm üzerinden şekilleniyor. Döngüsel ekonomi ise bu dönüşümün en önemli unsurlarından biri.

Türkiye'nin de 2053 karbon nötr hedefini ilan ettiğini unutmamak lazım. Ancak işin içine AB'nin karbonsuzlaşmaya dayalı ticaret politikaları girince, iş dünyası olarak elimizi hızlı tutmamız gerekiyor. Özellikle 2026 yılı başında AB tarafından uygulanmaya başlanacak olan Sınırdaki Karbon Mekanizması düzenlemesi karşısında tedbir almamız şart. Aksi takdirde, Gümrük Birliği ile elde etmiş olduğumuz avantajları kaybedebiliriz. Bu konuda Ticaret Bakanlığı ve Avrupa Birliği Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği ile yakın temas halindeyiz.

Tüm bu dönüşüm başlıklarını yatay olarak kesen ve olmazsa olmaz gördüğümüz konu ise eğitim. Nitelikli insan gücüne ihtiyacımızı her fırsatta dile getiriyoruz.

Ancak yapay zeka çağında olduğumuzu düşündüğümüzde konuya daha kapsamlı yaklaşmak durumunda olduğumuzun farkındayız; toplumsal dönüşümü gerçekleştirmek zorundayız. Bu bağlamda dijital dönüşüm de bir diğer öncelikli alanımız. Ancak bu dönüşümü sadece teknolojik altyapı yatırımı olarak değil, aynı zamanda bir zihniyet dönüşümü olarak görüyoruz. Yapay zekadan veri analitiğine, siber güvenliğten akıllı üretim sistemlerine kadar pek çok başlıkta bilgi paylaşımı ve kapasite geliştirme çalışmaları yürüttük.

ESİAD olarak dijital dönüşüm konusunda 4 serilik toplantılar düzenledik. Bu toplantıları EGIAD iş birliğinde gerçekleştirdiğimiz Dijital Dönüşüm Zirvesi izledi. Bu yıl da "Yapay Zeka Zirvesi"ni gerçekleştirdik. Önümüzdeki dönemde bu çalışmalar daha da derinleşecek.

Ayrıca, nitelikli insan gücü yetiştirilmesi konusu bizim için kritik önemde. Mesleki eğitim-istihdam ilişkisinde yapısal sorunları aşmak için sadece eğitim kurumlarını değil, işverenleri de dönüşüme ortak edecek bir yaklaşımı savunuyoruz. Gençlerin dijital yetkinlikleriyle sanayinin ihtiyaçları arasındaki boşluğu kapatmadan, sağlıklı bir dönüşümden söz etmemiz mümkün değil.

Tüm bu çalışmalarla amacımız, sadece ESİAD üyelerini değil, aynı zamanda İzmir'i ve Ege'yi geleceğin üretim, yatırım ve yaşam merkezlerinden biri haline getirmek. Bu dönüşümde yol gösterici, bağlantı kurucu ve vizyon koyucu bir rol üstlenmeye devam edeceğiz.

ESİAD'ın artık imza projesi haline gelen Yatırım Zirvesi'nden de söz etmekte fayda var. Bu yıl dördüncüsünü düzenleyeceğimiz zirve hangi ihtiyaçtan doğdu ve nasıl sonuçlar veriyor? ESİAD Yatırım Zirvesi'ni ülkemizin ihtiyaç duyduğu finansman kaynaklarıyla iş dünyasını bir araya getirmek amacıyla tasarladık. "Doğru Yatırım, Doğru Finansman ve Güçlü Yarınlar" mottosuyla 2022 yılında ilkinin gerçekleştirdiğimiz zirvemiz, geleneksel hale geldi ve her yıl artan bir ilgiyle karşılanıyor.

ÜLKE TARİHİMİZİN EN ÖZEL VE ANLAMLI GÜNLERİNDEN BİRİNE HEP BİRLİKTE ŞAHİT OLDUK VE CUMHURİYETİMİZİN 100.YILINI KUTLADIK. BU TARİHTE ESİAD'IN BAŞKANLIĞINI YÜRÜTÜYOR OLMAK, ÜSTELİK 1992'DE KURULMUŞ OLAN DERNEĞİMİZİN İLK KADIN BAŞKANI SIFATINI TAŞIMAK, BENİM İÇİN AYRI BİR GURUR VESİLESİ OLDU.

Buradaki temel amacımız; şirketlerimizin ölçeğini büyütebilmek, bölgemize nitelikli yatırımlar çekebilmek ve rekabetçiliğimizi artıracak güçlü bir finansal altyapıya ulaşmak. İzmir’e fon, sermaye ve doğrudan yabancı yatırımcı ilgisini çekmek, bölgesel kalkınmanın sürdürülebilirliğine katkı sağlamak açısından büyük önem taşıyor.

Bu yıl dördüncü kez 7 Ekim’de düzenlediğimiz Zirvemizin ana teması **“Savunma ve Havacılık Sanayii”** olacak. İzmir’in, savunma sanayiine destek verecek şekilde yüksek teknoloji üreten öncü kentlerden biri haline gelmesini arzu ediyoruz. Özellikle son dönemlerde yaşanan jeopolitik gerginlikler, savaşlar, savunma sanayiini ön plana çıkarmaya başladı. Avrupa Birliği’nin bu alanda ciddi yatırımlara yönelmekte olduğunu gözlemliyoruz. Türkiye’nin uluslararası rekabetçilikte önde gelen sektörleri arasında bulunan savunma sanayiinde sürdürülebilirlik bakımından yatırımların ülke çapında yaygınlaştırılması önem taşıyor. İzmir’in de bu ana arterlerden biri haline gelme potansiyeli taşıdığına inanıyorum.

Her başkanın kendi görev sürecinde ön plana çıkardığı bir başlık ve motto var. Sizin öncelikleriniz ve bu dönemin mottosu neler oldu?

Göreve başladığımda, dünya pandemi sonrası yeniden yapılanmayı konuşuyordu; tedarik zincirleri kırılmış, dijitalleşme ivme kazanmış, sürdürülebilirlik artık bir seçenek değil, zorunluluk haline gelmişti. Dolayısıyla bizim de bu süreci doğru okuyan, değişimi yönlendirebilen ve üyelerimize yol gösterebilen bir vizyon ortaya koymamız gerekiyordu.

Bu doğrultuda başlıca üç ana eksen belirledik: Yeşil dönüşüm, dijital dönüşüm ve bu iki başlığı destekleyen toplumsal dönüşüm. Biz buna **“Üçüz Dönüşüm”** diyoruz. Çünkü yalnızca yeşil sanayi ve teknolojik altyapıya yatırım yapmak yeterli değil; bu dönüşümün kalıcı ve anlamlı olabilmesi için değişen dünyada yeni yetkinlikler ve becerilerle donatılmış nitelikli insan kaynağı,

değişime açık kurumsal yapılar ve çağın gerekliliklerine uyum sağlayan bir yönetim anlayışı da şart.

Tüm bu yaşananları ve geldiğimiz noktayı özetleyen, dönemimizin mottosu diyebileceğim başlık ise şu oldu: **“Dönüşen Dünyada Sorumlu, Hazırlıklı ve Dayanıklı Olmak.”** Bu mottoyla sadece bugünü değil, geleceği de düşünen, sadece ekonomik olarak değil, çevresel ve sosyal açıdan da dirençli bir toplum yaratmak zorundayız.

Attığımız her adımın, sadece ESİAD’ın kurumsal mirasına stratejik bir katkı olması için değil, aynı zamanda topluma, kentimize, bölgemize bir fayda sağlaması için çalışıyoruz.

Bir örnek vermek isterim. Bu dönem su konusunu öncelikli temalarımız arasına aldık. İlerleyen dönemde su kıtlığı yaşayacağımız öngörülüyor. İzmir AB Bilgi Merkezi olarak gençlere yönelik olarak her yıl düzenlediğimiz Climathon etkinliğimizin temasını **“Suyun Yarımları”** olarak belirledik. Kentimiz İzmir Derneği ile birlikte **“Suyun Mucitleri”** projesini bu yaz döneminde hayata geçirdik. Amacımız ortaokul öğrencilerinin su konusunda farkındalıklarını artırmak.

Ve nihayet ESİAD olarak başlattığımız Sürdürülebilirlik Konferansımızı bu yıl su temasıyla düzenleyeceğiz. Sanayide, tarımda ve kentlerimizde su tüketimini ve alınması gereken tedbirleri konuşacağız.

Genişletilmiş yönetim kurulu toplantısı modeli uyguluyorsunuz. Bu modelin ESİAD’ın vizyonuna getirileri neler oldu?

Faaliyet Kurulu adını verdiğimiz Genişletilmiş Yönetim Kurulu modelimiz, ESİAD’ın birlikte düşünme ve birlikte üretme kültürünün kurumsal bir yansımasıdır. Bu yapı, yönetim kurulunun asil ve yedek üyeleri ile denetleme kurulu üyelerinden oluşuyor. En önemli özelliği ise derneğimizin tüm dinamiklerini sürece dâhil etmesi.

Asil ve yedek yönetim kurulu üyelerimiz aynı zamanda yuvarlak masa başkan ve başkan yardımcılarını oluşturuyor. Böylece sahadaki gelişmeleri, üyelerimizin ihtiyaçlarını ve sektör bazlı öncelikleri doğrudan yönetim vizyonuna yansıtabiliyoruz.

Bu model bize klasik bir karar alma yapısının çok ötesinde bir esneklik ve zenginlik kazandırdı. Karar süreçlerimiz hem daha katılımcı hale geldi hem de çok daha besleyici bir zemine oturdu. Farklı disiplinlerden gelen üyelerimizin

katkısıyla aynı konuya birçok farklı perspektiften bakabiliyoruz. Bu da alınan kararların hem uygulama kabiliyetini hem de etki gücünü ciddi şekilde artırıyor.

Ayrıca, ESİAD’ın hafızasını ve değerlerini canlı tutmak adına Yüksek İstişare Konseyimizi de sürece dahil ediyoruz. Kurucu başkanlarımız ve geçmiş dönem büyüklüğümüzün tecrübe ve geleceğe dair öngörülerini de bizim için çok kıymetli. Sonuç olarak Faaliyet Kurulu modelimiz, yönetimi daha erişilebilir, süreci daha şeffaf ve kararları daha güçlü kılan bir yapı sundu bize. ESİAD’da her sesin karşılık bulduğu, her fikrin değerli sayıldığı bir ortam inşa etmeye çalışıyoruz. Bu model de bu anlayışın en somut ve en başarılı örneklerinden biri oldu.

STK’ların içindeki bilgi, network altyapısına yönelik gücün daha fazla kullanılması gerektiği sıklıkla dile getiriliyor. Türkiye bu gücü tam olarak kullanabiliyor mu? STK’lara yönelik nasıl bir politika izlenmeli?

Sivil toplum kuruluşları, sadece temsil ettikleri üyelerin değil, aynı zamanda bulundukları şehirlerin ve ülkelerin ortak aklını ve vicdanını da yansıtır. Bu nedenle STK’ların sahip olduğu bilgi birikimi, sosyal sermaye ve ilişki ağları yalnızca birer envanter değil; ekonomik ve sosyal kalkınma aracıdır.

Bugün gelişmiş ülkelerde sivil toplum, kamu politikalarının oluşturulmasında danışılan ve görüşleri alınan bir aktör konumundadır. Oysa bizde çoğu zaman STK’lara, sadece taleplerini ileten yapılar gözüyle bakılıyor. Halbuki bizler, sahadan gelen bilgiyle küresel rekabet koşullarında çözümler geliştiriyor, strateji oluşturuyoruz. Bu kapasitemizin kamu yönetimi tarafından daha sistematik biçimde sürece dahil edilmesi gerekiyor. Bu nedenle kamu-STK iş birliği daha kurumsal, daha açık ve daha düzenli bir yapıya kavuşmalı.

Özellikle yerel yönetimlerle sivil toplum arasında **“danışma değil, birlikte tasarlama”** anlayışının gelişmesini çok önemsiyoruz.

ESİAD olarak, bu sürecin öncülerinden biri olmaya çalışıyoruz. Bilgiyi, deneyimi ve network'ü üyelerimiz için değil; yaşadığımız kent ve ülke için de harekete geçirecek mekanizmalar kuruyoruz. Çünkü biz inanıyoruz ki, güçlü bir sivil toplum olmadan güçlü bir kalkınma modeli kurulamaz.

Yeni dünya düzeni, çok aktörlü bir oyun alanı. Bu oyunda sesi duyulan, etkisi hissedilen bir Türkiye için, sivil toplumun daha cesur, daha donanımlı ve daha görünür olması gerekiyor. ESİAD olarak bu dönüşümün hem parçası hem taşıyıcısı olmaya devam edeceğiz.

Siz aynı zamanda, İzmir AB Bilgi Merkezi olarak faaliyetlerde bulunuyorsunuz. Ondan da biraz söz eder misiniz?

ESİAD olarak 29 yıldır Avrupa Birliği Bilgi Merkezi'ne ev sahipliği yapıyoruz. Bu görevi üstlenen tek STK olma özelliğine de sahibiz.

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne entegrasyonunu, Gümrük Birliği'nin güncellenmesini savunuyoruz. Yeşil ve dijital dönüşüm, sürdürülebilir kalkınma gibi konularda hem kamuya hem iş dünyasına rehberlik edecek öneriler geliştiriyoruz.

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu ile yakın çalışarak kültür-sanattan iklim değişikliğine, dijital yetkinliklere ve Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi konularda toplumda farkındalık yaratacak çalışmalar yürütüyoruz.

Geçtiğimiz yıl Avrupa Birliği'nin merkezi olan Brüksel'i ziyaret ederek, Türkiye'nin AB'ye uyum sürecine ve gümrük birliğinin güncellenmesinin önemine dikkat çekmek istedik. Türkiye, AB'ye aday ülke olmasının yanı sıra 1996 yılından bu yana gümrük birliğinin içinde. Aynı zamanda birinci sıradaki ticaret partnerimiz. İhracatımızın yüzde 43.5'ini AB ülkelerine gerçekleştiriyoruz. Dolayısıyla AB'ye üyelik hedefinden vazgeçmeden ilişkilerimizi canlı tutmak zorundayız.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ziyareti

Attığımız her adımın, sadece ESİAD'ın kurumsal mirasına stratejik bir katkı olması için değil, aynı zamanda topluma, kentimize, bölgemize bir fayda sağlaması için çalışıyoruz.

Türkiye'nin ihracat kilogram birim fiyatı 1,55 dolar seviyesinde... Bu değeri arttırmak için katma değerli üretim önemli. Türkiye'nin üretim ve ihracatta katma değeri yükseltmesi için önceliklendirmesi gerekenleri anlatır mısınız?

Ne yazık ki emek-yoğun, düşük teknoloji ürünler üretiyoruz. Bu da bizi küresel değer zincirinin alt basamaklarına mahkûm ediyor. Oysa bizim artık küresel ticaret savaşlarının iyice kızıştığı bu dönemde pozisyon değiştirmemiz ve katma değerli üretimle yukarılara tırmanmamız gerekiyor. Katma değerli üretim diyoruz ama bunun sadece bir teknoloji meselesi olmadığını da görmek zorundayız. Üretimin yüzde 70'inin ithal girdilere dayanıyor olması bir yapısal kırılganlık. Kalan yüzde 30'un da yarısı ithalata bağımlı. Bu tablo bize açıkça gösteriyor ki, artık üretimin yalnızca son çıktısına değil, girdisine de bakmamız gerekiyor. Yerli ara malı üretimini artırmadan katma değeri kalıcı şekilde yükseltmemiz mümkün değil.

Bu noktada Türkiye'nin birkaç alana odaklanması gerektiğini düşünüyorum. Öncelikle yüksek teknolojiye dayalı

üretim altyapısına yatırım şart. Bu sadece fiziksel yatırım değil; insan kaynağından Ar-Ge ekosistemine, üniversite-sanayi iş birliğinden veriye erişime kadar çok boyutlu bir dönüşüm gerektiriyor. Ayrıca yeşil dönüşüm ve dijitalleşme artık sadece bir tercih değil, küresel pazarlarda var olmanın ön koşulu. Bu alanlarda geri kalmak, sadece ihracatımızın niteliğini değil, niceliğini de tehdit eder.

Diğer yandan stratejik tedarik güvenliği konusu daha fazla gündeme alınmalı. Kritik girdilerde dışa bağımlılığı azaltmak için hem kamunun hem özel sektörün ortak stratejiler geliştirmesi gerekiyor. Özellikle kimya, elektronik, makine ve savunma sanayi gibi alanlarda yerli üretim kapasitesinin artırılması, sadece

ekonomik değil, aynı zamanda stratejik bir zorunluluk.

Ayrıca tasarım ve markalaşma konularında da daha güçlü adımlar atmalıyız. Katma değer, yalnızca ürettiğiniz teknolojiye değil, nasıl sunduğunuzdan da gelir. Bu yüzden Türk malı imajının küresel pazarlarda güçlenmesi, ihracatımıza doğrudan yansımaktır. Kısacası mesele sadece üretmek değil; ne ürettiğiniz, nasıl ürettiğiniz ve hangi pazarları hedef aldığınızla anlam kazanıyor. Türkiye bu dönüşümü gerçekleştirebilecek potansiyele sahip ama bunun için kısa vadeli reflekslerin ötesine geçerek, uzun vadeli bir üretim ve ihracat vizyonuna ihtiyaç var.

ESİAD aynı zamanda Global Compact üyesi. Bu konuda yaptığınız çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz?

ESİAD olarak 2019 yılından bu yana Global Compact imzacısıyız. Bu platform aslında, Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler

T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi Başkanı Burak Dağlıoğlu ziyareti

İZMİR AB BİLGİ MERKEZİ OLARAK GENÇLER İÇİN HER YIL DÜZENLEDİĞİMİZ CLİMATHON ETKİNLİĞİMİZİN BU YILKİ TEMASINI “SUYUN YARINLARI” OLARAK BELİRLLEDİK. KENTİMİZ İZMİR DERNEĞİ İLE BİRLİKTE “SUYUN MUCİTLERİ” PROJESİNİ BU YAZ DÖNEMİNDE HAYATA GEÇİRDİK.

Sözleşmesi'ni (UN Global Compact) bölgesel ölçekte daha görünür ve etkin kılmak amacıyla oluşturulmuş bir iş birliği ağı. Biz de bu çerçevede sürdürülebilir kalkınma ilkelerini İzmir iş dünyasında daha fazla yaygınlaştırmak, şirketlerin bu alandaki kapasitelerini geliştirmek ve iyi örnekleri görünür kılmak için çalışıyoruz. İki yılda bir sorumluluk bildirimi şeklinde raporumuzu sunuyoruz ve bu ilkeleri desteklemek amacıyla gerçekleştirdiğimiz çalışmaları aktarıyoruz.

Pandemi ile birlikte İzmir önemli bir beyin göçü aldı. Bu nitelikli iş gücünü şehir dinamiklerinde verimli hale getirmek için neler yapabiliriz? Pandemi döneminde İzmir'in özellikle nitelikli iş gücü açısından ciddi bir iç göç aldığı doğru. Bu, şehir açısından çok kıymetli bir kazanım. Özellikle teknoloji, tasarım, girişimcilik ve yaratıcı endüstrilerde çalışan pek çok nitelikli birey, İstanbul gibi büyük metropollerin stresinden uzaklaşarak İzmir'i yaşam

ve üretim alanı olarak seçti. Bu aslında İzmir'in geleceği için tarihi bir eşik. Şimdi kritik soru şu: Bu insanları sadece ağırlamak mı istiyoruz, yoksa onlar İzmir'in dönüşümünde mi yer alacak?

Bunun yolu, onları şehirle ve şehirdeki değer üretim mekanizmalarıyla gerçekten entegre edebilmekten geçiyor. Yani fiziksel olarak burada bulunan insanları, zihinsel ve üretimsel olarak da bu ekosistemin içine dahil etmemiz gerekiyor.

ABD Eski Büyükelçisi Jeffry L. Flake ile toplantı

İşte tam bu noktada İzQ gibi yaratıcı girişimcilik platformları, üniversitelerin kuluçka merkezleri ve teknoparklar devreye giriyor. Bu yapılar ile özel sektör arasında yakın iş birliği çok önemli. Nitekim bu konudaki yaklaşımımızın bir yansıması olarak İzQ Girişimcilik İnovasyon Danışmanlık A.Ş. ve İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi A.Ş.'nin ortakları arasında yer alıyoruz. Yazılım ve Bilişim Sanayicileri Kümelenme Derneği'nin (YABİSAK) kurucu üyesiyiz.

Ayrıca kentimizin tarihi mirasına sahip çıkan TARKEM'in kurucu ortaklarından biri olmaktan memnuniyet duyuyoruz. Sonuç olarak İzmir'in, "farklı yaşam tarzlarını besleyen, açık fikrli ve özgürlükçü şehir" kimliğini desteklememiz gerektiğini düşünüyoruz.

Genç bir girişimcinin ya da yaratıcı bir profesyonelin "Ben neden burada kalayım?" sorusuna verecek çok güçlü ve somut yanıtlarımız olmalı: İlham veren bir topluluk, ulaşılabilir destek mekanizmaları, iş birlikleri, görünürlük fırsatları ve yaşanabilirlik. İzmir artık sadece yaşanacak değil, yaşatarak üretecek bir şehir olmalı. İşte gerçek dönüşüm burada başlıyor.

Son olarak sizin Başkanlığınız Cumhuriyetimizin 100. yılına denk geldi. Neler söylemek istersiniz? Ülke tarihimizin en özel ve anlamlı günlerinden birine hep birlikte şahit olduk ve Cumhuriyetimizin 100. yılını kutladık. Bu tarihte ESİAD'ın başkanlığını yürütüyor olmak, üstelik 1992'de kurulmuş olan denegimizin ilk kadın başkanı sıfatını taşımak, benim için ayrı bir gurur vesilesi oldu.

ESİAD OLARAK, KAMU - STK İŞ BİRLİĞİNİN ÖNCÜLERİNDEN BİRİ OLMAYA ÇALIŞIYORUZ. BİLGİYİ, DENEYİMİ VE NETWORK'Ü ÜYELERİMİZ İÇİN DEĞİL; YAŞADIĞIMIZ KENT VE ÜLKE İÇİN DE HAREKETE GEÇİRECEK MEKANİZMALAR KURUYORUZ. ÇÜNKÜ BİZ İNANIYORUZ Kİ, GÜÇLÜ BİR SİVİL TOPLUM OLMADAN GÜÇLÜ BİR KALKINMA MODELİ KURULAMAZ.

Zorlu, Seda Gök'e yuvarlak masa kültürü ve çalışmaları hakkında bilgi verdi

100. yılımıza yakışır kutlamalar yapmaya çalıştık. "Türkiye Cumhuriyeti 100. Yaşında" temalı hatıra pulları bastırdık. Bu pullar, sadece koleksiyonerler için değil, herkesin saklayacağı kıymetli bir anı oldu. Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu iş birliğiyle AB İzmir Filarmoni Orkestrası Konseri düzenledik. 10.000 ağaç dikerek gelecek nesillerimize miras bırakmak istedik.

Ayrıca yine Cumhuriyetimizin 100. yılı anısına çerçevesinde çok değerli bir çalışmayı başlattık. Hem İzmir'de hem ülke genelinde yaşanan ekonomik ve toplumsal gelişmeler ışığında ESİAD'ın tarihini bir kitapta toplamayı amaçlıyoruz. Cumhuriyetimizin yeni yüzyılının bize getirdiği görev ve sorumluluk bilincine en üst seviyede sahip olmamız gerektiğine inanıyoruz. ●

ESİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Bülent Akgerman: ESİAD Modeli İzmir’e ilham veriyor. Yuvarlak Masalar, sadece tartışma değil, etki üretme merkezi!

“Kentin markalaşmasında stratejik odak şart”

“Yuvarlak masa modeli bizim kurumsal hafızamızı güçlendiren ve sürekli kendini besleyen bir yapıya dönüştü. ESİAD’ın kolektif aklı bu masalarda şekilleniyor. Yuvarlak masa modeli disiplinler arası bir düşünme ve üretme zemini kuruyor”

“İzmir’in potansiyeli çok büyük ama bunu dünya ölçeğinde bir marka haline getirebilmek için artık dağınık çabaları birleştiren, süreklilik arz eden, profesyonel bir stratejiye ihtiyacımız var”

ESİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Bülent Akgerman, kentin sadece bugününe değil, yarınına da ışık tutacak açıklamalarda bulundu. ESİAD’ın ‘derinleşme’ arayışıyla doğan ve disiplinler arası ortak akıl üreten yuvarlak masa yapılanmasının öneminden, İzmir’in küresel bir marka olma yolundaki stratejik eksikliklerine kadar birçok konuya değinen Akgerman, “*Şehrin Manifestosu olmalı*” fikrini yineledi.

İzmir’in eşsiz yaşam kalitesi, sürdürülebilirlik potansiyeli ve girişimcilik ruhuna dikkat çeken Akgerman, bölgesel kalkınmadan sosyal eşitsizliklere, tarım-ticaret-turizm üçlüsünün dönüşümünden ‘serbest şehir’ modeline kadar geniş bir yelpazede vizyoner adımlar önerdi. İzmir’in kolektif aklını harekete geçirme çağrısı yapan Akgerman, STK’ların güç birliği ve kentin potansiyelini doğru stratejilerle görünürlük kılmanının anahtarlarını sunuyor.

ESİAD bünyesindeki yuvarlak masa yapılanması, son yıllarda dikkat çeken bir model haline geldi. Sizce bu yapı nasıl bir ihtiyaçtan doğdu ve uzun vadede nasıl bir değere dönüşebilir?
Yuvarlak masa modeli aslında çok temel bir arayıştan doğdu: Derinleşmek.

Açıkça söylemek gerekirse, söz konusu arayıştayken TÜSİAD’daki uygulamalardan da esinlenildi. Sivil toplumda çoğu zaman gündem çok hızlı akar, birçok konu konuşulur ama bazen yeterince derinleşilemez. Biz ESİAD’da tam tersine, belli başlıklarda sürekli çalışan, takip eden, politika geliştiren yapılar oluşturalım istedik. Böylece sadece tespit yapan değil, proaktif yaklaşımla çözüm öneren bir pozisyona geçebilmek mümkün oldu. Yuvarlak masa modeli bir başka açıdan da çok kıymetli: Disiplinler arası bir düşünme ve üretme zemini kuruyor. Mesela sürdürülebilirlik dediğinizde, bu yalnızca çevreyle sınırlı bir mesele değil; sanayiyle, hukukla, sosyal politikalarla iç içe bir konu. İşte bu başlıkların kesiştiği yerlerde ortak akıl üretmek için bu tür yapıların önemi artıyor.

Ayrıca her yuvarlak masanın kendi başkanı ve işleyişi var. Bu da sorumluluk dağıtımını ve katılımı güçlendiriyor. ESİAD gibi çok sayıda dinamik ve donanımlı üyesi olan bir yapıda, bu modeli hayata geçirmek, iç potansiyeli etkinleştirmek açısından da çok değerli.

Uzun vadede şunu hedefliyoruz: Bu masalar sadece birer tartışma değil, aynı zamanda öneri ve etki üretme merkezleri olsun. Geliştirilen içerikler hem kamu politikalarına hem de iş dünyasının stratejik yönelimlerine ışık tutsun.

Kısacası, yuvarlak masa modeli bizim kurumsal hafızamızı güçlendiren ve sürekli kendini besleyen bir yapıya dönüştü. ESİAD’ın kolektif aklı bu masalarda şekilleniyor diyebilirim.

Önümüzdeki dönemde ESİAD’ın yuvarlak masa kültürünü daha da geliştirmek için nasıl adımlar atılması gerekiyor? Bu yapının sürdürülebilirliği ve etkisi açısından neler önceliklendirilmeli?

Yuvarlak masa yapısı, ESİAD’ın stratejik düşünme kapasitesini kurumsallaştıran bir model. Ama bu modeli sürekli beslemek, canlı tutmak gerekiyor. Önümüzdeki dönemde bu yapıyı daha da güçlendirmek için üç temel noktayı önemsiyorum.

Birincisi, bilgiyle bağın güçlendirilmesi. Yuvarlak masaların yalnızca deneyime değil, aynı zamanda güncel veriye ve araştırmaya da dayanması lazım. Bu da üniversiteler, düşünce kuruluşları ve uzmanlarla daha sistematik bir iş birliği anlamına geliyor.

İkincisi, çıktı üretme kapasitesinin artırılması. Yuvarlak masalar, sadece fikir paylaşımı değil; politika önerisi, rapor, analiz ve eylem planı da üretmeli. Ortaya çıkan bu çıktılar, kamuya, iş dünyasına ve topluma referans olacak nitelikte olmalı. ESİAD bu açıdan güven duyulan bir “*düşünce partneri*” olabilir.

Üçüncüsü ise etkileşim. Masaların sadece kendi içinde ve yönetim kuruluyla değil, birbirleriyle ve paydaşlarıyla daha sıkı temas içinde olması sinerjiyi artırır. Çünkü hiçbir başlık diğerinden bağımsız değil. Dijital dönüşümün sosyal politikalarla, kamu ile ilişkilerin sürdürülebilirlikle kesiştiği noktalar var. İşte bu kesişim alanlarında birlikte üretim kültürünü daha da yaygınlaştırmak çok önemli.

Kısacası önümüzdeki dönemde mesele sadece yapıyı korumak değil, bu yapıyı derinleştirmek ve etkisini artırmak olmalı. Yuvarlak masalar artık ESİAD’ın yalnızca bir çalışma yöntemi değil, kurumsal refleksi haline geldi. Bu refleksi daha güçlü kılmak, bizlerin sorumluluğu.

İzmir’in markalaşma sürecinde en büyük eksiklik nedir?

İzmir’in markalaşma sürecinde bence en büyük eksiklik, stratejik odak ve sürdürülebilir koordinasyon eksikliğidir. Şehir olarak elimizde çok güçlü değerler var: tarih, kültürel çeşitlilik, iklim, doğa, gastronomi, yaşam biçimi, girişimcilik potansiyeli, insan kaynağı... Ama bunları bütüncül bir çerçeve içinde küresel ölçekte bir marka haline getirecek ortak vizyonumuz eksik.

Çoğu zaman İzmir’in değerlerini parça parça anlatıyoruz ama bu anlatılar bir stratejiye dönüşemediği için kalıcı bir etki yaratamıyor. Ayrıca markalaşma, sadece tanıtım faaliyetleriyle olacak bir iş değil; arkasında toplumsal farkındalık ve sahipleniş, güçlü bir şehir yönetimi anlayışı, kamu-özel sektör iş birliği ve kararlılıkla sürdürülen politikalar olması gerekir.

Bir de unutmamamız gereken şu: Kent markası demek, sadece dışarıya yönelik bir imaj yaratmak değil; içeride yaşayanlara da bir aidiyet duygusu vermektir. İzmir’in kendi insanına bu duyguyu daha güçlü hissettirmesi gerekiyor. Bu da güven veren, hesap verebilir, katılımcı ve sürdürülebilir bir yerel yönetimle mümkün.

Diğer yandan günümüzde **“yaşam kalitesi”** kavramı, insanlığın ortak değerleri arasında anılmaya başlamış ve toplumlar arası gelişmişlik kıyaslamasının temel göstergeleri arasına girmiştir. İzmir yaşam kalitesi bakımından diğer kentlerimizle kıyaslandığında pek çok artı özelliğe sahip. Bu özellikleri ön plana çıkaracak şekilde kentimizi günümüzün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde geliştirmemiz gerekiyor.

Yanısıra, bugüne kadar İzmir’in bazı önemli kurumları bu amaçla ciddi kaynaklar ayırdılar ancak çıktıları kendi paydaşları dışında kalanlar tarafından benimsenmeyince çalışmalar kadük kaldı. Bu konuda başarı, kurumlar arasında rekabetle değil, güçbirliğiyle gelir.

Özetle söylemek gerekirse, İzmir’in potansiyeli çok büyük ama bunu dünya

“Sürdürülebilirlik, İzmir için bir tercih değil, zorunluluk. İklim değişikliği, göç, su stresi gibi meseleler kapımızda. Bunları görüp önlem almak değil; bunlara karşı bir şehir modeli inşa etmek zorundayız”

ölçeğinde bir marka haline getirebilmek için artık dağınık çabaları birleştiren, süreklilik arz eden, profesyonel bir stratejiye ihtiyacımız var.

İzmir’in küresel ölçekte fark yaratabileceği “benzersiz kimliği” sizce hangi alanlarda şekillenebilir? İzmir’in küresel ölçekte fark yaratabileceği **“benzersiz kimliği”**, birkaç temel alanda şekillenebilir ve bu alanlar aslında birbirini besleyen bir bütünün parçalarıdır.

İlki, yaşam kalitesi. İzmir’in iklimi, sosyal dokusu, insan ilişkileri, kültürel çeşitliliği ve daha az stresli yaşam ritmi, onu dünyada yaşanabilir kentler arasında

farklılaştırabilecek güçlü bir unsurdur. Ama bu potansiyeli sadece tanıtmakla değil, kurumsallaştırmak suretiyle değerlendirebiliriz. Yaşam kalitesini yalnızca bir algı değil, somut bir yönetim hedefi haline getirmemiz gerekir.

İkinci alan, sürdürülebilirlik ve çevresel bilinç. İzmir, doğal kaynakları, tarımsal geçmişi ve yenilenebilir enerji yatırımlarıyla yeşil kalkınma modeli için çok uygun bir şehir. Paris İklim Anlaşması, Avrupa Yeşil Mutabakatı, BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri gibi uluslararası çerçeveler bağlamında, İzmir kendini **“sürdürülebilir şehir”** kimliğiyle konumlandırabilir. Bu, yalnızca çevre politikası değil; sanayiden tarıma, enerjiden ulaşım, ticaretten turizme kadar her sektörü kapsayacak şekilde bir zihniyet değişimini gerektirir.

Bir diğer alan, inovasyon ve girişimcilik kültürü. İzmir, genç nüfusuyla, üniversiteleriyle ve gelişen start-up ekosistemiyle yaratıcı ekonomi için ciddi bir potansiyel taşıyor. Ancak bu potansiyeli ortaya çıkarmak için kamu-üniversite-sanayi iş birliğini daha yapısal hale dönüştürmemiz, girişimciliği destekleyen devlet mekanizmalarını çoğaltmamız gerekir.

Son olarak, tarih ve kültürün çağdaş yaşamla birleştiği kent modeli. İzmir, ne İstanbul gibi aşırı yoğun ne de Anadolu’nun birçok ili gibi merkezden uzak. Modern ve gelenekselin, yerelin ve evrenselin dengeli bir sentezini görebileceğimiz nadir kentlerden biri. Bu da İzmir’i **“medeniyetler arası köprü”**

kimliğiyle ön plana çıkarabilir. Kısacası, İzmir’in farkı iddiasında değil, geçmişinde, istikrarında, toleranslı yaşam anlayışında, samimiyetinde ve kendi değerlerini evrensel özgün bir modelle sunabilmesinde yatıyor. Bu da ancak bütüncül bir şehir vizyonu ile mümkün olabilir.

Geçtiğimiz günlerde verdiğiniz bir röportajda “Şehrin Manifestosu olmalı” ifadeniz dikkat çekici. Sizce böyle bir manifestonun içeriğinde hangi maddeler mutlaka yer almalı? Evet, ben **“şehirlerin de manifestosu olmalı”** derken aslında şunu kast ediyorum: Bir şehrin geleceğe dönük ortak hayali, temel ilkeleri ve toplumsal uzlaşısı somut biçimde ortaya konmalı. Bugün birçok kent ne yazık ki günübürlük kararlarla yönetiliyor; oysa ki bir şehir, sahip olduğu değerleri, hedeflerini ve ilkelerini bir metinle ortaya koyabilmeli. Bu sadece bir söylem değil; yönetim anlayışını, yatırım politikasını, kültürünü, eğitim yaklaşımını da belirleyen çerçevedir.

Bu manifestoda en başta yer alması gereken şey katılımcılık ve şeffaflık. İzmir gibi çok sesli, çok kültürlü bir şehirde kararlar yukarıdan aşağıya alınmamalı. Herkesin sesi duyulmalı, sürece katkısı hissedilmeli. Bu sadece demokratik bir talep değil; aynı zamanda doğru kararların alınmasının da ön koşulu. İkinci olarak, sürdürülebilirlik artık hayatımızın merkezinde yer almalı. Doğal kaynakları tüketerek değil, onlarla uyum içinde yaşayarak bir kalkınma modeli yaratmak zorundayız.

“MOR İNEK” İFADESİ PAZARLAMA LİTERATÜRÜNDE SIRADANLIKTAN SIYRILAN, FARKLILIĞIYLA DİKKAT ÇEKEN, EZBER BOZAN BİR KONUMLANMAYI TEMSİL EDER. İZMİR’İN POTANSİYELİNE BAKTIĞIMIZDA, BU KAVRAMIN HİÇ DE UZAK OLMADIĞINI GÖRÜYORUZ. ANCAK BUNUN İÇİN BAZI ADIMLARI BİLİNÇLİ, KARARLI VE CESURCA ATMAMIZ GEREKİYOR.

İklim değişikliğiyle mücadele, yeşil altyapılar, döngüsel ekonomi gibi başlıklar bizim için bir vizyon değil, zorunluluk artık. Kentsel yaşamın getirdiği çeşitli zorlukları yönetmek için artık dijital dönüşüm ve yapay zeka imkanlarının da seferber edilmesi lazım.

Bunun yanında, bilgiye ve eğitime dayalı kalkınma anlayışını yerleştirmemiz gerekiyor. Üniversiteleriyle, araştırma merkezleriyle, yaşam boyu öğrenme olanaklarıyla beslenen bir şehir ancak geleceğe emin adımlarla yürüyebilir. İnsan kaynağına yatırım, en kıymetli yatırımlardan biridir.

İzmir’in kültürel çeşitliliği de çok önemli bir avantaj. Bu zenginlik, dışlayıcı değil kapsayıcı politikalarla desteklenmeli. Birlikte yaşama kültürü, kentin ruhunu oluşturuyor. Kimse dışarda kalmamalı, bu şehirde herkes kendini ait hissetmeli.

Elbette inovasyon ve girişimcilik de olmazsa olmaz. Gençlerin burada kalmak istemesi için cesaretlendirilmeleri gerekiyor. Start-up ekosisteminden yaratıcı endüstrilere kadar her alanda onların önünü açan bir İzmir yaratmalıyız. Bu aynı zamanda şehrin ekonomik dinamizmi için de kritik.

Ve son olarak, geçmişle gelecek arasında bir denge kurmamız gerekiyor. Ne geçmişten vazgeçmeliyiz, ne de yalnızca ona tutunmalıyız. Tarihi dokuyu korurken çağın ihtiyaçlarına da cevap verebilen, yaşayan bir şehir vizyonu inşa etmeliyiz. Tüm bunların özünde ise kent aidiyeti yatıyor. **“İzmirli olmak”** bir hemşehrilik hukuku değil, bir sorumluluk duygusu olarak görülmeli.

Bu manifestonun özü, şehre yön veren herkesin –yerel yönetimlerden STK’lara, iş dünyasından akademiye kadar– aynı sayfada buluşmasını sağlamaktır. İzmir’in geleceğine yön verecek ortak aklın ifadesidir. Böyle bir belge, sadece yönetmek için değil; yönünü tayin etmek isteyen bir şehir için pusula işlevi görecektir.

İzmir’i bir “mor inek” olarak konumlandırarak ilk üç adımı nasıl belirlersiniz?

“Mor inek” ifadesi pazarlama literatüründe sıradanlıktan sıyrılan, farklılığıyla dikkat çeken, ezber bozan bir konumlanmayı temsil eder. İzmir’in potansiyeline baktığımızda, bu kavramın hiç de uzak olmadığını görüyoruz. Ancak bunun için bazı adımları bilinçli, kararlı ve cesurca atmamız gerekiyor.

Birinci adım, İzmir’in yenilikçi ve yaratıcı ekonomiyle özdeşleşmesini sağlamak olmalı. Yani bu şehir sadece güzel havası ve yaşanabilirliğiyle değil; aynı zamanda katma değer yaratan yaratıcı endüstrileriyle, tasarımıyla, girişimcilikle, teknolojiyle anılmalı. Burada kastettiğim şey sadece teknoparklar kurmak değil; o ekosistemi gerçekten yaşayan, üreten ve ihracatla büyüyen bir yapıya dönüştürmek.

İkinci adım, İzmir’in medeniyetler arası köprü olan tarihsel derinliğini, güncel bir kültürel avantaja dönüştürmek. Bu şehir bir liman kenti; doğası gereği dışa açık, çok kültürlü, kozmopolit. Bunu sadece nostaljiyle değil, bugünün yaşam kültürüne, gastronomisine, sanatına, turizmine yansıtan bir politikayla öne çıkarabiliriz. İzmir’in farklılığı, geçmişin mirasını geleceğin vizyonu ile buluşturabilme gücünde yatıyor.

Üçüncü adım ise İzmir’in katılımcılık kültürünü markalaştırmasıdır. Türkiye’nin başka hiçbir kentinde bu ölçekte bir sivil toplum dinamizmi yok. Kamu ve yerel yönetimin, sivil toplumun, iş dünyasının, üniversitelerin aynı masada oturabildiği bir şehirdeyiz. Bu birlikte düşünme ve üretme kültürü, İzmir’in en özgün kimliklerinden biri olabilir. Sadece sonuçlara değil, süreçte de değer veren bir şehir yaratabiliriz.

Kısacası, mor ineği aramıyoruz; İzmir zaten o potansiyeli taşıyor. Mesele, onu fark etmek ve doğru stratejilerle görünür kılmak.

İZMİR’İN MARKALAŞMA SÜRECİNDE BENCE EN BÜYÜK EKSİKLİK, STRATEJİK ODAK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR KOORDİNASYON EKSİKLİĞİDİR. ŞEHİR OLARAK ELİMİZDE ÇOK GÜÇLÜ DEĞERLER VAR: TARİH, KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİK, İKLİM, DOĞA, GASTRONOMİ, YAŞAM BİÇİMİ, GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİ, İNSAN KAYNAĞI... AMA BUNLARI BÜTÜNCÜL BİR ÇERÇEVE İÇİNDE KÜRESEL ÖLÇEKTE BİR MARKA HALİNE GETİRECEK ORTAK VİZYONUMUZ EKSİK.

İzmir’de düşünce kuruluşlarının çoğalması gerektiğini belirttiniz. Bu kuruluşların öncelikli olarak ele alması gereken konular neler olmalı?

Evet, bu konuda ısrarcıyım. Bir şehirde düşünce üretilmeden politika üretilemez. Düşünce kuruluşları, sadece karar vericilere veri ve analiz sağlamakla kalmaz, topluma yön gösterir, vizyon kazandırır. İzmir gibi bir şehirde, üniversitelerin, sivil toplumun ve iş dünyasının bu kadar güçlü olduğu bir yapıda, entelektüel üretim daha kurumsal bir zemine kavuşmalı. Nicelik değil, nitelik önemli. Ancak nicelik de yetersiz, artmalı; çünkü çeşitlilik fikir doğurur.

Peki öncelikli konular ne olmalı? Birincisi, bölgesel kalkınma. İzmir yalnızca kendi içindeki meseleleri değil, Ege Bölgesi’ni bütüncül olarak ele almalı. Tarımdan sanayiye, turizmden lojistiğe kadar bu coğrafyanın kalkınma potansiyeli üzerine ciddi çalışmalar yapılmalı.

İkincisi, iklim krizi ve kentsel dirençlilik. Bu konu artık ertelenemez. İzmir bir deprem kenti, aynı zamanda kuraklık tehdidiyle karşı karşıya. Sürdürülebilir kentleşme, afet yönetimi, su politikaları, yeşil altyapı...

Bunlar üzerine bilimsel ve stratejik düzeyde çalışan yapılara ihtiyaç var. Bu bağlamda İzmir’in AB tarafından verilen 2030 Misyon Kent markasına sahip olması son derece önemli. Karbon nötr bir kent olma yolunda örnek projelerle tüm Türkiye’ye hatta AB ülkelerine örnek olabiliriz.

Üçüncü başlık ise sosyal eşitsizlikler ve göç dinamikleri. Pandemi sonrası İzmir, nitelikli bir göç aldı. Ama aynı zamanda kırılan gruplar açısından da ciddi sınamalar yaşıyoruz. Kentsel politikaların toplumsal etkileri, yoksulluk, istihdam ve fırsat eşitliği gibi konular daha çok gündeme gelmeli.

Açıkçası bu liste uzar. Ama temel mesele şu: Şehir kendi entelektüel kapasitesini harekete geçirmeli. İzmir’in aklı var. Şimdi bu aklı örgütlü bir şekilde sahaya indirme zamanı.

Peki, İzmir’in aklını kullanabilmesi için nasıl bir yapı hayal ediyorsunuz?

Bence bir kentin sağlıklı yönetimi için tek merkezden yönetim ile katılımcı mekanizmalar arasında güçlü bir denge kurulmalı. *“Tek elden ama çoğulcu”* bir model oluşturmalıyız. Yani vizyonun tek bir çerçevede tanımlanması ama o vizyona giden yolun farklı fikirlerle, farklı deneyimlerle beslenmesi...

Bunu bir orkestra gibi düşünün: Şehrin yönetiminde ana temayı belirleyen bir şef var ama o senfoninin zenginliği, farklı enstrümanların doğru anda doğru şekilde devreye girmesiyle mümkün oluyor.

Bu modelin de böyle olması gerektiğini düşünüyorum. Farklı disiplinlerden, sektörlerden, kuşaklardan insanların bir araya geldiği, ama karar süreçlerini kitlemeden besleyen bir yapı.

Üniversitelerden gelen bilim insanları, sivil toplumun temsilcileri, iş dünyasının kanaat önderleri, kültür-sanat dünyasından isimler... Her biri bu ortak akıl platformunun doğal üyesi olmalı.

Ama bu yapı yalnızca bir *“temsil tablosu”* değil, etkili ve süreklilik arz eden bir danışma zemini olmalı.

Gerçek anlamda dinlenen, karar alma süreçlerine nüfuz eden bir yapı.

Kısacası mesele şu: Ortak akıl, doğru kurgulanırsa hem dinamizm getirir hem meşruiyet sağlar. İzmir gibi bir şehir, bunu başarabilecek potansiyele fazlasıyla sahip.

STK’ların bir araya gelme kültürü son yıllarda ne ölçüde gelişti? Sizce hangi yeni mekanizmalar bu süreci hızlandırabilir?

Her ne kadar son yıllarda batı ülkelerinde ve Türkiye’de bireylerin STK’lara olan ilgisi ve katkısı hızla azalsa da, sivil toplum örgütleri arasındaki iş birliği ve birlikte hareket etme kültürünün geliştiğini söyleyebiliriz.

Artık kurumlar sadece kendi alanlarında değil, ortak meselelere dair daha fazla birlikte iletişim kuruyor, birlikte çözüm üretmeye çalışıyorlar.

Ama bu yeterli mi? Hayır. Özellikle şehirlerimizin ve ülkemizin geleceğini ilgilendiren meselelerde bu iş birliğinin daha kurumsal, daha sürdürülebilir bir zemine oturması gerekiyor.

Bence bu süreci hızlandıracak en önemli şey; bireysel egolardan arınmış, güvene

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Cemil Tugay’ın ESİAD’ı ziyareti

dayalı ve sürdürülebilir platformlar kurmak. Ortak amaç etrafında bir araya gelmeyi mümkün kılacak, karar alma süreçlerine katkı sunan, sadece törenlerde değil, gerçek meselelerde birlikte çalışan yapılar inşa etmeliyiz. Mekanizma dediğimiz şey, aslında bu “*güven*” ortamını tesis edecek modellerdir.

İzmir özelinde baktığımızda biz bu kültürün filizlendiğini görüyoruz. Ama bunu daha ileriye taşımak için biraz daha stratejik düşünmeye ve işin mutfağında daha fazla birlikte çalışmaya ihtiyacımız var.

Daha önce dillendirdiğiniz “İzmir, Aydın, Manisa, Denizli birlikte bir metropol bölge olabilir” şeklinde düşünceleriniz vardı. Bu vizyonun gerçekleşmesi için ilk adım ne olmalı? Sizin liderliğinizde bu modeli ilk harekete geçirecek STK diyalogunu nasıl başlattınız?

Evet, ben uzun süredir Ege’nin bu dört ili İzmir, Aydın, Manisa ve Denizli-birlikte düşünülmeli diyorum. Bu sadece coğrafi bir yakınlık değil; ekonomik, kültürel ve lojistik olarak da iç içe geçmiş bir potansiyelden söz ediyoruz. Eğer doğru bir vizyonla hareket edilirse, bu bölge Türkiye’nin en güçlü kalkınma havzası olabilir.

Bu vizyonun gerçekleşmesi için ilk adım, ortak bir hedef tanımlı yapmaktır. Her il kendi güçlü yanlarıyla bu modelin içine katkı koymalı ama önce herkes aynı sayfada olmalı: **“Biz neden birlikte hareket ediyoruz?”** sorusuna ortak bir cevap veremiyorsak, sağlam bir zemin kuramayız.

33 yıl önce kurulan ve beş yıl gibi kısa bir sürede bölgemizdeki 10 ilde illerin önder paydaşlarıyla gerçekleştirdiği toplantılar ve raporlamalar ile Ege Ekonomiyi Geliştirme Vakfı benzersiz bir projeyi kotardı. Asıl amaç o zaman ülkemizde bulunmayan Kalkınma Ajanslarının temelini atmaktı. Bu vesileyle başta Uğur Yüce olmak üzere emeği geçen herkesi saygıyla anıyorum. Ancak o günden bu yana köprünün altından çok sular aktı.

İzmir Valisi Dr. Süleyman Elban’ın ESİAD’ı ziyareti

Şehirlerin rekabetçi yanları ve dinamikleri çok değişti. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (NUTS) kriteri değişti ve artık İzmir tek başına bir bölge. Komşularıyla çok daha güçlü olacağı yatsınamaz.

İzmir bu süreçte doğal liderliği üstlenebilir çünkü merkezî konumu ve kapasitesiyle bu vizyonun lokomotifi olabilir. Ama liderlik dediğimiz şey burada eşit ilişkilere dayalı bir koordinasyon anlamına gelmeli, hiyerarşik değil.

Yani İzmir önde gitmeli ama kimseyi arkada bırakmadan ... Metropol bölge örnekleri bazı ülkelerde mevcut. Örneğin bendeniz ESİAD Yönetim Kurulu Başkanı iken Nürnberg Metropol Bölgesiyle bazı ön görüşmeler gerçekleştirmiş ve fikir alışverişinde bulunmuştuk.

Bu modeli harekete geçirmek için illa büyük bir protokole gerek yok. Küçük, somut bir iş birliğiyle başlamak yeter. Ortak bir veri tabanı, bölgesel bir girişimcilik haritası, belki ilk etapta bölgesel bir yatırım

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİYLE MÜCADELE, YEŞİL ALTYAPILAR, DÖNGÜSEL EKONOMİ GİBİ BAŞLIKLAR BİZİM İÇİN BİR VİZYON DEĞİL, ZORUNLULUK ARTIK. KENTSEL YAŞAMIN GETİRDİĞİ ÇEŞİTLİ ZORLUKLARI YÖNETMEK İÇİN ARTIK DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE YAPAY ZEKA İMKANLARININ DA SEFERBER EDİLMESİ LAZIM.

forumu... Önemli olan ilk adımı atmaktan çekinmemek.

Türkiye’deki diğer şehirlerle kıyasladığınızda İzmir’in iş birliği kültürünü nasıl değerlendiriyorsunuz? Açık konuşayım, İzmir’in iş birliği kültürü geçmişten bu yana güçlüdür ama bu gücü sürdürülebilir hale getirmekte zaman zaman zorlandığımız da bir gerçek. Yani bir araya gelmeyi severiz ama bunu sistematik hale getirme konusunda eksiklerimiz olur.

İzmir’in sosyolojisi buna çok uygun aslında. Burada insanlar doğal olarak daha yatay ilişkilere, diyaloga, birlikte düşünmeye yatkındır. Belki biraz “*yavaş şehir*” olmasının da etkisiyle daha sakin ama daha kalıcı ilişkiler kurulabiliyor. Bu da iş birliği kültürünün mayasını oluşturuyor. Ancak Türkiye’nin diğer büyük şehirleriyle kıyasladığımızda, İzmir’in hâlâ “*birlikte güçlenelim*” yaklaşımını kurumsallaştırması gerektiğini görüyoruz.

İstanbul’da belki daha hızlı ama daha rekabetçi bir yapı var. Ankara’da ise daha merkezîyetçi bir anlayış hâkim. İzmir’in farkı, bu iki uç arasında daha dengeli ve katılımcı bir çizgide durabilmesi. Ben bu potansiyelin yeterince harekete geçirilemediğini düşünüyorum. İş birliklerinin daha çok bireysel dostluklara değil, ortak vizyona dayanması gerekiyor. Kurumlar arası güvenin tesisi, düzenli istişare mekanizmaları ve şeffaf süreçler bu işin temeli.

Eğer bu şehir gerçekten geleceğe damga vurmak istiyorsa, iş birliği kültürünü bir refleks haline getirmeli. Bunun için STK’lar, üniversiteler, yerel yönetimler ve özel sektör daha sık ve daha sistematik biçimde bir araya gelmeli. Aksi takdirde, potansiyeli konuşur dururuz ama bir türlü gerçek bir sinerji yaratamayız.

Sürdürülebilirlik eksenli bir kalkınma, İzmir için nasıl kurgulanmalı? Sürdürülebilirlik dediğimizde artık çevre

dostu olmakla sınırlı bir kavramdan söz etmiyoruz. Bu bir kalkınma yaklaşımı, hatta bir yaşam biçimi. İzmir gibi hem doğal güzellikleriyle hem de insan sermayesiyle öne çıkan bir şehir için sürdürülebilirlik merkezli bir kalkınma planı; çevre, ekonomi ve sosyal yapıyı birlikte düşünmeyi gerektirir.

İzmir’in buna çok müsait bir altyapısı var. Tarım, sanayi, lojistik, turizm gibi çok yönlü bir ekonomik yapıya sahibiz. Ama bu çeşitlilik içinde rotamızı net çizmezsek, potansiyelimiz parçalanır. O yüzden ilk adım: bütüncül bir vizyon. Her sektörün, her kurumun aynı sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağladığı bir yapı kurulmalı.

Örneğin tarımda dijitalleşme, su verimliliği ve toprak sağlığı politikaları bir arada yürütülmeli. Sanayide enerji verimliliği, karbon ayak izinin azaltılması ve döngüsel ekonomi ilkeleri yaygınlaştırılmalı. Ulaşımda ise hem yeşil ulaşım altyapısına

İZMİR, GENÇ NÜFUSUYLA, ÜNİVERSİTELERİYLE VE GELİŞEN START-UP EKOSİSTEMİYLE YARATICI EKONOMİ İÇİN CİDDİ BİR POTANSİYEL TAŞIYOR. ANCAK BU POTANSİYELİ ORTAYA ÇIKARMAK İÇİN KAMU- ÜNİVERSİTE-SANAYİ İŞ BİRLİĞİNİ DAHA YAPISAL HALE DÖNÜŞTÜRMEMİZ, GİRİŞİMCİLİĞİ DESTEKLEYEN DEVLET MEKANİZMALARINI ÇOĞALTMAMIZ GEREKİR.

hem de kent içi erişilebilirliğe yatırım yapılmalı.

Bu noktada kentsel dayanıklılığın artırılması kritik önemde. Artık iklim değişikliğine dayanıklı bir şehir olmak zorundayız. Afet yönetim süreçlerine iklim değişikliğini entegre etmemiz gerekiyor. Diğer yandan deprem kuşağında olduğumuz gerçeğinden hareket ederek kentsel dönüşümü başarmak durumundayız.

Ama bunlar sadece teknik planlamayla olmaz. Katılım ve denetim mekanizmaları da şart. Kamunun yanı sıra üniversiteler, STK'lar, yerel yönetimler ve özel sektör el ele vermeli. İzmir'in böyle bir kolektif aklı harekete geçirecek kültürel bir altyapısı var, önemli olan bunu harekete geçirebilmek.

Sonuç olarak şunu söyleyebilirim: Sürdürülebilirlik, İzmir için bir tercih değil, zorunluluk. İklim değişikliği, göç, su stresi gibi meseleler kapımızda. Bunları görüp önlem almak değil; bunlara karşı bir şehir modeli inşa etmek zorundayız.

Tarım, ticaret ve turizm üçlüsünü geleceğe taşımak için hangi dönüşümlere ihtiyaç var?

Tarım, ticaret ve turizm ... İzmir'in belleğinde, ekonomisinde ve kültürel kimliğinde çok derin izleri olan üç ana damar. Ama artık bu üç alanı klasik yöntemlerle geleceğe taşımamız mümkün değil. Yeni bir yaklaşım, yeni bir dil ve tabii ki yeni yatırımlar gerekiyor.

Tarım tarafında artık verimlilik, izlenebilirlik ve su yönetimi gibi konular ön planda. Akıllı tarım uygulamaları, sensör destekli sulama sistemleri, uydu verileriyle yapılan üretim planlamaları gibi teknolojik çözümler kaçınılmaz hale geldi. Gençlerin bu alana tekrar kazandırılması için de tarımı sadece üretim değil, girişimcilik ve inovasyon alanı olarak konumlandırmak lazım.

Ticarete ise dijitalleşme ve tedarik zinciri esnekliği artık bir tercih değil, zorunluluk. İzmir gibi ihracat odaklı bir şehir için e-ticaret altyapısından liman entegrasyonuna kadar pek çok noktada dönüşüm yaşanmalı. Ayrıca lojistik avantajlarımızı daha stratejik kullanabileceğimiz yeni kümelenmelere ihtiyaç var.

Turizm tarafıysa belki de en fazla farklılaşma isteyen alan. Artık klasik deniz-kum-güneş turizmiyle öne çıkmak mümkün değil. İzmir'in tarihsel mirasını, gastronomisini, sağlık sektörünü, doğasını, hatta yaratıcı endüstrilerini içeren çok katmanlı bir deneyim sunmak gerekiyor. Agroturizmden kültür rotalarına, festivallerden dijital deneyimlere kadar turizmi 12 aya ve iç bölgelere yayacak adımlar önemli.

Yani özetle, bu üç alan hâlâ İzmir'in lokomotifleri olabilir ama ancak yenilikle, bilgiyle, iş birlikleriyle ve çok paydaşlı stratejilerle ... Geçmişin gücünü geleceğe taşımanın yolu da burada yatıyor.

İzmir'in geleceğinde "serbest şehir" modeli gerçekçi bir hedef olabilir mi?
"Serbest şehir" modeli ilk bakışta iddialı

bir vizyon gibi görünebilir ama İzmir'in karakterine ve potansiyeline baktığınızda aslında oldukça gerçekçi bir hedef olduğunu düşünüyorsunuz. Nedir bu modelin özü? Esnek, yenilikçi ve yerelden kalkınmayı önceleyen bir yapı. İzmir'in sosyal dokusu, girişimcilik kültürü, üniversiteleri, yaratıcı sınıfı ve sivil toplum kapasitesi zaten bu modelin zeminini oluşturuyor.

Biz bu potansiyeli daha net bir çerçeveye oturtursak, İzmir farklı alanlarda öncülük edebilecek bir "deneme laboratuvarı" haline gelebilir. Örneğin dijital dönüşüm, yeşil ekonomi, yaratıcı endüstriler, alternatif eğitim modelleri ya da sosyal inovasyon uygulamaları... Bunların her biri İzmir için serbest şehir fikrinin bir parçası olabilir.

Ama burada mesele sadece vergisel veya idari ayrıcalıklar değil. Bu vizyonun arkasında bir felsefe olmalı: Katılımcı bir yönetim anlayışı, veri temelli karar alma süreçleri, insan merkezli planlama ve toplumsal kapsayıcılığı esas alan bir kalkınma yaklaşımı. Bu model doğru kurgulanırsa, İzmir'i hem Türkiye içinde hem de bölgede fark yaratan

bir şehir haline getirebilir. Bunun için güçlü bir siyasi irade, yerel kararlılık ve sivil akıl gerekiyor. Ama her şeyden önce ortak bir vizyon. Eğer bu vizyonu paylaşabilirsek, İzmir için serbest şehir olmak; sadece yeni bir unvan değil, yeni bir yönetim biçimi, yeni bir gelecek öngörüsü olabilir.

Sivil toplumda bu kadar uzun süre yer almanız size kişisel olarak ne kattı?

Sivil toplumda aktif olmak, insana sadece bir alan değil, bir bakış açısı kazandırıyor. Uzun yıllardır bu yapının içindeyim ve şunu çok net söyleyebilirim: Sivil toplum, insanı çoğulla tanıştırıyor. Özellikle görev alırsanız bireysel gelişiminizi benzersiz şekilde hızlandırıyor. Her görüşün kıymetli olduğunu, birlikte düşünmenin dönüştürücü gücünü burada öğreniyorsunuz.

Bir iş insanı olarak elbette karar alma, plan yapma, sonuç odaklılık gibi reflekslerle çalışıyorsunuz.

Ama sivil toplum size sürece katılıma, dinlemeye, uzlaşmaya alan açmayı öğretiyor.

Toplumsal farklı kesimlerini, farklı öncelikleri, başka bir mercekten görmeyi sağlıyor. Bu da insanın kendi doğrularına mesafe almasını, daha kapsayıcı düşünmesini mümkün kılıyor. Beni en çok geliştiren hususlardan biri de bu yapıların gönüllülük esasına dayanması. Yani kimse bir mecburiyetle değil, inanarak bir arada. Bu çok kıymetli bir motivasyon. Zamanınızı, bilginizi, emeğinizi bir araya getiriyorsunuz çünkü ortak bir iynin peşindesiniz. Bu da insana hem aidiyet hem de sorumluluk duygusu kazandırıyor. Kısacası, sivil toplum bana daha derinlikli düşünmeyi, daha farklı perspektiflerle bakabilmeyi, kararlarımın sadece iş değil, toplum menfaatini de daha güçlü gözetmeyi öğretti. Her alanda çok şey kazandırdı ama en çok da insanı anlamayı ... ●

ESİAD Yönetim Kurulu Başkan Vekili Murat Akkanlar, 7 Ekim’de gerçekleştirilecek 4. ESİAD Yatırım Zirvesi’nin temasının Savunma ve Havacılık Sanayii olacağını belirterek, “Bu yıl spotlar daha da fazla Zirve’nin üzerinde olacak” dedi

ESİAD, Yatırım Zirvesi ile ‘İlham Köprüsü’ oluyor

2025 ESİAD Yatırım Zirvesi’nin ana temasını, “Savunma ve Havacılık Sanayii” olarak belirledik. Bu yıl çitayı daha da yükselttik. Cumhurbaşkan Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz’ı ziyaret ettik ve zirvemizi tanıttık. Kendisi de sağ olsun elinden gelen desteği vereceğini söyledi. Savunma ve havacılık sanayii, sadece ülkemizde değil tüm dünyada popüler bir konu. Vizyon açıcı, ufuk açıcı bir zirve olmasını diliyoruz.

İzmir ve Ege Bölgesi iş dünyası için her geçen gün daha da önemli bir buluşma noktası haline gelen ESİAD Yatırım Zirvesi, ilham veren başlıkları ile öne çıkıyor. ESİAD Yönetim Kurulu Başkan Vekili Murat Akkanlar, ESİAD Yatırım Zirvesi’nin koordinasyon görevini üstlenen önemli isimlerden birisi...

Murat Akkanlar ile gerçekleştirdiğimiz özel röportajda, Zirve’nin ilk günden bugüne uzanan evrimini, bölge ekonomisine katkılarını ve gelecek hedeflerini konuştuk. Akkanlar, bu Zirve’nin sadece bir etkinlik olmanın ötesinde, iş dünyası için ilham verici bir platform ve somut iş birliklerinin adresi olduğunu vurguladı.

ESİAD Yatırım Zirvesi’nin modellemesi ve bölge ekonomisinin gelişimine etkilerini anlatır mısınız?

Zirvenin ilk çalışmaları o dönemki başkanımız Fadıl Sivri zamanında başlamış, pandemi sebebi ile ise düzenlenmesi, 2022 yılında o dönemki başkanımız Mustafa Karabağlı’nın önderliğinde gerçekleştirilmiş oldu.

O yıllarda başlayan finansmana erişim sorunları ve alternatif finansman enstrümanları konusunda insanları ve üyeleri bilgilendirme ihtiyacından doğdu. İlk zirvemiz, ağırlıklı olarak finansman başlığında beş özel oturumla gerçekleştirildi. Bu oturumlar; ortaklıklar ve stratejik birleşme ve satın almalar (M&A), özel sermaye (private equity) fonları, yeni nesil girişimciler ve hızla gelişen şirketler için kurumsal finansman imkanları ve girişim sermayesi (venture capital), kurumsal finansmana erişimde halka arz ve sermaye piyasası olanakları ile finansal yeniden yapılandırma güncel gelişmeleri kapsıyordu. Sonraki zirvelerde oturum sayısını azalttık.

Bu oturumlarda moderatörler ve konuşmacılar yer alıyor. Moderatörler yönetiminde yapılan konuşmalarda, hem aracılık eden firmalar hem de bu konuda deneyimli iş insanları (örneğin şirketini halka arz etmiş kişiler) kendi deneyimlerini paylaşıyorlar. Bu sayede katılımcılar kapsamlı bir bilgi akışı yaşıyor. Açılış konuşmalarında da ilk zirvemizde Sabancı CEO’su Cenk Alper ana konuşmacı olarak katıldı, TÜSİAD Başkanı Orhan Turan da açılış konuşmasını yaptı. Böylece 2022’de Mustafa Karabağlı başkanlığında bu işi başlatmış olduk. 2023’te Sibel Zorlu başkanlığındaki dönemde ise 2. ESİAD

Yatırım Zirvesi’ni gerçekleştirdik. Bu zirvede Doğan Holding CEO’su Çağlar Göğüş açılış konuşması yaptı. İkinci zirveden itibaren tematik konuları da ele almaya başladık. 2023’teki zirvemizin teması gayrimenkul ve inşaat projeleri finansmanıydı. Bu özel tema konusuna bir oturum ayırarak derinleşmek ve insanları bilgilendirmek üzere hareket ettik. Diğer dört oturum ise birleşmeler, finansal yatırımcı fonlar ve halka arz başlıklarında sabit oturumlarımız oldu.

Bir tane de tematik oturum ekliyoruz. 2024’teki zirvemizde bir ilke imza attık. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile temasa geçtik ve Başkan Sayın Burak Dağlıoğlu çok destek oldu. Bu üçüncü zirvemizin teması otomotiv ve elektrikli otomobil yatırımları oldu. Bununla ilgili de çok ilgi çeken bir oturum gerçekleştirdik. Bu oturumda otomotiv sektöründen çok kıymetli katılımcılar geldi, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi’nden de Sayın Kaan Masatçı katıldı.

“KATILIMCILARI İLHAM ALDIĞI KONULARLA BULUŞTURUYORUZ”

Bu dört yıllık süreç içerisinde ön plana çıkan, size gelen geri dönüşlerde önceliklendirilen başlıklar nelerdi? Geri dönüşler; insanların ilham aldığı, kontak kurduğu, networking yaptığı, birbirlerini tanıdığı ve bilmedikleri, görmedikleri ufukları tanıdıkları yönünde geliyor. Tematik kısımları ise biz yönetim kurulumuz ve Yatırım Zirvesi Çalışma Grubu olarak belirliyoruz. Güncel ve en potansiyel konulara göre tematik oturumu belirliyoruz. Onun dışındaki sermaye piyasası, halka arz ve diğer konular sabit devam ediyor.

Mesela Çin, otomotiv sektöründe elektrikli araçlarının Avrupa’ya ve Türkiye’ye çok hızlı giriş yaptığı geçen sene çok gündemdeydi biliyorsunuz. Bir de Manisa yatırımıyla BYD gündemdeydi. İçten yanmalı motorlardan elektrikli araçlara geçiş zaten başlı başına bir devrimdi. Neler oluyor? Herkesin merak ettiği bir konuydu. Bu konuları geçen sene ele aldık ve çok ilgi gördü, ilham verdi diyebilirim.

Ege Bölgesi'ndeki en önemli zirveyi gerçekleştiriyoruz. Bu fikri başlatan başta geçmiş dönem başkanlarımız Fadıl Sivri ve Mustafa Karabağlı, sonra büyük özveriyle devam ettiren Sibel Zorlu başkanımız, hakikaten zirveyi yüksek noktaya taşıdılar. Özellikle son zirvemiz çok etkiliydi.

Bu yıl da etkisinin artarak devam edeceğini düşünüyoruz. Gelişerek sürdürülebilir olması için çalışacağız. Bir de İstanbul merkezli finans kaynağının İzmir'e aktığı bir zirve oluyor. Artık İstanbul'un üst düzey yöneticileri İzmir'i biliyor, görüyor, geliyor. Burada iş insanlarıyla tanışıyorlar. Zirvenin fuaye alanında tanıtım masalarında temaslar kuruluyor, proje tanıtımları yapılıyor.

İnsanlara fikir vermesi, ufuk açması açısından, özellikle finansmana erişimin çok sıkıntılı olduğu şu dönemde önemli bir alternatif olduğunu düşünüyoruz.

“Zirve artık kabul gördü” diyebilir miyiz?

Kesinlikle öyle. Ege Bölgesi'nin en önemli sivil toplum kuruluşu zirvesi diyebiliriz. Övünmek gibi olmasın, ama olsun artık!

Rakamlarla Zirveyi analiz ettiğimizde hangi çarpıcı verileri bizimle paylaşabilirsiniz?

Bugüne kadarki zirvelere 400-500 katılımcı eşlik etti. Bunlar ESİAD üyeleri, diğer firmalar, sponsor firmalar ve bu işlere aracılık eden sermaye piyasası şirketleri, bankalar, yatırım firmaları oluyor. Onun dışında 960 tane yayınlanan haber var. Şimdiye kadar 100'e yakın sponsorumuz oldu, bu çok büyük bir rakam. Toplamda 1000'i aşkın katılımcı yer aldı ve 80'in üzerinde konuşmacı misafir ettik.

Aslında İzmir'de büyük bir eksiklik de giderilmiş oldu

Evet... Özellikle bu konulardaki firmalar genelde İstanbul'da yer alıyor. Onlara bir İzmir kapısı açmış olduk diyebiliriz. Burada ESİAD'ın seçkin üyeleriyle ve katılımcılarla bir araya geldiler. Onlar zaten bu konuda isteklidir ama toplu olarak bir arada insanları görmeleri ve bu konuyu bu kadar yoğun bir şekilde konuştukları bir zirve olduğu için bence önemli.

İzmir'in dünyaya açılan kapısı oldu diyebilir miyiz?

İddialı bir ifade gibi görünmekle birlikte doğruluk payı da var. Zirvemizin konularına

baktığımızda birleşme ve satın almalarından tematik oturumlara kadar konuşmacıların, katılımcıların, sponsorların yabancı sermayeyi ve uluslararası bağlantıları temsil ettiğini görüyoruz. Dolayısıyla uluslararası bir zirve olarak adlandırmak da içinde uluslararası unsurları barındırıyor. Her geçen yıl zirvemizin uluslararası bacağına daha da kuvvetlendiriyoruz.

2025 ZİRVESİ: SAVUNMA SANAYİ VE HAVACILIK

7 Ekim'de gerçekleştirilecek 4. ESİAD Yatırım Zirvesi hakkında bilgi verir misiniz?

2025 ESİAD Yatırım Zirvesi'nin ana temasını, Savunma ve Havacılık Sanayii olarak belirledik. Bu yıl çıtayı daha da yükselttik. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz'ı ziyaret ettik ve zirvemizi tanıttık. Kendisi de sağ olsun elinden gelen desteği vereceğini söyledi.

Savunma ve havacılık sanayii, sadece ülkemizde değil tüm dünyada popüler bir konu. Vizyon açıcı, ufuk açıcı bir zirve olmasını diliyoruz. Bölgemizdeki iş insanları bu konuyla çok ilgili. Yatırım yapmaya istekliler. Ülkemizin jeopolitik konumu, dünyada giderek artan savunma sanayi yatırımları, bu alana yönelmeyi gerektiriyor. Özellikle NATO ülkelerinin savunma sanayine ayıracakları paydaki artış ve Avrupa'daki yeniden silahlanma eğilimi burada büyük bir pazar oluşacağını

gösteriyor. Biz de bu pazarda neredeyiz, neler yapabiliriz gibi konuları zirvemizde ele alacağız.

ZİRVENİN KATKILARI VE GELECEK STRATEJİLERİ

Ege Bölgesi özelinde zirvenin mevcut yatırım ortamına katkıları neler?

Bu tarz zirvelerin bizce en önemli katkısı, sivil toplum kuruluşu olarak bir köprü vazifesi görmek. Konunun taraflarını bir araya getirmek, tanıştırmak, ilham vermek, yeni ufuklar açmak, hayal etmedikleri şeyleri görmelerini, duymalarını sağlamak... Temel fonksiyonunun bu olduğunu düşünüyorum. Buradan çıkan işler, gerçekleşen somut adımlar var. Ama en önemlisi; ilham vermesi ve networking oluşturmaları.

Hedeflenen stratejik yatırım alanları var mı?

Var tabii. İzmir'in yüksek teknoloji üzerinde büyümesini hayal ediyoruz. Bunun için de otomotiv, yazılım, savunma ve havacılık sanayii gibi stratejik başlıkları ele aldık. Tedarikçilerin ülkeye yayılmış olmasının, bu alanlardaki yatırımların sürdürülebilir olması bakımından önemli olduğunu biliyoruz. Bölgesel çeşitlendirmeye gidilmesi gerekiyor. Yatırımlar şimdi Ankara ve Kocaeli taraflarında kümelenmiş durumda. Eskişehir'de de biraz var. Biraz da bu bölgede. Kişiler bazında kümelenmeler var. Devletimizin de destekleriyle daha da gelişeceğini hayal ediyoruz.

“ZİRVENİN HEM ULUSAL HEM ULUSLARARASI ETKİSİ VAR”

Türkiye ekonomisi özelinde sürece baktığımızda, zirvenin ulusal düzeyde yatırım iklimine olan etkisini nasıl yorumlarsınız?

Önceliğimiz Ege Bölgesi'nin farkındalığını artırmaktı. Son iki yıldaki temaslarımızla kendimizi Ankara'da daha da görünür kıldık. Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi'nin desteğini alıyor olmak bizim için son derece

kıymetli. Bu sene tahmin ediyorum daha da spotların altına gireceğiz çünkü savunma sanayi Ankara'nın da ilgisini çeken bir konu. İzmir'in de savunma sanayisinde ihtisaslaşması gündemde.

Yerli ve yabancı yatırımların zirveye ilgisi ne düzeydeydi?

Yerli yatırımcıların yoğun bir ilgisi var. Özellikle bölge olarak artık epeyce bildiğimizi tahmin ediyorum çünkü insanlara gerçekten ilham veren bir zirve oluyor. Yabancı yatırımcı konusunda çalışmalarımız sürüyor ve uluslararası arenaya bu işi daha da açmaya uğraşıyoruz.

Ancak özellikle M&A oturumuna katılan aracı kurumlar, zaten yabancı ortaklı Türk aracı kurumlar olup, sonuçta Türkiye'ye yabancı yatırımcıyı getiren firmalar oldukları için aslında bir anlamda dolaylı olarak etki ediyorlar.

Önümüzdeki dönemde odaklanacağınız konu başlıkları neler olacak?

Ülke temalı bir zirve yapabiliriz. Mesela Amerika Birleşik Devletleri pazarı, ticareti, ithalatı, ihracatı, ilişkileri konularında bir oturumumuzu bir sektöre değil ülkeye ayırıp, sabit oturumlarımızı tekrar edebiliriz. Bunun gibi Almanya ve Çin de olabilir. ●

ZİRDEMİZİN KONULARINA BAKTIĞIMIZDA BİRLEŞME VE SATIN ALMALARDAN TEMATİK OTURUMLARA KADAR KONUŞMACILARIN, KATILIMCILARIN, SPONSORLARIN YABANCI SERMAYEYİ VE ULUSLARARASI BAĞLANTILARI TEMSİL ETTİĞİNİ GÖRÜYORUZ. DOLAYISIYLA ULUSLARARASI BİR ZİRVE OLARAK ADLANDIRMASAK DA İÇİNDE ULUSLARARASI UNSURLARI BARINDIRIYOR. HER GEÇEN YIL ZİRDEMİZİN ULUSLARARASI BACAĞINI DAHA DA KUVVETLENDİRİYORUZ.

ESİAD Yönetim Kurulu Başkan Vekili Devrim Çukur, bu yıl dördüncü kez düzenlenecek olan ESİAD Yatırım Zirvesi'nin İzmir'den ulusala yükselen bir başarı hikayesi olduğunu vurguladı

ESİAD Yatırım Zirvesi, iş dünyasına yeni fırsat kapıları açıyor

Zirve aslında ESİAD'ın İzmir'e ve Ege'ye kazandırdığı, ancak artık ulusalda da Türkiye'nin en önemli kurumsal finans zirvelerinden biri haline gelmiş büyük bir etkinlik.

E SİAD Yönetim Kurulu Başkan Vekili Devrim Çukur ile ESİAD Yatırım Zirvesi'nin ilham veren doğuş hikayesini, yıllar içindeki etkileyici gelişimini ve Ege ekonomisine sağladığı katkıları mercek altına aldık. Çukur, zirvenin yalnızca İzmir'le sınırlı kalmayıp, ulusal çapta ses getiren önemli bir kurumsal finans etkinliği haline geldiğini vurguladı. Bu yıl 7 Ekim tarihinde dördüncüsü düzenlenecek olan Zirvenin; savunma sanayi ve havacılık gibi stratejik bir temaya odaklanarak daha da derinleşeceğini ve Türkiye'nin yatırım ekosistemine yeni bir boyut kazandıracağını belirtti. Çukur, bu zirvenin ESİAD'ın bölge ve ülke ekonomisine olan inancının ve kararlılığının somut bir göstergesi olarak öne çıktığını kaydetti.

ESİAD Yatırım Zirvesi'ni düzenleme fikri nasıl ortaya çıktı? Zirvenin Ege Bölgesi ekonomisine katkısını ve Türkiye'deki farkındalık özelindeki yerini sizden dinleyebilir miyiz?

Zirve aslında ESİAD'ın İzmir'e ve Ege'ye kazandırdığı, ancak artık ulusalda da

Türkiye'nin en önemli kurumsal finans zirvelerinden biri haline gelmiş büyük bir etkinlik. Fikir babalarından biri olmaktan büyük kıvanç duyuyorum. Konu, Fadıl Sivri'nin ESİAD Başkanlığı döneminde gündeme geldi. ESİAD gibi kurumlar her zaman imza projeler yapmayı hedefler ve bunlarla anılır. Dönem başında **“Ne olabilir?”** diye bir çalışma toplantısı yapmıştık. O toplantıda, özellikle Kurumsal Finans alanında bölgede ciddi bir etkinlik olmadığını, bunun aynı zamanda diğer şirketler için kıymetli bir referans oluşturacağını dile getirdim. Özellikle finansmana erişimin Türkiye'de giderek zorlaştığı, pandemi döneminden hemen önceki bir zaman diliminden bahsediyoruz.

Finansman başlığı gündeme geldiğinde, geleneksel finansmanın yanı sıra kurumsal finansman üzerinde farklı seçenekleri nasıl gündeme getirebiliriz diye tartışmıştık. O günkü yönetim kurulunda da ESİAD kültüründe her zaman olduğu gibi masanın etrafında çok kıymetli üyelerimiz vardı. Birçoğu kurumsal finans süreçlerinin içinden geçmiş, konuları çok iyi bilen uzmanlar ve iş insanlarıydı. Dolayısıyla bu fikri ortaya attığımızda yönetim kurulu teveccüh gösterdi. Hatta Fadıl Başkan bir ön çalışma ricasında bulunmuştu.

Bu çalışmaları yapmıştık. Maalesef hemen arkasından pandemi geldi. Pandemi nedeniyle büyük etkinlikleri yüz yüze yapma olanakları sınırlanınca, Fadıl Başkan döneminde hayata geçiremedik.

Daha sonra Mustafa Karabağlı Başkanımızın yönetimi oluştuğunda ben yine yönetimde yer aldım. Geçen dönemden kalan proje fikirlerini değerlendirdiğimizde; zirve fikri, Mustafa Başkan'ın çok ilgisini çekti ve konuya sahip çıktı. Sağ olsun, o zaman yönetim kurulunda bulunan şu anki başkanımız Sibel Zorlu ile Perihan İnci Hanımefendi gibi isimlerin de etkin destekleri ile bir çalışma grubu oluşturduk. İlk zirvemizi Mustafa Karabağlı döneminde gerçekleştirdik.

“İSTANBUL FİNANS DÜNYASI’NIN İZMİR ALGISINI DEĞİŞTİRDİK”

İlkler her zaman zordur. Modellemek, anlatmak...Tabii büyük bütçeli projeler... Proje nasıl olgunlaştı? Evet. Bir de açıkçası İstanbul finans dünyasının, geleneksel bankacılık dışında, özellikle yatırım bankaları ve fonlar açısından, İzmir'i biraz daha **“sayfiye”** olarak görme algısı vardı. Bu işler sanki sadece İstanbul'da yaşanır, Ankara'da bir hareketlilik vardır ama İzmir'de sadece nokta atışı şirketler bazında olmuş gibi bir algı. İzmir'e dışarıdan taşra olarak bakma eğilimi vardı. Biz biraz da bunu aşmayı hedefledik. Dolayısıyla ilk yaptığımız şey, İstanbul finans çevrelerinde bu konuyu çok ciddi bir şekilde duyurmak ve anlatmak oldu.

Başta bir kurumsal finans zirvesi olarak tasarlamıştık. Mustafa Başkan **“ESİAD Yatırım Zirvesi diyelim”** dedi. İsim babası Mustafa Karabağlı'dır. Daha geniş bir çerçeve olan Yatırım Zirvesi olarak isimlendirilmesine vesile oldu. Mustafa Karabağlı başkan döneminde ilkini büyük bir başarıyla gerçekleştirdik. O süreçte kendisinin çok büyük özverisi ve katkısı olmuştur. Düzenleme komitesinde biz de onunla kol kola çalıştık. O dönem ilk kez yatırım bankaları, birleşme ve satın alma

“ESİAD, BİR PROJE OFİSİ GİBİ ÇALIŞIR”

ESİAD, gerçekten bölgenin, ülkenin en değerli sivil toplum örgütlerinden bir tanesi. Sivil toplum kuruluşlarında görev almayı çok önemsiyorum. İnsanların gerçekten aile hayatından, özel hayatından, işe ayırdığı zamandan ve imkândan bir pay ayırarak tamamen gönüllü olarak bir araya geldiği bu kuruluşlar açıkçası çok değerli. Ama bunlar içerisinde iş dünyasına dönük olanları ayrı bir yere koymak gerekiyor. Çünkü iş dünyası yaptığı projelerle, gücüyle, söylediklerinin özgün ağırlığıyla hakikaten ayrı bir yere oturuyor.

Burada da ESİAD’ın hem kurucu değerleriyle hem kurucu liderleriyle özel bir konumda olduğunu, bunun bölgenin sadece finans ve iş, istihdam ve ekonomiye katkı noktasında değil, aynı zamanda bu liderlerin birer kanaat önderi olmasıyla bölgenin fikir ve vizyon dünyasını şekillendiren bir kurucu unsuru olduğunu düşünüyorum.

Hem merkezi yönetimin bölgedeki temsilcilerinin hem yerel yöneticilerimizin ESİAD’a bu bakış açısıyla, bu yaklaşımıyla açıkçası birbirlerini besleyen bir iletişim içinde oldukları her süreçte hem ESİAD’ın güçlendiğini hem de daha değerli, daha verimli, daha doğru projelerin İzmir’e, Ege’ye kazandırıldığını hep tecrübe ettik. Dolayısıyla burası aynı zamanda bir fikir önderleri platformu olarak da değerlendirilir.

Bu anlamda ESİAD bir proje ofisidir kendi içinde.

İşte Yatırım Zirvesi bunun bir örneğidir ama hani kentin ulaşımından, trafiğinden, altyapısından, kültür hayatına her konuda aslında yön veren, fikir veren, destekleyen bir kurumdur.

Bu anlamda da burada verilen her değer, buraya üyeliğin bu anlamı da taşıdığını aslında bizim üyelerimize hissettirmek, bunu bir deneyim olarak ESİAD üyelerinin yaşamasını aslında önceliklendiren bir bakış açısıyla da çalıştığımızı yönetim olarak söylemek isterim. Çok uyumlu bir takım çalışması var. Bunu ben diğer sivil toplum örgütlerinde de görüyorum ve bundan da çok mutluyum. İzmir iş dünyası burada çok örnek bir yerdedir. İzmir iş insanı vergisini ödeyen, çalışanına saygı duyan, işini özenle yapan, işini seven bir iş dünyasıdır. Bu iş dünyası karakteri derneklerimize de yansıyor.

Dolayısıyla her biri birbirinden değerli ve çok meşgul olan tüm yönetimlerimiz, tüm çalışma gruplarımız, yuvarlak masa başkanlarımız, kendi yoğunluklarının ve işlerinin arasında ESİAD’ın bir ihtiyacı olduğunda, bir çalışması olduğunda koşarak bir araya geliyorlar. Eşleriyle, çocuklarıyla, aileleriyle ESİAD’ı yaşıyorlar. Bu bizim için çok değerli. ESİAD’ı kuran ve yaşatan ruhun geldiği yer burası. ESİAD’ı değerli bir kimlik haline getiren kültürün doğduğu kaynak işte bu inanç ve özveri. Biz başta Sibel Zorlu başkanımız ve tüm yönetim kurulu ile işte bu inanç ile çalışmaya ve değer üretmeye devam ediyoruz.

danışmanları, önde gelen aracı kurumlar, neredeyse tüm Türkiye’nin önemli fonları ve sermaye piyasası, birleşme ve satın alma, fon işlemleri konusunda bilinen danışmanlar bu zirvede bir araya geldiler. Büyük bir ilgiyle karşılandı. O kadar büyük bir ilgiyle karşılandı ki, kentin belki de en önemli iş zirvelerinden biri haline geldi.

“İZMİR’İN MARKA ETKİNLİĞİ OLDU VE ARTIK ULUSAL BİR ZİRVE”

Kentin marka işlerinden biri haline geldi diyebilir miyiz?

Ulusal bir zirve ama İzmir’le özdeşleşti. Spesifik bir alana odaklanarak ve gerçek ihtiyaca yönelik hazırlanan zirve konumuna geldi.

Davos Dünya Ekonomik Forumu veya Uludağ Ekonomi Zirvesi gibi ortamlar, biraz daha networking ağırlıklı ve daha genel çerçevede makro konuların konuşulduğu ortamlar olarak değerlendiriyorum. ESİAD Yatırım Zirvesi’nde doğrudan şirketlerle, bu konuda hizmet veren danışmanları ve yatırımcıları birebir buluşturacak bir ortam yarattık. Bunu Türkiye’de başka bir etkinlikte bu seviyede yaratıldığını düşünmüyorum.

İstanbul’da çok başarılı başka kurumsal finans etkinlikleri var, ben de katılıyorum, hatta bazılarının destekçileri arasındayım. Yurt dışındaki etkinliklere de katılıyorum. Ama ESİAD Yatırım Zirvesi’ni temelde ayıran şey, buraya gelen şirketlerin de danışman ve aracı kurumların da doğrudan birbiriyle buluştukları, etkileştikleri, konuştukları, birbirinin deneyimlerinden beslendikleri, gerçekten işi doğuran, işi geliştiren bir ortam sunmasıdır.

“YATIRIM EKOSİSTEMİ OLUŞUMUNA KATKI SAĞLIYORUZ”

Doğrudan bilgi transferi diyebilir miyim?

Bilgi ve deneyim kesinlikle aktarılıyor. Ama bunun ötesinde o bilgi ve deneyime sahip kurumla, o bilgi ve deneyime ihtiyacı olan, o hizmete de ihtiyacı olan şirketi doğrudan bir araya getiriyor. Örneğin, kahve aralarımız çok uzundur, öğle yemeği aramız çok kıymetlidir. Buralarda, bir önceki oturumda konuşmuş olan, Türkiye’de kendi alanlarının en ileri diyeceğimiz danışmanlarla, uzmanlarla şirketler yan yana gelir, kartlarını verirler, sohbet

ederler. Kendi gündemlerindeki konuyu paylaşırlar, randevulaşırlar. Bu pek çok kez oldu. Biz burada bir ekosistem yarattık. Aslında hani İzmir’de başlayan bu rüzgar, ESİAD Yatırım Zirvesi’nin asıl çıktısı ne derseniz, bir yatırım ekosistemi yaratmıştır ESİAD ve bu yatırım ekosistemi İzmir’den Ege’ye, Ege’den tüm Türkiye’ye yayılmıştır.

Bugün ESİAD Yatırım Zirvesi’ni merakla bekler şirketler. Çünkü tek tek bir danışmanla gidip tanışmak, onunla bir temas kurmak yerine, burada en azından onlarca uzman, danışman hepsi bir arada farklı insanları dinleyip kendi tarzına, kendi ihtiyacına uygun olanı hissedip onunla gidip birebir tanışıp kendi meselesini anlatıp ilk bağlantıyı kurma şansını elde ediyor. Aynıısı aracı kurumlar ve danışmanlar için de, fonlar için de geçerli. Çünkü bunların da tabii ki şirketlere erişme arzusu ve hedefi var. Her sene 500 civarında katılımcı olduğunu, bunun aşağı yukarı 400’ünün şirketler olduğunu düşünürseniz, inanılmaz büyük bir kitleye ulaşıyor. Orada konuştuğu zaman kendini dinleyenler aslında potansiyel müşterileri veya çözüm ortakları veya iş birliği yapacağı diğer kurumlar oluyor. Bu açıdan son derece değerli.

İstanbul’da çok başarılı başka kurumsal finans etkinlikleri var, ben de katılıyorum, hatta bazılarının destekçileri arasındayım. Yurt dışındaki etkinliklere de katılıyorum. Ama ESİAD Yatırım Zirvesi’ni temelde ayıran şey, buraya gelen şirketlerin de danışman ve aracı kurumların da doğrudan birbiriyle buluştukları, etkileştikleri, konuştukları, birbirinin deneyimlerinden beslendikleri, gerçekten işi doğuran, işi geliştiren bir ortam sunmasıdır.

Geçen yıl düzenlediğimiz zirvede buna Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi’yle beraber kamunun da, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin yatırım bakış açısının da eklenmiş olması aslında başka bir derinlik getirdi. Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi Başkanı Burak Dağlıoğlu ve ekibi, kendilerine zirvemizi anlattığımızda son derece olumlu yaklaştılar, sahiplendiler ve onların da son zirveye katılımı bizim için çok değerli oldu.

SÜREKLİ GELİŞİM VE TEMATİK ODAKLANMA SÜRECİ

Başladığımız yerle bugün arasında baktığımızda gelişen birçok şey var. Mesela ilk yıl yaptığımızda tematik oturum yoktu. Aslında genel bir kurumsal finans içerikli yatırım zirvesiydi. Ama ikinci yıldan itibaren her sene bir tematik oturum eklendi. Artık her senenin bir ana teması var.

Biz organizasyon ekibi olarak dedik ki, bu tema bazen bir sektör olabilir, bazen bir ülke olabilir, bazen başka bir temel konu olabilir. İlk yıl teması yoktu. Sonrasında ikinci yılda gayrimenkul ve özellikle yenilenebilir enerji yatırımlarının ve bunun finansmanının çok gündemde olduğu bir dönemdi ve buna dönük bir tematik oturum yaptık. Üçüncü yıl otomotiv ana temayı oluşturdu. Dördüncü yılda, yani bu sene hazırladığımız yatırım zirvemizde de savunma sanayi ve havacılık sanayi işin merkezinde olacak. Malum, hem dünya gündemi hem Türkiye gündemi savunma sanayini ve havacılık ve uzay endüstrilerini çok ön plana çıkarıyor.

Bu sayede tabii gelen katılımcılarımıza *“Her yıl aynı temaları konuşuyoruz, benzer şeyler, benzer insanlar, benzer yüzler”* monotonluğu yaşatma riskinden kurtulmuş olduk. Böylece her yıl gelen en azından üçte ikisi yenilenmiş bir konuşmacı zenginliği yaşıyorlar. Mutlaka finans ve bankacılık dünyasından da konuşmacılarımız var. Neticede bu bir finans zirvesi içeriği itibarıyla... Geçtiğimiz dönemlerde çok kıymetli holdinglerden, çok değerli bankalardan en üst düzeyde, yönetim kurulu başkanı,

CEO düzeylerinde konuşmacılar, ana konuşmacı ve tematik konuşmacı olarak aramızdaydı. Bu yıl da çok zengin bir program bizi bekliyor. Heyecanla çalışıyoruz.

ÜLKE BAZLI OTURUMLAR GÜNDEMDE

Ülke dediniz, bu seneki zirveye ülke bazında bir başlık eklemek mümkün olacak mı?

7 Ekim’de zirvemizin dördüncüsünü gerçekleştiriyoruz. Dolayısıyla oldukça yakın bir takvim üzerine ilerlediğimiz için oturumların ana çerçevesi belirlendi. Biz tematik oturum veya etkinlik teması olarak çalışmaya başlarken, ki bizim çalışmalarımız aşağı yukarı Ocak ayında başlıyor, her iki seçeneği de değerlendirdik. Eğer uluslararası bir ülke teması ön plana gelseydi, ki bunu da tartıştık, Amerika Birleşik Devletleri’nin tematik ülke olması çok olasıydı. Bunu ciddi şekilde değerlendirdik. Tabii bütün opsiyonları tartışıyoruz. Çok demokratik ve zengin bir organizasyon komitemiz var. Bütün üyelerimizin katkısını da almaya çalışıyoruz. Orada eğilim ülke temasından ziyade bu sene savunma sanayi ve havacılık üzerine oturdu. Dolayısıyla bu sene herhangi bir özel ülke teması olmayacak.

Bu yıl zirvemizin dördüncüsünü yapabilmemiz, dünyanın ve ülkemizin bu ekonomik konjontüründe çok değerli. İlk gün zaten Mustafa Başkan’la başladığımızda bunun geleneksel hale gelmesini çok önemsemiştik. O yüzden bütün altyapısını aslında yıllarca sürebilecek, sürdürülebilir bir zirve olma düşüncesiyle oluşturmuştuk. Şu ana kadarki başarısının sürmesi ve giderek artan heyecanı da aslında bunu başardığımızı gösteriyor. Bu, aynı kararlılıkla devam ettiriliyor.

ULUSLARARASI ARENADAN YOĞUN İLGİ

Peki bu zirvenin uluslararası bir boyut kazanması konusunda bir girişiminiz oldu mu?

Aslında bu oldu. Şöyle ki, ilk zirveden itibaren, özellikle son yaptığımız zirvede, yani otomotiv yatırımlarını ana tema olarak

Tema belirleme konusunda biz herkesin fikrini soruyoruz, önerileri duyuyoruz ve oradan bir ortak fikir çıkıyor. Belki seneye bir ülke olabilir veya yine şu an güncel, özellikle bölgeye değer katacağını düşündüğümüz, katılımları çekmek istediğimiz bir sektör olabilir. Bizim bölgemizi ilgilendiren çok sektör var. Yani seneye ne olur, herhangi bir öngöründe bulunma imkanı yok. Ama tarıma dayalı sanayileri, gıdayı mutlaka konuşuruz diye düşünüyorum ilerideki etapların bir yerinde.

belirlediğimiz zirvede, konuşmacıların neredeyse yarısının uluslararası bağlantıları vardı. Bu durum, sponsorlar için de geçerliydi.

Bu seneki ana temamız olan savunma ve havacılık sanayii hem NATO’yu hem Avrupa Birliği’ni, hem de Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere pek çok ülkeyi ilgilendiren bir konu. Şu an temasta olduğumuz şirketler, katılımcılar ve konuşmacılar da uluslararası ölçekte. Dolayısıyla aslında ESİAD Yatırım Zirvesi, uluslararası bir zirvedir. Ama hizmet etmek istediği iş dünyası Türk iş dünyasıdır.

“TEKRARA DÜŞMEMEK ÖNCELİKLERİMİZ ARASINDA”

Gerçekleştirilen üç zirvenin çıktılarına baktığımızda buraya gelen katılımcıların size geri dönüşleri nasıl oldu? Neleri önceliklendirdiler?

Burada birkaç grup katılımcı var. Her biri için ayrı ayrı cevap verebilirim. Birincisi, ESİAD üyeleri. Neticede biz bunu her şeyden önce kendi üyelerimiz için yapıyoruz. Çünkü ESİAD üyeleri bugün 250’yi aşan sayıda, Türkiye iş dünyasının çok önemli bir bölümünü temsil eden, her biri sektöründe değer yaratan, birçoğu lider konumunda olan, çok ciddi istihdam ve vergi katkısı sağlayan şirketler ve kuruluşlar. Dolayısıyla ESİAD üyeleriyle bu bilgiyi ve bu deneyimi buluşturmak bizim bir önceliğimizdi.

Üyelerimizin mutlu olduğunu çok rahatlıkla biliyoruz, görüyoruz. Bunun geri bildirimlerini çok rahat alıyoruz. Her toplantıda, ne zaman bir araya gelsek özellikle de zirvenin sonunda bu teşekkürü, bütün yılın yorgunluğunu telafi eden bir şey olarak kabul ediyoruz.

İkincisi ve daha zor olan aslında sponsorlarımız ve destekçilerimiz, aynı zamanda buraya gelen danışmanlar, aracı kurumlar, yatırım bankaları... Onlar da çok mutlu. Her biri, *“Biz her seferinde böyle bir kitle beklemiyorduk. Bu kadar canlı bir etkinlik beklemiyorduk”* diyorlar. Zaten bir gelen mutlaka tekrar gelmek istiyor. Bir kez sponsor olan mutlaka *“Biz yeniden*

inde olmak isteriz” diyor. Biz orada biraz seçiciyiz. Zirvenin kendini tekrar etmemesine çok özen gösteriyoruz.

Üyelerimiz en azından sürekli her yılki zirvemizde bizimle birlikte oluyorlar. Dolayısıyla her seferinde onları yeni insanlarla da, yeni yüzlerle de buluşturmak değerli. Mesela ben hukuk firması sahibiyim bu kurumsal finans ve uluslararası ortaklıklar alanda çalışıyoruz.

Bir zirvede beni dinlediyse bir diğer toplantıda başka bir uzman meslektaşımı da dinleyebilsin isterim. Bu zenginliği de başardığımızı görüyorum. Burada da geri dönüşler çok olumlu. Asıl geri dönüş Mustafa Başkan bu zirveyi harekete geçirdiğinde onun koyduğu bir hedef vardı.

Demişti ki, *“Hani bu ilişkilerden doğan işleri inşallah görüyor olalım.”* Çok yüksek sesle piyasada konuşulmasa da orada kurulan ilişkilerin artık işlere de dönüşmeye başladığını, iş birliklerine de dönüşmeye başladığını, kazanca da dönüşmeye başladığını kendi profesyonel çevremden görüyorum, biliyorum. Dolayısıyla bu da asıl bizi en çok mutlu eden şeylerden birisi. Çünkü böyle bir etkinlik ancak bunlar gerçekleşirse amacına ulaşmış kabul etmemiz gerekir.

GELECEK SEKTÖRLER VE ESİAD’IN MİSYONU

“Sürdürülebilirlik önemli” dediniz. Bu seneki tema olarak savunma sanayi ve havacılık... Önümüzdeki yıl ve yıllar

için önceliklendirdiğiniz sektörler neler? Kendi bölgemiz özelinde de farkındalığı artırmak açısından ya da “Şu şu sektörler bizim radarımızda ve bölgeye bunları daha fazla çekebilmek için şunlara odaklanacağız” dediğiniz başlıklar neler?

Tema belirleme konusunda biz herkesin fikrini soruyoruz, önerileri duyuyoruz ve oradan bir ortak fikir çıkıyor.

Belki seneye bir ülke olabilir veya yine şu an güncel, özellikle bölgeye değer katacağını düşündüğümüz, katılımları çekmek istediğimiz bir sektör olabilir. Bizim bölgemizi ilgilendiren çok sektör var. Yani seneye ne olur, herhangi bir öngöründe bulunma imkanı yok. Ama tarıma dayalı sanayileri, gıdayı mutlaka konuşuruz diye düşünüyorum ilerideki etapların bir yerinde.

Turizm, her ne kadar bu yıl oldukça zor bir yıl olduğunu gözlemliyor olsak da, bütün boyutlarıyla, bütün yönleriyle turizmi konuşabileceğimiz düşüncesindeyim. Lojistik bu bölgenin çok temel dinamığıdır, İzmir’in karakteristiğidir. Lojistik, limanlarıyla, karayolları ağıyla dolayısıyla mutlaka zamanın bir yerinde lojistik bir tema olabilir diye düşünüyorum. Tabii teknolojiye, yapay zekaya dokunan konular da çok çok değerli.

Ama şahsen; Amerika Birleşik Devletleri gibi, Çin gibi, Japonya gibi, İtalya, Almanya gibi yani ülkemizde, bölgemizde çok önemli yatırımcı ülkelerin de ilerideki yıllarda tematik gündem olmasından yanayım. Hatta belki bir sene sektörel tema ile bir sene de ülke temalı yaklaşım ile yol alınabilir. ●

7 EKİM’DE ZİRVEMİZİN DÖRDÜNCÜSÜNÜ GERÇEKLEŞTİRECEĞİZ. DOLAYISIYLA OLDUKÇA YAKIN BİR TAKVİM ÜZERİNE İLERLEDİĞİMİZ İÇİN OTURUMLARIN ANA ÇERÇEVESİ BELİRLENDİ. BİZ TEMATİK OTURUM VEYA ETKİNLİK TEMASI OLARAK ÇALIŞMAYA BAŞLARKEN, Kİ BİZİM ÇALIŞMALARIMIZ AŞAĞI YUKARI OCAK AYINDA BAŞLIYOR, HER İKİ SEÇENEĞİ DE DEĞERLENDİRDİK. EĞER ULUSLARARASI BİR ÜLKE TEMASI ÖN PLANA GELSEYDİ, Kİ BUNU DA TARTIŞTIK, AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ’NİN TEMATİK ÜLKE OLMASI ÇOK OLASIYDI. BUNU CİDDİ ŞEKİLDE DEĞERLENDİRDİK. TABİİ BÜTÜN OPSİYONLARI TARTIŞIYORUZ.

Dönüşümün Akıl Haritası; *ESİAD Yuvarlak Masaları*

Yakup Benli

Ekonomi, Finans ve Maliye Yuvarlak Masası Başkanı

Yiğit Tatış

Girişimcilik ve Dijital Dönüşüm Yuvarlak Masası Başkanı

Cem Koç

Kamuyla İlişkiler ve Kentsel Politikalar Yuvarlak Masası Başkanı

Cem Heris

Sanayi ve Ticaret Politikaları ve Yatırım Ortamı Yuvarlak Masası Başkanı

Neşe Gök

Sürdürülebilirlik ve Sosyal Politikalar Yuvarlak Masası Başkanı

Temel Aycan Şen

Tarım, Turizm ve Hizmetler Yuvarlak Masası Başkanı

Rebii Akdurak

Uluslararası İlişkiler ve AB Yuvarlak Masası Başkanı

Ali Karamustafaoğlu

Üyelik Geliştirme ve Sosyal İlişkiler Yuvarlak Masası Başkanı

ESİAD Ekonomi, Finans ve Maliye Yuvarlak Masası Başkanı Yakup Benli:
İş dünyasının öncelikli üç gündemi; finansmana erişim güçlüğü, yüksek enflasyon
ve öngörülebilirlik eksikliği

“Yatırım ortamı güvenle inşa edilir”

“Ekonomide belirsizlikler
arttıkça, yalnızca günü
kurtaran çözümler değil geleceği
şekillendiren stratejilerin de
önemi ortaya çıkıyor”

“2025–2026 döneminde
önceliklerimiz arasında
finansmana erişim, yeşil
dönüşüm, kayıt dışı ekonomiyle
mücadele ve yatırım ortamının
iyileştirilmesi yer alıyor”

Türkiye ve dünya ekonomisinde belirsizliklerin arttığı, finansmana erişimin zorlaştığı bir dönemde; iş dünyası sadece sorunları değil, çözüm yollarını da konuşuyor. ESİAD Ekonomi, Finans ve Maliye Yuvarlak Masası, tam da bu noktada devreye giriyor. Yuvarlak Masa Başkanı Yakup Benli’nin aktardığı gibi; katılımcı ve çözüm odaklı bu yapı, sadece bir tartışma zemini değil, aynı zamanda politika üretiminde önemli bir köprü işlevi görüyor. İş dünyasının güncel beklentilerine yönelik bünyelerindeki Ekonomik Gözlem Grubu tarafından raporlar hazırlanıyor. İzmir’in öncelikleri ve küresel ekonomik gelişmeler ışığında hazırlanan raporlar, sürdürülebilir kalkınma yolculuğunda güçlü bir rehber sunuyor. Ekonomide belirsizlikler arttıkça, yalnızca günü kurtaran çözümler değil, geleceği şekillendiren stratejilerin de önemi öne çıkıyor.

Yakup Benli, makroekonomik istikrar ve öngörülebilirlik sağlanmadan hiçbir finansman maliyetinin düşmeyeceğine dikkat çekerek, bu noktada enflasyonla kararlı mücadele, kur istikrarı ve mali disiplinin vazgeçilmez olduğunu kaydetti.

Benli, ayrıca kredi garanti mekanizmalarının etkinleştirilmesi, sermaye piyasalarının derinleştirilmesi ve kamu-özel sektör iş birliklerinin uzun vadeli finansman yapılarıyla desteklenmesi gerektiğinin altını çizdi. Yatırım ortamının sadece faizle değil, güvenle inşa edileceğini dile getiren Benli, “*Eğer biz bu güveni ve istikrarı sağlayabilirsek, yüksek maliyetli finansman sorununun yerini, kalıcı ve sağlıklı yatırımlar alabilir*” dedi.

Küresel ve ulusal düzeyde yaşanan makro gelişmelerin Ege ekonomisine riskler ve fırsatlar getirdiğine dikkat çeken Benli, yüksek faiz ve enflasyon risk olsa da tedarik zincirlerinin yeniden yapılanması ve yakın coğrafyada güvenilir tedarikçi arayışının Egeli ihracatçılar için fırsatlar sunduğunu kaydetti.

Savunma sanayiinden yeşil dönüşüme, yapay zekadan beyin göçüne kadar geniş bir çerçevede değerlendirmelerde bulunan Benli’den yol haritası niteliği taşıyan öneriler dinledik.

Yuvarlak Masa Kültürü’nü neden bu kadar önemsiyorsunuz?

Yuvarlak masa kültürüne özellikle vurgu yapmamın sebebi, bir derneğin sonuç alabilmesi için farklı görüşleri, sektörleri ve uzmanlıkları bir araya getirebilmesinin şart olmasıdır. Dernekler, üyelerinin gücü kadar güçlüdür. Ne kadar çok katılımcıdan girdi alabilirsek, bu girdileri işleyip sonuca ulaşma şansımız da o kadar artar. Yuvarlak masa kültürü bu anlamda oldukça kıymetli; çünkü farklı bakış açılarını eşit söz hakkıyla buluşturur.

Temel hedefimiz ise net; bilgiye dayalı, çözüm odaklı ve katılımcı bir tartışma zemini oluşturmak. İş dünyasının güncel ihtiyaçlarını tespit etmek, politika önerileri geliştirmek ve bu önerileri karar alıcılara doğru bir dille aktarmak istiyoruz.

Aynı zamanda gençlerin, kadınların ve farklı sektörlerin bu süreçlere daha aktif katılımını sağlayarak, uzun vadede daha kapsayıcı bir kalkınma anlayışına katkıda bulunmayı hedefliyoruz. Yuvarlak Masa kültürü bizim için sadece bir toplantı formatı değil; ortak aklın, diyalogun ve sorumluluk paylaşımının simgesidir.

Bu yapının içinde nasıl bir organizasyon var?

Ekonomi, Finans ve Maliye Yuvarlak Masası altında “*Ekonomik Gözlem Grubu*” adlı bir çalışma grubumuz var. Bu grupta alanında uzman, kıymetli isimler yer alıyor. Her ay düzenli toplantılar yapılıyor. Güncel ekonomik gelişmeleri, para ve maliye politikalarını, Merkez Bankası kararlarını, enflasyonu değerlendiriyoruz. Bu toplantıların ardından öngörülerimizi içeren raporlar hazırlıyor ve üyelerimize sunuyoruz.

Yuvarlak Masa’da ele alınacak konular nasıl belirleniyor?

Her masa, ESİAD’ın genel vizyonu doğrultusunda şekilleniyor. Sürdürülebilir kalkınma, katılımcı demokrasi ve çağdaş ekonomi anlayışı bu vizyonun temelini oluşturuyor. 2025–2026 döneminde önceliklerimiz arasında finansmana erişim, yeşil dönüşüm, kayıt dışı ekonomiyle mücadele ve yatırım ortamının iyileştirilmesi yer alıyor.

YUVARLAK MASANIN GÜNDEMİNDEKİ ÖNCELİKLİ BAŞLIKLAR...

Finansmana erişim: Şirketlerin artan kaynak ihtiyacını karşılamak, uygun maliyetli ve uzun vadeli finansman imkanlarını güçlendirmek önceliğimiz. Buna da hizmet eden ESİAD Yatırım Zirvemizin dördüncüsünü bu yıl Ekim ayında gerçekleştiriyoruz. **Yeşil dönüşüm:** Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum için firmaların ihtiyaç duyduğu finansal araçlara ve desteklere odaklanacağız.

Kayıt dışı ekonomiyle mücadele: Haksız rekabeti önleyecek, vergi adaletini güçlendirecek öneriler geliştireceğiz.

Yatırım ortamı: Yabancı yatırımcının güven duyacağı, şeffaf ve öngörülebilir bir ortam için politika önerileri sunacağız.

Bu dönemde en dikkat çeken etkinliğinizin hangisi olacak?

En çok öne çıkan etkinliğimiz “*Yatırım Zirvesi*”. Bu yıl dördüncüsünü 7 Ekim 2025'te gerçekleştireceğiz. Yatırımcılar, sanayiciler, fon sahipleri ve uzmanlar bir araya geliyor. Networking fırsatlarının yanı sıra bilgi paylaşımı oturumları da yapılıyor. Geçmiş yıllarda halka arzlar, kurumsal finansman, otomotiv sektörü gibi konular işlendi. Bu yılın teması henüz netleşmedi.

Zirve dışında başka projeleriniz var mı?

Elbette. Sürdürülebilirlik ile ilgili Sür' ESİAD başlıklı bir Konferansımız ve dijitalleşme temalı zirveler gibi projelerimiz de bulunuyor. Bu toplantılar ESİAD bünyesindeki Yuvarlak Masaların koordinasyonu ile düzenleniyor. Amacımız İzmir'in ve Bölgemizin rekabet güne katkıda bulunmak ve küresel sınamaları en yakından takip etmek.

Bu tür organizasyonların toplumsal etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu tür organizasyonlar İzmir için ciddi bir ihtiyacı karşılıyor. Eskiden bu düzeyde bilgiye ulaşmak için İstanbul'a gitmek gerekiyordu. Artık bilgi, burada da erişilebilir hale geliyor. Gönüllü bir ekiple, profesyonel bir organizasyon düzeyinde işler ortaya koyduğumuzu memnuniyetle söyleyebilirim.

İstanbul'dan uzmanları İzmir'e çekmenin size nasıl katkısı oldu?

Bu tür organizasyonlara gelen uzmanlar

iki-üç saatlik katılımın ardından dönmüyor; buraya geldiklerinde sanayiye, bölgeyi, insanları görüyorlar. Bu bağlamda sadece bilgi paylaşımı değil, ikili ilişkilerin gelişmesi, yeni iş birliklerinin doğması açısından çok kıymetli olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca Ekonomik Gözlem Grubu'ndan bahsettik ama belki bu bilgi birikimimizi İzmir Ekonomik Kalkınma Koordinasyon Kurulu'na (İEKKK) da taşıyabiliriz. Böylece ESİAD'ın önerileri daha geniş kamu platformlarında da değerlendirilebilir.

ESİAD'ın genel vizyonu doğrultusunda yuvarlak masanızın rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz? Yuvarlak Masa faaliyetlerinin iş dünyası ve topluma katkılarından bahsedermisiniz?

ESİAD'ın vizyonu; sürdürülebilir kalkınmayı, katılımcı demokrasiyi ve çağdaş bir ekonomi anlayışını esas alan, toplumsal faydayı önceleyen bir yaklaşıma dayanıyor. Bu vizyon doğrultusunda Yuvarlak Masamız da sadece ekonomi odaklı değil; daha kapsayıcı, çözüm arayan ve geleceği şekillendirmeyi hedefleyen bir yapı olarak konumlanıyor.

Yuvarlak Masamızın rolü, iş dünyasının içinden gelen deneyimi, bilgiyle ve kamu politikalarıyla buluşturan bir köprü işlevi görmek. Amacımız, güncel sorunları konuşmakla kalmayıp, bu sorunlara yönelik somut ve uygulanabilir öneriler geliştirmek. Bu açıdan, Masamız sadece bir fikir üretim alanı değil, aynı zamanda etki yaratan bir düşünce platformu.

İş dünyası için bu platformun en önemli katkısı, farklı sektörlerden gelen üyelerin ortak akıl etrafında buluşarak, öncelikli sorunlara birlikte çözüm araması. Özellikle finansmana erişim, dijital dönüşüm, yeşil mutabakat gibi konularda geliştirdiğimiz görüşler, şirketlerin strateji geliştirmesine ve karar süreçlerini güçlendirmesine katkı sağlıyor. Toplum açısından baktığımızda ise biz bu platformu sadece iş dünyasına değil, daha geniş bir etki alanına açık tutmaya özen gösteriyoruz. Eğitimden çevreye, vergi adaletinden kayıt dışılıkla mücadeleye kadar birçok başlıkta konu gündemimize girebiliyor.

Böylece daha şeffaf, daha katılımcı ve daha sürdürülebilir bir ekonomik düzenin kurulmasına katkı sunuyoruz. Kısacası, ESİAD'ın vizyonu ile Yuvarlak Masamızın yaklaşımı tamamen örtüşüyor. Veriye dayalı, çok paydaşlı, çözüm odaklı ve toplumsal sorumluluğu ön planda tutan bir perspektife sahibiz.

Maliye ve finans piyasaları özelinde; dünya, ülke ve Ege Bölgesi ekonomisindeki öncelikli gördüğünüz gelişmeler neler?

Dünya ekonomisi hâlâ pandemi sonrası toparlanma sürecinin etkilerini üzerinde taşıyor. Buna Rusya-Ukrayna savaşı, tedarik zinciri kurulumları ve yüksek enflasyon dalgası eklenince merkez bankalarının sıkı para politikalarına yönelmesi kaçınılmaz hale geldi. FED'in 2022 sonundan itibaren agresif faiz artışları, küresel sermaye akımlarını geliştirmekte olan ülkelerden çekti ve bu durum Türkiye gibi ülkelerde finansman maliyetlerini artırdı.

Türkiye özelinde baktığımızda; 2023-2024 dönemine damga vuran başlıklar arasında; yüksek enflasyon, kur istikrarsızlığı, rezerv ihtiyacı ve politika tutarlılığı öne çıktı.

Türkiye ekonomisi her şeye rağmen 2023'te yüzde 5,1, 2024'te 3,2 büyümeye kaydetti. Ancak bu büyümeye büyük ölçüde iç talep ve kamu harcamaları ile desteklendi. Net ihracatın katkısı sınırlı kaldı.

Enflasyonun hâlâ çift haneli seyretmesi, dezenflasyon hedefi açısından büyük bir meydan okuma yaratıyor. Ege Bölgesi özelinde ise üretim, tarım ve ihracat odaklı yapısı gereği makro şoklara karşı daha dirençli bir profil sergilendiğini söyleyebiliriz. İzmir'in dış ticaret hacmi artıyor, hala dış ticaret fazlası veren bir şehriz. Bununla birlikte lojistik maliyetler, enerji fiyatlarındaki dalgalanma ve iş gücü temininde yaşanan zorluklar da bölgenin gündeminde.

Özellikle sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm odağında yatırımların finansmanı konusu önümüzdeki dönemin en kritik konularından biri olacak.

Küresel ve ulusal düzeyde yaşanan makro gelişmeler Ege ekonomisine hem riskler hem fırsatlar getiriyor. Yüksek faiz ve enflasyon risk olsa da tedarik zincirlerinin yeniden yapılanması ve yakın coğrafyada güvenilir tedarikçi arayışı Egeli ihracatçılar için fırsatlar sunuyor.

ESİAD üyelerinin sürekli nabzını tutuyorsunuz. Bu çerçevede üyelerinizin finans ve ekonomi özelinde öncelikli gündem maddeleri neler? Bu öncelikler politika oluşturmada ne ölçüde katkı sağlıyor?

Üyelerimizle yaptığımız düzenli istişarelerde üç temel konu öne çıkıyor; finansmana erişim güçlüğü, yüksek

YABANCI SERMAYE, SON DÖNEMDE TÜRKİYE’NİN FİNANS SEKTÖRÜNE YENİDEN İLGİ GÖSTERMEYE BAŞLADI. BUNUN ARKASINDA ÖZELLİKLE UYGULANAN SIKI PARA POLİTİKALARI, ENFLASYONLA MÜCADELEDE KARARLILIK VE EKONOMİ YÖNETİMİNDE ÖNGÖRÜLEBİLİRLİĞE DÖNÜŞ ÇABASI VAR. YATIRIMCILAR, ARTIK TÜRKİYE’Yİ DAHA DİKKATLİ AMA UMUTLU BİR GÖZLE İZLİYOR.

OYAK Yatırım ile genel ekonomik durum toplantısı

enflasyon ve öngörülebilirlik eksikliği. Reel sektörün yatırım kararlarını sağlıklı bir şekilde alabilmesi için finansal ortamın hem uygun maliyetli hem de istikrarlı olması gerekiyor. Ancak son dönemde yaşanan faiz artışları, KKM'den çıkış politikaları ve TL mevduatın cazip hale getirilme çabaları kredi kanallarını daraltmış durumda.

Özellikle KOBİ'ler tarafında teminat yapılarında zorlanmalar yaşanıyor. Bu da krediye erişimi kısıtlıyor. Ayrıca vergi yükü, sosyal güvenlik primleri ve enerji maliyetleri gibi sabit giderlerin yüksekliği işletmelerin nakit akışını zorluyor. ESİAD Üyelerinin *"Türkiye Ekonomisine İlişkin Beklentileri"* ni yıl sonunda

düzenlediğimiz bir anketle yedi yıldır aralıksız alıyoruz. Sonuçları kamuoyu ve karar vericilerle paylaşıyoruz.

SAVUNMA VE ENERJİ STRATEJİK ÖNEMDE

Dünyada bölgesel savaşlarla şekillenen ekonomik bir dönüşüm yaşanıyor. Bu ortamda sizce hangi sektörler öne çıkıyor?

Savunma sanayii en dikkat çeken alan. Bunun yanı sıra enerji sektörü; özellikle Türkiye'nin enerji koridoru olması avantaj. Altyapı yatırımları da Avrupa'nın şu anki eksiklikleriyle birlikte ön plana çıkıyor. Türkiye bu alanlarda güçlü. Dolayısıyla stratejik sektörleri hedeflemek lazım.

KÜRESEL ÖLÇEKTE, ŞİRKETLERİN SERMAYE İHTİYACINI KARŞILAMAK VE BÜYÜMELERİNİ HIZLANDIRMAK İÇİN BORSAYA YÖNELDİĞİNİ GÖRÜYORUZ. ÖZELLİKLE TEKNOLOJİ VE YEŞİL DÖNÜŞÜM ODAKLI SEKTÖRLER YATIRIMCILARDAN YOĞUN İLGİ GÖRÜYOR. TÜRKİYE'DE İŞE BU ARTIŞ, SERMAYE PİYASALARININ DERİNLEŞMESİ, ŞİRKETLERİN ÖZKAYNAKLA BÜYÜMESİ VE KURUMSALLAŞMANIN GÜÇLENMESİ AÇISINDAN SON DERECE OLUMLU BİR GELİŞME OLARAK ÖNE ÇIKIYOR.

Röportaj boyunca altını çizdiğiniz önemli bir konu da öngörülebilirlik oldu. Bu konudaki tespitlerinizi paylaşır mısınız?

Sanayinin, tarımın, ticaretin ve ekonominin sağlıklı işlemesi için ülkede mutlaka öngörülebilirlik olması gerekiyor. Hukukun üstünlüğü, bağımsız yargı, çağın gereklerine uygun eğitim sistemi, kadına eşit haklar gibi alanların sıcak tutulması gerekiyor. Ekonomi sadece para ve maliye politikalarıyla yönetilmez. Günlük yaşamın, hukukun ve siyasetin bir parçasıdır.

2025 yılı ve sonrasında Türkiye'nin dış ticaretinde yeni trend nasıl olacak?

2025 ve sonrasında Türkiye'nin dış ticaretinde artık klasik kalıpların dışında, daha çok stratejik ortaklıklar ve yüksek katma değerli ürünlerin öne çıktığı bir dönem görmeliyiz. Sadece çok mal satmak değil, ne sattığımız ve nasıl sattığımız belirleyici olacak.

Öncelikle, yeşil dönüşüm ve dijitalleşme dış ticaretin ana eksenini belirliyor. Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi düzenlemeler, karbon ayak izi yüksek olan ürünlerin rekabet gücünü azaltıyor. Bu da Türk ihracatçısına *"sadece üret değil, sürdürülebilir üret"* sorumluluğu yüklüyor. Yani artık ihracat için fabrika değil, çevre dostu fabrika gerekiyor.

Aynı şekilde dijitalleşme sayesinde tedarik zincirleri daha entegre ve şeffaf hale geliyor. Türkiye de bu dönüşüme ne kadar hızlı adapte olursa, o kadar avantaj sağlayacak. Bir diğer önemli başlık, yakın coğrafyada tedarik zincirlerinin yeniden şekillenmesi.

Pandemi sonrası dünya, tedarik güvenliğini her şeyin önüne koydu. Türkiye bu anlamda Avrupa için hem yakın hem güvenilir hem de kaliteli bir üretim merkezi konumunda. Bu pozisyonu daha da pekiştirecek adımlar atmamız gerekiyor. Ayrıca, Afrika ve Güneydoğu Asya gibi yeni pazarlarda daha aktif olmamız gerekecek. Geleneksel pazarların doyuma ulaştığı noktada, büyümeyi bu yeni alanlardan sağlamak mümkün. Ticaretin yönü biraz da buraya kayacak. Sonuç olarak, dış ticarete sadece fiyatla değil, sürdürülebilirlik, teknoloji, lojistik verimlilik ve pazara özel

çözümlerle rekabet edeceğimiz bir döneme giriyoruz. Ülke olarak bu yeni döneme uyum sağlama kabiliyetimiz yüksek, yeter ki planlı ve proaktif adımlar atalım.

Sermaye, teknoloji ve emek özelinden karnemizi nasıl yorumlarsınız?

Sermaye bulma, teknolojiyi üretime entegre etme ve emeği katma değerli hale getirme konusunda Türkiye'nin güçlü yönleri kadar yapması gereken ödevleri de var. Bu üç başlığı bir bütün olarak ele alıp, koordineli politikalarla ilerlersek, ekonomik sıçrama için gereken altyapıyı sağlam kurabiliriz. **Sermaye tarafında**, Türkiye girişimcilik ruhu güçlü bir ülke. Risk alabilen, yeni pazarlara açılabilen bir özel sektörümüz var. Ancak finansmana erişim hâlâ önemli bir sıkıntı. Özellikle uzun vadeli, düşük maliyetli ve sürdürülebilir yatırımı destekleyen sermaye kaynaklarında ciddi bir boşluk var.

Teknoloji alanına baktığımızda, burada aslında önemli bir dönüşüm iradesi var. Start-up ekosistemimiz giderek güçleniyor, savunma sanayi ve fintech gibi alanlarda dikkat çeken başarılar elde ettik. Ancak genel teknoloji seviyesi, üretim süreçlerine entegrasyonu ve KOBİ'lerin bu dönüşüme katılımı açısından hâlâ ciddi bir mesafe kat etmemiz gerekiyor.

Ar-Ge harcamaları, patent sayıları, üniversite-sanayi iş birliği gibi göstergelerde OECD ortalamalarının gerisindeyiz.

Emek tarafında ise en kritik konulardan biri verimlilik. Türkiye genç ve dinamik bir nüfusa sahip, bu büyük bir avantaj. Ancak bu potansiyelin üretime ve katma değere dönüşmesi için eğitimden başlayarak ciddi bir seferberlik gerekiyor. Nitelikli iş gücü arzında sorunlar var, özellikle dijital ve teknik beceriler konusunda. Kadınların iş gücüne katılım oranı da hâlâ olması gereken seviyede değil.

Ayrıca kayıt dışılık ve düşük ücretlilik gibi yapısal sorunlar da emeğin verimliliğini ve refahını sınırlıyor.

Yapay zeka; finans ve maliye altyapısında kullanımı konusunda tespitlerinizi paylaşır mısınız?

Yapay zeka (YZ), finans ve maliye altyapısında adeta yeni bir çağ başlattı diyebiliriz. Artık veriyle çalışan her sistemin dönüşümünde yapay zeka önemli bir rol oynuyor ve bu durum hem kamu maliyesinde hem de özel sektör finans yönetiminde büyük değişimlere kapı aralıyor.

İlk olarak **finansal öngörü ve karar destek sistemleri** açısından baktığımızda, yapay zeka artık sadece geçmiş veriyi analiz etmiyor; aynı zamanda olasılıkları hesaplayarak geleceğe dair senaryolar sunabiliyor. Özellikle büyük veriyle beslenen algoritmalar, bütçeleme, yatırım planlama, risk yönetimi ve piyasa analizlerinde insan sezgisinin çok ötesinde doğruluk sağlayabiliyor. Bu da şirketlerin daha isabetli ve hızlı kararlar almasını mümkün kılıyor.

Finansal denetim ve şeffaflık tarafında da YZ ciddi bir fırsat sunuyor. Vergi tahsilatı, harcama denetimi, kamu kaynaklarının kullanımı gibi alanlarda yapay zeka destekli sistemler hem suistimali azaltıyor hem de kaynak kullanımının etkinliğini artırıyor. Maliye politikalarının daha veriye dayalı yürütülmesini sağlıyor.

Bireysel finans tarafında da yapay zekânın etkisi büyük. Bankacılıktan sigortacılığa kadar geniş bir alanda müşteri davranışlarını analiz eden ve kişiselleştirilmiş ürünler sunan sistemler devrede. Chatbot’lar, robo-danışmanlar, akıllı kredi skorlama sistemleri artık standart hale gelmeye başladı.

Ancak burada **dikkat edilmesi gereken birkaç kritik konu da var: Şeffaflık, veri güvenliği ve etik kullanım.** YZ sistemleri “*neye göre karar veriyor?*” sorusu hâlâ tam olarak şeffaf değil. Bu da regülasyon ihtiyacını artırıyor. Özellikle kamu maliyesi gibi hassas alanlarda yapay zekânın kullanımı güçlü bir denetim ve hesap verebilirlik çerçevesi içinde olmalı.

Beyin göçünün önüne geçmek için yapılması gerekenler neler?

Bu benim için çok önemli bir konu. Türkiye, eğitimsiz göç alırken en iyi eğittiğimiz gençlerimizi kaybediyor. Sadece daha fazla maaş için değil, umutlarını yitirdikleri için gidiyorlar. Bizim onları geri çağırmak değil, onları burada kalmak için teşvik etmek gibi bir sorumluluğumuz var. Gelecek kuşaklara sahip çıkmak, STK’ların en önemli görevlerinden biri olmalı.

Bu noktada, **kariyer fırsatlarının niteliği** çok önemli. Genç profesyoneller sadece iyi maaş değil, aynı zamanda anlamlı işler yapmak, uluslararası düzeyde rekabet edebilmek ve gelişim imkanı görmek istiyor. Türkiye’de özellikle kamu ve bazı kurumsal yapılarda kariyer yolları hâlâ çok katı, hiyerarşik ve yenilikçiliğe kapalı. Oysa yaratıcı, veri odaklı, girişimci bir zihniyeti destekleyen yapılar kurulmalı. İyi bir beyin sadece maaşla değil, vizyonla tutulur.

Diğer bir kritik konu, **eğitim ve akademiyle iş dünyası arasındaki bağların zayıf olması.** Üniversitelerde yetişen finans ve ekonomi mezunları, mezun olduklarında çoğu zaman ya teoride kalıyor ya da yetersiz staj ve uygulama imkanıyla sahaya hazırlanıyor. Oysa bu kişiler erken yaşta doğru yönlendirilse, özel sektörle projelerde buluşturulsa, yurtdışına gitmek değil, burada kalıp fark yaratmak isterler.

Son yıllarda bazı alanlarda ilerleme sağlandı, özellikle dijitalleşmenin yaygınlaşmasıyla birlikte kayıt dışı alanın daraldığı görülüyor. Ama hâlâ olması gereken seviyeden uzağız. Bu durum hem vergi adaleti açısından hem de kamu gelirlerinin sürdürülebilirliği bakımından ciddi bir risk oluşturuyor.

Yapısal çözümde diğer bir unsur, **güven duygusu ve uzun vadeli aidiyet.** İnsanlar sadece ekonomik koşullarla değil, geleceğe dair beklentileriyle yaşar. Eğer birey, kendisini ifade edebileceği bir ortam, adil rekabet, liyakatli yönetim ve öngörülebilir bir gelecek görmüyorsa, yurtdışı cazip bir opsiyon olmaktan çıkmaz. O yüzden sadece bireyleri değil, sistemi dönüştürmek gerekiyor.

Sonuç olarak, beyin göçünü engellemenin yolu baskı değil, cazibe yaratmaktan geçiyor. Etkili, adil, yaratıcı ve uluslararası standartlarla rekabet edebilen bir sistem kurduğumuzda, inanın sadece gidenleri değil, dünyadan yetenekleri çeken bir ülke hâline de gelebiliriz.

Finansmana erişim maliyetinin yüksek olması kalıcı yatırımların hayat bulmasında belirleyici oluyor. Bu konuda önümüzdeki dönemde Türkiye’yi bekleyen riskleri nasıl yorumlarsınız?

Bugün geldiğimiz noktada, yüksek enflasyon, kur riski, faiz oranlarının belirsizliği ve yatırım ortamındaki öngörülemezlik birleştiğinde, Türkiye’de yatırımın maliyeti sadece “*paranın fiyatı*”ndan ibaret değil. Aynı zamanda riski ve istikrarsızlığı da satın almanız gerekiyor. Bu da yatırımları ya erteliyor ya da yurt dışına yönlendiriyor. Önümüzdeki döneme baktığımızda birkaç temel risk öne çıkıyor. Uzun vadeli finansman eksikliği, yatırımcının güven sorunu, küresel finansman koşulları ve kamu maliyesi baskısı...

Peki ne yapılmalı?

Öncelikle, **makroekonomik istikrar ve öngörülebilirlik** sağlanmadan hiçbir finansman maliyeti düşmez. Enflasyonla kararlı mücadele, kur istikrarı ve mali disiplin bu anlamda vazgeçilmez. Bunun yanında, **kredi garanti mekanizmalarının etkinleştirilmesi, sermaye piyasalarının derinleştirilmesi ve kamu-özel sektör iş birliklerinin uzun vadeli finansman yapılarıyla desteklenmesi gerekiyor.** Bir noktaya daha dikkat çekmek istiyorum.

Yatırım ortamı sadece faizle değil, güvenle inşa edilir. Eğer biz bu güveni ve istikrarı sağlayabilirsek, yüksek maliyetli finansman sorununun yerini, kalıcı ve sağlıklı yatırımlar alabilir.

Kayıt dışı ile mücadele konusunda geldiğimiz noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kayıt dışılıkla mücadelede belli ilerlemeler var ama hâlâ yolun başındayız. Bu süreci sadece maliye politikasıyla değil, istihdam, sosyal güvenlik, eğitim ve kültürel dönüşüm politikalarıyla birlikte yürütmemiz şart.

Son yıllarda bazı alanlarda ilerleme sağlandı, özellikle dijitalleşmenin yaygınlaşmasıyla birlikte kayıt dışı alanın daraldığı görülüyor. Ama hâlâ olması gereken seviyeden uzağız. Bu durum hem vergi adaleti açısından hem de kamu gelirlerinin sürdürülebilirliği bakımından ciddi bir risk oluşturuyor.

Özellikle bazı sektörlerde -hizmet, inşaat, tarım gibi- kayıt dışı istihdam oldukça yüksek.

Bu da hem çalışanların sosyal güvenceden yoksun kalmasına hem de işletmeler arasında haksız rekabetin oluşmasına neden oluyor. Vergi kayıt dışılığı tarafında ise POS sistemlerinin yaygınlaşması, e-fatura uygulamaları ve dijital vergi izleme mekanizmalarıyla birlikte önemli ilerlemeler kaydedildi, ancak hâlâ nakit ekonomisinin yoğun olduğu alanlarda denetim zaafı var.

Mücadelenin sürdürülebilir olabilmesi neler yapılmalı?

Birincisi; denetim kapasitesi ve teknolojik altyapı... Gelir İdaresi’nin dijital araçları kullanması olumlu ama sahadaki denetim gücünün ve insan kaynağının da artırılması gerekiyor. Ayrıca yapay zeka ve veri analitiği destekli risk odaklı denetimler yaygınlaştırılmalı.

İkincisi; teşvik ve caydırıcılık dengesi... Sadece cezayla değil, sisteme giren işletmelere vergi indirimi, sigorta primi desteği gibi teşvikler sunulmalı. Kayıt dışılıkla mücadele bir “*kazan-kazan*” modeliyle yürütülmeli.

Üçüncüsü; toplumsal farkındalık ve adalet algısı... Vatandaş ve işletmeler vergi sistemine güven duymazsa, kayıt dışılık bir “*kaçış*” değil, bir “tepkî” halini alabilir. Dolayısıyla vergi sisteminin adil, sade ve anlaşılır olması, kamu harcamalarının da şeffaf biçimde yönetilmesi büyük önem taşıyor.

İSRAFA KARŞI EYLEM PLANLI SEFEBERLİK ÇAĞRISI

İsraf ekonomisi Türkiye’nin ve dünyanın önümüzdeki dönemde en fazla konuşacağı konulardan birisi olma özelliği taşıyor. Bu özelde mevcut durumumuzu değerlendirir misiniz? İsrafla mücadele konusunda seferberlik yorumlarına yaklaşımınız nedir? Artık kaynak bolluğu dönemi sona erdi. “*İsraf ekonomisi*” önümüzdeki dönemin en yakıcı meselelerinden biri olarak karşımızda. Hem Türkiye’de hem dünyada su, enerji, gıda, zaman ve emek gibi kaynakların verimli kullanılmadığı, yani

TÜRKİYE’DE REEL SEKTÖRÜN YEŞİL DÖNÜŞÜME FİNANSMAN AÇISINDAN HAZIR HALE GELMESİ İÇİN ÜÇ NOKTADA İLERLEME GEREKİYOR. DEVLET DESTEKLERİNİN ÖLÇEK VE ERİŞİLEBİLİRLİK AÇISINDAN GÜÇLENDİRİLMESİ, ULUSLARARASI KAYNAKLARA ERİŞİMİ KOLAYLAŞTIRACAK PROJE KAPASİTESİNİN ARTIRILMASI VE ÖZEL SEKTÖRÜN BU SÜRECE STRATEJİK BAKIŞLA YAKLAŞMASI. AKSİ TAKDİRDE, ÇEVRESEL UYUM KADAR EKONOMİK REKABETÇİLİK DE RİSK ALTINA GİREBİLİR.

ESİAD’IN VİZYONU; SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMAYI, KATILIMCI DEMOKRASİYİ VE ÇAĞDAŞ BİR EKONOMİ ANLAYIŞINI ESAS ALAN, TOPLUMSAL FAYDAYI ÖNCELEYEN BİR YAKLAŞIMA DAYANIYOR. BU VİZYON DOĞRULTUSUNDA YUVARLAK MASAMIZ DA SADECE EKONOMİ ODAKLI DEĞİL; DAHA KAPSAYICI, ÇÖZÜM ARAYAN VE GELECEĞİ ŞEKİLLENDİRMEYİ HEDEFLEYEN BİR YAPI OLARAK KONUMLANIYOR.

israf edildiği bir düzende büyümenin sürdürülebilir olmayacağı çok net şekilde ortaya çıktı. Türkiye özelinde baktığımızda, israfın farklı alanlarda yaygın olduğunu görüyoruz. Örneğin; gıda israfı, enerji verimsizliği, kamu kaynakları kullanımı, zaman ve emek israfı... Bu noktada **“israfla mücadele seferberliği”** fikri son derece doğru ve gerekli. Ancak bu seferberlik sadece söylemde kalmamalı; ölçülebilir, takip edilebilir, kurumlar arası iş birliğine dayalı, eğitimle desteklenen bir eylem planı hâline getirilmelidir. Kamu, özel sektör ve sivil toplumun birlikte çalıştığı, yerelden genele yayılan bir bilinç oluşturulmalı.

Ayrıca bu mücadele sadece bir **“tasarruf”** politikası değil, aynı zamanda bir verimlilik stratejisi olarak ele alınmalı. Yani daha azla daha çok üretmenin yollarını aramak. Dijitalleşme, döngüsel ekonomi, yeşil üretim modelleri gibi kavramlar bu stratejinin ayrılmaz parçaları olmalı.

Geldiğimiz noktada, israfla mücadele artık vicdani bir çağrı değil; ekonomik, sosyal ve çevresel bir zorunluluk. Türkiye bu alanda erken davranır, kapsamlı bir yol haritası oluşturursa, yalnızca kaynaklarını korumakla kalmaz, aynı zamanda rekabet gücünü de ciddi biçimde artırabilir.

Vergi adaleti... Türkiye’de en fazla üzerinde eleştiri yapılan konulardan birisi... Vergi adaleti konusunda önceliklendirilmesi gereken hususları anlatır mısınız?

Gelir ve servet vergilerinde daha adaletli dilimler oluşturulmalı. Vergi yükü artan oranlı, adaletli şekilde dağılmalı.

Vergi harcamaları yani muafiyetler, istisnalar, indirimler gibi uygulamalar gözden geçirilmeli. Kim için ne kadar vergi teşviki verildiği şeffaf şekilde açıklanmalı. Vergi sistemi sadeleştirilmeli. Çok sayıda beyanname, karmaşık mevzuat, yoruma açık hükümler sistemin anlaşılmasını ve uygulanmasını zorlaştırıyor.

Etkin ve bağımsız bir denetim mekanizması kurulmalı. Büyük mükelleflerin denetlenmesi, sadece tahsilat değil, sistemin adil işleyip işlemediği açısından da önemli.

Halka arzlarda ciddi bir artış var. Bunun piyasalara yansımalarını değerlendirir misiniz?

Küresel ölçekte, şirketlerin sermaye ihtiyacını karşılamak ve büyümelerini hızlandırmak için borsaya yöneldiğini görüyoruz. Özellikle teknoloji ve yeşil dönüşüm odaklı sektörler yatırımcılardan yoğun ilgi görüyor. Türkiye’de ise bu artış, sermaye piyasalarının derinleşmesi, şirketlerin özkaynakla büyümesi ve kurumsallaşmanın güçlenmesi açısından son derece olumlu bir gelişme olarak öne çıkıyor.

Ancak bu sürecin sağlıklı ilerleyebilmesi için dikkat edilmesi gereken bazı noktalar var. En başta, halka arz edilen şirketlerin mali sağlamlığı ve büyüme potansiyeli güçlü olmalı. Sadece piyasanın canlı olmasından faydalanmak isteyen, ama sürdürülebilir bir hikâye sunamayan firmaların halka arzı, yatırımcı güvenini zedeleyebilir.

Özellikle bireysel yatırımcıların kısa vadeli kazanç beklentisiyle değil, şirketin uzun vadeli değerine göre karar

vermesi gerekiyor. Bu nedenle yatırımcı bilgilendirmesi ve eğitimi büyük önem taşıyor. Ayrıca piyasaya arka arkaya çok sayıda halka arzın gelmesi, mevcut hisselerde baskı yaratabilir. Bu nedenle arz takviminin planlı, dengeli ve piyasa koşulları gözetilerek yürütülmesi gerekir.

Düzenleyici kurumların bu süreçte kaliteyi ön planda tutan yaklaşımlarını sürdürmesi büyük önem taşıyor. Doğru şirketlerle, doğru zamanda ve doğru yöntemle yapılan halka arzlar, Türkiye ekonomisinin finansal altyapısını güçlendirir, sermaye piyasalarının güvenilirliğini artırır ve uzun vadeli yatırımları teşvik eder. Bu ivme, dikkatle yönetildiği takdirde, kalıcı bir kazanıma dönüşebilir.

Yeşil mutabakata uyum konusunda reel sektörün finansmana ihtiyacı artıyor. Buna erişim konusunda ne durumdayız? Devlet desteği yeterli mi? Uluslararası kaynaklara erişimde ne konumdayız?

Türkiye’de reel sektörün yeşil dönüşüme finansman açısından hazır hale gelmesi için üç noktada ilerleme gerekiyor. Devlet desteklerinin ölçek ve erişilebilirlik açısından güçlendirilmesi, uluslararası kaynaklara erişimi kolaylaştıracak proje kapasitesinin artırılması ve özel sektörün bu sürece stratejik bakışla yaklaşması. Aksi takdirde, çevresel uyum kadar ekonomik rekabetçilik de risk altına girebilir.

İZMİR, “YEŞİL VE ETİK YATIRIM MERKEZİ”

İstanbul Finans Merkezi olma konusundaki çalışmalarına karşılık İzmir’i nereye konumlandırmak gerekiyor?

İstanbul’un uluslararası finans merkezi olma hedefi elbette Türkiye’nin küresel ekonomik entegrasyonu açısından stratejik bir adım. Ancak bu süreçte İzmir’i göz ardı etmek, Türkiye’nin ekonomik çeşitliliği ve bölgesel kalkınma potansiyelini tam kullanmamak anlamına gelir. İzmir, finansal derinlik açısından İstanbul’la birebir yarışmasa da **bambaşka bir stratejik konuma sahip** ve bu avantaj doğru değerlendirildiğinde tamamlayıcı bir rol üstlenebilir.

Örneğin, İzmir, güçlü üretim altyapısı, dış ticaret potansiyeli ve yüksek yaşam kalitesiyle, **“sürdürülebilir finans ve yatırım üssü”** olarak konumlandırılabilir. Yeşil dönüşüm, döngüsel ekonomi, temiz enerji yatırımları ve teknoloji tabanlı girişimcilik alanlarında öncü bir şehir. Bu yönüyle İzmir, **“yeşil ve etik yatırım merkezi”** tanımını fazlasıyla hak ediyor.

Ayrıca İzmir, Avrupa ile Asya arasında stratejik bir lojistik ve ticaret koridorunda yer alıyor. Liman altyapısı, sanayi bölgeleri ve ihracata dayalı ekonomik yapısı, ticaret finansmanı, lojistik yatırımları ve yeşil tedarik zinciri finansmanı gibi alanlarda uzmanlaşmış bir finansal ekosisteme zemin hazırlayabilir. İzmir’in bir diğer önemli gücü ise nitelikli insan kaynağı ve üniversite-sanayi iş birliği kapasitesi. Bu altyapı sayesinde şehir, finansal teknolojiler (fintech) ve etki yatırımları gibi geleceğin finans başlıklarında öncü adımlar atabilir.

İstanbul finansal hacim ve uluslararası bağlantı açısından merkez olma iddiasını sürdürürken, İzmir daha niş, tematik, sürdürülebilir ve bölgesel kalkınmayı destekleyen bir finans vizyonu ile konumlandırılabilir. Bu iki şehrin rekabetten çok, akıllı bir iş bölümüyle birbirini tamamlaması Türkiye ekonomisi için büyük kazanım olur.

Yabancı sermayenin finans sektörüne ilgisi ve bu alandaki önceliklendirdiği politikaları yorumlar mısınız?

Yabancı sermaye, son dönemde Türkiye’nin finans sektörüne yeniden ilgi göstermeye başladı. Bunun arkasında özellikle uygulanan sıkı para politikaları, enflasyonla mücadelede kararlılık ve ekonomi yönetiminde öngörülebilirliğe dönüş çabası var.

Yatırımcılar, artık Türkiye’yi daha dikkatli ama umutlu bir gözle izliyor. Yabancı yatırımcıların finans sektöründe öncelik verdiği birkaç temel başlık öne çıkıyor.

Makroekonomik istikrar; enflasyonun kontrol altına alınması ve para politikalarında tutarlılık, yatırım kararlarında en belirleyici faktör.

Kurumsal güven ve hukuk sistemi; yatırımcı, sermayesinin güvende olduğunu bilmek istiyor. Yargı bağımsızlığı, düzenleyici şeffaflık ve sözleşme güvenliği bu noktada çok önemli.

Yeşil finansman ve ESG yatırımları; artık yabancı sermaye çevresel ve sosyal kriterleri karşılayan, sürdürülebilir projelere yöneliyor. Türkiye bu alanda potansiyel taşıyor ama daha fazla proje geliştirilmesi gerekiyor.

Fintech ve dijitalleşme; dijital bankacılık ve ödeme sistemleri gibi alanlarda Türkiye’nin dinamizmi yatırımcıların ilgisini çekiyor. ●

Rota Portföy ile “Türkiye’nin Makro Ekonomik Görünümü Işığında Yatırım ve Finans” toplantısı

ESİAD Girişimcilik ve Dijital Dönüşüm Yuvarlak Masası Başkanı Yiğit Tatış:
Yapay zeka ile ekonomik kalkınma mümkün

Girişimcilikte yeni dönem: Veri, Yapay Zeka ve Koordinasyon

ESİAD Girişimcilik ve Dijital Dönüşüm Yuvarlak Masası, Ege Bölgesi'nde dijital dönüşüm ve girişimcilik ekosistemini güçlendirmek için kapsamlı bir yol haritası çiziyor. Yiğit Tatış, "Veri stratejisi olmadan yapay zekadan fayda bekleyemeyiz. Koordinasyonsuzluk zaman ve kaynak israfı yaratıyor. Bu konuda liderlik edecek bir kuruma ihtiyaç var" dedi.

E SİAD, bölgenin dijital dönüşüm ve girişimcilik kapasitesini artırmak amacıyla Girişimcilik ve Dijital Dönüşüm Yuvarlak Masası çatısı altında çalışmalarına hız verdi.

ESİAD Girişimcilik ve Dijital Dönüşüm Yuvarlak Masası Başkanı Yiğit Tatış, girişimcilik ekosisteminin gelişimi için kamu, özel sektör ve üniversiteler arasında daha güçlü bir iş birliği ve veri temelli stratejiler gerektiğini vurguluyor. Tatış, dijital dönüşümde sürdürülebilir bir ilerleme için koordinasyon eksikliğinin giderilmesi ve lider bir yapının oluşturulmasının şart olduğunu söylüyor.

Neden Yuvarlak Masa kültürü? Masada konuşulan konular nasıl belirleniyor?
ESİAD'ın bu kültürü sayesinde yönetim kurulunun gücü bütün üyelerine yayılıyor.

Daha doğrusu üyelerinin gücü yönetim kuruluna yansıyor. Birlikte daha fazla etki yapma şansımız oluyor. Başkanlığını yaptığım Dijital Dönüşüm ve Girişimcilik Yuvarlak Masası bu sene çalışmalarına başladı. Üyeler gönüllülük esası ile seçiliyor.

Yuvarlak masaların gündemleri ve stratejik misyonu, yönetim kurulu tarafından belirleniyor. Alt gündemlerini üyeler tayin ediyor. Üyeler konuları belirledikten sonra tekrar yönetim kuruluna getiriliyor. Yönetim kurulu da kabul ederse o program dahilinde çalışmaya başlıyoruz.

Temel hedeflerinizi anlatır mısınız?
Hedefimiz; İzmir ve Ege Bölgesi'nde dijital dönüşüm farkındalığını arttırmak. Bunun yanı sıra da dijital dönüşüm ve girişimcilik ekosistemini destekleyecek ve gelişmesini sağlayacak alt çalışmaları planlamak ve bunları etkin hale dönüştürmeye çalışmak. Dünya genelinde hem dijital dönüşümde hem de girişimcilik ekosisteminde müthiş bir rekabet var. Türkiye, bu rekabette geri kaldı. Aradaki farkı kapatmak için elimizden geleni yapmalıyız. Gerekli sistemlerin kurulması için de farkındalığın artırılması gerekiyor.

Öncelikle farkındalık oluşturma sürecinde etkin olmayı hedefliyorsunuz.

Evet. Paydaşların birbirleriyle iletişimini sağlayarak ortak sinerji oluşturmaya çalışıyoruz. Yuvarlak masa olarak katalizör görevi üstleniyoruz. Girişimcilik ve teknolojik dijital dönüşüm ekosisteminde farklı farklı paydaşlar var. Bir de dünyada neler oluyor? Buradaki güzel örnekleri üyelerimize anlatmaya ve bilgilendirmeye çalışıyoruz.

2025 ve 2026 yılı yol haritanızda önceliklendirdiğiniz gündem maddeleri neler?

Dijital dönüşümde öncelikli maddemiz; yapay zeka. Yapay zekanın sağlıklı ve etkin kullanımı için neler yapmamız gerekiyor? Bu konuda altyapı olarak maddi ve manevi nelere ihtiyacımız var? Bunları belirledikten sonra bölgemiz ile üyelerimizin gelişmesi için çalışmalar yapmak öncelikli gündem maddelerimiz arasında yer alıyor. Girişimcilik bölümünde de sağlıklı bir ekosistem oluşması için gerekli olan faktörler nedir? Bunları belirleyip, desteklemek istiyoruz. Orta vadede yapay zeka konusundaki hızlı değişimde üyelerimizi desteklemek için çeşitli çalışmalar yapacağız.

Dijital dönüşüm ve akabinde de girişimcilik ekosistemini geliştirmek için faaliyetlerde bulunacağız.

İlk dönemden elde edilen tecrübeler neler oldu? Bu çıktılar nasıl değerlendirildi? Geçmiş dönemde yapılan önemli etkinlikler hakkında bilgi verir misiniz?

Dijitalleşme ve dijital dönüşüm üzerine çeşitli seminer ve panel çalışmaları oldu. Bu çalışmalarda farklı alanlarda deneyim ve bilgi sahibi insanları bir araya getirdik. Dijital dönüşüm konusunda 4 serilik webinarlar ile başladık.

Sırasıyla, "Dijitalleşme Nedir?," "Yönetim Kurulunu ve Takımı Nasıl Motive Ederim?," "Özdeğerlendirmeyi Nasıl Yaparım?" ve "Yol Haritamı Nasıl Hazırlarım?" başlıklı toplantılar düzenledik. Bu etkinlikleri EGIAD ile iş birliği yaparak bir zirveye bağladık.

Dijital Dönüşüm Zirvesi'nde de dijital dönüşümde ileri gelen şirketleri ve kişileri bir araya getirdik. Hatta çok büyük bir ilgi olduğu için bunu artık geleneksel hale getirmeye karar verdik. Nitekim bu yıl da Yapay Zeka temasıyla zirvemizi gerçekleştirdik.

Yapay Zeka'dan elde edilen çıktılar neler oldu?

İlk zirvede de yapay zeka ile ilgili gelişmeler ön plana çıkmıştı. Yapay zekanın bu kadar hızlı şekilde hayatımıza adapte olabileceğini tahmin etmemiştik. Aslında tüm dünya bu hızı öngörememişti. Yapay zeka çok hızlı geliyor. Bir an önce hazırlanmamız ve farkındalığımızı arttırmamız gerekiyor. Artık farkındalık yeterli değil. Bunu şirketlerimizin pratiğe dökme zamanı geldi. 15 Mayıs 2025'te Dönüştüren güç temasıyla düzenlediğimiz Yapay Zeka Zirvesi'nde çok değerli konuşmacılarımız oldu. Zirvede, Global Teknoloji Lideri Ayşegül İldeniz, Türkiye Yapay Zeka Platformu Başkanı Prof. Dr. Altan Çakır ve Next Akademi Kurucusu Levent Erden de birer vizyon konuşması gerçekleştirdi. Ayrıca farklı sektörlerden 8 firma ile 6 start-up girişimcinin dönüşüm uygulamaları ele alındı.

Yuvarlak Masa faaliyetlerinin iş dünyası ve topluma katkılarından bahseder misiniz?

Yuvarlak Masa kapsamında yaptığımız birçok çalışmada dijital dönüşüm ile toplumsal kalkınmayı amaçlıyoruz. Bütün bunların sonunda; refah düzeyinin artması, kalkınmanın bütün kesimlere yayılması, bilimsel gelişimi sağlamak, özellikle gençler için daha umut verici bir ekonomik konjonktür ve ortam yaratmak arzusundayız. Bunların hepsi toplumsal kalkınmaya yansıyor. Bizim yuvarlak masalarımızda çok katılımlı bir yapı var. Sadece yönetim kurulu değil, üyelerimizin de karar mekanizmasına aktif olarak katılması için kurulmuş bir sistem ile hareket ediyoruz. Bu nedenle aslında toplumsal yansıması ve kapsayıcılığı çok yüksek. O bakımdan da güzel bir örnek oluşturuyor.

Dijital dönüşüme ne kadar hazırız? Kamu, özel sektör ve bilim dünyası

Türkiye'deki büyük girişimcilerin problemi, yeterince finansal kaynakları olmadığı için köşe kapma konusunda hızlı davranamıyorlar. Burada önemli olan inovasyon düşüncesini desteklemek ve köşeleri kapma konusunda hızlı olmayı öğrenmek. Global örneklerle baktığınız zaman burada bu altyapıyı sağlarsanız zaten Türkiye'de ciddi bir inovatif kültür var. Sahip olduğumuz yaratıcı ruh, bizim genlerimize programlanmış durumda.

özelinde bu çabalar yeterli mi? Finans sektörü ve devlet altyapısı bu konuda iyi bir rol model konumunda. Buradan doğru bakarsak diğer alanlardaki gelişimi değerlendirir misiniz?

Türkiye, bu alanda çok ileride. Fakat iki başlıkta eksik görüyorum. Birincisi, bunların ekonomik katkı çarpanı ne kadar? Bugün bankacılık sektöründe Türkiye aslında dünya sıralamasında çok ileri sıralarda. Fakat biz bunu dünya çapında hiçbir zaman ekonomik bir katkıya tam olarak dönüştüremiyoruz.

Bunu örneklendirmenizi istesem ...

Örneğin; *“Buy now pay later”* dediğimiz dünyada yeni bir fintech akımı var. Bizim bankaların zaten senelerdir çok komplike-sofistike yaptığı bir çalışma alanı ... Bunları ulusal bankacılıkta hizmet olarak kullanıyoruz. Fakat yurt dışında milyar dolarlık şirketlere çeviremiyoruz ki! ABD'de ve Londra'da iki üç sene önce kurulan bir şirket bunu milyar dolarlık şirkete çevirebiliyor. Türkiye'nin sektör uygulamalarının teknolojik bilişim şirketlerine dönüşme konusunda bence potansiyeli var.

Bunu tam olarak katma değere döndüremememizin nedeni nedir?

Bizim pazarımız çok büyük bir pazar değil.

Dünya seviyesine baktığınız zaman Avrupa'daki finans pazarı; Uzak Doğu ve Çin'in finans pazarı, Hong Kong ve New York gibi büyük pazarlar değil. Ne kadar büyük pazar olursa o kadar çok müşteriye ulaşıyorsunuz. Bu tür şirketlerin bir ayağının yurt dışında olması gerekli. Devletin de bu konuda stratejik katkı vermesi gerekiyor. Bu alanda çok ileri olmamıza rağmen ülkeye çok daha büyük ekonomik katkı sağlayabiliriz. İkincisi de bu finans ve kamudaki deneyimlerin diğer sektöre aktarımı konusunda biraz eksik kalıyoruz. Yurt dışındaki örneğe baktığımızda; 1990'larda savunma sanayinin ABD'de yaptığı gelişimler bütün sektörlerle ekonomik katkı olarak yansıdı. Bizde bu katkılar daha çok sektörlerin içinde kalıyor.

Bunları da stratejik olarak diğer sektörlerle yansıtmak için genel bir ülke stratejisi belirlenmesi gerekli olduğuna inanıyorum. Çünkü çok dinamik 2-3 tane sektörümüz var. Finans, kamu ve savunma sanayi ... Burada ciddi kazanımlar elde ediyoruz. Bunların mümkün olduğu kadar diğer sektörlerle de yayılması için stratejik çalışmalar yapmak gerekiyor.

Böyle bir partnerliğe hazır olan öncelikli sektörler hangileri olabilir?

Üretim sektörü ... Türkiye ekonomisi, imalat sektörü üzerine kurulu bir yapıya sahip. Finans sektöründe elde edilen konuların imalat sektörüne de ciddi anlamda yansıtılabileceğini biliyorum. Bu konuda derin çalışılması gerekiyor.

Savunma sanayi örneklemesi yaptınız. Savunma sanayine daha çok aktarılabilir mi?

Örneğin; savunma sanayinde elde ettiğimiz bir tecrübe; Türkiye'de imalat sanayinde, tekstil üretiminde, otomotiv yan sanayinde kullanılabilir.

OYUN SEKTÖRÜNDE ÇOK DAHA GENÇ, ÇOK DAHA GİRİŞİMCİ VE ÇOK DAHA KENDİLERİNE GÜVENİ YÜKSEK İNSANLAR OLDUĞU İÇİN “YA BEN BUNU YURT DIŞINDA SATABİLİR MİYİM” DİYE DÜŞÜNÜYOR. “BEN ÇOK DAHA İYİ YAPIYORUM, NEDEN SATMAYAYIM” DİYE DÜŞÜNÜYOR. O ALGIYI YARATMAMIZ GEREKİYOR.

Türkiye o zaman OEM üreticisi olmaktan çıkıp; inovasyon yapan, kendi ürün ve patentlerini çıkartan bir pazara dönüşebilir.

Sektörler arası inovasyon ve transferi konusunda da mı entegre çalışmamız gerekiyor?

Bu konuda ülkemizde ciddi eksiklik var. Diğer ülkelerde bunu çok iyi yapanlar var. Biz o kadar iyi yapamıyoruz. Bu inovasyonu uluslararası şirketlere, yeni şirketlere, teknoloji şirketlerine dönüştürüyoruz. Bunlar içeride kapalı kalıyor. Yapanlar var ama çok kısıtlı kalıyor. İkincisi de bir sektörde yapılan inovasyon diğer sektörlerle aktarılamıyor. Bu başlıklara odaklanılmalı.

Teknopark, kuluçka merkezleri ve AR-GE merkezlerinde girişimcilik teşvik mekanizmaları ve hibe ediliyor. Bu konudaki tespitlerinizi paylaşır mısınız? Bütün ülkede inovasyon girişimcilik denilince konuştuğumuz konulardan biri de bu ...

Özel sektör, teknoparklar, akademi dünyasının koordineli çalışmaları konusunda hep öz eleştiri yapıyoruz. Türkiye'de bu konuda çok büyük bir gelişim yaşanıyor ve çok artırlarımız var.

Ciddi anlamda devletin güzel çalışmaları olduğu kanuni düzenlemeler ve teşvikler var. Girişim yatırımcısı ve sermaye fonları çıktı. Bölge şirketler buraya fon aktarmaya başladı. Birincisi inovasyon merkezlerinde, teknoparklarda yeni keşifler için fonlama gerekli. Çünkü bu bizim ülkemizde yeterli değil. Üniversitelerin AR-GE için yeterince fonları yok.

Bu fonlar nasıl sağlanır?

Hem özel sektör hem de devletin aktaracağı bütçeyle olabilir. Bu olursa, alt yapı olarak baktığınız zaman İzmir'in özellikle bu konuda çok güzel bir altyapısı var. Üniversitelerimiz, AR-GE merkezlerimiz, tasarım merkezleri ... 103 tane AR-GE merkezimiz var. Teknoloji geliştirme bölgelerimiz var. Aslında İzmir bu konuda potansiyeli yüksek bir yer. Önemli olan buraya akademik gücü sağlayıp, bilimsel güce döndürüp, inovasyonu sağlamak. O zaman daha çok ürün ve inovasyon çıkacağına eminim. Bu konuda çalışmalar yapılmalı.

Herkes kendi içinde ayrı ayrı çalışıyor. O konuda çatı bir yapı mı olmalı?

Bir takım kaptanına mı ihtiyaç var?

Evet, ESIAD olarak bunu da konuşuyoruz. Örneğin; sivil toplum örgütleri, kalkınma ajansı, üniversiteler, Odalar... Herkes bir şey yapmaya çalışıyor ve bazen herkes aynı şeyi yapma çabasında oluyor. Her ARGE merkezi her türlü ARGE'yi desteklemeye çalışıyor. Bir koordinasyon olsa, bu koordinasyon belki görevlendirme yapılabilir. Der ki *“Siz dernek olarak yapay zekanın kurumsal eğitimleri konusunda bir misyon yüklenin. Oda olarak siz tasarım merkezlerinin fonlanması hakkında proje anlatın.”*

Delege etmek...

Evet, delegasyon gerekli. İzmir ve Ege Bölgesi'nde hepimiz birlikte bir şeyler yapmaya kalktığımız zaman ciddi bir güç oluşuyor. Koordinasyon eksikliğini görüyoruz. Örneğin; bir eğitim yapıyorsunuz, iki ay sonra başka bir sivil toplum örgütünün veya Odanın yine aynı benzer eğitim yaptığını görüyorsunuz. Bu, zaman ve para kaybı oluyor.

Bu soruya Ege Bölgesi özelinde baktığımızda diğer illerimizi de bu entegrasyona nasıl dahil edebiliriz?

Bir lider kurum olursa ki bunun devlet kurumu olması gerekli diye düşünüyorum.

Çünkü yerel yönetimlerde değişik partiler olabiliyor, Odalarda başkan değişebiliyor ama bütün şehirler arasında devlet politikası olarak bir koordinasyon sağlayabiliriz.

İzmir'in bu potansiyeli kullanması gerekli, bunun merkezi olmalı. Bunlar için politikalar yaratmak için de sivil toplum örgütleri, Odaların, yerel yönetimlerin bir araya gelip belki bir beyin fırtınası yapıp *“Nasıl bir koordinasyon olabilir?”* diye konuşması gerekli. Yol haritası belirlenmeli.

Girişimcilik yazılım odaklı geliyor. Özellikle bu konuda oyun pazarındaki gelişim dikkat çekiyor. Bu konuda mevcuda alternatif hangi sektörler özel bir politika geliştirilmeli?

Yazılım becerisi, yapay zeka ile tekrar tartışmaya açılacak. Yazılım artık demokratik olarak herkesin elinde olan bir konuya dönüşecek.

Türkiye'deki büyük girişimcilerin problemi, yeterince finansal kaynakları olmadığı için köşe kapma konusunda hızlı davranamıyorlar. Burada önemli olan inovasyon düşüncesini desteklemek ve köşeleri kapma konusunda hızlı olmayı öğrenmek.

Global örneklerle baktığınız zaman burada bu altyapıyı sağlarsanız zaten Türkiye'de ciddi bir inovatif kültür var.

Sahip olduğumuz yaratıcı ruh, bizim genlerimize programlanmış durumda. Yeter ki bir fikir oluşsun, bunun arkasından sermaye gelip, bu fikri büyütmek için hızlı adım atabilsin. Yoksa başka birisi geliyor o fikri alıyor ve globale taşıyor. Türkiye ve Ege Bölgesi'ndeki en büyük eksiklik işte bu.

Bu hangi sektörlerde yapılabilir?

Bütün sektörlerde yapılabilir. İzmir'in kendi özelinde baktığınızda insan kaynakları ve iklim avantajı var. Sağlık ve eğitim sektörü öne çıkıyor. Savunma artık Ankara'nın konjonktüründe ilerliyor. İmalat sanayi Türkiye'nin her yerinde var. Lojistik sektörü, İzmir ve Ege Bölgesi için çok önemli bir kaynak olabilir.

Bu sektörlerde zaten baktığınız zaman teknolojik olarak değişime çok hazır. Aslında lojistik, sağlık ve eğitim sektörü hepsi teknolojik anlamda daha tam değişimi tamamlamış değil. Bunun için buradan çok büyük potansiyel çıkacağına inanıyorum. Bunun için artık birisi bir fikirle hemen bir girişim yaratabilir, hemen bir yazılım yapabilir. Önemli olan onu yaptığınız ve o hizmeti vermeye başladığınız anda pazarı bir an önce ele geçirmek ve kuvvetli bir şekilde köşeleri kapmak. Bunun için de finansal altyapıyı sağlamlaştırmamız gerekli.

Belirsizliklerin çok olduğu bir dönemden geçiyoruz.

Bunun girişimcilik ekosistemine yansımaları nasıl olacak?

İş insanları olarak lunaparktaki hız treninde nakış örmeye çalışıyoruz. Böylesi bir ortamda sağlıklı bir şey yapma şansımız olmuyor. Bunun bize iki yönden zararı oluyor.

Birincisi; gerçekten inovasyon. Yeni fikirlere, yeni atılımlara, hem öngöremediğimiz için hem de cesaret edemediğimiz için konsantre olamıyoruz. Çünkü günlük krizlerle uğraşmaya çalışıyoruz. Öngörülebilirliğin olmadığı bir ortamı yönetiyoruz.

İkincisi ve daha da önemlisi hepimizin bildiği gibi genç nesil bu konjonktürde ve bu ortamda endişe duyduğu için yurt dışına kaçmaya başlıyor. Bizim geleceğimizin şirket CEO'ları, bilim

insanları, başarılı inovatif düşünceleri olan, icatlar yapacak kişilerin hepsini yurt dışına kaçırmaya başladık. Bu konjonktür ve belirsizliğin ülkemizde bence kısa ve uzun vadede çok büyük bir zararı var. Bir an önce o gençlerin orta ve uzun vadede Türkiye'nin geleceğini net görebileceği bir konjonktüre dönülüp bu çocukları geri getirmeye çalışmak gerekir.

Sohbetin başında yuvarlak masa olarak yapay zeka öncelikli gündeminize vurgu yaptınız. Yapay zeka fırsat mı risk mi? Bu konuda data üretimi ve toplama ve bu verilerin işlenmesi konusunda süreç nasıl yönetilmeli?

Yapay zekaya; siyah ve beyaz diye bakmıyorum. Çok mu riskli, çok mu iyi diye baktığınızda riskleri de var, iyi tarafları da var. Yapay zeka; meyveli pastaya benziyor. İçindeki meyvelerin bazılarının tadı hoşunuza gitmeyebilir, bazılarının ise

YAPAY ZEKAYA; SİYAH VE BEYAZ DİYE BAKMIYORUM. ÇOK MU RİSKLİ, ÇOK MU İYİ DİYE BAKTIĞINIZDA RİSKLERİ DE VAR, İYİ TARAFLARI DA VAR. YAPAY ZEKA; MEYVELİ PASTAYA BENZİYOR. İÇİNDEKİ MEYVELERİN BAZILARININ TADI HOŞUNUZA GİTMEMEYEBİLİR, BAZILARININ İSE HOŞUNUZA GİDEBİLİR. ÖNEMLİ OLAN BURADA TADI HOŞUNUZA GİTMİYEN MEYVELERİN PASTANIN İÇİNE ÇOK FAZLA KONULMAMASI İÇİN DİKKAT ETMEK.

hoşunuza gidebilir. Önemli olan burada tadı hoşunuza gitmeyen meyvelerin pastanın içine çok fazla konulmaması için dikkat etmek.

Bu hoşunuza gitmeyecek riskler neler?

Dijital güvenlik alanı, yapay zekanın kontrol mekanizmaları, etik endişeler ve veri güvenliği... Bu konuda politikalar yazıldığını biliyorum ama uygulamada ne kadar başarılı, onu önümüzdeki günlerde göreceğiz.

Öbür taraftan tabii tadı hoşunuza gidecek meyveler, yani bize faydalı olan konular çok daha fazla. Bundan dolayı da bence çok ciddi bir artı katkısı olacak. Fakat yapay zeka tek başına bir anlam ifade etmiyor. Burada önemli olan hangi veriyle bunu yapacağıdır. Türkiye'deki en büyük problemlerimizden biri de kurumsal olarak verilerimizin düzenli bir şekilde hem şirketlerimizde hem üniversitemizde hem özel sektörün diğer kuruluşlarında çok sağlıklı bir şekilde tutulmuyor olması...

Birincisi bütün şirketlerin buna bakması gerekiyor. Bir data stratejisi oluşturulması gerekli.

Bu demek değildir ki bu oluşturulurken bunu bekleyelim sonra da yapay zekaya adım atalım. Bu eş zamanlı yürümesi gereken bir şey. Bence şirketlerin bu konuda bilinçlendirilmesi gerekiyor. Zaten siz dijital dönüşümü şirketinizde sağlamaya başladığınız zaman bütün verilerinizi dijital hale dönüştürmeye başlıyorsunuz. Türkiye bu konuda geri kaldığı için bu dijital veri kısıtlı çoğu şirketlerde...

Büyük şirketleri bu değerlendirmeden hariç tutuyoruz. Çünkü büyük şirketler bunları yapabilecek bütçelere sahip.

Özellikle orta ölçekteki şirketlerin buna odaklanıp bu verileri sağlıklı bir şekilde dijitalleştirmesi gerekli ki yapay zeka o zaman faydalı olabilsin.

Bunun dışında da en önemli şeylerden birisi tabii bizim ulusal veri güvenliğimiz.

İzmir Ekonomi Üniversitesi ziyareti

Bütün ülkeler şu anda buna dikkat ediyor. ABD, TiKToK uygulamasını yasaklamaya çalışıyor. Avrupa ülkeleri Çinlilerin yapay zeka yazılımı DeepSeek AI'yi yasaklamaya çalışıyor.

Çünkü bunlar sonuçta o verileri olarak analiz ediyor ve bazı veriler de stratejik olarak çok önem arz ediyor. Bu konuya ulusal olarak baktığınız zaman elimizde çok fazla verimiz yok. Yalnızca şirketlerin satış rakamları değil bilimsel araştırmalardan tutun da birçok konuda yeterince verimiz yok.

O zaman Türkiye'nin güvenlik ve hukuki altyapı konusunda da şimdiden çalışması gerekiyor diyebilir miyiz?

En üst limitte hem hukuken hem stratejik hem de teknolojik olarak veri merkezlerinin kurulması gerekli. Devlet, KVKK düzenlemeleri ile bazı önlemler aldı ama bunların pratikte uygulanması da zaman alacak. Bir de maliyetli bir konu ...

Verilerin dijitalleştirilmesi hem insan gücü hem de donanım olarak kaynak gerektiriyor. Bunlar olmadıktan sonra yapay zekâyı hiçbir zaman verimli kullanamazsınız. Bir yandan bunu da yapıyor olmanız gerekiyor.

Bürokrasi, insan gücü ve mevzuat başlıklarından doğru baktığımızda girişimcilikteki fırsat ve zorluklar neler? Devletin bu teşvikleri daha çok bilimsel

çalışmalara harcaması gerekiyor. Üniversitelerin ve akademi camiasının önü açılmalı. Girişimcilerin yine önündeki en büyük engel; finansal piyasalardaki likidite problemi.

Bugün girişimci işe başladığı zaman 4-5 sene boyunca cepten yiyecek. Biz bu konuda birikimi olan bir ülke değiliz. Onun için dışarıdan finansman sağlanması gerekli. Yatırımcıların rahat rahat bu girişimlere ulaşabileceği piyasa dinamikleri sağlanmalı. Bunu kısmen yaptılar. Girişim sermayesi yatırım fonlarıyla yaptılar, melek yatırımcı kanunları uygulamalarıyla yaptılar. Ancak yeterli değil. Bunun daha da genişletilmesi gerekli. İnsan kaynakları olarak baktığınız zaman bizim şu anda gördüğümüz en büyük problem; eğitilmiş insan kaynağı ...

En büyük problemimiz insan kaynakları konusunda birçok girişimci hedefini Türkiye için değil, hep yurt dışına bir şekilde gidebilmek için yapıyor. Bunun farklı birçok nedeni var. Türkiye'de bir şirket kurduğunuz zaman, aynı fikir olsa, aynı ciro olsa bile Avrupa'da kurulmuş bir şirketin yarı fiyatından değerlendiriliyor. Amerika'daki şirketin üçte bir fiyatından değerlendiriyor. Zaten Türkiye'de olmak sizi dezavantajlı başlatıyor.

Bu firmaları Türkiye'de tutabilmek için, teşvik etmek için finansal desteklerin olması gerekli. Bunlar olursa ancak girişimci Türkiye'de kalır.

İnsan kaynakları olarak bizim gerçekten millet olarak, bunu duygusal olarak söylemiyorum. Bu devamlı iniş çıkışlı yapımız olmasından dolayı çok inovatif, çok yaratıcı gençlerimiz var. Bu sürecin de kendine özgü böyle bir artışı bulunuyor. Bir şekilde mutlaka çözüm geliştirmek zorundasınız. Çok volatif bir ülkede yaşıyorsunuz. Oluruna bırakalım, garanti oynayalım dediğiniz zaman ayakta kalma şansınız yok. O volatif dünyada yaşarken de bir şekilde çözüm odaklı olmayı öğreniyorsunuz. Bizim zaten genlerimize işlemiş çözüm odaklı olmak. Ciddi anlamda insan kaynaklarımız var. Bizim, üniversitelerimizin özerkliğini de desteklememiz gerekli. Orada da ciddi problemlerimiz var.

İşte yurt dışındaki endowment fonları, bağış fonları gibi yapılar var. Özellikle Amerika'daki üniversitelerde bu modelleme var. Bu bağış fonları bilimsel araştırmalar için ciddi bir güç sağlıyor.

Bizde ne yazık ki bu sistem çalışmıyor. Bunun bir şekilde çözülmesi gerekiyor. Kitlesele bir şekilde üniversitemize fon aktarılması gerek. Hem devlet tarafından hem de normal özel sektör ve vatandaşlar tarafından. Bunun yöntemlerinin bulunması gerek. Bugün ben devlet üniversitesine gidip bağış yapamıyorum. Spesifik olarak bağış topalayamıyorum, bağış yapamıyorum. Önünde o kadar çok engel var ki ...

Bunları daha böyle liberal sistemler kurup yapmaları gerekiyor. O zaman bütün bunların önü açılır diye düşünüyorum.

Endüstri 5.0'ı konuşuyoruz. Ancak Türkiye'nin Endüstri 3.0'ı daha tam olarak tamamlamadığı yorumlanıyor. Bu süreçteki hızımızı arttırmak için önceliklendirilmesi gereken başlıklar neler?

Para, Para, Para ... Para olursa dijital dönüşüm yapabilirsiniz. Bu, kâr marjı ve pazarlara ulaşım anlamına geliyor. Türkiye'deki birçok sektör, imalat olsun hizmet sektörü olsun yurt dışındaki örneklerimize göre çok daha

az kâr marjları ile çalışıyoruz. Bu kâr marjları çok az yapıyoruz ama iki senede bir, üç senede bir gelen krizlerle de zaten elde ettiğimiz paraları kaybediyoruz.

Öyle bir kısır döngü ki gerekli dijital dönüşümü, imalat sanayindeki gelişmeleri yapabilmemiz için gerekli olan yatırım ve birikime bir türlü ulaşamıyoruz. Bunun sağlanması için tabii öncelikle öngörülebilir bir ekonomik konjonktür ve finansman ekosisteminin olması gerekir. İmalat sektörüne yatırım yaparsam ve o yatırımın da on sene içinde geri döneceğini bilirimse o zaman çok hızlı bir dönüşüm sağlayabilirim. Türkiye bunu yapamıyor. Çünkü öngörülebilirliği yüksek bir ülkede değiliz. Ekonomik konjonktür böyle olduğu için de bu dönüşümü yapmamız çok zorlaşıyor. Kâr marjlarımız da ne yazık ki düşük.

Bunun bir diğer nedeni de bizim markalaşma konusundaki eksiklerimizdir. İşte tavuk mu yumurtadan, yumurta mı tavuktan çıkıyor, meselesi ... Bu da uzun vadeli bir yatırım. Bu yatırımı yaptıktan sonra kâr marjlarınızı yükseltebiliyorsunuz. Ancak yatırım yapabilmek için birikime ihtiyacınız var. Zaman zaman Türkiye'de bunları destekleyen teşvikler oluyor, yapılıyor da fakat yeterli olmuyor. Çünkü Türkiye'de

her zaman bir bütçe problemi var. Yeterince teşvik de verilemiyor. Bir de ne yazık ki suistimal edilen teşvikler de oluyor. Yeterince doğru kullanılmayan teşvikler de oluyor.

İlk önce Türkiye'deki iş dünyası bu sermayeye ulaşırsa o zaman bu dönüşümleri çok hızlı yapabileceğine eminim. Yaptığı zaman da o zaman yüksek kâr marjları ve global piyasaya ulaşma şansı da yükseliyor. O zaman daha da yüksek gelirleri elde edip bir üst segmente çıkabilir. Hep böyle bir kısır döngü içindeyiz. O finansman, yurt içinde de alsanız, yurt dışında da alsanız çok yüksek. Çünkü Türkiye'nin büyük bir risk primi var.

Bu destek mekanizmaları da yine tek çatı altında mı birleşmeli ve oradan doğru mu dağıtılmalı?

Tek çatı doğru olmayabilir. Çünkü bu desteklerin kaynakları, stratejileri ve hedef kitleleri ayrı oluyor. Konsolide olabilir. En büyük problemlerden birisi bürokrasi ... Devamlı teşvik çıkmıyor. Örnek vereyim ufak orta ölçekli bir gıda şirketi bugün İzmir'de bir gıda üretimi yapıyor. Yatırım yapmak isteyecek ama kendi sermayesi yok. Teşvik aramaya gittiği zaman böyle bir teşvik bulması mümkün değil. Mümkün olduğunda, başvurduğu zaman o teşviğin kabul edilebileceği belli değil. Kabul edilirse ona bir fon aktarılıp aktarılmayacağı belli değil.

Şimdi böyle baktığın zaman zaten başından yatırımcı pesimist başlıyor ve onun için de çoğu teşvik programına başvurmadan vazgeçiyorlar.

Burada bence sayının çok arttırılması gerekiyor. Türkiye bu konuda bir atılım yapmak istiyorsa ulusal bir stratejiyi benimsemesi gerekiyor.

Her alanda yapalım dersiniz olmaz. Herkesin bu kadar da kurşunu yok. Onun için yine böyle orta vadeli planlar yapıp belli sektör ve belli alanlar belirlenmeli. Bugün mesela sürdürülebilirlik alanı, belki de bu çevresel standartlar bizim önümüzdeki en büyük risk faktörlerinden birisi.

ESİAD Yapay Zeka Workshop

Mesela o konuda bütün ihracatçılarımızın hızlı bir dönüşme ihtiyacı var. Gördüğüm kadarıyla o dönüşümü büyük şirketler yapıyor ama ufak ve orta ölçekli şirketler geriden geliyor.

Avrupa'nın kapısında mallarımız durmaya başlayacak ondan sonra biz bunları yapmaya çalışacağız. Devletin ciddi bir şekilde teşviklerle bunu itmesi gerekli ki bu şeyler olsun.

Türk iş dünyası her platformda girişimciliği ile övünür. Bu gücümüz hale zinde mi? Yereldeki bu başarılı

girişimlerin yurtdışı girişimcilik öyküsüne dönüşmesi için yapılması gerekenler sizce neler?

Kesinlikle. Yerelde kaldığı kesin. Uluslararası olamaz. Bence iki türlü şey var. Uluslararası olmak demek köşe kapmak demek. Bugün bir müşteri elde etmenin maliyeti dijital alanda örnek veriyorum 20 euro-cent ise bir ürününüz için Türkiye'de, Avrupa'ya gittiğinizde 6 euro oluyor. Müthiş büyük bir fark var. 30 katı oluyor. Burada 300 bin euro senelik bir dijital pazarlama bütçesiyle ürününüzü satabilirken Avrupa'ya

gittiğinizde 2-3 milyon euroluk bir şey yaptığınızı görebilirsiniz. Buradan girişimcinin gidip de ben dünyaya açıldım ve dünyada çok hızlı büyüyeyim diyebilmesi için çok büyük bir finansa ihtiyacı var. Bugün görüyorsunuz OpenAI 10 milyar, 6 milyar, 8 milyar fon alıyor.

Öyle bir hızlı büyüyor ki *“Bir şekilde benim piyasayı ele geçirmem gerekiyor. Yoksa birisi gelecek benden daha öne çıkacak”* diyor. Bizim en büyük eksikliğimiz bu büyüme konusunda. Rakipler, bizim kadar güzel ürünleri olmasa bile bizden daha büyük piyasalara ulaşıyor ve siz oraya giremiyorsunuz. Yurt dışında biz yaptığımız başarılı şeyleri iyi anlatamıyoruz. Global kültür olan bir toplum değiliz. Biz yurt dışına giderken de yurt dışında ofis açarken de çok çekiniyoruz yapı olarak, kültür olarak. Ancak her şey global artık. Siz bugün yaptığınız bir inovasyonu globalde yaymazsanız hiçbir anlamı yok. Bu cesareti gösteren şirketler zaten alıyor başını gidiyor.

Oyun sektörüne örnek verdiniz. Neden oyun sektörü? çünkü oyun sektörü Türkiye'ye satmıyor, dünyaya satıyor.

Oyun sektöründe çok daha genç, çok daha girişimci ve çok daha kendilerine güveni yüksek insanlar olduğu için *“ya ben bunu yurt dışında satabilir miyim”* diye düşünmüyor. *“Ben çok daha iyi yapıyorum, neden satmayayım”* diye düşünüyor. O algıyı yaratmamız gerekiyor.

Anahtar cümle bu mu?

Evet. Cesaretle bunu yapabilirse o zaman ciddi anlamda bizim girişimcilerimiz yurt dışına ürünlerimizi satabilir. Burada yine hem cesaret hem de maddi güç çok önem arz ediyor. Türkiye'den çıkan çok güzel inovasyonlar var. Onların bazıları ne yazık ki yok olup gitti. Bazıları da ofislerini birkaç yere taşıyarak, şu anda milyar dolar değerlemelere ulaştılar. Türkiye'nin bunu çözmesi gerekiyor.

Ekleme istedikleriniz...

Biz Yapay Zeka Zirvemizden önce bir çalıştay düzenleyerek, üniversitelerimizdeki yapay zeka merkezleri ve çalışan akademisyenlerimizle inovasyon ihtiyacı olan üyelerimizi bir araya getirdik. Beş üniversitemizden 27 akademisyen ile 10 firmadan 20 temsilci geldi. Bu çalıştayın ilk bölümünde akademisyenlerimiz, üniversitelerimiz bize yapay zekada yaptıkları uygulamaları, çalışmalarını anlattılar. İlk bölüm çok başarılıydı. Çünkü hem bizlerin farkındalığı arttı hem de birçok üniversitemiz birbirinden çok haberdar değildi ve koordineli çalışmıyordu. Böylece orada da bir iletişim ve koordinasyon oluştu.

İkinci bölümde de iş dünyası temsilcileri üniversitelerle bir araya gelerek ihtiyaçlarını konuştular. Buradan birkaç örnek projenin çıkacağına inanıyorum. Şirketler üniversitelerimizdeki çeşitli akademisyenlerimizle belli projeler yapıyor. Amacımız hem üniversitelerimizde bu farkındalığı sağlamak hem şirketlerimize cesaret vermek. Çünkü şirketlerimizdeki çoğu kişi *“Nereden başlayacağım bu yapay zekayla”* diyor. En çok gelen soru: *“Yapmak istiyorum ama nereden başlayacağım.”*

En üst limitte hem hukuken hem stratejik hem de teknolojik olarak veri merkezlerinin kurulması gerekli. Devlet, KVKK düzenlemeleri ile bazı önlemler aldı ama bunların pratikte uygulanması da zaman alacak. Bir de maliyetli bir konu...

Bu çalıştayın başarılı sonuçlar vereceğine inanıyoruz. Üniversitelerimizin de desteğiyle bunu İzmir ve Ege Bölgesi genelinde bir yapıya dönüştürmek istiyoruz. Tabi bunu sırf ESİAD olarak değil diğer paydaşlarla da bir yere getirmek istiyoruz. O zaman bahsettim; o dinamizm ve katalizör etkisinin çok daha hızlı olacağına inanıyoruz.

Şimdi yalnızca 10 şirketle başladık. 10 firma 18 proje fikri sundu. Bu olursa belki onlarca, yüzlerce proje yapılacak. Hem şirketlerin dijital dönüşümüne katkısı olacak hem de buradan çıkabilecek olan çözüm önerilerinin girişimcilik ekosistemine katkısı olacağına inanıyoruz. Bu Sibel Başkan'ın fikriydi. Sağ olsun, çok da güzel bir fikirdi. Bu etkinliği büyütmek istiyoruz. Daha doğrusu büyüttükten daha çok topluma yaymak istiyoruz. Teknoparkları, Odaları alalım, şirketlerin hepsini alalım istiyoruz. Müthiş büyük bir akademik kaynağımız var. Onu fark ettik. Açıkçası çok etkilendik. Onları da dinamik hale dönüştürmek istiyoruz.

Kabuğunu kırması gerekiyor...

Evet ama bunu biz ESİAD olarak yapıyoruz. Bizim gücümüz ve etki yanımız belli bir seviyede. Biraz önce söylediğim gibi, bunun bir liderlik ile desteklenmesi gerekli. İzmir bu konuda eğer isterse, müthiş büyük bir atılım yapabilir.

Bugün teknolojik yatırım anlamında bütün yatırımların en büyük kısmı İstanbul'da. Çünkü bunu en çok iten sektör, finans sektörüdür. Finans sektörünün merkezi zaten İstanbul'da... İkincisi bunu en çok iten savunma sanayidir. O Ankara'da fakat geri kalan bütün alanlar bize ait.

İnsan kaynağı, sosyo-kültürel etkenler, coğrafya, üniversite potansiyeli, iş dünyasının gücüyle İzmir; Doğu Avrupa'da ve Orta Doğu'daki bir teknolojik inovasyon ve girişimcilik çekim merkezi haline dönüşebilecek potansiyele sahip. ●

ESİAD Kamuyla İlişkiler ve Kentsel Politikalar Yuvarlak Masası Başkanı
Cem Koç: Bu masada “Birlikte neyi daha iyi yapabiliriz” sorusunu rehber alıyoruz

“Yerel kalkınma ancak ortak akılla mümkün olabilir”

“Temel hedefimiz; kamu ile özel sektör arasında köprü kurmak. Ama bu köprü, sadece fikir taşıyan değil, aynı zamanda çözüm önerisi getiren bir köprü olmalı. O yüzden sadece eleştirmekle kalmıyoruz; iyi örnekleri araştırıyor, politika önerileri hazırlıyor, anketlerle destekliyoruz. Yani işin muhtaşında da varız”

İzmir’in geleceği, sadece binaların yükselmesiyle değil, ortak akılla örülen sağlam köprülerle şekillenecek. ESİAD Kamuyla İlişkiler ve Kentsel Politikalar Yuvarlak Masası Başkanı Cem Koç, “Bu masada ‘Birlikte neyi daha iyi yapabiliriz?’ sorusunu rehber alıyoruz” diyerek, iş dünyası ve kamu arasındaki geleneksel ilişkileri yeniden tanımlıyor. Artık meselenin sadece eleştirmek değil; iyi örnekleri araştırarak, politika önerileri sunan ve şehrin muhtaşında aktif rol alan çözüm odaklı bir diyalog kurmak olduğunu belirten Koç, “Yerel kalkınma ancak ortak akılla mümkün olabilir” diyor. Öte yandan bu vizyon ile İzmir’in afetlere dirençli, yeşil ve dijital bir geleceğe nasıl taşınacağına dair sorunun cevabının ise ‘yerinde ve akılcı çözümler’ geliştiren, sürdürülebilir bir iş birliği modeli olduğunu anlatıyor.

Merkezi ve yerel yönetimlerle ilişkileri ve iş birliğini geliştirmek için yaptığınız çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz? Bu konuda nasıl bir stratejik eylem planı uyguluyorsunuz?
Öncelikle şunu net söyleyeyim; bizim Kamu ile İlişkiler ve Kentsel Politikalar Yuvarlak Masası olarak temel amacımız, merkezi ve yerel yönetimlerle kurumsal, açık ve sürdürülebilir bir diyalog zemini oluşturmak. Yani yalnızca taleplerimizi iletmek değil, birlikte çözüm üretmek ve yapıcı bir paydaş olmak istiyoruz.

Bu doğrultuda ESİAD’ın genel vizyonuna uygun şekilde hareket ediyoruz. Her yıl Ekonomik Gözlem Grubumuz tarafından hazırlanan “Türkiye Ekonomisine İlişkin Beklentiler Anketi”nin hem yerel hem ulusal sonuçlarını milletvekillerimizle, yerel yöneticilerle paylaşıyoruz.

Stratejik olarak üç ana eksenimiz var: Birincisi, düzenli temas. Valilikten belediyelere, il müdürlüklerinden bakanlık temsilcilerine kadar tüm paydaşlarla belli periyotlarda bir araya geliyoruz. Bu toplantılar sadece nezaket ziyareti değil; gündemli, içerikli, somut çıktılar üretmeye odaklı buluşmalar.

İkincisi, politika önerileri üretmek.
Kentleşme, ulaşım, altyapı, deprem riski, sosyal konut gibi başlıklarda üyelerimizden gelen görüş ve önerileri, karar alıcılarla ve yöneticilerle paylaşıyoruz. Örneğin geçen yılki anketimizin İzmir ile ilgili sonuçlarından yola çıkarak hazırladığımız kent ulaşımıyla ilgili öneriler yerel yöneticilerle yaptığımız görüşmelerde çok dikkat çekti.

Üçüncüsü ise şeffaflık ve süreklilik.
Kurduğumuz diyalogların tek seferlik değil, izlenebilir ve geliştirilebilir olmasına dikkat ediyoruz. Bizim için sürdürülebilir ilişki, karşılıklı güvene ve iyi niyete dayalı bir ortak akıl zemini demek.

Kısacası, biz bu masada “biz söyledik, onlar dinlesin” yaklaşımını değil; “birlikte neyi daha iyi yapabiliriz” sorusunu rehber alıyoruz. Çünkü yerel kalkınma da, kent vizyonu da ancak ortak akılla mümkün olabilir.

Bu temasların iş dünyasına yansımaları neler? Bu sürecin sağlıklı yönetilmesinde önceliklendirilen başlıkların hakkında bilgi verir misiniz?
İş dünyasına yansımaları aslında çok net: Öngörülebilirlik. Eğer merkezi ve yerel yönetimlerle sağlıklı bir iletişim zemini kurabilirsek, alınan kararların ya da yapılacak yatırımların arkasındaki motivasyonu da, zamanlamasını da daha iyi anlayabiliyoruz. Bu da üyelerimiz açısından stratejik planlama yapabilme imkânı demek.

Örneğin bir sanayi bölgesindeki yol altyapısı, enerji yatırımı ya da imar düzenlemesi... Bunlar doğrudan üretim süreçlerini etkileyen konular. Biz bu süreçlere zamanında dahil olabilirsek, üyelerimiz mağdur olmuyor, kamu kaynakları da daha verimli kullanılıyor. Yani sadece iş dünyası değil, aslında kent kazanıyor.

Bu süreci sağlıklı yönetebilmek için bazı başlıkları özellikle önceliklendiriyoruz. İlki, katılımçılık. Üyelerimizin sahadaki gerçek deneyimlerini dikkate almadan politika önerisi oluşturmak zaten mümkün değil.

“3T HÂLÂ GEÇERLİ AMA ARTIK YETMİYOR”

Kent kimliğinin oluşması sürecinde 3T tarım turizm ticaret başlığı İzmir’in kentsel politikalarında ne ölçüde karşılık buluyor. Şehrin kentsel kimliğinde yeni hedeflere ve odak noktalarına mı ihtiyaç var?

Açık konuşayım, 3T formülü — tarım, turizm, ticaret — uzun yıllardır İzmir için çokça dile getirilen ama bir o kadar da soyut kalabilen bir çerçeve. Evet, bu üç alan gerçekten de İzmir’in genetiğinde var. Ama bu potansiyelin kentsel politikalara ne ölçüde yansıdığı konusu tartışmalı.

Tarım deyince akla sadece üretim değil, gıda teknolojileri, sürdürülebilirlik ve kırsal kalkınma gibi boyutlar da geliyor. İzmir bu alanda güçlü ama hala dağınık. Katma değeri artıracak, teknolojiyi entegre edecek yeni yaklaşımlara ihtiyaç var.

Turizm kısmına gelirsek, deniz-kum-güneş üçgeninden çıkıp kültür, tarih, gastronomi, hatta sağlık ve kongre turizmine uzanan daha çeşitli bir vizyona yönelmemiz şart. Kentsel politikalar bu çeşitliliği destekleyecek şekilde yeniden tasarlanmalı. Çünkü turizm artık sadece tesis yatırımı değil, bir bütün olarak kent deneyimi sunmakla ilgili.

Ticaret tarafında ise İzmir’in lojistik avantajları, liman altyapısı, serbest bölgeleri gibi unsurlar çok değerli. Ama küresel rekabet ortamında bu avantajları öne çıkaracak daha agresif stratejilere ihtiyaç var. Özellikle dijitalleşme ve yeşil dönüşüm çerçevesinde ticaret politikalarının yeniden düşünülmesi gerekiyor.

3T hâlâ geçerli ama artık yetmiyor. Bugünün İzmir’i için teknoloji, tasarım, kültür ekonomisi gibi yeni odak noktaları da bu kimliğe eklenmeli. Kentin kurgusunu geleceğe taşıyacak politikalar, bu çeşitliliği kapsayan bir vizyonla şekillenmeli. Biz de bu masada tam da bunu savunuyoruz: Geçmişin güçlü yanlarını geleceğin ihtiyaçlarıyla birleştiren bir kent kimliği.

Bu nedenle her adımımızda ESİAD’ın geniş tabanlı yapısını aktif şekilde harekete geçiriyoruz. Bunu, çeşitli konularda üyelerimize yönelik anketlerimizle sağlıyoruz.

İkinci önemli başlık veri. Gözleme dayalı değil, veriye dayalı konuşmak çok önemli. Sadece “*bu böyle olsun*” demek değil, “*neden böyle olması gerektiğini*” ortaya koyan analizlerle ilerlemeye çalışıyoruz.

Üçüncüsü ise güven ilişkisi. Her zaman aynı bakış açısını taşımak da ortak amacın kent için en iyisine ulaşmak olduğuna inanıyoruz. Biz bu kültürü inşa etmek için çaba gösteriyoruz.

Sonuçta bu masadaki çalışmalar iş dünyasıyla kamunun karşı karşıya geldiği değil, aynı hedefe baktığı bir diyalog alanı yaratma çabası. Bu da zamanla hem kurumlar arası güveni hem de kente olan yatırımı artırıyor.

Yeşil ve dijital dönüşümü de içerecek şekilde kentsel politikaların oluşmasında nasıl bir rol oynuyorsunuz?

Açık konuşmak gerekirse, bugün kent politikalarına sadece imar planları, ulaşım aksları ya da bina yoğunluğu üzerinden bakmak artık yeterli değil. Yeşil dönüşüm, dijital altyapılar ve iklim

dayanıklılığı gibi konular artık bu işin tam merkezinde. ESİAD olarak 2030 İzmir Misyon Kent hedefini son derece önemli buluyoruz.

Karbon nötr hedefi doğrultusunda ilerleyen bir kentin yabancı yatırımcılar bakımından daha çekici olacağını inanıyoruz. Yürüttüğümüz faaliyetlerde İzmir’in Avrupa Birliği düzeyinde Misyon Kent olarak belirlenmiş olduğuna dikkatleri çekerek, farkındalık yaratmaya çalışıyoruz. Gerçekleştirdiğimiz birçok etkinliğin de bu amaca hizmet ettiğini söyleyebilirim.

Örneğin ESİAD İzmir AB Bilgi Merkezi olarak düzenlediğimiz Climathon etkinliğinde bu yıl su konusunu belirledik ve gençlerden de projelerini hazırlarken İzmir’in Misyon Kent hedefini de dikkate almalarını istedik. Yeşil dönüşüm, enerji verimliliği ya da atık yönetimi artık yalnızca sanayi tesislerinin değil, şehirlerin de gündemi. Biz bu alanda hem ulusal hem de uluslararası uygulamaları takip ediyor, kent düzeyinde uygulanabilecek önerileri destekliyoruz.

Dijital dönüşüm tarafında ise özellikle akıllı şehir uygulamaları ve veri temelli kent yönetimi konularını önemsiyoruz. Belediyelerin dijital altyapı yatırımlarına iş dünyasının nasıl entegre olabileceği, özel sektörün hangi çözümleri

sunabileceği gibi konuları gündeme taşıyoruz.

Ayrıca şunu da vurgulamak isterim: Biz bu süreçlerde sadece “*ne yapılmalı*” diyen taraf olmak istemiyoruz. Aynı zamanda “*nasil birlikte yapabiliriz?*” sorusunu masaya getiren, çözüm ortağı olmaya çalışan bir yaklaşım benimsiyoruz. Çünkü yeşil ve dijital dönüşüm, topyekûn bir zihniyet değişimi gerektiriyor. Bu da ancak kamunun, özel sektörün ve akademinin birlikte çalışmasıyla mümkün.

Son dönemde strateji ve planların geliştirilmesinde katkıda bulunmak amacıyla önceliklendirdiğiniz başlıklar neler?

Aslında biz Kamu ile İlişkiler ve Kentsel Politikalar Yuvarlak Masası olarak, strateji geliştirmenin artık sadece bir belge hazırlamakla sınırlı olmadığını düşünüyoruz. Strateji demek, kentte yaşayan insanların yaşam kalitesine doğrudan dokunan, uygulanabilir ve ölçülebilir adımlar ortaya koymak demek. Bu yüzden son dönemde katkı sunmaya çalıştığımız başlıkları da bu bakış açısıyla seçiyoruz.

En başta, iklim krizi ve afet dayanıklılığı geliyor. Deprem gerçeğiyle yaşayan bir şehirde yaşıyoruz ve bu konuda artık sadece “*farkındalık*” değil, “*hazırlık*” aşamasına geçilmesi gerekiyor.

İkinci olarak, kentsel ulaşım ve erişilebilirlik meselesini önemsiyoruz. İş gücü mobilitesinden karbon salımına kadar birçok başlığı etkileyen bu konu, İzmir’in hem bugünü hem de yarını için kritik. Özellikle raylı sistem yatırımları, bisiklet yolları ve toplu taşımanın güçlendirilmesi gibi konularda üyelerimizin görüşlerini alarak az önce de ifade ettiğim gibi karar alıcılarla paylaşıyoruz.

Bir diğer önceliğimiz de dijital kent altyapıları. Yani sensörler, açık veri platformları, akıllı trafik yönetimi gibi çözümlerle kentin daha etkin yönetilmesi. Bu alanda özel sektörün önemli katkı sağlayabileceğine inanıyoruz.

Karşıyaka Belediye Başkanı B. Yıldız Ünsal ziyareti

Biz de bu potansiyeli ortaya koyacak bir diyalog zemini yaratmaya çalışıyoruz. Tüm bu başlıkların ortak noktası şu: Biz, sadece sorunları dile getiren değil, birlikte çözüm üreten olmak istiyoruz.

İzmir’de kentsel dönüşüm süreçlerine katkılarınız neler? Bu süreçlerde karşılaştığınız zorluklar ve elde ettiğiniz başarılar hakkında bilgi verir misiniz?

Kentsel dönüşüm meselesi İzmir için artık ertelenemez bir konu. Biz de bu dönüşüm süreçlerine katkı sunmayı hem bir sorumluluk hem de bir zorunluluk olarak görüyoruz. Çünkü konu sadece binaların yenilenmesi değil; yaşanabilir, güvenli, sürdürülebilir bir kent yaratmak. Bu alandaki katkımızın ilk ayağı, konuyu doğru zeminde tartışmaya açmak oldu. Yani teknik bir mesele gibi görünen dönüşümün aslında sosyal,

ekonomik ve çevresel boyutlarıyla ele alınması gerektiğini vurguladık.

Dönüşüm kolay bir süreç değil. Zorlukların başında mevzuattan kaynaklanan sorunlar, mülkiyet yapısı ve finansman sorunları geliyor. Vatandaşın haklı endişeleri, sürecin yavaşlamasına neden olabiliyor. Ama biz bu noktada çözüm odaklı bir yaklaşımı savunuyoruz. Yani “*bu işler yürümüyor*” demek yerine, “*nasil daha uygulanabilir hale gelir*” sorusunu sormaya çalışıyoruz.

Kısacası biz her türlü sürece eleştirmek için değil, destek olmak için dahil olduk. Çünkü kent hepimizin ortak yaşam alanı ve biz bu alanı geleceğe güvenle taşımak istiyoruz.

İzmir’de kentsel dönüşüm sürecinde yatay mı dikey mi yapılaşma tartışmalarını yaşıyorsunuz.

İZMİR ÖZELİNDE KONUŞURSAK, BURADA DA GEÇMİŞTE YAŞANAN SARSINTILAR, ÖZELLİKLE 2020 DEPREMİ SONRASINDA BAZI ADIMLAR ATILDI. AMA HÂLÂ YAPISAL EKSİKLİKLERİMİZ VAR. EN ÖNEMLİ SORUNLARDAN BİRİ KURUMLAR ARASI KOORDİNASYON. AFET SADECE BİR BELEDİYENİN, BİR VALİLİĞİN YA DA BİR BAKANLIĞIN MESELESİ DEĞİL; HERKESİN ORTAK SORUMLULUĞU. BU NEDENLE ÇOK DAHA BÜTÜNCÜL, ROL PAYLAŞIMI NET, SENARYOLARI ÖNCEDEN ÇALIŞILMIŞ PLANLARA İHTİYACIMIZ VAR.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Cemil Tugay ziyareti

Arazi yapısı özelinde limitli bir yapının olmasını da düşündüğümüzde bu konuda izlenmesi gereken politika ne olmalı?

Bu soru son dönemde bize en çok gelen sorulardan biri. Çünkü kentte kentsel dönüşüm deyince hemen ardından “*yatay mı olsun, dikey mi?*” tartışması geliyor. Aslında bu meseleye tek boyutlu değil, çok yönlü bakmak gerekiyor.

Evet, İzmir’in deprem kuşağında yer alması, zemin yapısı ve sınırlı düz arazileri nedeniyle yapılaşma kararlarında daha dikkatli olunması şart. Yatay yapılaşma elbette cazip; daha insani ölçekli, mahalle dokusuna uygun bir yaklaşım. Ama her yerde uygulanabilir değil. Özellikle merkezi bölgelerdeki arsa kıtlığı ve yüksek maliyetler düşünüldüğünde, sadece yatay yapılaşmayı savunmak gerçekçi olmaz.

Bizim önerimiz; her bölge için ayrı planlama yapılmalı. Jeolojik yapı, ulaşım bağlantıları, sosyal donatı ihtiyacı gibi faktörler bir arada değerlendirilerek hangi bölgede nasıl bir yapılaşmanın uygun olacağına karar verilmeli. Yani kentin tamamına tek bir model uygulamaktan ziyade, “*yerinde ve akılcı çözümler*” geliştirmek gerek.

Ayrıca, kat yüksekliğinden bağımsız olarak asıl mesele, yaşam kalitesi. Bina yüksekliği tek başına ne güvenliği ne de konforu belirliyor. Önemli olan, yapıların mühendislik standartlarına uygun olması, çevresiyle bütünlük bir planlamaya sahip olması ve sosyal ihtiyaçlara cevap vermesi. Bizce bu tartışmayı “*yüksek mi alçak mı?*” ekseninden çıkarıp, “nasıl daha iyi yaşanabilir bir kent yaratırız?” sorusu etrafında yeniden şekillendirmek gerekiyor. Politikaların da bu çerçevede esnek ama bilimsel temelli olması şart.

Deprem süreci sonrasında kentsel dönüşümden ziyade yerinde dönüşüm modellemesinin ön plana çıktığını görüyoruz. Bu süreçte dikkat edilmesi gereken noktalar neler? Tespit ve önerilerinizi paylaşır mısınız?

Evet, özellikle 6 Şubat depremlerinden sonra “*yerinde dönüşüm*” çok daha fazla konuşulmaya başladı.

ESİAD olarak biz bu alanda da elimizi taşın altına koymaya hazırız. Çünkü bu şehirde yaşıyoruz, burada çalışıyoruz, burada yatırım yapıyoruz. Afet yönetimi sadece teknik değil, toplumsal bir dayanıklılık meselesi. Bu anlayışla hareket etmek gerekiyor.

İnsanlar artık sadece binaların yenilenmesini değil, mahalle dokularının korunmasını, sosyal bağların sürmesini istiyor. Bu da çok insani, çok anlaşılır bir talep.

Ama yerinde dönüşümün hayata geçebilmesi için sadece iyi niyet yetmiyor. Birkaç temel noktaya dikkat etmek gerekiyor. Öncelikle teknik uygunluk önemli. Zemin durumu, yapı stoku ve çevre koşulları dikkate alınmadan “*her yerde yerinde dönüşüm olur*” demek mümkün değil. Bilimsel veriye dayalı bir analiz şart.

İkinci olarak, finansman modeli çok kritik. Özellikle düşük ve orta gelir grupları için bu dönüşümün ekonomik olarak erişilebilir olması gerekiyor. Bu noktada kamu desteği, uygun kredi mekanizmaları ve kooperatif modelleri gibi seçeneklerin devreye alınması şart. Bir diğer konu da süreç yönetimi. Vatandaşla şeffaf ve güvene dayalı bir iletişim kurulmadan bu dönüşüm modeli başarılı olamaz. İnsanların sadece konutlarını değil, hayatlarını da yeniden kurduklarını unutmamak lazım. Bu nedenle sürece sosyologların, psikologların ve iletişim uzmanlarının da dahil olması gerektiğini düşünüyoruz.

Bizim görüşümüz şu: Yerinde dönüşüm yapılacaksa, bu sadece teknik bir dönüşüm değil, aynı zamanda sosyal bir iyileşme süreci olarak görülmeli. Ve mutlaka çok paydaşlı bir modelle ilerlenmeli.

Biz de iş dünyası olarak bu sürecin içinde yapıcı bir aktör olmaya, kamuya, yerel yönetimlere ve vatandaşlara destek olmaya hazırız.

Afet yönetimi ve olağanüstü durumlar için eylem planlarının hazırlanması konusunda son yaşananlar sizce farkındalığın yükselmesi açısından etkili oldu mu? Bu şehrin afet yönetimi politikasını değerlendirir misiniz?

Ne yazık ki bizde birçok konuda olduğu gibi afet yönetimi konusunda da farkındalık, acı tecrübelerle artıyor. 6 Şubat depremleri, yalnızca etkilenen bölgeler için değil, tüm Türkiye için çok ağır bir uyarıydı. Bu anlamda, evet, bir bilinç sıçraması yaşandığını söyleyebiliriz. Ama bu farkındalığı kalıcı ve yapısal hale getirebilirsek anlamlı olacak.

İzmir özelinde konuşursak, burada da geçmişte yaşanan sarsıntılar, özellikle 2020 depremi sonrasında bazı adımlar atıldı. Ama hâlâ yapısal eksikliklerimiz var. En önemli sorunlardan biri kurumlar arası koordinasyon. Afet sadece bir belediyenin, bir valiliğin ya da bir bakanlığın meselesi değil; herkesin ortak sorumluluğu.

Konak Belediye Başkanı Nülüfer Çınarlı Mutlu ziyareti

Bu nedenle çok daha bütüncül, rol paylaşımı net, senaryoları önceden çalışılmış planlara ihtiyacımız var. Bir diğer konu da toplumun sürece katılımı. Yani sadece kurumların değil, vatandaşın da ne yapacağını bildiği, sivil toplumun organize olduğu bir sistem gerekiyor. Bu noktada biz iş dünyasının da hazırlıklı olması gerektiğini düşünüyoruz. İş yerlerinin kendi acil durum planlarının olması, çalışanların eğitilmesi, tedarik zincirlerinin bu tür durumlara göre yeniden kurgulanması artık bir zorunluluk.

ESİAD olarak biz bu alanda da elimizi taşın altına koymaya hazırız.

Çünkü bu şehirde yaşıyoruz, burada çalışıyoruz, burada yatırım yapıyoruz. Afet yönetimi sadece teknik değil, toplumsal bir dayanıklılık meselesi. Bu anlayışla hareket etmek gerekiyor.

Neden Yuvarlak Masa kültürü? Masada konuşulan konular nasıl belirleniyor? Temel hedeflerinizi anlatır mısınız?

Aslında “*yuvarlak masa*” kavramı tam da yapmak istediğimiz şeyi çok iyi anlatıyor. Hiyerarşinin olmadığı, herkesin sözüne değer verilen, farklı bakış açılarını yan yana getiren bir kültür bu. Biz burada birbirimizi dinliyoruz, farklı disiplinlerden insanlarla aynı masaya oturup ortak akıl üretmeye çalışıyoruz. Tam da bu yüzden adı “*yuvarlak masa*”.

Konular nasıl belirleniyor derseniz, bu da aslında çok organik bir süreç. Hem üyelerimizden gelen geri bildirimler hem de gündemin bizden talep ettiği başlıklar belirleyici oluyor. Yani hem sahadan besleniyoruz hem de büyük resme bakıyoruz. Mesela bir dönem deprem sonrası afet yönetimi ön plana çıkarken, başka bir dönemde kentsel ulaşım ya da yeşil dönüşüm öne çıkabiliyor. Biz de bu ihtiyaçlara göre esnek bir gündem oluşturuyoruz.

Temel hedefimiz şu: Kamu ile özel sektör arasında köprü kurmak.

Sanayi ve Teknoloji İl Müdürü Hakan Topaç ziyareti

Ama bu köprü, sadece fikir taşıyan değil, aynı zamanda çözüm önerisi getiren bir köprü olmalı. O yüzden sadece eleştirmekle kalmıyoruz; iyi örnekleri araştırıyor, politika önerileri hazırlıyor, anketlerle destekliyoruz. Yani işin mutfağında da varız.

Sonuçta biz bu masada konuşulanların kentimizin geleceğine katkı sunmasını istiyoruz. Eğer karar vericilere doğru ve dengeli bilgiler aktarabilirsek, kentsel politikaların da daha sürdürülebilir ve kapsayıcı olacağına inanıyoruz.

Yeni dönemde masanın öncelikli gündem maddeleri neler? 2025 ve 2026 yılı yol haritanızda önceliklendirdiğiniz gündem maddeleri neler?

Yeni dönemde açıkçası oldukça yoğun bir gündemimiz var. Çünkü artık kent politikaları dediğimiz şey sadece altyapı yatırımlarından ibaret değil; iklim değişikliğinden dijital dönüşüme, afet dayanıklılığından sosyal kapsayıcılığa kadar çok geniş bir alanı kapsıyor.

2025 ve 2026 için öncelik verdiğimiz konuların başında, afet yönetimi ve kentsel dirençlilik geliyor. Bu sadece bir deprem meselesi değil, aynı zamanda su yönetimi, altyapı dayanıklılığı ve kriz anlarında kurumlar arası koordinasyon gibi başlıkları da içeriyor. Bu konularda daha sistematik, veri temelli ve kapsayıcı modeller üzerine çalışıyoruz.

İkinci önceliğimiz yeşil dönüşüm. Karbon nötr şehir hedefleri, enerji verimliliği, sürdürülebilir ulaşım gibi konular İzmir gibi bir kent için artık lüks değil, zorunluluk. Biz iş dünyasının da bu süreçte aktif şekilde dahil olmasını istiyoruz. O yüzden kamu ile özel sektör arasında bu konularda diyalogu artırmaya çalışıyoruz.

Bir diğer önceliğimiz ise dijitalleşme ve akıllı şehir uygulamaları. Veri odaklı kent yönetimi, açık veri platformları, kent içi mobilite çözümleri gibi

İZMİR'İN DEPREM KUŞAĞINDA YER ALMASI, ZEMİN YAPISI VE SINIRLI DÜZ ARAZİLERİ NEDENİYLE YAPILAŞMA KARARLARINDA DAHA DİKKATLİ OLUNMASI ŞART. YATAY YAPILAŞMA ELBETTE CAZİP; DAHA İNSANİ ÖLÇEKLİ, MAHALLE DOKUSUNA UYGUN BİR YAKLAŞIM. AMA HER YERDE UYGULANABİLİR DEĞİL. ÖZELLİKLE MERKEZİ BÖLGELERDEKİ ARSA KİTLİĞİ VE YÜKSEK MALİYETLER DÜŞÜNÜLDÜĞÜNDE, SADECE YATAY YAPILAŞMAYI SAVUNMAK GERÇEKÇİ OLMAZ.

alanlarda hem yerel yönetimlerle hem de teknoloji firmalarıyla birlikte düşünmeye çalışıyoruz.

Ve tabii ki tüm bunları kapsayan bir üst başlık var: Kentsel yönetim. Yani karar alma süreçlerine sivil toplumun, üniversitelerin, iş dünyasının daha fazla dahil olduğu bir model. Aslında İzmir'de oluşturulan İEKKK mekanizması. ESİAD olarak İEKKK toplantılarına aktif destek sağlıyoruz.

Geçmiş dönemlerden elde edilen tecrübeler neler oldu ve bu çıktılar nasıl değerlendirildi? Geçmiş dönemde yapılan önemli etkinlikler hakkında bilgi verir misiniz?

ESİAD olarak en önemli kazanımımız şu: Kurumsal bir hafızamız var. Geçmiş dönemlerden itibaren kamu ile iş dünyasının aslında birbirine tamamlayan iki yapı olduğuna dair bir anlayış oluşmuş durumda. Birbirimizi daha iyi anlamaya başladıkça, çözüm odaklı bir dil kurmak çok daha mümkün hale geliyor. Bu da bizi hem yerel yönetimlerle hem merkezi idareyle daha sağlıklı bir ilişki kurmaya yönlendirdi.

Etkinlikler tarafında da, örneğin 2023'te gerçekleştirdiğimiz *“Bütünleşik Afet Yönetiminde Sanayi Tesislerinde Hazırlık Çalışmaları”* konulu toplantı hem katılım hem de içerik açısından çok verimli oldu. Sadece uzmanları değil, uygulayıcıları da davet ettiğimiz bir platformdu. Burada ortaya çıkan önerilerin bir kısmı daha sonra ilgili kurumlarla paylaşıldı. Yani sadece masada konuşmakla kalmadık, o konuşmaları dışarıya taşımayı da başardık. Bu da bizim için değerli bir tecrübeydi. Yeni dönemde bu tecrübeyi daha da derinleştirerek, etkili sonuçlar üretmeye odaklanacağız.

ESİAD'ın genel vizyonu doğrultusunda yuvarlak masanızın rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz? Yuvarlak Masa faaliyetlerinin iş dünyası ve topluma katkılarından bahsedermisiniz?

ESİAD her zaman sadece iş dünyasının meselelerine odaklanan bir yapı olmadı. Toplumsal konulara, ülke ekonomisine,

kalkınmanın sürdürülebilirliğine ve kentin geleceğine kafa yoran bir vizyonla hareket etti. Bizim yuvarlak masamız da bu vizyonun bir uzantısı aslında.

Kamu ile ilişkiler ve Kentsel Politikalar Yuvarlak Masası olarak biz, kenti sadece bir coğrafya değil, yaşayan bir organizma gibi ele alıyoruz. Ekonomik kararların sosyal etkileri var, kentsel planlamanın çevresel sonuçları var, yatırımların yönünü belirleyen yönetim modelleri var. İşte biz bu bağlantıları kurmaya çalışıyoruz.

İş dünyası için bu çok önemli. Çünkü sağlıklı iş ortamı sadece teşviklerle değil, iyi çalışan bir kentle mümkün. Ulaşımı düzgün olmayan, afetlere hazırlıklı olmayan, altyapısı zayıf olan bir kentte yatırımın da sürdürülebilirliği zora girer.

Dolayısıyla bizim çalışmalarımız, iş dünyasının önünü görmesine, kamu politikalarına katkı sunmasına yardımcı oluyor. Ama sadece iş dünyası değil; bu masanın topluma da katkısı var. Çünkü daha katılımcı, daha şeffaf ve daha planlı bir kentsel yönetim modeli için çaba sarf ediyoruz. Diyoruz ki; kararlar masada konuşulsun, paydaşlar sürece dahil olsun, kentle ilgili kararlar sadece birkaç kişinin değil, toplumun ortak aklıyla şekillensin.

Sonuçta bu masa, sadece sorunları tespit eden değil, çözüm önerileri geliştiren ve bu önerileri hayata geçirecek diyalog zeminlerini oluşturan bir yapı. Bence bu hem ESİAD'ın vizyonuna çok yakışıyor hem de İzmir gibi gelişime açık bir kent için çok anlamlı bir katkı. ●

ESİAD Sanayi ve Ticaret Politikaları ve Yatırım Ortamı Yuvarlak Masası Başkanı
Cem Heris: Ege'nin ihracat gücünü artırmak için sadece bir projeye değil, entegre bir altyapı ve üstyapı vizyonuna ihtiyacımız var

Sanayide yeşil ve dijital dönüşüm; varoluş meselesi!

“Ege Bölgesi’ni sadece Türkiye’nin değil, Akdeniz çanağının yükselen üretim ve yatırım merkezlerinden biri olarak konumlandırmak mümkün”

E SİAD Sanayi ve Ticaret Politikaları ve Yatırım Ortamı Yuvarlak Masası Başkanı Cem Heris, Ege Bölgesi’nin sadece bir üretim merkezi değil, aynı zamanda yeşil ve dijital dönüşümün öncüsü, katma değerli üretimin adresi olabileceği vizyonunu ortaya koyuyor.

Limanlardan demiryollarına, genç istihdamından serbest bölgelere kadar birçok başlıkta sorularımızı yanıtladılan Heris, “Ege’nin ihracat gücünü artırmak için sadece bir projeye değil, entegre bir altyapı ve üstyapı vizyonuna ihtiyacımız var” diyerek, geleceğe yönelik stratejik yol haritası çizdi.

Yuvarlak masa olarak sadece riskleri değil, fırsatları da ön plana çıkararak bölgenin kalkınma sürecine katkı sağlamaya çalıştıklarını anlatan Heris, öncelikli gündem maddelerini; yeşil dönüşüm, dijital dönüşüm ve yatırım ortamının iyileştirilmesi olarak sıraladı.

Bunun için yapılması gerekenleri anlatan Heris, Avrupa Yeşil Mutabakat ve Sınırdaki Karbon Mekanizması Düzenlemesi’ne (SKDM) uyum sürecinin Türkiye sanayisinin yeniden yapılanması için fırsatı olduğunu kaydetti. Heris, bu fırsatı değerlendirmek için çok daha yaygın, teknik ve pratik çözümler üretilmesinin önemine vurgu yaptı.

Ege Bölgesi’nin bu süreçteki karnesini ‘Potansiyeli yüksek ama yeterince hazırlıklı olmayan bir öğrenci’ olarak nitelendiren Heris, Türkiye’nin konumunu ise “Bu süreci, geç kalmış ama hızlı öğrenen bir öğrenci gibi yönetiyor” diye anlattı.

Neden Yuvarlak Masa kültürü? Masada konuşulan konular nasıl belirleniyor? Temel hedeflerinizi anlatır mısınız?

Yuvarlak Masa modeli bence iş dünyasında eksikliği hissedilen çok temel bir ihtiyaca yanıt veriyor: Derinleşerek konuşmak ve bilgiye dayalı fikir üretmek. Gündemler çok hızlı değişiyor, sorunlar da gittikçe daha karmaşık hale geliyor. Böyle bir ortamda sadece bireysel tecrübelerle ya da günlük reflekslerle hareket etmek yerine, farklı alanlardan gelen insanların bir araya gelip ortak akıl geliştirmesi büyük değer yaratıyor. Yuvarlak Masa yapısı bize bu zemini sunuyor.

Açıkçası, burada klasik bir “toplantı komitesi” mantığı işlemiyor. Masalar, kendi gündemini sahadan gelen ihtiyaçlara göre şekillendiriyor. Bizim masamızda örneğin bir organize sanayi bölgesinde yaşanan altyapı sıkıntısı da konuşulabiliyor, uluslararası bir düzenlemenin ihracata olası etkileri de. Gündemi belirlerken hem üyelerimizin sahadaki gözlemlerine hem de küresel eğilimlere dikkat ediyoruz. İşlevsel olmasına, karar verici mekanizmalara veri sağlayacak türde çalışmalara dönüşmesine özen gösteriyoruz.

Temel hedefimiz çok net: İş dünyasının sesi olmak ama bu sesi sadece talep eden değil, öneri getiren bir noktadan yükseltmek. Sanayi, ticaret, yatırım ortamı gibi başlıklar zaten doğrudan sonuç üretmeyi gerektiriyor. Biz de burada teknik analizler yapmaya, üyelerimizi doğru bilgiyle buluşturmaya ve gerektiğinde kamuya yön gösterici öneriler sunmaya odaklanıyoruz. Yuvarlak Masaların bir diğer işlevi de farkındalık yaratmak. Özellikle yeni regülasyonlar, finansman araçları, dış ticaret trendleri gibi konularda üyelerin erken pozisyon almasını sağlayacak içerikler üretmeye çalışıyoruz. Yani sadece sorunları konuşmak değil, fırsatları da görünür kılmak istiyoruz.

Ben bu modeli bir “bilgi platformu” olarak görüyorum. Kimi zaman çok teknik bir konuyu çözümlmek için çalışıyoruz, kimi zaman da karar vericilere sahadan bilgi taşımaya hedefliyoruz. Ama her durumda hedefimiz net: Somut, uygulanabilir ve yol açıcı sonuçlar üretmek. Bence iş dünyasının bugün en çok ihtiyaç duyduğu şey de bu.

Yeni dönemde masanın öncelikli gündem maddeleri neler? 2025 ve 2026 yılı yol haritanızda önceliklendirdiğiniz gündem maddeleri neler?

Aslında bu sorunun cevabı sahadan geliyor. Çünkü üyelerimizin yaşadığı sorunlar, fırsat alanları ve beklentileri bize doğrudan gündem oluşturuyor. 2025 ve 2026’ya baktığımızda, gündemimizi belirleyen üç ana eksen net olarak ortaya çıkıyor: yeşil dönüşüm, dijital uyum ve yatırım ortamının güçlendirilmesi. Yeşil dönüşüm tarafında, özellikle Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması

CEM HERİS'TEN 'ESNEKLİK, ÇEŞİTLİLİK VE DAYANIKLILIK' VURGUSU

Küresel ticarete dengeler değişiyor. ABD kararları, AB ticaret kuralları ve ülkelerin korumacı tedbirleri... Böylesi çok bilinmezliğin yönetildiği bir süreçte İzmir iş dünyasına tavsiyeleriniz neler olur?

Aslında tam da söylediğiniz gibi, şu anda iş dünyası çok bilinmeyenli bir denklemi yönetmeye çalışıyor. Jeopolitik gerilimler, ticaret savaşları, iklim düzenlemeleri, teknolojik dönüşüm, hatta bazen sadece bir ülkenin iç siyasi kararı bile küresel ticaret akışını etkileyebiliyor. Böyle bir ortamda, klasik planlama anlayışıyla yol almak artık neredeyse imkânsız.

İzmir iş dünyası için burada en önemli tavsiyem şu olur: *“esneklik, çeşitlilik ve dayanıklılık”*. Artık tek pazara, tek tedarikçiye ya da tek modele bağlı iş yapma dönemi geride kaldı. Riskler çok yönlü; dolayısıyla çözümlerin de çok ayaklı olması gerekiyor. Bu anlamda firmaların ihracat yaptığı ülkeleri, tedarik aldığı coğrafyaları ve hatta iş yapma biçimlerini çeşitlendirmesi büyük önem taşıyor.

İkinci olarak, dünyadaki dönüşümü yalnızca izleyen değil, önceden okuyan bir refleks geliştirmemiz şart. AB Yeşil Mutabakatı, ABD'nin yeni ticaret politikası. Çin'in tedarik zinciri stratejileri gibi gelişmelerin her biri İzmirli sanayiciyi doğrudan ilgilendiriyor. O yüzden dış politikayı, çevre regülasyonlarını, küresel trendleri takip etmek

artık sadece dış ticaret yapanların değil, her ölçekten işletmenin sorumluluğu haline geldi.

Ama şunu da eklemek isterim: Belirsizlik arttıkça yerel dayanışmanın değeri de artıyor. Böyle dönemlerde firmaların birbirinden öğrenmesi, bölgesel kümelenmelerin güçlenmesi, yerel kurumlarla daha yakın iş birlikleri kurulması çok kıymetli. Çünkü tek başına ayakta kalmak zor; ama bilgiyi, deneyimi ve kaynakları paylaşarak daha dirençli bir yapı kurmak mümkün.

Son olarak da İzmir'in avantajlarını küçümsememeliyiz. Biz hâlâ lojistik olarak şanslı, üretim olarak yetkin, yaşam kalitesiyle cazip bir şehriz. Bu şehirde iş yapanların, kendilerini küresel ölçekte konumlandırırken İzmir'in değerlerini ve potansiyelini de anlatması lazım. Bizim ürünümüz kadar hikâyemiz de güçlü.

Küresel ticarete denge arayışı sürececek. Ama bu dönemi sadece tehditlerle değil, daha bilinçli ve daha birlikte hareket ederek fırsata çevirme şansımız da var. Yeter ki bunu bir yarıştan çok, bir yeniden yapılanma süreci olarak görelim.

(SKDM) süreci artık çok somut bir takvime oturdu. 2026'da mali yükümlülük başlıyor ve birçok firmamız bu konuda hâlâ yolun başında. Bu nedenle karbon ayak izi hesaplama, sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi, yeşil finansman olanakları ve çevre mevzuatlarına uyum gibi konuları teknik boyutlarıyla ele alıyoruz. Hedefimiz, üyelerin bu geçişi sadece bir maliyet kalemi olarak değil, stratejik bir dönüşüm fırsatı olarak değerlendirmesine yardımcı olmak.

Dijitalleşme tarafında ise yapay zeka, veri analitiği, üretim teknolojileri ve siber güvenlik gibi alanlarda farkındalık artırmaya devam ediyoruz. Özellikle KOBİ'lerin bu dönüşüme entegre olabilmesi, bizim için ayrı bir öncelik. Teknolojik adaptasyon artık sadece büyük firmaların meselesi değil; tüm tedarik zincirini kapsayan bir gereklilik.

Yatırım ortamı başlığı ise bizim masanın doğal gündemlerinden biri. Hem yerli hem yabancı yatırımcı için İzmir ve Ege'nin cazibesini nasıl artırabileceğimizi, hangi yapısal engelleri kaldırmamız gerektiğini tartışıyoruz. Özellikle lojistik altyapı yatırımları, liman-demiryolu entegrasyonu, organize sanayi bölgelerinin planlaması ve nitelikli iş gücüne erişim gibi başlıklar önümüzdeki dönemde daha fazla öne çıkacak.

Bunun yanında, sanayide genç istihdamı, mesleki eğitim reformu, bölgesel teşviklerin etkinleştirilmesi gibi daha sosyal ve yapısal konuları da gündemde tutmaya devam ediyoruz. Çünkü üretimin sürdürülebilirliği yalnızca maliyetlerle değil, insan kaynağıyla da yakından bağlantılı.

Özetle, biz bu dönemi bir *“hazırlık ve pozisyon alma dönemi”* olarak görüyoruz. 2026 sonrası sadece Türkiye değil, dünya ölçeğinde daha sert rekabet kurallarının geçerli olacağı bir dönem olacak. Bizim de amacımız, bu döneme üyelerimizi mümkün olan en donanımlı şekilde hazırlamak.

Sanayi ve ticarete yeşil ve dijital dönüşüm sürecinde mevcut durumu değerlendir misiniz? Ege'nin bu konudaki karnesi ve önceliklendirmesi gereken hususları nasıl anlatırsınız?

Yeşil ve dijital dönüşüm, bugün sanayinin ve ticaretin sadece rekabet gücünü değil, varlığını sürdürebilme kapasitesini de doğrudan etkileyen iki temel eksen haline geldi. Bu dönüşüm artık bir tercih değil, iş yapma biçimlerinin yeniden inşa edildiği yapısal bir zorunluluk.

Ege Bölgesi açısından baktığımızda güçlü bir üretim altyapısına ve girişimcilik kültürüne sahip olmamız önemli bir avantaj. Özellikle gıda, tekstil, kimya, makine ve otomotiv yan sanayi gibi sektörlerde köklü bir tecrübemiz var. Ancak bu tecrübeyi yeni çağa taşıyacak olan şey, sürdürülebilirlik kriterlerine ve dijitalleşmeye ne ölçüde uyum sağladığımız olacak.

Yeşil dönüşüm tarafında en önemli gündemimiz, karbon ayak izinin azaltılması, kaynak verimliliği ve sürdürülebilirlik kriterlerine cevap veren tedarik zinciri yönetimi. Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Sınırdaki Karbon Mekanizması düzenlemesi (SKDM), özellikle AB ülkelerine ihracat yapan firmalarımız için sen derece önemli. 1 Ocak 2026 itibarıyla SKDM'de geçiş sürecinin tamamlanarak karbon vergisi uygulamasına geçilmesi öngörülmüyor. Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği ve AB'ye ihracat oranlarımız dikkate alındığında bu yeni mekanizmaya karşı çok ciddi bir hazırlık içinde olmamız gerekiyor. Birçok firma bu süreci yakından izliyor; ancak uygulama tarafında hâlâ önemli bilgi, teknoloji ve finansman açığı mevcut.

NEET gerçeği dediğimiz şey, sadece bireysel bir tercih değil; aslında sistemsel bir boşluğun sonucu. Bu boşluğu doldurmak da hepimizin ortak görevi. İzmir ve Ege gibi dinamik bir bölgenin bu konuda öncü olabileceğine inanıyorum. Çünkü burada hem genç nüfus hem de dönüşüme açık bir iş dünyası var. Önemli olan, iki tarafın ortak bir zeminde buluşmasını sağlayacak yeni modeller geliştirebilmek.

Sanayimizin bu konuda hem kamu politikaları hem de özel sektör rehberliği ile desteklenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Dijital dönüşümde ise tablo daha karmaşık. Bazı sektörlerde otomasyon ve yazılım yatırımları oldukça ileri düzeydeyken, özellikle KOBİ'ler temel dijitalleşme adımlarını atmakta bile zorlanıyor. Bu noktada bölgesel dijital eşitsizlikleri ortadan kaldırmak ve özellikle KOBİ'leri bu dönüşüme entegre etmek kritik. Dijital altyapı, veri yönetimi, yapay zeka uygulamaları gibi alanlarda rehberlik ve kapasite geliştirme desteklerine ihtiyaç duyuluyor.

Ege'nin bu süreçteki karnesi, potansiyeli yüksek ama yeterince hazırlıklı olmayan bir öğrenci gibi. Yani yetenekli ve fırsatlarla dolu bir bölgeyiz; ancak bu potansiyeli hayata geçirmek için önceliklendirmemiz gereken başlıklar var:

- Yeşil dönüşüm için ölçümleme ve raporlama yetkinliklerinin artırılması,
- Dijitalleşme için veri temelli karar alma kültürünün yaygınlaşması,
- Ve her iki alanda da insan kaynağının yetkinleştirilmesi.

Biz Yuvarlak Masa olarak bu dönüşüme stratejik bir rehberlik sunmayı önemsiyoruz. Sadece riskleri değil, fırsatları da ön plana çıkararak bölgenin kalkınma sürecine katkı sağlamaya çalışıyoruz.

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Sınırdaki Karbon Düzenlemesi'ne uyum süreci nasıl ilerliyor? Bu konuda yapılan çalışmalar sizce yeterli mi?

Açık söylemek gerekirse, Türkiye bu süreci geç kalmış ama hızlı öğrenen bir öğrenci gibi yönetiyor. Avrupa Yeşil Mutabakatı açıklandığında, iş dünyası olarak hepimiz bu konunun sadece çevre politikası değil, doğrudan ticaretin ve rekabetin konusu olduğunu çok net gördük. Çünkü Avrupa Birliği artık *“Sen çevreye duyarlı mısın?” diye sormuyor; “Karbon emisyonunu ölçüyor musun, raporluyor musun ve azaltıyor musun?”* diyor.

2026 başında yürürlüğe girecek olan karbon vergisi uygulaması, özellikle

İhracatçı sektörlerimiz için ciddi bir eşik olacak. Şu anda Türkiye raporlama döneminde, yani firmaların karbon ayak izlerini ölçmeleri ve bildirmeleri gerekiyor. Bu süreçte hem kamu tarafında hem özel sektörde çeşitli hazırlıklar yapılıyor. İklim Kanunu'nun yürürlüğe girmesi, ETS sistemine geçiş planlarının olgunlaşması, Ticaret Bakanlığı'nın farkındalık çalışmaları önemli adımlar.

Ama işin gerçek tarafı şu: Bu dönüşüm sadece mevzuatla, genelgelerle ya da merkezi stratejilerle ilerleyemez.

Uygulama sahada yapılır. Şu an birçok KOBİ, karbon ayak izi nasıl ölçülür bilmiyor; dijital veri altyapısı yok; danışmanlık alacak kaynağa ulaşmakta zorlanıyor. Dolayısıyla bilgi, finansman ve uygulama kapasitesi açısından hâlâ ciddi bir açlıkla karşı karşıyayız.

Ege Bölgesi özelinde konuşursak; potansiyeli yüksek ama hazırlıkları eksik bir tablo var. Birçok firma bu düzenlemenin farkında ama süreci stratejik bir avantaja nasıl çevireceğini bilmiyor. Biz de ESİAD çatısı altında bu alanda üyelerimize rehberlik etmeye çalışıyoruz.

Teknik eğitimler, sektörel analizler, uzman buluşmaları düzenliyoruz. Çünkü bu sadece uyum meselesi değil; aynı zamanda yeni yatırımların yönünü belirleyecek bir değişim.

Ben bu süreci, Türkiye sanayisinin yeniden yapılanma fırsatı olarak görüyorum. Ama bu fırsatı değerlendirmek için çok daha yaygın, teknik ve pratik çözümler üretmemiz gerekiyor.

İzmir ve Ege Bölgesi'ni üretim ve yatırım açısından Türkiye ve bölge coğrafyasında nasıl konumlandırırsınız? İzmir ve Ege Bölgesi'ni tarif ederken ben hep *“dengeyi iyi kurmuş bir kalkınma modeli potansiyeli”* derim. Yani burada hem sanayi var, hem tarım; hem limanlar, lojistik altyapısı var, hem de yüksek yaşam kalitesi. Aslında bugünün dünyasında rekabetin geldiği yer tam da bu: sadece üretim kabiliyetine değil, aynı zamanda yaşanabilirliğe, insan kaynağına, çevreye, teknolojiye aynı anda yatırım yapabilen şehirler öne çıkıyor. İzmir bu bütüncül yapıya en yakın şehirlerden biri.

Sanayi tarafına baktığımızda, Ege Bölgesi'nin çok yönlü bir üretim altyapısı var. Gıda, kimya, makine, tekstil, otomotiv yan sanayi gibi farklı sektörlerde ciddi birikim söz konusu. Aynı zamanda büyük bir ihracat potansiyeline sahibiz; serbest bölgelerimiz, organize sanayi bölgelerimiz, lojistik merkezlerimizle ciddi bir avantaja sahibiz. Ancak bu potansiyelin sürdürülebilir şekilde büyümesi için bazı kritik eşikleri aşmamız gerekiyor.

Bunların başında altyapı yatırımları geliyor. Limanlarımız, karayolu ve demiryolu bağlantılarımız, lojistik kabiliyetimiz bölgeye yakışan bir seviyeye taşınmalı. İkinci önemli konu ise yatırım ortamının öngörülebilirliği. Yatırımcı sadece finansal destek beklemiyor; bürokratik süreçlerin sadeleşmesini, enerjiye erişimin güvenli olmasını, yerel ve merkezi yönetimlerle güçlü diyalogların kurulmasını da istiyor.

Ayrıca nitelikli iş gücü konusu bu coğrafya için hem avantaj hem sınav. İzmir'de çok sayıda üniversite ve yetişmiş insan kaynağı var ama bu kaynağın

sanayinin dönüşen ihtiyaçlarıyla buluşması gerekiyor. Yani mesele sadece iş gücü değil, *“doğru iş gücü.”*

Tüm bu tabloyu birleştirdiğimizde, Ege'yi yalnızca Türkiye'nin değil, Akdeniz çanağının da yükselen üretim ve yatırım merkezlerinden biri olarak konumlandırmak mümkün. Ama bu, kendi kendine oluşacak bir denge değil. Kamunun, yerel yönetimlerin, iş dünyasının ve üniversitelerin birlikte akıl yürütmesi gereken bir süreç. Biz de bu sürecin içinde ESİAD olarak aktif bir rol oynamaya, sadece sorunları değil çözümleri de konuşmaya gayret ediyoruz.

Ege Bölgesi, Türkiye ihracatının yüzde 17'sini göğüsleyen bir bölge olma özelliği taşıyor. Bu potansiyeli ile batıya açılan kapı misyonu il de tarihin her döneminde ayrı bir yeri oldu. Oranı daha da arttırmak için önceliklendirilmesi gereken altyapı yatırımlarını anlatır mısınız? Ege'nin *“batıya açılan kapı”* olması bir benzetme değil, gerçek bir lojistik ve ticaret tanımıdır. Bu coğrafya, tarih boyunca ticaretin, üretimin ve limanların buluştuğu bir merkez olmuş. Bugün de bu potansiyeli sürdürüyoruz ama artık geçmişin avantajlarıyla değil, bugünün ihtiyaçlarına uygun altyapılarla yol alabiliriz.

Ege Bölgesi'nin ihracattaki payını artırması için ilk ve en temel konu, lojistik altyapının güçlendirilmesi. Limanlarımız stratejik ama yetersiz. Örneğin Alsancak Limanı, tarihi bir değer taşısa da artık kapasite

ve altyapı açısından modern ihracat trafiğini taşıyamıyor. Bu limanın yeniden işlevlendirilmesi ya da yük trafiğini karşılayacak alternatif liman yatırımlarının hızlandırılması gerekiyor.

İkinci önemli başlık, İzmir ve çevresindeki karayolu ulaşımının modernizasyonu. Özellikle İzmir Limanı, Aliağa hattı ve organize sanayi bölgeleri arasında ciddi bir trafik yükü var. Bu yük, hem zaman kaybına hem de maliyete neden oluyor. İkinci Çevre Yolu projesi gibi şehir içi ve şehir çevresi ulaşım projeleri artık sadece kentsel planlamanın değil, ekonomik kalkınmanın da bir parçası olarak ele alınmalı.

Ayrıca demiryolu altyapısı, Ege'nin dış ticaretteki etkinliğini arttırabilecek stratejik bir araç. Türkiye genelinde yük taşımacılığının demiryoluna kaydırılması hedeflenirken, İzmir'in bu dönüşüme hazırlanması kritik. OSB'ler ile limanlar arasında doğrudan demiryolu bağlantılarının kurulması, hem çevresel sürdürülebilirlik hem de maliyet avantajı sağlayacaktır.

Bir diğer öncelik ise enerji altyapısı. Özellikle yenilenebilir enerji yatırımlarında Ege çok güçlü. Ancak üretim kadar iletim de önemli. Sanayi bölgelerinin enerjiye kesintisiz ve sürdürülebilir erişimi, yatırım kararlarında belirleyici hale geldi. Bu nedenle enerji altyapısının da sanayiye entegre biçimde planlanması gerekiyor. Son olarak da dijital altyapıya değinmeden geçemem. Artık lojistik sadece fiziksel yollarla değil, veriyle de yönetiliyor. Gümrük süreçlerinden tedarik zinciri izlenebilirliğine kadar dijitalleşmiş bir dış ticaret ekosistemi kurmalıyız.

EGE BÖLGESİ VE İZMİR'İN, TÜRKİYE'NİN DENİZ TİCARETİNDE ÇOK ÖZEL BİR YERİ VAR. ÖRNEĞİN ALİAĞA BÖLGESİ, TÜRKİYE'NİN EN GÜÇLÜ LİMAN ALTYAPILARINDAN BİRİNE SAHİP. HEM KONTEYNER HEM DE DÖKME YÜK TAŞIMACILIĞI AÇISINDAN OLDUKÇA ÖNEMLİ BİR POTANSİYEL BARINDIRIYOR. ÖZELLİKLE NEMRUT KÖRFEZİ'NDEKİ ÖZEL LİMANLAR, SANAYİ BÖLGELERİNE YAKINLIKLARI VE DERİN SUYA SAHİP OLMALARI SAYESİNDE BÜYÜK GEMİLERE HİZMET VEREBİLECEK KAPASİTEDE.

Bu da yazılım altyapısından nitelikli insan kaynağına kadar pek çok alanı kapsıyor.

Kısacası, Ege'nin ihracat gücünü arttırmak için sadece bir projeye değil, entegre bir altyapı ve üstyapı vizyonuna ihtiyacımız var. Biz ESİAD olarak bu vizyonu savunmaya, iş dünyasının sesini teknik argümanlarla duyurmaya devam ediyoruz.

İzmir'in serbest bölgeler konusunda Türkiye'ye ve yakın coğrafyaya rol model olma sürecinin Dubai modeli gibi serbest şehir modellemesinde uygulaması konusundaki avantaj ve dezavantajlarını değerlendirir misiniz? Biz serbest şehir olabilir miyiz? İzmir'in serbest bölgeler konusundaki tecrübesi gerçekten kıymetli. Türkiye'nin ilk ve en başarılı örneklerinden biri olan Ege Serbest Bölgesi (ESBAŞ) sadece ihracat rakamlarıyla değil, kurumsal yönetimi, teknoloji yoğun üretimi ve yüksek katma değerli yapısıyla Türkiye'ye model oldu. Aynı zamanda İzmir Serbest Bölgesi, Bergama'da kurulan Batı Anadolu Serbest Bölgesi gibi yeni yatırımlarla bu model genişliyor. Dolayısıyla şunu rahatlıkla söyleyebilirim: İzmir bu konuda rol model olmayı çoktan başardı.

Ancak serbest bölge olmak başka, serbest şehir olmak çok daha başka bir şey. Dubai örneğini ele alırsak, bu model sadece ticari kolaylıklar değil; vergi, mülkiyet, vize, hukuk sistemi ve yatırım ortamı gibi çok katmanlı bir yapıyı kapsıyor. Yani mesele yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda yönetimsel bir dönüşüm.

İzmir'in bu alandaki avantajlarına baktığımızda, öncelikle coğrafi konumu geliyor: Avrupa, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'nın kesişim noktasındayız. İkincisi, İzmir'in zaten dış ticarete açık bir kültürü var. Yani hem insan kaynağı hem iş yapma biçimi olarak bu dönüşüme yatkınız. Üçüncü olarak da mevcut serbest bölgelerin başarılı işletilmesi, bu yapının daha büyük ölçekli bir modele evrilebileceğini gösteriyor.

Ama elbette dezavantajlarımız da var. Öncelikle hukuki altyapı ve yönetim esnekliği meselesi ciddi bir konu.

Dubai'deki model merkezi hükümetin stratejik kararıyla ve özel bir yönetim yapısıyla yönetiliyor. Ayrıca serbest şehir modelinde altyapı, ulaşım, güvenlik ve dijitalleşme gibi başlıkların da üst düzeyde entegre olması gerekiyor.

Bir başka zorluk da algıyla ilgili. Serbest şehir modeli, her zaman kamuoyunda eşitlik, denetim, kontrol gibi başlıklarda tartışmalara açık bir yapıdır. Bu nedenle böyle bir dönüşüm ancak çok güçlü bir vizyon ve doğru iletişim stratejisiyle yönetilebilir.

Bana sorarsanız, İzmir'in serbest şehir modeline aday olması için gerekli potansiyeli var. Ama bu potansiyelin hayata geçmesi için sadece ekonomik değil, hukuki, yönetsel ve toplumsal bir mutabakata ihtiyaç var. Kademeli ilerleyen, pilot bölgelerle başlayan, altyapı ve dijitalleşmeyi önceliklendiren bir yol haritasıyla bu hayal gerçeğe dönüşebilir.

Bu mesele aslında bir kentsel rekabet meselesi. Dünya şehirleri artık sadece *“yaşanabilirlik”* değil, yatırım yapılabilirlik üzerinden de yarışıyor. İzmir bu yarışta yer almak istiyorsa, mevcut başarılarını daha büyük bir yapıya dönüştürmek için cesur adımlar atmalı. Biz iş dünyası olarak bu vizyonun arkasında dururuz; yeter ki niyet, hazırlık ve irade bir araya gelsin.

Yatırımcı istikrar ve güven ortamı arıyor. Yabancı yatırımcının bölgeye daha fazla gelmesi, bölgede kalması için nasıl bir politika izlenmeli? Ayrıca Ege girişimcilerin yatırımlarını farklı ülkelere kaydırmaması için yapılması gerekenleri anlatır mısınız?
Yatırım ortamının en temel ihtiyacı

GIDA, TEKSTİL, MAKİNE, TARIM MAKİNELERİ, OTOMOTİV YAN SANAYİİ GİBİ ALANLARDA CİDDİ BİR ÜRETİM KASIMIZ VAR. ANCAK BU SEKTÖRLERİN KENDİ İÇİNDE DÖNÜŞMESİ GEREKİYOR. YANI DÜŞÜK MALİYETLE, YÜKSEK HACİMLE DEĞİL; YÜKSEK TEKNOLOJİYLE, ÖZGÜN TASARIMLA, MARKALAŞMAYLA FARK YARATMAK ZORUNDAYIZ. KATMA DEĞERİ ARTIRMALIYIZ.

güven. Bu güven, sadece makroekonomik göstergelerle değil, aynı zamanda hukuki işlemlerin öngörülebilirliği, teşvik mekanizmalarının uygulama kalitesi ve idari süreçlerin hız ve şeffaflığıyla oluşuyor. Özellikle yabancı yatırımcı açısından bakıldığında, bölgeye gelmek kadar, burada kalmak ve yatırımı büyütmek de önemli bir karar. O nedenle yatırımı sadece bölgeye çekmek değil, tutmak da güçlü bir irade ve istikrar gerektiriyor.

İzmir ve Ege Bölgesi, coğrafi konumu, üretim yetkinlikleri, liman altyapısı ve insan kaynağıyla yatırımcı için cazip bir bölge. Ancak bu avantajların yatırım kararına

dönüşebilmesi için daha stratejik bir yaklaşıma ihtiyaç var. Yani bölge olarak sadece *“bizde potansiyel var”* demekle yetinemeyiz; bu potansiyelin somut ve güvenilir bir hikâyeye dönüşmesi gerekiyor. Bu noktada yatırımcının karşısına sade, net, sonuç odaklı bir çerçeveye çıkmak çok önemli.

Öte yandan kendi girişimcimizin yatırım kararlarını yurt dışına kaydırma eğilimi de giderek daha sık karşımıza çıkıyor. Özellikle finansmana erişim zorluğu, artan maliyetler, uzun vadeli plan yapmayı güçleştiren belirsizlik ortamı gibi nedenlerle yatırım kararlarında tereddütler oluşuyor. Bu da ister istemez yatırımın daha istikrarlı görülen başka ülkelere yönelmesine yol açıyor.

Bu tabloyu tersine çevirmek için ihtiyacımız olan şey, sadeleştirilmiş ve uygulanabilir politikalar. Girişimcinin önünü açacak pratik çözümler, sadece büyük ölçekli değil, orta ve küçük ölçekli işletmeleri de içine alacak şekilde düşünülmeli. Bürokratik süreçlerdeki yükün hafifletilmesi, yerel düzeyde daha

yakın bir danışmanlık ve rehberlik ağı kurulması, yatırım ortamının güven duygusunu pekiştiren unsurlar olacaktır. Ben Ege'nin yatırımcıya anlatacağımız çok güçlü hikâyesi olduğuna inanıyorum. Ama bu hikâyenin zamanında ve doğru anlatılması, sadece yatırımcıyı değil, kendi girişimcimizi de burada kalmaya ikna edecek en önemli etkenlerden biri olacaktır.

Üretmek istihdam yaratmak önemli ... Ancak bunun katma değerli olması bir o kadar önemli olduğunu dinliyoruz. Bu konuda Ege Bölgesi olarak hangi alanlara odaklanabiliriz?

Evet, üretim ve istihdam kuşkusuz ekonomik kalkınmanın temel taşları ama günün sonunda asıl belirleyici olan, ürettiğiniz şeyin niteliği. Bugün artık sadece ne kadar ürettiğiniz değil, ne kadar yenilikçi, çevreci, sürdürülebilir ve teknoloji yoğun ürettiğiniz konuşuluyor. Ege Bölgesi olarak bizim bu dönüşüme cevap verebilecek bir altyapımız var ama bazı odak alanlara daha fazla yönelmemiz gerektiği açık.

Öncelikle şunu kabul edelim: Biz geleneksel sanayilerde köklü bir deneyime sahibiz.

Gıda, tekstil, makine, tarım makineleri, otomotiv yan sanayii gibi alanlarda ciddi bir üretim kasımız var. Ancak bu sektörlerin kendi içinde dönüşmesi gerekiyor. Yani düşük maliyetle, yüksek hacimle değil; yüksek teknolojiyle, özgün tasarımıyla, markalaşmayla fark yaratmak zorundayız. Katma değeri artırmalıyız.

İkinci olarak, Ege'nin güçlü olduğu ama daha fazla potansiyel barındıran bir alan da yenilenebilir enerji ve temiz teknolojiler. Özellikle rüzgâr enerjisi ekipmanları üretimi gibi alanlarda hem yatırım hem ihracat anlamında büyüme potansiyelimiz çok yüksek. Aynı şekilde çevre teknolojileri, atık yönetimi, sürdürülebilir ambalaj gibi yeşil ekonominin parçası olan sektörler de yeni nesil sanayinin doğal adayları.

Üçüncü olarak ise tarım ve gıda sanayiini daha sofistike hale getirmemiz gerekiyor. Ayrıca iklim değişikliğinin tarım ürünleri

“ENTEĞRE TAŞIMACILIK BAKIŞ AÇISIYLA PLANLANMIŞ YATIRIM POLİTİKASINA İHTİYACIMIZ VAR”

Sizin de ihtisas alanımız olan limanlar konusundaki avantajımızı ne ölçüde kullanabiliyoruz? Entegre taşımacılık konusunda bölgeye özel önceliklendirilmesi gereken yatırımlar neler? Demiryolları ile limanlar arasındaki entegrasyon konusunda yapılması gerekenler neler?

Ege Bölgesi ve İzmir'in, Türkiye'nin deniz ticaretinde çok özel bir yeri var. Örneğin Aliğa Bölgesi, Türkiye'nin en güçlü liman altyapılarından birine sahip. Hem konteyner hem de dökme yük taşımacılığı açısından oldukça önemli bir potansiyel barındırıyor. Özellikle Nemrut Körfezi'ndeki özel limanlar, sanayi bölgelerine yakınlıkları ve derin suya sahip olmaları sayesinde büyük gemilere hizmet verebilecek kapasitede. Ancak elimizdeki bu güçlü altyapıya rağmen hâlâ geliştirilmesi gereken alanlar var. Özellikle limanlar arası koordinasyon, demiryolu bağlantıları ve transit yüklerin yönlendirilmesi gibi konularda atılması gereken adımlar olduğunu düşünüyoruz. Aliğa'nın yalnızca bölgesel değil, aynı zamanda uluslararası transit yükler için de bir merkez haline gelmesi mümkün. Bunu sağlamak için gümrük işlemlerinde transit yüklere özel kolaylık ve hız sağlayacak uygulamalar geliştirilmeli. Bu tür adımlar bölgenin cazibesini ciddi ölçüde artıracaktır.

Tabii bu potansiyelin tam anlamıyla değerlendirilebilmesi için, öncelikle bölgedeki limanların demiryolu ile doğrudan bağlantılarının güçlendirilmesi şart. Ortak kullanıma uygun bir demiryolu terminali, transit yüklerin hızlı ve verimli aktarımı açısından çok kritik. Örneğin, Aliğa limanlarının Kemalpaşa Lojistik Merkezi'ne doğrudan

bağlanması ve Aydın, Denizli, Torbalı gibi iç bölgelerdeki organize sanayi bölgeleriyle demiryolu üzerinden entegre edilmesi, hem hinterlant erişimini genişletecek hem de taşıma sürelerini kayda değer biçimde azaltacaktır.

Buna ek olarak, Ege ve İç Anadolu'daki diğer OSB'lere yönelik demiryolu bağlantılarının artırılması, Aliğa'yı yalnızca kıyıdaki limanlarla sınırlı kalmayan, çok daha geniş ve etkili bir lojistik ağın merkezi haline getirecektir. Sonuç olarak, transit yük taşımacılığının artırılması, limanlar arası entegre çözümlerin geliştirilmesi ve gümrük süreçlerinin sadeleştirilmesiyle birlikte Aliğa'nın Ege'nin dış ticaret kapısı olma potansiyelini gerçeğe dönüştürebileceğimizi düşünüyoruz.

Ege'de çok sayıda organize sanayi bölgesi var ve bunlar gittikçe büyüyor. Biz bu bölgeleri limanlara entegre edemezsek, üretimin uluslararası pazarlara kesintisiz ulaşmasını sağlayamayız. Bu da doğrudan ihracat rakamlarına, yatırım kararlarına ve nihayetinde bölgenin ekonomik cazibesine yansır.

Limanlarımız büyük bir potansiyele sahip ama bu potansiyelin gerçek değere dönüşmesi için entegre taşımacılık bakışıyla planlanmış bir yatırım politikasına ihtiyacımız var. Ve bu sadece merkezi hükümetin değil, yerel yönetimlerin ve iş dünyasının da ortak sorumluluğudur.

“YARININ ÖNCELİKLERİNİ GÜNDEMDE TUTMAYA ÇALIŞIYORUZ”

ESİAD’ın genel vizyonu doğrultusunda yuvarlak masanızın rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz? Yuvarlak Masa faaliyetlerinin iş dünyası ve topluma katkılarından bahseder misiniz?

ESİAD’ın vizyonu, sadece iş dünyasını temsil etmek değil, aynı zamanda bu temsil gücünü toplumsal faydaya dönüştürmek. Yani biz yalnızca üyelerimizin taleplerini dile getiren bir yapı değiliz; aynı zamanda bulunduğumuz bölgenin ekonomik, sosyal ve çevresel kalkınmasına katkı sağlamayı hedefliyoruz. Yuvarlak Masalar da bu vizyonun sahada çalışan, düşünce üreten ve yön gösteren mekanizmaları olarak çok önemli bir rol üstleniyor.

Bizim yuvarlak masamız, yani Sanayi, Ticaret ve Yatırım Ortamı Yuvarlak Masası, bu vizyonun en doğrudan etki alanında çalışıyor.

Çünkü yatırımı konuşurken aynı zamanda istihdamı, ticareti konuşurken üretimi, sanayiye konuşurken eğitimi de kapsamak zorundasınız. Her başlık birbirine bağlı; dolayısıyla bizim de yaklaşımımız bütüncül olmak zorunda.

Faaliyetlerimizle sadece sorun tespiti yapmıyoruz. Üyelerimiz için hem bilgi paylaşımı hem de yön bulma desteği sağlıyoruz.

Örneğin yeni bir regülasyon geldiğinde bu düzenlemenin sahaya etkisini anlatan teknik oturumlar düzenliyoruz.

Yatırımcılar için yeni finansman enstrümanlarını, teşvik mekanizmalarını, lojistik olanakları tartışıyoruz. Bazen tek bir toplantı, üyemizin kararını hızlandırabiliyor, riskini azaltabiliyor ya da yeni bir iş birliğinin kapısını açabiliyor.

Toplumsal etki kısmı da bizim için önemli. Özellikle gençlerin sanayiye yönlendirilmesi, nitelikli iş gücünün desteklenmesi, bölgenin üretim kapasitesinin artırılması gibi başlıklarda yaptığımız her çalışma, sadece üyelerimize değil, İzmir ve Ege’ye de katkı sağlıyor. Çünkü yatırım sadece bir ekonomik faaliyet değil; aynı zamanda bir yaşam biçimi, bir sosyal denge meselesi.

Özetle şunu söyleyebilirim: Yuvarlak Masamız, ESİAD’ın vizyonunu sahaya taşıyan, teknik konuları anlaşılır hale getiren ve bilgiyi harekete geçiren bir işlev görüyor. Bugünün ihtiyaçlarına yanıt verirken, yarının önceliklerini de gündemde tutmaya çalışıyoruz. Bunu, üyelerimizle birlikte, ortak akılla ve sürdürülebilirlik anlayışıyla yapıyoruz.

üzerindeki etkilerini öngörmek ve buna göre üretim planlaması yapmak son derece önemli. Ege’nin tarım gücünü sadece tarım ürünü ihraç eden değil, bunu işleyerek katma değerli ürünlere dönüştüren bir modele kaydırmalıyız. Ar-Ge, ambalaj, lojistik, markalaşma gibi alanlarda atılacak her adım, katma değeri doğrudan artırır.

Ayrıca artık dijital çözümler ve yazılım tabanlı hizmetler de sanayi kadar önemli hale geldi. Ege’nin girişimcilik ekosistemi bu alanda gelişmeye başladı ama hâlâ desteklenmeye ihtiyacı var. Endüstriyel yazılımlar, otomasyon sistemleri, yapay zeka destekli üretim çözümleri gibi alanlar, klasik sanayi ile teknoloji arasında köprü kurabilecek başlıklar.

Kısacası, biz artık sadece üretimi değil, üretimin kalitesini, bilgisini ve sürdürülebilirliğini konuşmak zorundayız. Katma değer dediğimiz şey, çoğu zaman bir ürünün içine değil, çevresine eklediğimiz bilgiye, teknolojiye ve fikre bağlı. Ege’nin bu sıçramayı yapacak potansiyeli var; önemli olan bu dönüşüme stratejik şekilde odaklanmak ve sabırla üzerine gitmek.

Pazarlama konusundaki karnemizi nasıl yorumlarsınız? İzmir ve Ege’nin önceliklendirmesi gereken yeni rotalar nereleri olmalı?

Açık konuşmak gerekirse, üretim konusunda gösterdiğimiz başarıyı pazarlama tarafında her zaman aynı ölçüde yakalayabildiğimizi söylemek zor. Biz, gerçekten kaliteli işler yapan, dünya standartlarında ürün ve hizmet sunabilen bir bölgeyiz. Ama bunu anlatma, markalaştırma ve hedef pazarlarda stratejik konumlanma konularında daha gidecek çok yolumuz var.

İzmir ve Ege Bölgesi’nin ihracat performansı güçlü; Türkiye genelinde yüzde 17 gibi ciddi bir paydan söz ediyoruz. **Ama burada temel soru şu:** Biz bu ihracatı hangi pazarlara, hangi ürünlerle ve hangi algıyla yapıyoruz? Katma değeri yüksek pazarlara mı gidiyoruz, yoksa daha çok hacim üzerinden mi ilerliyoruz? İşte pazarlama dediğimiz şey bu farkı belirliyor.

Bugün artık sadece ürün satmıyorsunuz; bir hikâye, bir güven, bir sistem sunuyorsunuz.

O nedenle İzmir’in daha görünür, daha akıllı bir marka stratejisine ihtiyacı var. Özellikle fuarcılık, turizm, gastronomi, inovasyon gibi alanlarda İzmir’in güçlü yanları var ama bu güçler hâlâ birbirini besleyen bir bütün oluşturmuş değil. Burada hem şehir olarak hem iş dünyası olarak daha bütüncül bir anlatı geliştirmemiz gerekiyor.

Yeni rotalar konusunda ise artık klasik pazarlara sıkışıp kalmamak gerektiği çok açık.

Avrupa pazarı elbette bizim için hâlâ çok önemli ama Afrika, Körfez, Orta Asya ve Hindistan gibi yükselen pazarlara daha cesur adımlarla açılmamız gerekiyor. Bu sadece ihracat açısından değil, doğrudan yatırım ve teknoloji ortaklıkları açısından da önemli. Çünkü yeni nesil büyüme artık sadece satışla değil, ortaklıklarla, yerinde üretimle, bilgi paylaşımıyla şekilleniyor.

Ayrıca pazarlama sadece dışarıya yönelik bir mesele değil. Kendi içimizde, yani bölge içinde bile firmaların birbirini tanıma, birlikte iş yapma, ortak platformlarda buluşma konusunda hâlâ eksiklerimiz var. Pazarlama biraz da kendi hikâyene inanmak ve onu içeriden dışarıya doğru örmek meselesi. Biz ESİAD olarak bu bağlamda üyelerimizin sesini daha geniş kitlelere ulaştırmak için çalışıyoruz ama bu sadece bir kurumun değil, tüm bölgenin ortak çabasıyla başarılabilecek bir şey.

Özetle; pazarlamada karnemiz zayıf değil ama eksik. Potansiyelimiz yüksek ama stratejiye, yeniliğe ve daha fazlası için birlikte hareket etmeye ihtiyacımız var.

Gençlerin istihdamda olması çok kıymetli. Ancak sanayide olmak isteyen genç sayısının gerek beyaz yaka da gerekse mavi yakalıda azaldığını görüyoruz. Hatta bir NEET gerçeği ile karşı karşıyayız. Gençlere sanayi alanında daha fazla entegre etmek için yapılması gerekenler neler?

Ne yazık ki bu gözleminiz çok doğru. Gerek sanayiye ilginin azalması, gerekse eğitimde ve istihdamda yer almayan gençlerin sayısındaki artış hepimizi

ÖZETLE ŞUNU SÖYLEYEBİLİRİM: YUVARLAK MASAMIZ, ESİAD'IN VİZYONUNU SAHAYA TAŞIYAN, TEKNİK KONULARI ANLAŞILIR HALE GETİREN VE BİLGİYİ HAREKETE GEÇİREN BİR İŞLEV GÖRÜYOR. BUGÜNÜN İHTİYAÇLARINA YANIT VERİRKEN, YARININ ÖNCELİKLERİNİ DE GÜNDEMDE TUTMAYA ÇALIŞIYORUZ. BUNU, ÜYELERİMİZLE BİRLİKTE, ORTAK AKILLA VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ANLAYIŞIYLA YAPIYORUZ.

düşündürmeli. Bugün sadece işsizlikten değil, “geleceksizlik hissi”nden söz ediyoruz. Gençler sanayiye hem zihinsel olarak uzak buluyor, hem de orada kendilerine uygun bir gelecek hayal edemiyor.

Sanayi, özellikle de geleneksel algısıyla gençlere cazip gelmiyor. Ancak biz bu algıyı değiştirmedikçe sadece gençleri değil, aslında geleceğimizi de kaybetmiş oluruz. Burada ilk yapmamız gereken şey, sanayi kavramını baştan tanımlamak. Bugün sanayi dediğimiz şey artık sadece makineler, üretim bandı, ağır emek değil. Dijitalleşmiş, otomasyonla çalışan, veri ile karar veren, çevreye duyarlı, hatta estetik ve mühendislik arasında bağ kuran bir yapıdan bahsediyoruz.

Ama bu dönüşümün gençlere anlatılması lazım. Gençleri ancak anlamlı bir geleceğe dahil olduklarını hissettiklerinde kazanabiliriz. Eğitim sistemimiz, özellikle mesleki eğitim kanadı, hâlâ bu yeni sanayi anlayışına tam adapte olmuş değil. Okul ve iş dünyası arasında bağ zayıf; öğrenciler okudukları alanda nereye varacaklarını bilmiyorlar. Oysa genç bir insan, emeğinin karşılığını görebileceği, gelişebileceği ve saygı göreceği bir ortam arıyor.

Bu yüzden gençleri sanayiye kazandırmak için önce dilimizi, sonra sistemimizi dönüştürmemiz gerekiyor. Daha fazla rehberlik, daha fazla uygulamalı eğitim, daha fazla kariyer imkânı sunmalıyız. Sadece iş değil, bir gelişim yolculuğu vaddebilmeliyiz. Beyaz yaka için yaratıcı, proje temelli roller; mavi yaka için güvenli, sosyal hakları güçlü, gelişime açık iş ortamları sunulmalı.

Ayrıca gençleri sanayiye çekecek olan şey yalnızca ücret ya da istihdam değil; değer görme ve aidiyet hissi. İşverenlerin de bu kuşağın ihtiyaçlarını anlaması, daha esnek, daha katılımcı modeller geliştirmesi gerekiyor. Gençleri dışarıdan izleyen değil, içeriden dönüştüren bir yapıya geçmeliyiz.

NEET gerçeği dediğimiz şey, sadece bireysel bir tercih değil; aslında sistemsel bir boşluğun sonucu.

Bu boşluğu doldurmak da hepimizin ortak görevi. İzmir ve Ege gibi dinamik bir bölgenin bu konuda öncü olabileceğine inanıyorum. Çünkü burada hem genç nüfus hem de dönüşüme açık bir iş dünyası var. Önemli olan, iki tarafın ortak bir zeminde buluşmasını sağlayacak yeni modeller geliştirebilmek.

Türkiye’de yatırım ortamının iyileştirilmesi konusunda ulusal ve uluslararası paydaşlarla iş birlikleri geliştirmek, ortak çalışmalar yapmak için çaba harcıyorsunuz. Bu toplantılarda önceliklendirilen talepler neler oluyor?

Evet, son dönemde gerek kamu kurumlarıyla gerek uluslararası temsilcilerle yaptığımız temaslarda hep aynı temel beklentiler öne çıkıyor. Çünkü yatırımın dili evrensel. Nereden bakarsanız bakın, yatırımcı önce güvenli, öngörülebilir ve sürdürülebilir bir ortam arıyor. Bu ortamı sağlamak ise sadece mevzuat düzenlemekle değil, uygulamadaki güveni oluşturmakla mümkün.

İzmir ve Ege Bölgesi’nin ihracat performansı güçlü; Türkiye genelinde yüzde 17 gibi ciddi bir paydan söz ediyoruz. Ama burada temel soru şu: Biz bu ihracatı hangi pazarlara, hangi ürünlerle ve hangi algıyla yapıyoruz? Katma değeri yüksek pazarlara mı gidiyoruz, yoksa daha çok hacim üzerinden mi ilerliyoruz? İşte pazarlama dediğimiz şey bu farkı belirliyor.

Toplantılarda öncelikli olarak dile getirilen taleplerin başında hukuki öngörülebilirlik geliyor.

Yatırımcı, karar alırken sadece bugünü değil, beş yıl sonrasını da görmek ister. Vergi sistemindeki ani değişiklikler, teşviklerin sürekliliği, izin süreçlerindeki belirsizlikler gibi konular yatırım kararlarını doğrudan etkiliyor. Bu nedenle “*güven veren bir sistem*” beklentisi her seferinde ilk sırada yer alıyor.

İkinci olarak, bürokratik süreçlerin sadeleştirilmesi ve hızlandırılması çok sık gündeme geliyor. Hem yerli hem yabancı yatırımcı için “*zaman*”, neredeyse “*maliyet*” kadar önemli bir kalem haline geldi. Bir yatırımın hayata geçmesinde karar süresiyle uygulama süresi arasındaki fark büyüdükçe, yatırımın cazibesi azalıyor.

Uluslararası paydaşlarla yapılan görüşmelerde ise özellikle yeşil dönüşüm, dijitalleşme ve ESG (Çevresel, Sosyal, Yönetişim) kriterleri yatırım gündeminin merkezinde yer alıyor. Artık sadece “*kârlı*” olmak yetmiyor; çevreye, topluma ve kurumsal yönetime duyarlı bir yapı sunmanız gerekiyor. Bu da hem altyapı hem bilgi hem de regülasyon desteği gerektiriyor.

Yerli yatırımcı tarafında ise daha çok finansmana erişim, enerji maliyetleri, nitelikli iş gücü gibi konular ön plana çıkıyor. Özellikle KOBİ’lerin yatırım süreçlerinde yaşadığı finansal sıkışma, girişimlerin büyümesini sınırılıyor. Yatırım ortamını iyileştirmek istiyorsak, bu başlıkları da teknik boyutlarıyla masaya koymamız şart.

Bütün bu görüşmelerde benim en çok dikkat ettiğim şey şu: İş dünyası artık sadece taleplerini sıralamıyor, çözüm önerisiyle geliyor. Bu da çok kıymetli. ESİAD olarak biz de hem üyelerimizin hem bölgenin sesini bu platformlara taşıyor, karşılıklı anlayış ve güven temelinde ilerleyen ilişkilerin gelişmesine katkı sunmaya çalışıyoruz. ●

ESİAD Sürdürülebilirlik ve Sosyal Politikalar Yuvarlak Masası Başkanı
Neşe Gök: Sürdürülebilirlikte cesaret zamanı; Lükslerden vazgeçmeye hazır mıyız?

“Su artık sadece doğal kaynak değil, yeni altın!”

“Suyun sürdürülebilirliği için herkesin sorumluluğu var. Vatandaş olarak bilinçlenmemiz gerekiyor. Belediyelerin su yönetimini çok daha ciddiye alması gerekiyor. Yasal düzenlemelerle daha sıkı önlemler alınmalı. Bu konu, sadece çevresel bir konu değil; varoluşsal bir konu. Çünkü su olmadan yaşayamayız.”

E SİAD Sürdürülebilirlik ve Sosyal Politikalar Yuvarlak Masası Başkanı Neşe Gök, sadece sanayi dünyasının değil, toplumun tüm kesimlerinin göz ardı edemeyeceği bir gerçeğe dikkat çekiyor. Sürdürülebilirliğin artık ertelenemez bir zorunluluk olduğunu vurgulayan Gök, ESİAD çatısı altında yürütülen çalışmaları, yuvarlak masa toplantılarının demokratik işleyişini, öncelikli gündem başlıklarını ve özellikle su krizine dair çarpıcı tespitlerini samimiyetle paylaşıyor.

Kişisel deneyimlerini doğadan aldığı ilhamla harmanlayan Gök, çevresel farkındalığın bireysel tutumlarla nasıl pekiştirilebileceğini de gösteriyor.

ESİAD’ta neden yuvarlak masa kültürü var?

Biz ESİAD’ta, her üyemizin mutlaka bir şekilde bir yuvarlak masaya dahil olmasını bekliyoruz. Genellikle üyelerimiz, bu yuvarlak masa toplantılarına katılıyorlar.

Ancak sadece üyelerimiz değil, onların ekiplerindeki teknik uzmanları da bu toplantılara davet ediyoruz.

Şahsen her zaman çok teknik bilgiye sahip olmayabilirim; ancak üye şirketlerimizin teknik ekiplerinin görüşlerini de bu toplantılarda dinleyerek, faaliyetlerimizi, zirvelerimizi ve diğer çalışmalarımızı onların katkılarıyla şekillendirme şansı yakalıyoruz. Yuvarlak Masa ismi de aslında sembolik olarak bize demokratik ve eşitlikçi bir zemin sağlıyor. Herkesin fikrini eşit şekilde dile getirebildiği bir ortam oluşturuyor.

Peki, konuşulan konular nasıl belirleniyor?

Yuvarlak Masa etrafında sanayi ve ticaret temsilcilerinin ihtiyaçları dile getiriliyor. Bunun dışında özellikle sürdürülebilirlik odağında hem ulusal hem de uluslararası düzeyde öne çıkan en güncel ve ihtiyaç duyulan konular gündeme alınıyor. Mevzuattaki değişiklikler, yasal düzenlemeler gibi konuları da ESİAD ekibimiz yakından takip ediyor. Sanayi kuruluşlarımızı ve üyelerimizi etkileyebilecek yasal değişiklikler, raporlama formatlarındaki güncellemeler, AB’nin sınırda karbon düzenlemeleri gibi konular mutlaka gündemimizde yer alıyor.

Bizim için temel sorular şunlar oluyor: İhtiyaç ne? Bu ihtiyaca yönelik olarak ne yapmalıyız? Nasıl bilgi edinebiliriz? Bu bilgiyi üyelerimizle nasıl paylaşabiliriz? Tüm bu sorular üzerinden hareket ediyoruz.

Gündemlerimiz hem dışarıdan gelen mevzuat değişiklikleriyle hem de yuvarlak masa etrafındaki katılımcıların dile getirdiği ihtiyaçlarla şekilleniyor.

Başkanlığını yaptığınız Yuvarlak Masanın temel hedefleri neler?

Sürdürülebilirlik aslında tüm diğer yuvarlak masalara da dokunan, onları etkileyen bir konu. Bu nedenle sürdürülebilirlik odaklı yuvarlak masa, diğer alanlardaki çalışmalarla da bütünlük şeklinde ilerliyor.

Konuşulan konular nasıl belirleniyor?

Sanayi ve ticaret dünyasından katılımcıların ihtiyaçları yuvarlak masa toplantılarında doğrudan dile getiriliyor. Bunun yanı sıra sürdürülebilirlik odağında, hem ulusal hem de uluslararası ölçekte öne çıkan konular gündeme alınıyor.

Ayrıca, mevzuat değişiklikleri de ESİAD ekibi tarafından yakından takip ediliyor. Sanayi kuruluşlarımızı etkileyebilecek yasal düzenlemeler, raporlama formatları, AB’nin sınırda karbon uygulamaları gibi kritik gelişmeler düzenli olarak gündemimize giriyor.

Burada temel yaklaşımımız şu: İhtiyaç nedir? Buna yönelik ne yapmalıyız? Nasıl bilgi ediniriz? ve bu bilgiyi üyelerimizle nasıl paylaşırsınız? Hem dış gelişmeleri hem de üyelerimizin geri bildirimlerini harmanlayarak gündemlerimizi oluşturuyoruz.

Peki, önceliklendirdiğiniz konular neler?

Öncelikli gündem başlıklarımız arasında özellikle su konusu öne çıkıyor. Bu yıl içinde su konusuyla ilgili özel bir zirve düzenlemeyi planlıyoruz.

Mevzuat değişiklikleri yine önemli başlıklarımızdan biri. Ayrıca döngüsel ekonomi de odaklandığımız bir diğer konu. Bunu genel çerçevede değil, sektör özelinde ele alıyoruz. Örneğin; Plastik sektöründe döngüsel ekonomi, tekstil

Climathon 2025 İzmir

sektöründe döngüsel ekonomi gibi sektör içi deneyim ve iyi uygulama örneklerini paylaşmaya önem veriyoruz. İyi uygulama örneklerini ele alıyoruz. Aynı zamanda UN Global Compact Türkiye ile çok yakın bir işbirliği içindeyiz. Kuruluşundan bu yana bu inisiyatifin bir parçasıyız. Bu çerçevede yürüttüğümüz raporlama çalışmalarımız da bulunuyor ve bu raporlamalar sonucunda aldığımız geri bildirimler bizim için çok değerli.

Bu raporlarda öne çıkan başlıklar nelerdi? Yeni döneme ilişkin çalışma programlarını belirlerken bunlar nasıl etkili oldu?

Yeni dönemde en çok öne çıkan konular arasında sınırda karbon düzenlemeleri, döngüsel ekonomi ve su yönetimi yer alıyor. Bu üç başlık hem ulusal hem uluslararası düzeyde en çok konuşulan ve bizim de üzerinde durduğumuz ana gündem maddeleri haline geldi.

Bu konular 2025-2026 çalışma programınıza nasıl yansıyor? Hangi etkinlikleri planlıyorsunuz?

Öncelikle çok düzenli ve yüksek katılımlı webinarlar gerçekleştiriyoruz. Pandemi sonrası genel olarak webinarlara karşı bir ilgi düşüşü gözlemlense de, biz güçlü içerikler, nitelikli konuşmacılar ve uygulama örnekleriyle hazırladığımız için yoğun ilgi görüyoruz. Özellikle su konusuna odaklanan bir zirve düzenleyeceğiz. Bu zirvenin içeriğini üç ana başlıkta kurguladık: Tarımda Su Kullanımı, Sanayide Su Yönetimi ve Kentlerde Su Yönetimi.

Her başlık altında iyi uygulama örnekleri, yeni teknolojik gelişmeler ve ilgili sektörlerin bu alanda neler yapabileceğine odaklanacağız.

Özellikle tarımda, su verimliliği ve sürdürülebilir yöntemlerle ilgili ciddi bir bilgi paylaşımı hedefliyoruz.

Sanayi tarafında, en yoğun su kullanılan alanlardan biri olarak, farklı şirketlerin su yönetimi pratiklerine yer vereceğiz. Kentlerde ise yaşadığımız güncel sorunlar... Örneğin; geçen yıl İzmir Körfezi'nde yaşanan kirlilik, bu konunun ne kadar acil ve kapsamlı ele alınması gerektiğini bize bir kez daha gösterdi.

Kişisel olarak da bu konuyla ilgili çok derin bir farkındalığınız olduğunu görüyoruz.

Evet, ben doğayla çok iç içeyim. İzmir'in dağlarını yürüyerek geziyorum; toplamda 520 km'lik Efeler Yolu'nu tamamladım. Bu yolu tamamlayan ilk 10 kişi arasına girdim. Bu yürüyüşler sırasında doğadaki su kaynaklarının ne kadar kötü durumda olduğunu gözlemliyorum.

Sular ya akıyor ya da hortumlarla yönlendirilmiş; akan suların çoğu da kirli, atıklarla dolu. Şırl şırl akan bir derenin kenarına gidiyorsunuz, içi çöp dolu, kimyasal bidonlar bile atılmış durumda. İzmirli biri olarak bu durum beni derinden üzüyor. Su sadece çevresel bir konu değil, artık yaşamsal bir mesele.

Geçmişte Salıhlı Gölarmara kıyısında bir zeytinlik arazimiz vardı. O göl, artık yok. Kral Midas'ın efsanelerine konu olan o sular da bugün su bile kalmadı. Barajlar, iklim değişikliğiyle birlikte zaten alarm veriyor. Yeni altın, su olacak.

Bu durumda bir seferberlik mi gerekiyor?

Kesinlikle. Evet, belli aralıklarla toplantılar düzenleniyor ama bu konu artık sadece “gündemde olsun” diye değil, özel ve sürekli bir seferberlikle ele alınmalı.

Ne kadar konuşulursa konuşulsun yetmiyor. Bilinçlenmeye çok ihtiyaç var. Ben doğada bunları birebir gördükçe, bir damlanın bile ne kadar kıymetli olduğunu çok daha iyi anlıyorum. Bu kadar değerli bir kaynağı nasıl bu kadar hoyratça, bilinçsizce kullanabiliyoruz anlamakta zorlanıyorum. Burada herkesin sorumluluğu var.

Vatandaş olarak bilinçlenmemiz gerekiyor. Belediyelerin su yönetimini çok daha ciddiye alması gerekiyor. Yasal

düzenlemelerle daha sıkı önlemler alınmalı. Bu konu, sadece çevresel bir konu değil; varoluşsal bir konu. Çünkü su olmadan yaşayamayız. Bu kadar basit.

İlk dönemin tecrübeleri neler oldu? Bu ikinci dönem o anlamda baktığımızda ilk dönemin çıktıkları neler oldu?

ESİAD bünyesindeki AB Bilgi Merkezi ile konularımız örtüşüyor. Climathon düzenledik, Sürdürülebilirlik Elçileri diye bir program vardı.

Hatta o elçilik programında yetişen gençler bazı firmaların sürdürülebilirlik departmanlarında çalıştılar. Bunlar çok somut çıktılar olarak görülebilir. O Climathon'un sonuçlarında çok güzel fikirler, çok güzel projeler ortaya çıktı. Hatta Su Zirvesi'nde de o konuların bazılarını ön plana çıkarmayı planlıyoruz.

Ben kişisel olarak, hem girişim ekosisteminde yer almaya çalışan, hem melek yatırımcılık yapan ve girişim sermayesi fonunda yer alan birisi olarak girişim ekosisteminin bu konuda çok daha fazla yönlendirilmesi ve teşvik edilmesi gerektiğini

düşünüyorum. Çünkü bu anlamda atabileceğimiz adımları, şirketler kadar yeni girişimlerin de yapabileceğini, birçok çözümün orada bulunabileceğini görüyorum.

Dolayısıyla belki bir sonraki dönemde biraz daha girişim ekosistemine yönelik de neler yapabiliriz bunları ele alabiliriz.

Bu yapılan çalışmaların topluma katkılarını nasıl yorumlarsınız?

ESG dediğimiz Environment, Society and Governance'in üç harfine baktığımızda üçü tamamen toplumun her tarafına dokunan her kesimine dokunan sonuçları olan başlıklar... Çevresel olarak yapılması gereken birçok şey tüm toplumun ve çevrenin, doğanın hepimizin hayatına dokunacak şeyler.

Bunun S'si Society yine toplumla birlikte ve topluma katkı olarak koyabileceğimiz çalışmalardır. Mesela Diversity bunun içine geliyor. Ondan sonra işçi sağlığı, iş güvenliği, çalışma hayatı, güvenilir iş ortamının sağlanması bunun içine giriyor.

Governance'da da şirketlerimizin kurumsal yapıya kavuşturulması, ondan sonra tüm yönetmeliklere uyumlarının sağlanabilmesi, bu anlamda sürdürülebilir yapıya kavuşmaları, denetim mekanizmalarının oturması, muhasebeye bağlı işler sistemlerinin oturması, finansal yönetimlerinin sürdürülebilir hale getirilmesini kapsıyor. Sürdürülebilirlik birçok şeye dokunan, yelpazesi geniş bir konu. Etik algısının yönetiminin sürdürülebilirliği bunların hepsi ESG'nin içine giriyor, alt başlıkları oluyor.

ESİAD olarak Global Compact üyesi olduğumuz için düzenli raporlama yükümlülüğümüz var. Sürdürülebilirlik anlamında iki yılda bir ayrıntılı rapor sunuyoruz.

Sürdürülebilir ekonomi başlığında dünyadaki trendleri anlatır mısınız? Türkiye bu gelişmelerin tam olarak neresinde yer alıyor?

Sürdürülebilirliğin ne Türkiye'de ne dünyada yeterince panik halde ele alındığını düşünmüyorum.

O kadar güncel konu olmalı hayatımızda! Aslında eteklerimiz tuttu. Fakat birçok siyasi, birçok ilgili kişi bunun hiç farkında değilmiş gibi davranıyor.

Belki de ne yapacağımızı bilmediğimiz için farkında değilmiş gibi davranılıyor. Farkında olsak! Etekler tuttu, yanyoruz da, ne yapabiliriz? Ne Türkiye’de ne dünyada layıkıyla ele alınabildiğini düşünmüyorum. Çok çabuk gündemin arka sıralarına atılıyor. Herkes *“Çok önemli”* diyor. Trump’ın bir lafı, bilmem kimin bir savaşı birden bu konunun önüne geçebiliyor.

Sürdürülebilirlik diyoruz, herkes arka arkaya bu konuda toplantılar düzenliyor ama sizin de belirttiğiniz gibi bunun devamı gelmiyor. 365 gün aslında bizim bu konuyu sürekli canlı tutacak bir mekanizmaya ihtiyacımız var. O anlamda trend bir ifade değil, bu gerçeği görmemiz lazım diyebilir miyim? Yaptığınız her şeyin sürdürülebilirliğe etkisi ne? Bu konu aslında hep ilk gündem maddemiz olmalı.

Bu geç kalınmışlığı fırsata döndürebilir miyiz?

Herkesin bunun önemini bilmesi gerekiyor. Bir de atılması gereken adımlar da bazen çok cesur adımlar olmalı. *“Plastik yasaklansın”* demek çok kolay. Bence de yasaklansın, sizce de yasaklansın. Yasaklayalım diyebilecek bir cesaret var mı? Bazı lükslerde fedakarlık edebilecek cesaretimiz var mı? Bugün her ambalaj paketinde plastiksiz hiçbir şey yok.

Süpermarketlere gittiğinizde yüzde 90’ını yok etmeniz lazım. Buna cesaretiniz var mı? Yok. Ben de olsam benim de yok. Burada bir endüstri var. Buradan beslenen bir dünya ekonomisi var. Dünya ekonomisinin önemli bir kısmı oradan yürüyor ama dünyayı yok ediyoruz. Gerçekten bu anlamda çok şey de yapılıyor. Birçok teknoloji de gelişiyor.

Birçok kanun da çıkarılıyor. Uyan var, uymayan var. Birçok sanayici uymaya

Ben doğayla çok iç içeyim. İzmir’in dağlarını yürüyerek geziyorum; toplamda 520 km’lik Efeler Yolu’nu tamamladım. Bu yolu tamamlayan ilk 10 kişi arasına girdim. Bu yürüyüşler sırasında doğadaki su kaynaklarının ne kadar kötü durumda olduğunu gözlemliyorum. Sular ya akmıyor ya da hortumlarla yönlendirilmiş; akan suların çoğu da kirli, atıklarla dolu. Şırlı şırlı akan bir derenin kenarına gidiyorsunuz, içi çöp dolu, kimyasal bidonlar bile atılmış durumda.

çalışıyor. Tüketici bunları uyan firmaları tercih ediyor ve tüketici bunu talep etmeye başlıyor. Mesela ben otomotiv sanayinden geliyorum. Ana otomotiv sanayi bunu yan sanayiden talep ediyor. O da kendi tedarikçilerinden talep ediyor.

Dolayısıyla hiçbir şey yapılmıyormuş gibi bir şey demek istemem. Gerçekten bu anlamda çok önemli adımlar da atılıyor. Bugün yarın kalkıp ben artık hiçbir şekilde plastik kullanmayacağım diyen 8,5 milyar insan olması mümkün mü?

Egeli iş dünyasının bu konudaki farkındalığı ne noktada?

Tabii bir kadın yönetici olarak en çok benim bayrağını taşıdığım konulardan birisi.

Kadın yöneticilerin artması da çeşitlilik, kapsayıcılık. Bu konularda daha fazla yol almamız gerekiyor. Ege’de de en çok üzerinde çalışılması gereken alanlardan biri olarak düşünüyorum. Tabii İzmir, Ege yine toplumun

Türkiye’nin birçok yerine göre daha eğitilmiş, daha bilinçli, daha sanayinin olduğu yerler olduğu için bir tık daha önde olabilir. O konuda şanslı bir bölgede yaşadığımızı düşünüyorum. Ama özellikle o konularda bölgemizde de çalışılması lazım.

Sürdürülebilirlikte teknoloji kullanımı konusunda ne konumdayız? Yeşil teknoloji ne kadar etkin konumda?

Çok yolu var. Gelişmişlik düzeyi kadar her alanda teknoloji kullanımı nasılsa sürdürülebilirlik alanında da o şekilde. Tarım, sanayi ve şehirde çevresel sürdürülebilirlik olarak baktığımızda her birinde gerçekten teknoloji olarak çok fazla şey yapılması gerekiyor.

Günlük hayatınızda sürdürülebilirlik için nasıl bir yaşam sürüyorsunuz? Nelere dikkat ediyorsunuz?

Beş yıldır pembe bir su termosu kullanıyorum. Yanımdan hiç

ayırmiyorum; seyahatlerimde bile yanımda oluyor. Bu sayede hiç pet şişe kullanmıyorum. Örneğin havalimanında lounge’larda arkadaki damacanadan su doldurmuşluğum vardır. Restoranlarda da su termosumu verip *“Mutfaktan su doldurabilir misiniz?”* diye rica ediyorum. Kıyafet alışverişini ise oldukça nadir yapıyorum. AVM’ye çok seyreker giderim.

Su tüketiminizi nasıl yönetiyorsunuz?

İçme suyu haricinde de su tüketimime oldukça dikkat ederim. Ortalama bir insana kıyasla bu konuda çok daha özenliyim. Ayrıca evde kompost yapıyorum. Küçük bir bahçem var; domates, biber ve yeşilliklerimi kendim yetiştiriyorum. Sürdürülebilir tarımla üretilen ürünleri tercih etmeye çalışıyorum. Pazara veya markete giderken kendi alışveriş çantamı kullanıyorum, poşet almıyorum. Ayrıca trekking yapıyorum; haftada bir ya da iki

günümü dağlarda geçiriyorum. Özellikle doğanın tahribatını çok net gözlemliyorum. Yıllar önce gittiğim yerlerin bugünkü hali, tüketim alışkanlıklarımızın yarattığı değişimi çok çarpıcı şekilde gösteriyor. Bu farkındalığı yaymaya çalışıyorum. Sosyal medyayı da bu amaçla kullanıyorum. Üç yıl boyunca *“September Challenge”* yaptım; Eylül ayında her gün çevre için bir şey yapıp paylaştım. Ayrıca “Minimalizm Challenge”ları yaptım ve evde minimal yaşamaya özen gösteriyorum.

İş dünyasının içinde biri olarak üniversitelerde konuşmalar yapıyorum. Böylece birçok kişiye ulaşma ve onları etkileme şansım oluyor. Bu platformlarda da sürdürülebilirlik konularına özellikle değiniyorum. İnsan kaynakları geçmişim olduğu için önceden daha çok insan kaynakları açısından sürdürülebilirlik üzerinde duruyordum. Son zamanlarda ise çevresel sürdürülebilirlik konusuna ağırlık verdim.

ÖZELLİKLE TARIMDA, SU VERİMLİLİĞİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNTEMLERLE İLGİLİ CİDDİ BİR BİLGİ PAYLAŞIMI HEDEFLİYORUZ. SANAYİ TARAFINDA, EN YOĞUN SU KULLANILAN ALANLARDAN BİRİ OLARAK, FARKLI ŞİRKETLERİN SU YÖNETİMİ PRATİKLERİNE YER VERECEĞİZ. KENTLERDE İŞE YAŞADIĞIMIZ GÜNCEL SORUNLAR ... ÖRNEĞİN; GEÇEN YIL İZMİR KÖRFEZİ'NDE YAŞANAN KİRLİLİK, BU KONUNUN NE KADAR ACİL VE KAPSAMLI ELE ALINMASI GEREKTİĞİNİ BİZE BİR KEZ DAHA GÖSTERDİ.

Mesela bir örnek vereyim: Oy kullanıyorsunuz, değil mi? Peki, en son kullandığınız oy hayatınızı ne kadar değiştirdi? Bir kahve içmeye giderken de aslında bir “oy” kullanıyorsunuz.

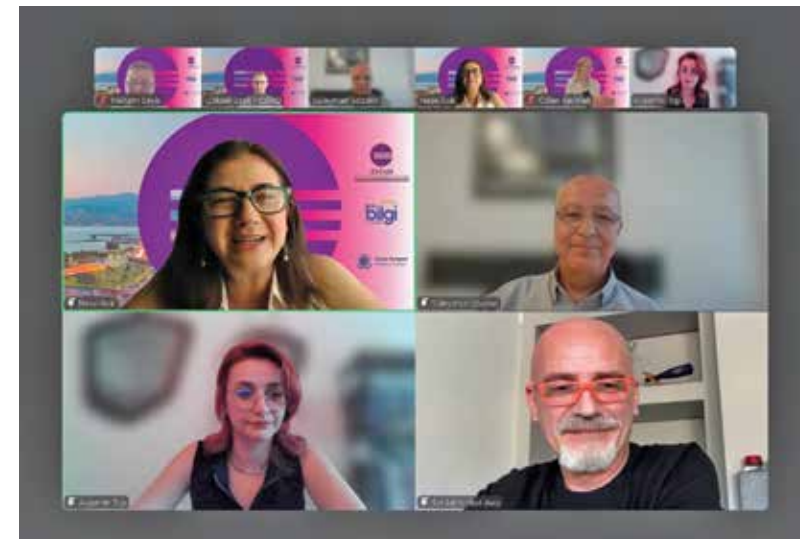
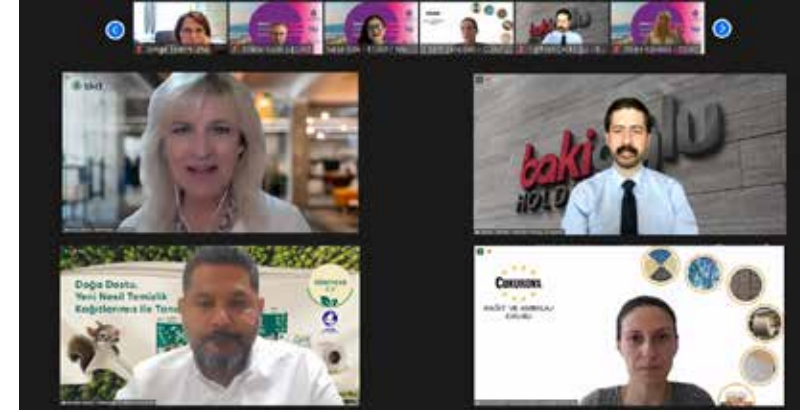
Hangi kahveciden kahve aldığınız, hangi ürünleri tükettiğiniz, hepsi birer oydur. Örneğin, bir kot pantolon aldığınızda, sadece ürünün kendisini değil, onun üretim süreçlerini ve çevresel etkilerini de onaylamış oluyorsunuz. Ancak tüketim yaparken çoğu zaman bu bilincin farkında olmuyoruz.

Seçim zamanı geldiğinde, bir oy kullanmak için İngiltere’den kalkıp uçakla gelen insanlar var. Fakat gündelik tercihlerimizde aynı ciddiyeti göstermiyoruz. Oysa her harcamamız, her adımımız, cebimizden çıkan her kuruş bir ekonomik faaliyeti ve dolayısıyla bir tercihi temsil ediyor. Biz her gün, her an “oy” kullanıyoruz. Bunun farkında mıyız?

Pipet kullanmıyorum. Çünkü sadece kendi yaptıklarımın sorumluyum. Başkalarının yaptıklarından ya da yapmadıklarından sorumlu değilim. Eğer ben yapabiliyorsam, herkesin yapabileceğine inanıyorum. Belki sadece bir deniz yıldızını denize atmış olurum; ama bu bile bir fark yaratır. Bu konuların daha çok konuşulması, paylaşılması ve daha fazla insanın bilinçlenmesi çok önemli. Çünkü artık gerçekten “eteklerimiz tutuşmuş” durumda.

Olay herhalde biraz da temelden başlıyor, çocuklardan başlıyor. Okullarda belki de bu konuda haftada bir gün seçmeli bir ders mi yapmalı? Hatta seçmeli bir ders olmanın da ötesinde, bu eğitimin en önemli ve en zorunlu konularından biri haline gelmesi gerekiyor. Çünkü çocuklarımız ne görüyorsa onu yapıyor. Sürdürülebilirlik elçileri de bu farkındalığın oluşmasında önemli bir görev üstleniyor.

Aslında bu programın, 5 yaşından itibaren tüm müfredata entegre edilmesi gerekiyor. Herkesin bu bilinç seviyesine ulaşması şart; aksi halde yaşanacak bir dünya kalmayacak.

Bu konuda atılan adımlar çok önemli; umarım daha da yaygınlaşır. Gerçekten başarılı uygulamalar var.

Örneğin, kompost konusu çok önemli. Çünkü toprak, en fazla değer vermemiz gereken kaynaklardan biri, ancak gün geçtikçe yok oluyor. Evlerimizde toprağa faydalı vitamin ve mineralleri çöpe atıyoruz. Oysa bu atıkların toplanması Avrupa’nın birçok yerinde sistemli bir şekilde yapılıyor. Örneğin Londra’da belediye, her hafta kompost kutularını toplayıp yerine yenisini bırakıyor. Bu da son derece değerli bir uygulama.

Ancak tüm bu alışkanlıkların küçük yaşlardan itibaren kazandırılması gerekiyor. İlkokuldan başlayarak, hangi atığın hangi kutuya atılacağı gibi konularda eğitim verilmesi şart. Son olarak, sürdürülebilirlik için bir slogan üretmek gerekirse; belki bir reklam ajansına danışmak faydalı olur ama yine de güçlü bir ifade var: *“Su, yeni altın.”*

ESİAD Tarım, Turizm ve Hizmetler Yuvarlak Masası Başkanı Temel Aycan Şen:
Tarımda dönüşüm, turizmde derinlik, hizmette yenilik zamanı

“Toprağın gücü, bilginin ışığıyla buluşuyor”

“Tarımda pazarlama ve katma değerli ürünlere odaklanmak gerekiyor. Ayrıca bölgesel kooperatifleşme modeliyle pazarlamaya ağırlık verilebilir”

Tarım, turizm ve hizmet sektörlerinin kesişim noktasında yer alan ESİAD Tarım, Turizm ve Hizmetler Yuvarlak Masası; sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel gelişimin de merkezinde konumlanıyor. ESİAD Tarım, Turizm ve Hizmetler Yuvarlak Masası Başkanı Temel Aycan Şen, ESİAD’ın sektörel vizyonunu anlatırken, “*Birlikte düşünmenin, birlikte üretmenin*” önemine vurgu yapıyor. Bu yapı; sektörün ihtiyaçlarını dinleyen, ortak akıl geliştiren, iyi örnekleri paylaşan ve sürdürülebilir çözümler üreten bir platform olma özelliği taşıyor. Başkan Şen, 2025-2026 yol haritasında “*su*” temasını öncelikli olarak belirlerken, kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi, gençlerin tarıma ilgisinin artırılması, tarımda dijitalleşme, kırsalda kültürel kalkınma ve agroturizmin geliştirilmesi gibi birçok konuda somut projeler ve stratejik öneriler sunuyor.

Bu kapsamlı yaklaşım hem sektör temsilcilerine hem de topluma güçlü bir yol haritası oluşturuyor. Tarım sektörünün Türkiye için önemli bir koz olduğunu ifade eden Şen, kredi mekanizmalarının sadeleştirilmesi ve kolay erişilebilir olması gerektiğini vurguluyor.

Tarıma özel faiz oranı uygulamalarının yaygınlaştırılması gerektiğini kaydeden Şen, tarıma özel yatırım fonları oluşturulması gerektiğine dikkat çekiyor ve “*Tarıma özel bir leasing sistemi neden olmasın*” diyor.

Neden Yuvarlak Masa Kültürü? Temel hedeflerinizi anlatır mısınız?

ESİAD, kıymetli büyüklerimiz tarafından kurulmuş, İzmir iş dünyasının önemli kurumlarından biridir. Derneğimiz, İzmir’deki iş dünyasına, üniversitelere, sektörlerle ve şehrin ekonomisine, dolayısıyla Türkiye ekonomisine katkı sunmak amacıyla kurulmuştur. Yıllar içinde farklı sektörlerden üyeler kazanmıştır. Her ne kadar genel bir iş dünyası derneği olsa da, kendi içinde sektörlerle göre gruplandırıldığı için faaliyetlerini “*Yuvarlak Masalar*” aracılığıyla organize etmektedir.

Derneğimizin ekonomi, dış ilişkiler, kamu ilişkileri gibi tematik başlıklar altında hizmet veren yuvarlak masaları bulunmaktadır. Ayrıca bizimkine benzer şekilde sektörel bazda da yuvarlak masalar mevcuttur. Bu masalar, ilgili sektörlerde faaliyet gösteren şirketleri ve temsilcilerini bir araya getirmektedir. *Temel amaç;* sektörel sorunları daha güçlü bir şekilde dile getirmek, ortak çözüm önerileri geliştirmek, iyi uygulamaları paylaşmak ve sinerji yaratmaktır. “*Bir elin nesi var, iki elin sesi var*” anlayışıyla birlikte, dostane ve samimi bir ortamda herkes düşüncelerini ifade edebilmektedir.

Böylece Amerika’yı yeniden keşfetmeden, daha az enerji ve kaynakla verimli çözümler üretilmektedir.

Masada konuşulan konular nasıl belirleniyor?

Yılın başında üyelerimize yönelik bir anket yaptık. Hangi konuları masaya yatırmak istediklerini sorduk. Her toplantı öncesi, katılımcılardan gündem önerileri alıyoruz. Gündem maddeleri bu öneriler doğrultusunda belirleniyor. Ayrıca gündem; ekonomik gelişmeler, sektörel değişiklikler ve mevzuattaki düzenlemelere düzenlemelere göre şekillenebiliyor. Tarım, turizm ve hizmet sektörleri gibi alanlar oldukça dinamik; doğanın şartları ve mevsimsel etkiler, gündemin şekillenmesinde rol oynuyor. Derneğimizin yıllık faaliyet planında öne çıkan temalar da gündemimizi etkiliyor. Örneğin; sürdürülebilirlikle ilgili planlanan bir etkinlikte, “*su*” teması çerçevesinde çalışmalar yürütüyoruz. Su, hem tarım hem turizm hem de hizmet sektörünü ilgilendiren kritik bir konu. Biz de bu kapsamda aktif görev aldık.

Yeni dönemde masanın öncelikli gündem maddeleri neler?

Sektörümüzle ilgili kamuoyunda doğru bilinen birçok yanlış var. Üyelerimiz bu yanlış bilgilerden olumsuz etkileniyor. Sosyal medyada ya da herhangi bir yayında yapılan tek bir yorum bile sektörün tamamını etkileyebiliyor. En büyük sıkıntımız, doğruları anlatamamak ve gerçekleri ifade edememek.

Bu nedenle, üyelerimizin kendilerini ifade edebileceği platformlar oluşturmayı görev edindik. Derneğimizin yayın organlarında, yuvarlak masa toplantılarında ve kamu kurumlarıyla yaptığımız görüşmelerde bu konulara yer verdik. Ayrıca yerel bir televizyonda yayınlanan tarım programının her bölümde farklı bir arkadaşımız düzenli konuşmacı oluyor.

2025 ve 2026 yılı yol haritasında öncelikli konular neler?

Su, bu dönemin en öncelikli gündemlerinden biri. Yetkilileri davet ederek, konunun farklı yönlerini ortaya koymak istiyoruz. Yıllardır sivil toplum çalışmalarında odaklı bir şekilde

belli temalar üzerinde yoğunlaşmayı benimsedim. Çünkü birçok konuya yüzeysel değinince sonuç almak zorlaşıyor. Oysa farklı paydaşların bir konuda ortak hareket etmesi daha fazla ses getiriyor ve çözüm üretme süreci hızlanıyor.

Sürdürülebilir su teması altında, suyun tarımda, kentsel kullanımda ve sanayide kullanımı gibi üç ana başlıkta toplantılar organize ettik. Akademik katkılar için üniversitelerle, uygulama örnekleri için şirketlerle ve bu alanda bilgi sahibi kurumlarla iş birliği kurduk. Devlet ve belediye yetkililerine bu çalışmaların çıktıları hakkında bilgi sunmayı planlıyoruz. Ayrıca, ESİAD İzmir AB Bilgi Merkezi şapkasıyla bu yıl düzenlediğimiz Climathon etkinliğinin temasını su olarak belirledik. Gençler su tüketiminin azaltılması, temiz suya erişim, suyun verimli kullanılması gibi konularda projeler ürettir. Yine su konusunda farkındalığı artırmak amacıyla bir başka projeyi de *“Kentimiz İzmir Derneği”* ile birlikte gerçekleştireceğiz. Amacımız çocuklara yönelik su eğitimi programı düzenlemek. Yaz döneminde çocuklar hem eğitim alacak hem de su temalı projeler geliştirecekler.

Yuvarlak masanızın ESİAD vizyonundaki yeri ve topluma katkısı nedir?

Kamuoyunun bilinçlendirilmesi başlı başına bir toplumsal katkıdır. Günümüzde herkesin elinde bir telefon var ve bilgiye erişim kolay, ancak bu bilgilerin ne kadarının doğru olduğu tartışmalı. Uzmanların doğru bilgilerle toplumu aydınlatması gerekiyor. Biz de bunu hedefliyoruz.

Geçmişteki deneyimler ve bu dönemin projeleri neler?

Bu dönem planladığımız birçok faaliyet, geçen dönemin devamı niteliğinde. ESİAD olarak tüm dünyada hızla değişen koşullarda gıda güvenliğine erişim bakımından doğru tarım yöntemlerinin son derece önemli olduğunu düşünüyoruz.

Nitekim sürdürülebilirlik ve tarım konusuna verdiğimiz önem çerçevesinde, 2019 yılında düzenlediğimiz ESİAD Sür Tarım ve Teknoloji Konferansı

düzenlemiştik. Şimdi Bu Konferansın devamı niteliğindeki Su Zirvesini düzenleyeceğiz. Biliyorsunuz ülkemizde su kullanımın en yüksek olduğu sektör tarım. Ülkemizin ve özellikle Bölgemizin iklim değişikliği bakımından yüksek risk taşınması sebebiyle, kuraklık tehdidini, su stresi sınıfında bulunduğumuzu, alınması gereken tedbirleri ve çözüm önerilerini SU Zirvesi’nde iş dünyamızın ve sivil toplumun gündemine taşımayı hedefliyoruz.

Öte yandan yakın zamanda bir kooperatif ve dernekle iş birliği başlatıyoruz. Açılış toplantısı dernek merkezimizde yapılacak. Bu kapsamda üniversite öğrencileri seçilen işletmeleri ziyaret ederek iyi uygulamaları gözlemleyecek.

Aynı zamanda gençlerin bakış açısıyla sektöre çözüm önerileri getireceği bir yapıyı oluşturuyoruz. Ege Üniversitesi ve Yaşar Üniversitesi ile iş birliği içindeyiz.

Gelecek hedefleriniz neler? Tarım Zirvesi gündemde mi?

“Su Zirvesi” bu hedefin bir örneği. İzmir, tarım konusunda öne çıkan bir şehir. Tarımda markalaşma ve sanayileşme süreçlerine dijital dönüşüm ve girişimcilik entegre edilebilir.

İzmir’in tarımsal geçmişi, ürün çeşitliliği, kooperatif yapısı ve üniversite-sanayi iş birliği potansiyeli ile bu alanda öncü olabileceğini düşünüyoruz. Ege İhracatçı Birlikleri, ticaret odaları, borsa ve

üniversitelerin çalışmaları bu süreci destekliyor.

Katma değerli üretim ve gıda güvenliği konusunda ne durumdayız?

Katma değerli üretim konusunda ciddi çabalarımız var ama daha çok yol kat edilmesi gerekiyor. Markalaşma, küresel ölçekte rekabet edebilme açısından büyük önem taşıyor. Gıda güvenliği ise tek bir aktörün değil; kamu, özel sektör ve tüketicinin birlikte sorumluluk alması gereken bir alan. Gıda güvenliği zincirinin tüm halkaları kontrol edilmeli ve dijital izlenebilirlik sistemleri kurulmalı.

Tarımda teknoloji ve planlama üzerine önerileriniz neler?

Üniversitelerle yaptığımız toplantılarda, yapay zekâ destekli, insansız hava araçlarıyla (drone), sensörlerle çalışan sistemlerin tarımda kullanımına dair pek çok yeni uygulama öğrendik. Ancak bu teknolojilerin yaygınlaşması için üreticinin desteklenmesi şart. Atıl kalacak yatırımlar yerine, çiftçinin ihtiyacına uygun ve yönlendirilmiş yatırımlar yapılmalı. Türkiye’de bazı sektörlerde plansız bir şekilde aşırı kapasiteye yatırım yapılabiliyor. Bu nedenle planlama, fizibilite ve yönlendirme çok önemli.

Desteklemeler havza bazlı mı, ürün bazlı mı olmalı?

Havza bazlı desteklemeler, kaynak israfını önleyip verimliliği artırma açısından daha etkili. Ancak bu, ürün bazlı desteklerin tamamen terk edilmesi gerektiği anlamına gelmiyor. Hibrit bir model, daha dengeli ve verimli olabilir.

Tarımda aile işletmeleri, Türkiye’nin öncelikle üzerinde durması gereken başlıklardan biri olarak karşımıza çıkıyor. Bu alanda nasıl bir strateji izlenmeli? Yapılan çalışmaları yeterli buluyor musunuz?

Aile işletmeleri dünyada ekonominin bel kemiğidir. Tarım özelinde de bu durum geçerlidir. İşletmelerin kuşaktan kuşağa aktarılması çok önemlidir. Bu nedenle nesiller arası geçiş süreci iyi çalışılmalı.

TARIMSAL KREDİ MEKANİZMASI ÇOK ÖNEMLİ. TARIM, ÇOĞU ZAMAN SADECE GEÇİMLİK BİR SEKTÖRDÜR. HEP DENİR YA, “ÇİFTÇİNİN KARNI TOK, CEBİ BOŞ.” TEKNOLOJİ, DİJİTALLEŞME DİYORUZ AMA BUNLARIN HEPSİ MADDİ KAYNAK GEREKTİRİYOR. BU YÜZDEN KREDİ MEKANİZMALARI SADELEŞTİRİLMELİ, ÇİFTÇİNİN DAHA KOLAY ERİŞEBİLECEĞİ HÂLE GETİRİLMELİ. FAİZ ORANLARI FARKLI DEĞERLENDİRİLMELİ. GERÇEK TARIMSAL ÜRETİM İÇİN KULLANILAN KREDİLERDE ÖZEL FAİZ ORANLARI OLMALI. BAZI BANKALARIN UYGULAMALARI VAR, BUNLAR YAYGINLAŞTIRILMALI.

SEKTÖRÜMÜZLE İLGİLİ KAMUOYUNDA DOĞRU BİLİLEN BİRÇOK YANLIŞ VAR. ÜYELERİMİZ BU YANLIŞ BİLGİLERDEN OLUMSUZ ETKİLENİYOR. SOSYAL MEDYADA YA DA HERHANGİ BİR YAYINDA YAPILAN TEK BİR YORUM BİLE SEKTÖRÜN TAMAMINI ETKİLEYEBİLİYOR. EN BÜYÜK SIKINTIMIZ, DOĞRULARI ANLATAMAMAK VE GERÇEKLERİ İFADE EDEMEMEK. BU NEDENLE, ÜYELERİMİZİN KENDİLERİNİ İFADE EDEBİLECEĞİ PLATFORMLAR OLUŞTURMAYI GÖREV EDİNDİK. DERNEĞİMİZİN YAYIN ORGANLARINDA, YUVARLAK MASA TOPLANTILARINDA VE KAMU KURUMLARIYLA YAPTIĞIMIZ GÖRÜŞMELERDE BU KONULARA YER VERDİK.

Yeni nesil, dedesinden babasından öğrendiklerini dijital okuryazarlıkla birleştirebilmelidir. Tarımsal üretimin keyfi de pazarlaması da önemlidir.

Ürünü en iyi şekilde üretilip değerinde satamaz, iyi bir pazar bulamazsanız, bu iş heyecan verici olmaz. Bu yüzden hedef odaklı hareket edilmelidir. Kırsalda yaşayan, özellikle gençlerin tarımda kalmasını sağlamak ve bunu severek, kazanarak yapmalarını temin etmek bu stratejinin temel hedefi olmalıdır. Ailene, köklerine hizmet ediyorsun, işi devam ettiriyorsun. Bu güzel bir duygu. Ama bir yere kadar... Sonuçta para kazanamazsan o genci orada tutamazsın. Bu nedenle özellikle pazarlama ve katma değerli ürünlere odaklanmak gerekiyor. Ayrıca bölgesel kooperatifleşme modeliyle pazarlamaya ağırlık verilebilir.

Organik tarım konusunda bölgemizin geldiği noktayı ve geleceğe dair tespitlerinizi paylaşır mısınız?

Türkiye ve bölgemiz bu konuda önemli bir tecrübeye sahip. Bu potansiyel ekonomik değere tam olarak dönüşmüş mü dersiniz; desteklenerek, bilinçlenerek ve iyi pazarlanarak daha büyük bir ekonomik katkıya dönüşebilir. Yine sonuç odaklı düşünülmeli. Üretici, “Organik üretirsem şu kazanca ulaşırım” bilinciyle eğitilmeli. Tüketicisi de satıcı da organik ürün konusunda bilinçlendirilmeli. Sertifikasyon süreçleri kolaylaştırılmalı, teşvikler artırılmalı. Pazarda bilinç artarsa, bu alana olan talep de üreticinin çalışmalarına katkı sağlayacaktır. Özellikle ihracat teşvik edilirse, organik tarımda güçlü bir ülke olabiliriz.

Lisanslı depoculuk konusundaki konumumuzu ve bu alanda atılan adımları nasıl değerlendiriyorsunuz? Gelecekte hangi bölgeler ve yatırım modelleri öne çıkmalı?

Lisanslı depoculukta ülkemizde güzel işler yapıldı. Özellikle fiyat dalgalanmalarına karşı üreticiye güvence sağladı. İzmir ve çevresinde kapasite artıyor ama daha da yaygınlaştırılmalı. Bence daha fazla kapasiteye ihtiyaç var. Güzel örnekler mevcut. Borsa gibi kurumlar bazı adımlar attı, ancak yapılacak çok iş var. Lisanslı depoların da çeşitliliği önemli.

Mesela soğuk hava depoları... İklim değişiyor, sıcaklıklar artıyor. Bu koşullarda yaş sebze ve meyve için soğuk hava depoları çok kritik.

İhtisaslaşmış lisanslı depoculuk diyorsunuz...

Evet. Doğru zamanda hasat edilmiş ürünün doğru koşullarda korunarak yılın her döneminde piyasaya sunulabilmesi büyük bir güçtür. Üretimi zamanında yapıp, ürünleri soğuk hava depolarında saklayarak, en iyi fiyatın olduğu dönemde piyasaya sunmak önemli. Ayrıca, izlenebilirlik konusu lisanslı depoculukta da her aşamada entegre edilmeli. Kalite kontrol sistemleri bu yapıya dâhil edilmeli. Böylece üretimden depoya, oradan piyasaya kadar tüm süreç kontrol altında olur. Bu da gıda güvenliği ve izlenebilirlik açısından çok değerlidir.

“Teknoloji, dijitalleşme diyoruz ama bunların hepsi maddi kaynak gerektiriyor. Bu yüzden kredi mekanizmaları sadeleştirilmeli, çiftçinin daha kolay erişebileceği hâle getirilmeli. Faiz oranları farklı değerlendirilmeli. Gerçek tarımsal üretim için kullanılan krediler için özel faiz oranları olmalı”

Tarımsal finansmana erişim konusundaki politika önerilerinizi paylaşır mısınız?

Tarımsal kredi mekanizması çok önemli. Tarım, çoğu zaman sadece geçimlik bir sektördür. Hep denir ya, “Çiftçinin karnı tok, cebi boş.” Teknoloji, dijitalleşme diyoruz ama bunların hepsi maddi kaynak gerektiriyor. Bu yüzden kredi mekanizmaları sadeleştirilmeli, çiftçinin daha kolay erişebileceği hâle getirilmeli. Faiz oranları farklı değerlendirilmeli.

Gerçek tarımsal üretim için kullanılan kredilerde özel faiz oranları olmalı. Bazı bankaların uygulamaları var, bunlar yaygınlaştırılmalı. Tarıma özel yatırım fonları oluşturulmalı. Neden tarıma özel bir leasing sistemi olmasın? Çiftçi, traktörünü ya da makinesini alabileceği özel bir makine leasing sistemiyle desteklenebilir. Mikro kredi uygulamaları da değerlendirilmeli. Tarımda işini iyi yapan üreticilere özel kredi skoru uygulanmalı. Bu skora göre faiz oranları belirlenmeli. Doğru yapanlar ödüllendirilmeli, şeffaf biçimde denetlenmeli.

Kırsalda kalkınma konusunda görüşlerinizi alabilir miyiz? Kültürel kalkınmayı da dâhil ederek...

Bugün herkes telefonla her bilgiye ulaşabiliyor. Eskiden bir köydeki insan, dünyaya dair sadece yaşadıkları ya da televizyondan izledikleri kadar bilgi sahibiydi. Şimdi sosyal medyada dünyanın öbür ucundaki yaşamı görüyor, kendisiyle kıyaslıyor.

“Bizim burada neden yok?” diye sorguluyor. Her yerde her şeyin olması elbette mümkün değil ama temel insani ihtiyaçların karşılanması gerekiyor. Bu yüzden sadece ekonomik değil, sosyal ve kültürel doyum da sağlanmalı. Tarım bölgelerinde gençlerin, kadınların, çocukların tarım dışı alanlarda da gelir elde edebileceği iş imkânları, eğitim, spor ve kültürel faaliyetler sunulmalı. Yerel yönetimlerin bu konuda çok daha etkin olması, kültürel sürdürülebilirliği desteklemesi gerekir.

Bir köyde yaşayan insan, kendi bölgesinde yaşam kalitesini artıran, onu mutlu eden

imkânlara sahip olmalı. O bölge yalnızca geçinmek, yemek, uyumak için yaşanan bir yer olmamalı. Özellikle İzmir çevresinde bazı yerler hem halk için keyifli hem de turist çeken alanlar. Bir bölgede yaşamın zevkli olması, insanların kendilerini değerli hissetmesini sağlar. Bir köyde lokanta, kahvehane gibi sosyal alanlar yoksa ne dışarıdan insan gelir ne de gençler orada kalmak ister. Yaşlılar tamam ama gençleri tutamazsınız.

Toprak Koruma Kanunu kapsamındaki çalışmalar yeterli oldu mu? Neler yapılmalı?
Sanayiye bir yerde, tarımı başka bir yerde planlamak gerekir. Elinizdeki kaynak kadar oyun oynarsınız. Tarım, Türkiye için önemli bir koz. Hem üretim hem pazarlama hem de tarıma dayalı sanayi açısından ciddi bir desteklemeyi hak ediyor.

Turizmde sürdürülebilirlik açısından bölgemizde nasıl bir politika izlenmeli?
Tarım, turizm ve hizmetler konularının kesişiminde bulunan biri olarak ben bu üç alanı birleştirmeyi düşünürüm. Tarım ve turizmin entegre edildiği uygulamalar yurt dışında çok başarılı. İnsanlar İngiltere'ye çilek toplamaya, Fransa'ya bağbozumuna gidiyor. Urla'da bağ rotaları oluştu. İnsanlar agroturizm ile doğayla buluşturulmalı.

Gastronomi, kırsalda konaklama, bağ evleri, üretim çiftlikleri ve doğa temelli deneyimler sunulmalı. İnsan, çıktığında 4-5 farklı üretim alanını gezip dönebilmelidir.

Orada bir “triathlon modeli” gibi bir yapı kurulamaz mı?

Harika olur. Mesela kişi sağlık turizmi için gelmiş, dişlerini yaptırmış. Hafta sonu gastronomi rotası ile Urla'ya gidebilmeli. Önemli olan müşteriye çeşitli deneyimler sunmak gerekiyor. Ancak altyapı da hazır olmalı. Şu anda sağlık turizmi gelişiyor. Geçen gün uçakta Almanya'dan dış yaptırmak için gelen iki kişiyle karşılaştım. Firma onları karşılıyor, yatırıyor, dişlerini yapıyor, geri gönderiyor. Çok memnundular. Bu turistlere İzmir ve çevresinde gidebilecekleri yerleri önerdim. Bazı ülkeler bu modeli uyguluyor. Bizim de yeniden keşfetmemize gerek yok.

Ekleme istedikleriniz...

Ülkemizin çok güzel bir hikâyesi var. Tarih var, gastronomi var, yaşanmışlıklar var. Bunları ortaya koyup pazarlanabilir hâle getirmeliyiz. Ulaşım artık daha kolay. Dijital altyapıya ağırlık verilmeli, tanıtım çalışmaları artırılmalı.

Örneğin; Kemeraltı'nda olduğu gibi aplikasyonlarla gezilecek rotalar oluşturulabilir. İnsanımız bu konularda sahiplenici. Sadece bu yapıyı kurmak lazım. İç turizmi de hareketlendirmeliyiz. İnsan önce kendi ülkesini tanımalı ve gönüllü turizm elçisi olmalı. Ege Bölgesi bu açıdan çok avantajlı. İklim, termal kaynaklar, wellness imkânları, sıcak su kaynakları açısından güçlü. Bu potansiyele; butik konaklamalar, sağlık ve doğa turizmi ile entegre edilirse çok başarılı sonuçlar alınabilir. Gençlerimiz iyi yetişmiş durumda. Önemli olan kuralların doğru belirlenmesi, insanların bilinçlendirilmesi, hedefe yönelik çalışılması ve iyi yapılan işin ödüllendirilip kötü uygulamaların engellenmesidir. ●

SÜRDÜRÜLEBİLİR SU TEMASI ALTINDA, SUYUN TARIMDA, KENTSEL KULLANIMDA VE SANAYİDE KULLANIMI GİBİ ÜÇ ANA BAŞLIKTA TOPLANTILAR ORGANİZE ETTİK. AKADEMİK KATKILAR İÇİN ÜNİVERSİTELERLE, UYGULAMA ÖRNEKLERİ İÇİN ŞİRKETLERLE VE BU ALANDA BİLGİ SAHİBİ KURUMLARLA İŞ BİRLİĞİ KURDUK. DEVLET VE BELEDİYE YETKİLİLERİNE BU ÇALIŞMALARIN ÇIKTILARI HAKKINDA BİLGİ SUNMAYI PLANLIYORUZ. AYRICA, ESİAD İZMİR AB BİLGİ MERKEZİ ŞAPKAMIZLA BU YIL DÜZENLEDİĞİMİZ CLIMATHON ETKİNLİĞİNİN TEMASINI SU OLARAK BELİRLedik. GENÇLER SU TÜKETİMİNİN AZALTILMASI, TEMİZ SUYA ERİŞİM, SUYUN VERİMLİ KULLANILMASI GİBİ KONULARDA PROJELER ÜRETTİLER. YİNE SU KONUSUNDA FARKINDALIĞI ARTIRMAK AMACIYLA BİR BAŞKA PROJİYİ DE “KENTİMİZ İZMİR DERNEĞİ” İLE BİRLİKTE GERÇEKLEŞTİRECEĞİZ.

ESİAD Uluslararası İlişkiler ve AB Yuvarlak Masası Başkanı Rebii Akdurak, yeni ticaret paradigmaları ve STK'ların rolünü bütün yönleriyle anlattı

Gümrük Duvarlarının Ötesinde; Yeni Nesil Ekonomi Diplomasisi

“Lobi çalışmalarına ağırlık verilmeli. Üst düzeyde bu çalışmalar başlar ve ardından Odalar, STK'lar, ilgili kurumlar bunu devam ettirir. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in AB ile temaslar için Brüksel'e gitmesi, yeni bir başlangıç açısından çok değerli. Bu sürecin dalga dalga devam etmesi gerekir.”

Avrupa Birliği (AB) ile ilişkiler, küresel ticaretteki dönüşüm ve bölgesel ihracatın geliştirilmesi gibi başlıklar, sadece hükümetlerin değil sivil toplum kuruluşlarının da öncelikli gündeminde yer alıyor. ESİAD Uluslararası İlişkiler ve AB Yuvarlak Masası Başkanı Rebii Akdurak, hem ESİAD'ın dış ilişkilerdeki yeni dönem vizyonunu hem de güncel ticaret dinamikleri içinde sivil toplumun nasıl aktif rol alabildiğini bütün yönleriyle değerlendirdi. AB'ye üyelik sürecinde lobi faaliyetlerinin artırılması gerektiğini belirten Akdurak, vize sorununun çözülmesi ve Gümrük Birliği (GB) Anlaşması'nın revize edilmesi gerektiğine dikkat çekiyor. Akdurak ile Yuvarlak Masa toplantılarının nasıl şekillendiğinden Türkiye'nin Avrupa'daki potansiyeline, gençlerin rolünden lobi faaliyetlerine kadar pek çok konuya ışık tuttuk.

Neden Yuvarlak Masa kültürü?

Özellikle İzmir ve çevresindeki sanayicilerin ve ticaretle uğraşan kesimin daha spesifik konularda bilgilendirilmesi oldukça önemli.

Bu bilgi akışını sağlamak ve yönlendirmek için yuvarlak masa toplantıları büyük önem taşıyor. Genel konular konuşulduğunda her sektöre özgü, detaylı çalışmalar yapılamayabiliyor. Ancak bu masalarda konular daha derinlemesine inceleniyor ve somut çıktılar elde ediliyor. Bu nedenle yuvarlak masalara ihtiyaç duyuyoruz.

Yuvarlak Masa'da konular nasıl belirleniyor?

Yeni yönetim kurulu seçildiğinde, yuvarlak masada yer almak isteyen üyelere yazılı çağrı yapmıştık. Katılmak ve fikir beyan etmek isteyen üyelerimiz, masalarda görev almak üzere bizimle iletişime geçtiler. Hem geniş katılımlı hem de belirli konulara odaklanmış toplantılar düzenliyoruz. Üyelerimizden gelen geri bildirimler doğrultusunda da yeni toplantı gündemleri belirleniyor.

Temel hedefleriniz neler?

Bir yıldır yönetim kurulundayım. Benim sorumlu olduğum yuvarlak masa “Uluslararası İlişkiler ve AB” başlığı altında çalışmakta. AB ile ilgili çalışmaları hem İzmir ve Türkiye'de hem de Brüksel gibi merkezlerde yakından takip ediyoruz. Avrupa'da sivil toplum kuruluşları çok önemli. Bu nedenle çalışmalarımızı, devlet politikalarıyla uyumlu bir disiplin içinde yürütmektediriz.

Peki, neden dış ilişkiler?

Farklı ülkelerdeki siyaset ve buna bağlı politikaların ticarete yansımalarının günü gününe değerlendirilmesi açısından Dış ilişkilerin çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Örneğin, ABD'deki başkan değişimine bağlı politikadaki değişiklikler, yeni ticaret savaşlarını ve vergi düzenlemelerini getirdi. Tüm bunlar tüm dünya ticaretini etkilediği gibi bizleri de doğrudan etkilemekte. Aynı şekilde, AB'nin genel tavrının yanında, AB üyesi bir ülkedeki siyasi değişikliklerin de ticarete farklı yansımaları olduğunu gözlemliyoruz. Gerek ABD gerekse AB ile olan ikili ilişkilerimiz, vize uygulamaları, yabancı yatırımlar gibi konulardaki güncel gelişmeler hakkında üyelerimizi bilgilendirmenin önemli olduğuna inanıyoruz. Yurt dışından Türkiye'de yatırım yapmayı düşünen firmalar, bilgilendirme ve fizibilite çalışmaları konusunda bizimle irtibat kurmaktadır. Biz de bu süreçte yatırımcıların bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi konusunda kendilerine yardımcı oluyoruz.

Yeni dönemde öncelikli gündem maddeleriniz neler?

Öncelikle, üyelerin ilgisini canlı tutmak ve onları sürece dahil etmek bizim için çok önemli. Yaz dönemi hariç her ay, alanında uzman isimleri davet ederek bilgi ve deneyimlerini üyelerimizle paylaşımlarını sağlıyoruz. Bu kapsamda Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi, Londra(e) Büyükelçi Ümit Yalçın, Ekonomi ve Dış Politika Araştırmalar Merkezi (EDAM) Direktörü Sinan Ülgen, TEPAV Ticaret Çalışmaları Merkezi Direktörü Bozkurt Aran ve TOBB ETÜ Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Haldun Yalçınkaya'yı konuk ettik. Katılımcı sayısı genellikle 25-30 kişi civarında oluyor ve oldukça samimi, interaktif toplantılar gerçekleştiriyor.

Katılmayanlar için webinar düzenliyoruz. Ayrıca, burada temsilciliği bulunan veya fahri konsolosluk seviyesinde temsil edilen ülkelerde de toplantılar yapmayı planlıyoruz. Böylece o ülkeler ile ilgili son gelişmeleri ilk ağızdan öğrenebiliyoruz.

Bu toplantılar gelenekselleşecek mi?

Evet. Örneğin, en son Nisan ayında Güney Afrika Fahri Konsolosu Sayın Tamer Taşkın'ı ağırladık.

Kendisinden, çok da tanımadığımız Afrika kıtası hakkında, son derece doyurucu bilgiler aldık. Açıkçası bu kadar olumlu olacağını ben bile tahmin etmemiştim. Kalabalık toplantılarda yakalanamayan samimiyet, bu küçük gruplarda rahatça sağlanabiliyor. Zaman kısıtlamamız olmadığı için de her soru cevaplanıyor. Bu da toplantıları çok verimli kılıyor.

Yuvarlak Masa'nın ESİAD vizyonundaki yeri nedir?

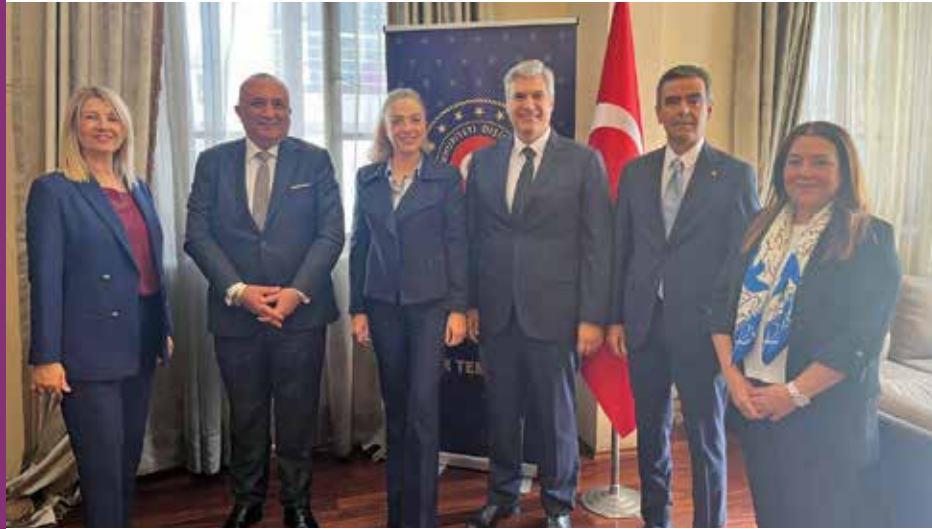
ESİAD olarak toplumun belirli bir kesimini temsil ediyoruz. Bu kesimin edindiği bilgi ve birikimler, özellikle beyaz yaka olmak üzere alt kademelere de yansıyor. Bizim görevimiz, iş insanlarının yurt içi ve yurt dışında güncel bilgiye erişmesini sağlamak. Üyelerimizi daha katılımcı olmaları konusuna önem veriyoruz. Çünkü ne kadar çok fikir paylaşırsa, o kadar fazla sonuç alınabileceğine inanıyoruz.

Türkiye'nin politikaları ne olmalı?

Türkiye'de işçilik maliyetleri oldukça yükseldi ve bu durum Türkiye'nin başta tekstil olmak üzere emek yoğun sektörlerde rekabet şansını zora soktu. Çin, Hindistan, Pakistan, Vietnam gibi ülkeler karşısında rekabet avantajımızı kaybettiğimizi görüyoruz. Tekstil sektöründeki birçok firma üretimlerini ya Mısır gibi ülkelere kaydirdılar ya da üretimlerini daralttılar. Sanırım artık Türkiye olarak, daha teknolojik, katma değeri yüksek ürünlere kaymamız gerekmekte. Tabii ki bunu kısa zamanda gerçekleştirebilmemiz kolay değil ama bunu da başarabileceğimize inanıyorum. Yurtdışından yatırımcı getirmek de çok önemli diye düşünüyorum. Son zamanlarda özellikle Çinli firmalar alternatif lokasyonlar aramaktalar. Geçtiğimiz günlerde Çinli bir heyet İzmir'e geldi ve çeşitli temaslarda bulundu. Gelecek her bir yabancı yatırımın, istihdam yaratacak olmasının yanında yan sanayiye de geliştireceğine inanmaktayız.

ABD Ticari İşlerden Sorumlu Elçi Müsteşar Michael Lally'nin ESİAD'ı ziyareti

Dışişleri Bakanlığı İzmir Temsilcisi, Büyükelçi Yeşim Kebapcıoğlu ziyareti

“Gümrük Birliği'nin mutlaka revize edilmesi gerekiyor. Ancak AB bu konuda hiç bir adım atmıyor. Oysa olaya sadece maddi açıdan değil, daha küresel ve stratejik perspektiften bakılması lazım. Sadece Gümrük Birliği ya da Fasıllar olarak değil, genel çerçeveden bakılmalı.”

Bölgesel ihracatın artırılması için gerçekleştirdiğiniz veya planladığınız projeler hakkında bilgi verir misiniz? Peki, siz bölgesel ihracatın artırılması için gerçekleştirdiğiniz ya da planladığınız projeler nelerdir? İzmir İtalyan Ticaret Odası Başkanı olduğum dönemde, yurtdışından bakıldığında, politikanın merkezi olan Ankara ve ticaretin merkezi olarak da İstanbul bilinmekte olduğu gerçeği ile yüzleştim. Baktığınızda Ege Bölgesi'nin işgücü kalitesi, maliyetlerin daha düşük olması ve gerek konteyner limanları gerekse İtalya ve Fransa'ya direkt RO-RO seferlerinin olması, Ege Bölgesi'ni daha da değerli kılmakta. Çok uluslu firmalar yaptıkları araştırmalar sonucunda Ege Bölgesi'nin avantajlarını görmekte ve başta Manisa olmak üzere, yatırımlarını bölgemize yapmaktalar.

Ancak küçük ve orta ölçekli yurtdışı firmaları bölgeyi fazla tanıyamadıkları için yatırımlarını daha farklı bölgelere veya ülkelere yapmaktalar. İşte o dönemde, İtalya'da ve İzmir'de Bölgenin tanıtımı ile ilgili birçok çalışma yapmıştık. İzmir Ticaret Odası ile birlikte kruvaziyer seferlerinin başlamasını sağladık. Yine o dönemde İtalya Başbakanı Berlusconi'yi İzmir'de ağırlamıştık. Tüm bu çalışmaların

sonucunda İtalya ile Türkiye arasındaki ticaret hacmi yüzde 15 artmışken, İtalya ile Bölgemiz arasındaki ticaret hacminin yüzde 30 arttığını gözlemledik. İşte ESİAD olarak bizim küçük ve orta ölçekli firmalara Bölgemizin tanınırlığını arttırmanın hacmimizi arttıracığını düşünmekteyiz.

Bu bağlamda gerek konsolosluklar gerekse yurtdışındaki sivil toplum

örgütleri ile Bölgemizi tanıtmaya çalışıyoruz. Hedefimiz, önümüzdeki periyotlarda bunları da daha çok arttırmak olacaktır.

Türkiye-AB ilişkilerinde iş dünyasının karşılaştığı öncelikli sorunlar neler?

Vize konusunda özellikle son zamanlarda belirli sıkıntılar yaşanmakta. Konsolosluklara yoğun vize başvurusu yapıyorlar ve vize işlemlerini sonuçlandırma konusunda yoğun çaba harcıyorlar. Ancak vize almadaki süreç sadece Türk firmalarının ticaretine değil, o firmalarla ticaret yapan yabancı firmaların da ticaretlerine yansıyor.

Belli bir ihracat hacmine ulaşmış firmalarda bir kişiye yeşil pasaport veriliyor. Onlar vizesiz gidebiliyorlar ancak bir fuara gerek ziyaretçi gerekse katılımcı olarak gittiğinizde ekibinizle gidiyorsunuz ve vize sorunuyla karşılaştığınızda ticari olarak da büyük zararlar görüyorsunuz.

Diğer sorunlar nelerdir? Nasıl sıralarsınız?

Avrupa Birliği ile şu an durağan bir dönem yaşanıyor. Yıllar önce imzalanmış olan Gümrük Birliğinin günün şartlarına göre güncellenmesi gerektiği vurguluyoruz.

Türkiye ile AB arasındaki ilişkilerde soğuma yaşandığı ifade ediliyor. Sizce bu ilişkilerin yeniden canlanması için neler yapılmalı?

Sonuçta ihracatımızın en yoğun olduğu ülkeler Avrupa ülkeleri; Almanya, Fransa, İtalya ... Bu nedenle başta yüksek seviye de olmak üzere, karşılıklı ziyaretlerin çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Dolayısıyla Sayın Cumhurbaşkanımızın son Roma ziyaretini değerli buluyoruz.

TÜRKİYE'DE İŞÇİLİK MALİYETLERİ OLDUKÇA YÜKSELDİ VE BU DURUM TÜRKİYE'NİN BAŞTA TEKSTİL OLMAK ÜZERE EMEK YOĞUN SEKTÖRLERDE REKABET ŞANSINI ZORA SOKTU. ÇİN, HİNDİSTAN, PAKİSTAN, VİETNAM GİBİ ÜLKELER KARŞISINDA REKABET AVANTAJIMIZI KAYBETTİĞİMİZİ GÖRÜYÖRÜZ. TEKSTİL SEKTÖRÜNDEKİ BİRÇOK FİRMA ÜRETİMLERİNİ YA MISIR GİBİ ÜLKELERE KAYDIRDILAR YA DA ÜRETİMLERİNİ DARALTILAR. SANIRIM ARTIK TÜRKİYE OLARAK, DAHA TEKNOLOJİK, KATMA DEĞERİ YÜKSEK ÜRÜNLERE KAYMAMIZ GEREKMEKTE.

Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Jak Eskinazi ile toplantı

İZMİR İTALYAN TİCARET ODASI BAŞKANI OLDUĞUM DÖNEMDE, YURTDIŞINDAN BAKILDIĞINDA, POLİTİKANIN MERKEZİ OLAN ANKARA VE TİCARETİN MERKEZİ OLARAK DA İSTANBUL BİLİNMEKTE OLDUĞU GERÇEĞİ İLE YÜZLEŞTİM. BAKTIĞINIZDA EGE BÖLGESİ'NİN İŞGÜCÜ KALİTESİ, MALİYETLERİN DAHA DÜŞÜK OLMASI VE GEREK KONTEYNER LİMANLARI GEREKSE İTALYA VE FRANSA'YA DİREK RO-RO SEFERLERİNİN OLMASI, EGE BÖLGESİ'Nİ DAHA DA DEĞERLİ KILMAKTA. ÇOK ULUSLU FİRMALAR YAPTIKLARI ARAŞTIRMALAR SONUCUNDA EGE BÖLGESİ'NİN AVANTAJLARINI GÖRMEKTE VE BAŞTA MANİSA OLMAK ÜZERE, YATIRIMLARINI BÖLGEMİZE YAPMAKTALAR.

Gümrük Birliği Anlaşması'ndaki revizyon çok önemli. Bu konuda neden ilerleme kaydedemiyoruz?

Gümrük Birliği'ne gireli 30 yıl oldu. Taşınabilir cep telefonlarını yeni kullanmaya başladığımız yıllardı. Şimdi ise herkesin cebinde cep telefonu var. Otuz yıl çok uzun bir süre. Gümrük Birliği'nin mutlaka revize edilmesi gerekiyor. Ancak AB bu konuda hiç bir adım atmıyor. Oysa olaya sadece maddi açıdan değil, daha küresel ve stratejik perspektiften bakılması lazım. Sadece Gümrük Birliği ya da Fasıllar olarak değil, genel çerçeveden bakılmalı.

Geçmiş dönemde Avrupa Komisyonu'nun Genişlemeden Sorumlu Üyesi Günter Verheugen ESİAD tarafından ağırlandı. Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecindeki gelişmeler masaya yatırılmış. Avrupa Birliği için Belçika'ya gidilmiş, oradaki temsilcimizle ve Komisyon ile görüşülmüştü. Şu anda orada da herhangi bir hareket olmadığını belirtiyor. Ancak bu mesele kısa vadeli düşünülecek bir konu değil. Israrla bu sürecin takip edilmesi gerekmektedir.

Özellikle gençlerin AB uyum sürecindeki rolünü ve üyelik okuryazarlığı konusundaki konumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Gençler çok önemli. Bence en büyük engellerinden biri vize. Her ne kadar gündeme getirmek istemesem de şu anda çok büyük bir sorun.

Güney Afrika Cumhuriyeti İzmir Fahri Konsolosu Tamer Taşkın ile toplantı

Gidip yerleşmek ya da okumak zorunda değiller; sadece görgü, bilgi ve farkındalık açısından yurt dışını görmek çok kıymetli. Türkiye'de eğitime erişim eşitliği olmasa da gençlerimizin çoğu iyi yetişmiş durumda.

İngilizce ve hatta ikinci yabancı dili olan çok sayıda genç var. Bu sadece Avrupa için değil, dünya genelinde geçerli. Daha rahat dolaşabilseler, bilgi birikimleri çok artacak.

AB Bilgi Merkezi, ESİAD bünyesinde aktif olarak görev yapıyor. Bu merkez aracılığıyla Brüksel'de gazeteci değişim programına katılma imkanı bulmuş birisiyim. Bu tür modellemelerin artırılması konusunda önerileriniz neler?

Değişim programları çok değerli. Özellikle Erasmus gibi programlar, Avrupa'da bir dönem yaşamış gençlerin farkını gösteriyor. Aynı şekilde bir AB vatandaşı gencin, gelip Türkiye'de birkaç ay geçirmesi de çok kıymetli. Buranın değerlerini, kültürünü, bakış açısını anlaması ve dostluk bağlarının pekişmesi çok güzel.

Dünya vatandaşı olmak ve gençlerin birbirini tanıması çok önemli. Bugün üniversite öğrencisi olan biri, on yıl sonra politikacı veya iş insanı olabilir.

EDAM Direktörü Sinan Ülgen ile "2025 Yılında Küresel Gelişmeler ve Türkiye'nin Dış Politika Gündemi" toplantısı

İHRACATIMIZIN EN YOĞUN OLDUĞU ÜLKELER AVRUPA ÜLKELERİ; ALMANYA, FRANSA, İTALYA... BU NEDENLE BAŞTA YÜKSEK SEVİYEDE OLMAK ÜZERE, KARŞILIKLI ZİYARETLERİN ÇOK DÖNEMLİ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUZ. DOLAYISIYLA SAYIN CUMHURBAŞKANIMIZIN SON ROMA ZİYARETİNİ DEĞERLİ BULUYORUZ.

İtalya'da 15 yıl yaşamış biri olarak söylüyorum; bir ürün alacak olsam, önce İtalya'ya bakıyorum. Almanya'da yaşamış olan biri de önce Almanya'ya bakıyor. Yıllar içinde kültür ve ticaret elçisi haline geliyorsunuz. İtalya ile olan ilişkimden dolayı İtalya ile Türkiye'nin karşılıklı ticaretinin gelişmesi için 20 yıl İzmir İtalyan Ticaret Odası Başkanlığı yaptım. Bu yüzden ikili ilişkilere her zaman çok değer verdim. Şu anda İtalya'da okuyan 10 bin civarında öğrenci var. Almanya, Fransa başta olmak üzere diğer AB ülkelerinde de okuyan gençlerimiz var. Bunların her biri kurdukları dostluklarla, her iki ülke adına kültür ve ticaret elçisi olacaklar. Keşke gençlerimiz daha fazla yurt dışına çıkabilse, keşke daha çok yer görebilseler, keşke daha da fazla AB vatandaşı ve diğer yabancı ülkeden gelen genci Türkiye'deki üniversitelerde okuyor görebilsek.

Türkiye-AB Yüksek Düzeyli Ekonomik Diyalog Toplantısı, 6 yıl aradan sonra Brüksel'de 3 Nisan'da yapıldı. Bu toplantının yansımalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sayın Mehmet Şimşek, yurt dışında da tanınan, özellikle İngiltere'de başarılı bir geçmişi olan bir isim. Bu bireysel

bir başarı gibi görünse de Türkiye adına pozitif bir durum. Avrupa Birliği kapılarını hiçbir zaman tamamen kapatamaz. Çünkü Türkiye diye bir gerçek var. Eksiklerimiz, hatalarımız elbette var ama Türkiye, Avrupa için de büyük bir kazanımdır. Ancak nüfusumuz çok büyük. Bazı Avrupa ülkelerinden daha kalabalığız. Bu da onlar açısından önemli bir düşünce noktası.

Lobi faaliyetlerinin artırılması gerektiğini mi düşünüyorsunuz?
Evet. Lobi çalışmalarına ağırlık verilmeli. Üst düzeyde bu çalışmalar başlar ve

ardından Odalar, STK'lar, ilgili kurumlar bunu devam ettirir. Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek'in AB ile temaslar için Brüksel'e gitmesi, yeni bir başlangıç açısından çok değerli. Bu sürecin dalga dalga devam etmesi gerekir.

Ekleme istedikleriniz...
Amerika elbette çok önemli ama ihracatımızın 2025 Ocak-Nisan döneminde yüzde 43,5'ünü Avrupa'ya yaptık. Bu yüzden Avrupa bizim için çok kıymetli. Rusya Ukrayna savaşı gibi gelişmeler Avrupa'yı sadece maddi değil,

Emekli Büyükelçi Ümit Yalçın ile "Global ve Bölgesel Gelişmeler: Dış Politikada Ufuk Turu" toplantısı

manevi olarak da etkiliyor. Almanya'daki krizler vs. olsa da bizim orada yer alma imkanımız her zaman var ve olmalı. Avrupa Birliği'ne girmekten ziyade, ticari anlamda ilişkimizi güçlendirmek çok önemli. Orta Doğu da bizim için kıymetli elbette; Suriye, Irak, Türk Cumhuriyetleri önemli. Ama Avrupa Birliği hâlâ en büyük partnerimiz. Çin ve Rusya ayrı kulvarlarda. Rusya ile ithalat ağırlıklı bir ilişki yürütüyoruz, özellikle enerji alanında.

GEÇMİŞ DÖNEMDE AVRUPA KOMİSYONU'NUN GENİŞLEMEDEN SORUMLU ÜYESİ GÜNTER VERHEUGEN ESİAD TARAFINDAN AĞIRLANMIŞTI. TÜRKİYE'NİN AB'YE ÜYELİK SÜRECİNDEKİ GELİŞMELER MASAYA YATIRILMIŞ. AVRUPA BİRLİĞİ İÇİN BELÇİKA'YA GİDİLMİŞ, ORADAKİ TEMSİLCİMİZLE VE KOMİSYON İLE GÖRÜŞÜLMÜŞTÜ. ŞU ANDA ORADA DA HERHANGİ BİR HAREKET OLMADIĞINI BELİRTİLİYOR. ANCAK BU MESELE KISA VADELİ DÜŞÜNÜLECEK BİR KONU DEĞİL. ISRARLA BU SÜRECİN TAKİP EDİLMESİ GEREKMEKTE.

Hiç yılmadan, bıkmadan Avrupa ile ticaretimizi artırmalıyız. Belki de teknik ve katma değeri yüksek ürünlere yönelmeliyiz. Tekstil ve konfeksiyon değerli ama örneğin Amerikalı bir kağıdı 800 dolara satarken, biz aynı parayı kazanmak için bir palet doldurmak zorundayız. Bu nedenle, özellikle gençlerimizin katkısıyla daha teknolojik ürünlere yönelmemiz gerekiyor diye düşünüyorum. ●

ESİAD Üyelik Geliştirme ve Sosyal Etkinlikler Yuvarlak Masası Başkanı
Ali Karamustafaoğlu: ESİAD'ta sosyal bağların yeni yüzü olduk

“Birlikte düşünüyoruz, birlikte büyüyüyoruz”

“Yeni dönemde daha çok katılımcı, daha yenilikçi, üyeler arası bağı güçlendiren etkinlikler planlıyoruz. Sanat gezileri, sosyal buluşmalar, yurtiçi-yurtdışı organizasyonlar ön planda olacak”

E SİAD Üyelik Geliştirme ve Sosyal Etkinlikler Yuvarlak Masası Başkanı Ali Karamustafaoğlu, yuvarlak masa kültüründe yalnızca eşitlik ilkesiyle değil, üyelerle birebir ilişkiler kuran, sosyal bağları güçlendiren, yenilikçi etkinlikler planlayan bir vizyonla hayat bulması için çaba harcadıklarını anlatıyor.

Sosyal etkinliklerden profesyonel sohbetlere, sahada birebir temaslardan yeni üyelik stratejilerine kadar geniş bir yelpazede faaliyet gösteren yuvarlak masa, ESİAD'ın kolektif aklı ve gönüllülük esasına dayanan kültürünün somut bir yansıması. Karamustafaoğlu, gönüllülüğün maneviyatla birleştiği bu yapının, İzmir başta olmak üzere Türkiye'de sivil toplumun gelişiminde önemli bir rol üstlendiğini vurguluyor.

Neden Yuvarlak Masa kültürü?

Yuvarlak Masa yapısı, ESİAD'ın ruhunu yansıtır ve en önemli farklılaştırıcı unsurlarından biri. Bu yapı, üyelerin sadece dinleyici olarak kalmadığı, aktif katkı sunduğu, bilgi ve deneyimlerini paylaştığı bir platform yaratıyor.

Örneğin, Üyelik Geliştirme ve Sosyal Etkinlikler Yuvarlak Masası'nda yapılan her toplantı, aslında üyelerimizin “*biz bu derneğin bir parçasıyız*” duygusunu güçlendiriyor. Bu da doğrudan etkinlik katılımlarına yansıyor. Katılımcılar sadece bilgi almakla kalmıyor; öneri getiriyor, sorumluluk alıyor ve fikirlerini hayata geçirme fırsatı buluyor. Bu aktif katılım kültürü, pasif üyeliğin önüne geçerek üyelerle gerçek bir bağ kurulmasını sağlıyor.

Yuvarlak masalarda herkes eşit, herkesin söz hakkı ve fikirleri var. Bunlar masada buluşuyor ve sonra yuvarlak masalardan kararlar çıkıyor. Bu dönemde yuvarlak masa bana göre ESİAD'ın en lokomotif organlarından birisi...

Masada konuşulan konular nasıl belirleniyor?

Masada konuşulan konuları belirlerken de aynı katılımcı yaklaşımı sürdürüyoruz. Üyelerden gelen talepler, sektörlerin güncel ihtiyaçları, derneğin stratejik hedefleri ve bazen de toplumsal hassasiyetler bizi yönlendiriyor. Zaman zaman sahadan gelen çok güçlü bir çağrı oluyor; bazen de yönetim vizyonu doğrultusunda yeni bir başlık açıyoruz. Ama ne olursa olsun, masada konuşulan her şeyin sahaya temas etmesine, üyeye bir karşılık üretmesine dikkat ediyoruz.

Temel hedefimiz ise çok net: Sadece etkinlik organize eden bir yapı olmak değil, üyelerle birlikte düşünen, birlikte üreten, hatta birlikte çözüm geliştiren bir yapı kurmak. Burada kurulan diyaloglar, çoğu zaman masadan dışarı taşıyor ve gerçek hayata etki ediyor. Bu da bizim için Yuvarlak Masaları sadece bir “*toplantı düzeni*” değil, bir yaklaşım biçimi haline getiriyor.

Sizin yuvarlak masanızın temel hedefleri neler?

Biz, “*Sosyal Etkinlikler ve Üyelik Geliştirme*” yuvarlak masasıyız. Üyelerimizin sosyalleşmesini sağlarken, derneğe yeni ve nitelikli iş insanları kazandırmak da temel hedefimiz. İzmir'in değerli iş insanlarını ESİAD çatısı altında görmek için ciddi bir çaba harcıyoruz. Üyelerimizle kurduğumuz birebir ilişkiler, aidiyet duygusunu pekiştiriyor. Bizim yaptığımız etkinliklerde üyeye daha fazla iletişim kurduğumuz için üyelerin birbiriyle kaynaşmasını sağlıyoruz. Bundan dolayı da çok verimli sonuçlar ortaya çıkıyor. Ayrıca yeni üyeleri de kazanmamızı sağlıyor. İzmir'in değerli iş insanlarını, sanayicilerini bu dernek çatısı altında görmek için ciddi bir çaba sarf ediyoruz. Tabii bu ESİAD kimliğini taşıyacak kişilerle bunu yapmaya da çok özen gösteriyoruz.

Yeni dönemde masanın öncelikli gündem maddelerinde neler var?

Yeni dönemde daha çok katılımcı, daha yenilikçi ve üyeler arası bağı güçlendiren etkinlikler planlıyoruz. Sanat gezileri, sosyal buluşmalar, yurtiçi-yurtdışı organizasyonlar ön planda olacak. En büyük önceliğimiz ise üyeye dokunmak, onları derneğe daha fazla dahil etmek. Bu amaçla sahada birebir ziyaretler gerçekleştirerek üyelerin görüşlerini dinleyeceğiz.

Bunun için de bir yol haritası çizdik. Aslında 2025-2026 yılında bizim önceliğimiz; yaptığımız etkinliklerle üyeye dokunabilmek ve üyeye derneğe ait olduğunu hissettirebilmek. Burada üye ziyaretleri çok önemli rol üstleniyor. Bu ziyaretleri aktif olarak gerçekleştiriyoruz. Bizzat sahada olup, üyeyi sahada ziyaret edip onların reflekslerini kendi yerlerinde dinleme odaklı bir politika izleyeceğiz.

Üyeye değerli olduğunu hissettirirseniz o kişi derneğe daha katılımcı, daha verimli oluyor. Derneğe gelip gitmeye ve katkı sağlamaya başlıyor. Bu sayede de dernekler ve sivil toplum kuruluşları daha hızlı büyümeye başlıyor.

Geçmiş dönemlerde yaptığınız etkinliklerden elde ettiğiniz tecrübeler neler oldu?

ESİAD sadece sanayi, tarım veya hizmetler gibi alanlarda profesyonel hayata katkı sunacak faaliyetler düzenlemiyor. Aynı zamanda sosyal ve kültürel etkinlikler yoluyla da üyelerimize farklı bakış açıları kazandırmaya çalışıyoruz. ESİAD'ın geçmişine baktığımızda Sosyal Etkinlikler ve Üyelik Geliştirme Yuvarlak Masası her zaman önem verilen bir çalışma ortamı olmuştur. Bu dönem de yönetim kurulu toplantılarımızda en çok ilgi uyandıran masalardan biri olarak faaliyetlerimizi planlıyoruz. İzmir'in çok kültürlü yapısı, kentimiz için büyük bir hazine. ESİAD da bu zenginlikten beslenirken, kentin kültür sanat yaşamını desteklemeyi kendine görev ediniyor. Geçmiş dönemlere baktığımızda her zaman sergilerin, konserlerin ve sanatsal faaliyetlerin desteklendiğini görüyoruz.

Etkinliklerin toplumsal katkısı ne düzeyde?

Son dönemde öne çıkan talepler genelde iki eksen de yoğunlaşıyor: biri bilgi ve farkındalık, diğeri sosyal bağ kurma ihtiyacı. İş dünyasının güncel konularına dair seminerler, panel ve söyleşiler yoğun ilgi görüyor. Özellikle sürdürülebilirlik, dijital dönüşüm, kurumsal yönetim gibi başlıklar sık talep ediliyor. Diğer yandan üyelerimiz sadece iş konuşmak istemiyor; birlikte vakit geçirmek, daha samimi bağlar kurmak da istiyor. Bu yüzden iş çıkışı keyifli buluşmalardan sanatsal gezilere kadar uzanan geniş bir yelpazemiz var.

Ayrıca topluma katkı sağlayacak projeler de üyelerimizden sıkça geliyor. Eğitim, çevre, gençlik gibi alanlarda daha fazla sosyal etki yaratmaya yönelik öneriler alıyoruz. Bizim de görevimiz bu önerileri doğru projelere dönüştürmek, mümkünse

KURUMSALLAŞMA HER FİRMA İÇİN ZORLU AMA BİR O KADAR DA KRİTİK BİR SÜREÇ. BU NOKTADA ESİAD VE YUVARLAK MASALAR ÇOK ÖNEMLİ BİR KATKI SAĞLIYOR. FARKLI ÖLÇEKLERDEKİ FİRMALARIN AYNI PLATFORMDA BİR ARAYA GELMESİ, ÖZELLİKLE DENEYİM PAYLAŞIMI AÇISINDAN BÜYÜK BİR DEĞER YARATIYOR. AZ ÖNCE DE DEDİĞİM GİBİ 10 KİŞİLİK BİR EKİPLE ÇALIŞAN BİR FİRMANIN SAHİBİYLE, 1500 KİŞİLİK BİR ORGANİZASYONU YÖNETEN BİR CEO'NUN AYNI MASADA FİKİR ALIŞVERİŞİ YAPMASI ÇOK KIYMETLİ. BU TÜR ETKİLEŞİMLERDE SADECE BİLGİ DEĞİL, VİZYON DA PAYLAŞILIYOR.

diğer yuvarlak masalarla iş birliği içinde daha kapsayıcı sonuçlar üretmek. Zaten yuvarlak masa sisteminin temel amacı: Sürekli Gelişim.

ESİAD'ın her türlü etkinliğinin temel amacı topluma sağladığı katma değer. Desteklediğimiz projelerle de bu amacın yansımalarını görmek mümkün. Kentimizin iş dünyasının gelişmesi ve uluslararası rekabet gücünün artırılması tabi ki çok önemli ancak bir o kadar önemli olan konu ise yaşadığımız kente doğrudan katkı sağlayacak, kültürel mirasımızı koruyacak ve geliştirecek projelerin içinde yer almak. Bu anlayışla, ESİAD olarak TARKEM'in (Tarihi Kemeraltı İnşaat Yatırım Ticaret A.Ş.) ortakları arasında yer almaktan mutluluk duyuyoruz.

Bugün itibarıyla kaç üyeniz var? Sektörel dağılımına baktığımızda nasıl bir tablo ile karşı karşıyayız?

Şu anda 260 üyemiz var. Üyelerimizin çok büyük bir bölümü sanayi sektöründe yer alıyor. Özellikle imalat, makine, otomotiv, kimya, plastik ve tekstil gibi üretim odaklı alanlarda güçlü bir temsilimiz var.

Sanayi, ESİAD'ın kurumsal hafızasında da önemli bir yer tutuyor; çünkü derneğimizin temelleri de İzmir sanayisinin kalkınmasına katkı sunma hedefiyle atılmıştı. Bununla birlikte hizmet sektörü de oldukça

“260 üyemiz var, 36'sı kadın. Kadın üye sayısını artırmak bizim için çok önemli. Bu nedenle “Her üye, iki kadın üye kazandırsın” anlayışıyla ilerliyoruz. Böyle bir içsel hedef belirledik. Kadının olduğu yerde başarı kaçınılmazdır”

canlı; turizm, finans, lojistik, hukuk, danışmanlık gibi alanlarda faaliyet gösteren birçok üyemiz bulunuyor. Bu da derneğimizin yalnızca üretim değil, bilgi ve hizmet odaklı sektörlerle de yakın temas halinde olduğunu gösteriyor.

Tarım, inşaat, enerji, ticaret ve teknoloji/ Ar-Ge gibi alanlar da üyelerimizin yoğunlaştığı diğer önemli sektörler arasında. Özellikle teknoloji ve Ar-Ge tarafındaki yükselen ilgi, son yıllarda İzmir'in girişimcilik ve inovasyon potansiyelinin artmasıyla paralel ilerliyor.

Kısacası ESİAD, çok farklı sektörlerden gelen iş insanlarını bir araya getiren, güçlü bir etkileşim ağı sunan ve temsil kabiliyeti yüksek bir yapı. Bu çeşitlilik sayesinde hem üyeler arası iş birliği olanakları artıyor hem de biz dernek olarak bölgenin kalkınmasına çok daha bütüncül katkılar sunabiliyoruz.

36 kadın üyemiz var. Bu sayıyı artırmak bizim için çok önemli. Bu nedenle **“her üye, iki kadın üye kazandırsın”** anlayışıyla ilerliyoruz. Böyle bir içsel hedef belirledik. Kadının olduğu yerde başarı kaçınılmazdır.

BİZ ESİAD OLARAK KOLEKTİF BAŞARIYA İNANIYORUZ. BU BAŞARIYI SADECE BİREYSEL FİRMALARIN DEĞİL, TÜM KENTİN VE BÖLGENİN KAZANIMI OLARAK GÖRÜYORUZ. BAZEN BU BAŞARI HİKAYELERİ ULUSAL ÖLÇEKTE ETKİ YARATACAK KADAR BÜYÜYOR. İŞTE BU DAYANIŞMA VE ORTAK AKIL ORTAMI, KURUMSALLAŞMANIN BELKİ DE EN GÜÇLÜ ZEMİNİNİ OLUŞTURUYOR.

Her yerde ve her zaman söylediğimiz gibi kadın rolünün sivil toplum kuruluşlarında da çok ön planda olması gerekiyor. Çünkü kadın ön plana çıktı mı her yerde başarı bir adım daha ön plana çıkıyor.

Yuvarlak masaların çalışmalarının üye sayısı artışına katkısı nasıl yansıyor?

Yuvarlak masalarımız, sadece bilgi ve deneyim paylaşımı açısından değil, aynı zamanda üyeler arasında güçlü bir sosyal bağ kurulmasına da büyük katkı sağlıyor. Düzenlediğimiz etkinlikler sayesinde üyeler birbirlerini daha yakından tanıyor, güven ilişkisi geliyor ve bu samimiyet zamanla iş birliklerine dönüşüyor. Bu sinerji, derneğimizin dışındaki iş insanlarının da dikkatini çekiyor. Çünkü ESİAD çatısı altında yalnızca sektörel değil, insani düzeyde de kıymetli ilişkiler kuruluyor.

Ayrıca farklı sektörlerden üyelerle zenginleşen yapımız, yeni katılımcılar için hem bir fırsat hem de bir cazibe merkezi yaratıyor. İş dünyasında güvenilir ve samimi ilişkiler geliştirebileceği bir

platform arayan kişiler için ESİAD, her geçen gün daha çok başvurulana bir adres haline geliyor. Bu da doğrudan üye sayımızın artmasına, dolaylı olarak ise şehrimize ve bölgemize nitelikli bir iş ağı ve ekonomik katma değer olarak yansıyor.

Üye kabulünde dikkat ettiğiniz hususlar neler?

ESİAD; kurumsal değerlerle bireysel vizyonun birleştiği, çağdaş ve etik değerlere sahip, toplumsal sorumluluk bilinci yüksek iş insanlarının bir araya geldiği bir yapı. Üyelik için en önemli kriterlerden biri mevcut üyelerin referansı. Adaylar ciddi bir değerlendirme sürecinden geçtikten sonra kabul ediliyor.

Baktığınızda ESİAD, Ege Bölgesi'nde katma değer üreten en üst düzey sanayicilerinin, iş insanlarının oluşturduğu bir kurum. Öncelikle bu kurumun bir üyesi olmaktan gurur duyduğumu da belirtmek isterim. Yapı taşlarında aslında bu etik değerler ve dürüstlük çok önemli. Çağdaş ve laik yaşam bana göre çok önemli.

Toplumsal sorumluluk bilinci çok önemli. Burada sürdürülebilirlik ve yenilikçilik önemli bir rol alıyor. ESİAD'ta katılımçılık önemli bir yapıtaşı.

Birlikte olmak ve dayanışma içinde olmak önemli bir etken. Üye kabulünde bizim için en önemli kriter mevcut üyelerimizin ESİAD çatısı altında çalışmak istediği kişileri belirtmesi. Sonra onların önerdiği arkadaşların ve onların referans olduğu kişilerin derneğe üye olması bizler için çok önemli. Bunlar öncelikle birçok süzgeçten geçirilerek sonra yönetim tarafından kabul olup üyeliğe ulaştırılıyor.

Yuvarlak Masa olarak üye ile yönetim kurulu arasında bir köprü görevi üstleniyorsunuz. Üyeden size öncelikli olarak hangi konu başlıklarında etkinlikler düzenlenmesi talebi geliyor?

Gerçekten de Yuvarlak Masa olarak önemli bir köprü görevi üstleniyoruz. Bir yandan üyelerimizin beklenti ve ihtiyaçlarını yönetim kuruluna aktarıyor, diğer yandan yönetim kurulumuzun stratejik vizyonunu üyelerle buluşturuyoruz. Bu çift yönlü iletişim sayesinde hem güncel hem de üyeye gerçekten dokunan etkinlikleri planlayabiliyoruz.

Gelen talepler temelde iki ana başlıkta toplanıyor. İlk; iş dünyasına dair gelişmeleri ele alan içerik odaklı etkinlikler. Özellikle dijital dönüşüm, sürdürülebilirlik, kurumsal yönetim gibi temalar büyük ilgi görüyor. Diğer önemli başlık ise sosyal etkinlikler. Üyelerimizin birbirini daha yakından tanıyabileceği, güven ve dostluğun pekiştiği bu buluşmalar da en az iş dünyası konuları kadar değerli.

Bugünün koşullarında, iş dünyasının yoğun temposu ve ülke gündemi göz önüne alındığında, üyelerimizin bir nebze nefes alabileceği, sosyalleşebileceği ortamlara duyduğu ihtiyaç çok daha belirgin hale geliyor. Biz de bu ihtiyacı dikkate alarak, içerikle sosyal unsuru dengeleyen bir etkinlik takvimi oluşturmaya özen gösteriyoruz. İş dünyasının da bir nefes alması şart.

Network paylaşımı konusunda üyenin refleksi nasıl?

Networking artık eskisi gibi sadece kartvizit alışverişi yapmak, tanıdık sayısını artırmak

anlamına gelmiyor. Hem dünyada hem bizde bu kavram ciddi bir dönüşüm içinde. Artık insanlar *"kimi tanıyorum"*dan çok *"kimden ne öğrendim, ne paylaştım"* sorusunun peşinde. Bilgi ve deneyim paylaşımı bu ilişkilerin tam merkezinde yer alıyor.

Dünyadaki örneklerle baktığımızda da networking etkinliklerinin çok daha anlamlı formatlara evrildiğini görüyoruz. İnsanlar bir araya gelip sadece tanışmak değil; benzer konular üzerine düşünmek, birlikte üretmek, hatta zaman zaman toplumsal bir meseleye çözüm aramak için buluşuyor. Bu dönüşüm rüzgarı bizde de esiyor, ESİAD gibi bir yapının içinde bunu çok net hissediyoruz. Bu ortamlar özellikle Yuvarlak Masa toplantılarında doğuyor. 10 çalışanı olan firma sahibiyse 1500 çalışanı olan CEO aynı masada oturuyor. Bu da büyük fikirsel ve ticari sinerji yaratıyor. Bazılarının kendisini güncellemesi, yeni hedefler belirlemesi anlamında bu masaların ayrı bir katma değeri var.

Kurumsallaşma sürecinde ESİAD ve Yuvarlak Masaların katkısı nedir?

Kurumsallaşma her firma için zorlu ama bir o kadar da kritik bir süreç. Bu noktada ESİAD ve Yuvarlak Masalar çok önemli bir katkı sağlıyor. Farklı ölçeklerdeki firmaların aynı platformda bir araya gelmesi, özellikle deneyim paylaşımı açısından büyük bir değer yaratıyor. Az önce de dediğim gibi 10 kişilik bir ekiple çalışan bir firmanın sahibiyse, 1500 kişilik bir organizasyonu yöneten bir CEO'nun aynı masada fikir alışverişi yapması çok kıymetli. Bu tür etkileşimlerde sadece bilgi değil, vizyon da paylaşıyor.

Yuvarlak Masalar bu anlamda gerçek bir buluşma zemini sağlıyor. Farklı dünyalardan gelen insanların bir araya gelmesi her zaman kolay değildir ama bu yapı sayesinde bu mümkün oluyor. Ortaya çıkan iş birlikleri, mentorluk ilişkileri, strateji alışverişleri firmaların büyüme ve kurumsallaşma süreçlerine doğrudan katkı sunuyor. Biz ESİAD olarak kolektif başarıya inanıyoruz. Bu başarıyı sadece bireysel firmaların değil, tüm kentin ve bölgenin kazanımı olarak görüyoruz. Bazen bu başarı hikayeleri ulusal ölçekte etki yaratacak kadar büyüyor. İşte bu dayanışma ve ortak akıl ortamı, kurumsallaşmanın belki de en güçlü zeminini oluşturuyor.

Türkiye genelindeki STK bilincini nasıl yorumlarsınız?

STK'cılık gerçekten bir gönül işi. Bu alanda yer almak istiyorsanız, bunu yürekten istemeniz, gönüllü olarak sorumluluk almanız gerekiyor. Maddi bir beklentiyle değil; topluma katkı sunma, bir şeyleri dönüştürme motivasyonu ile hareket edilmesi şart.

Türkiye'de bu bilinç son yıllarda geliyor ama hâlâ gerçek potansiyelin gerisindeyiz. En temel sorunlar şeffaflık ve güven. Bu iki konuda ilerleme sağlandıkça, daha fazla insanın sivil toplum kuruluşlarına katılım göstermesi mümkün olacak. Özellikle gençlerin enerjisi ve idealizmi bu alana çok şey katabilir.

YUVARLAK MASALARIMIZ, SADECE BİLGİ VE DENEYİM PAYLAŞIMI AÇISINDAN DEĞİL, AYNI ZAMANDA ÜYELER ARASINDA GÜÇLÜ BİR SOSYAL BAĞ KURULMASINA DA BÜYÜK KATKI SAĞLIYOR.

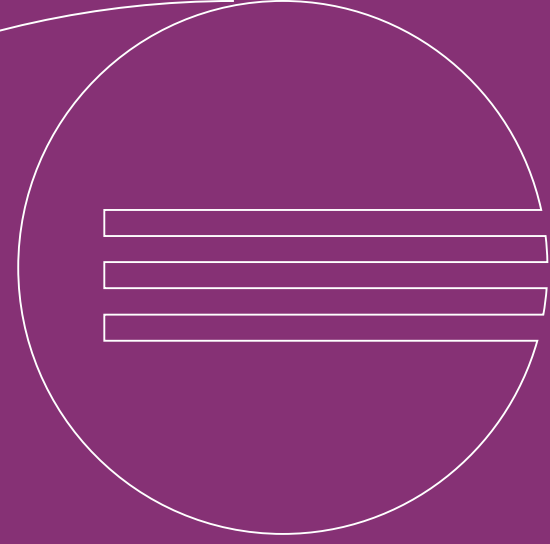

Ben de sivil toplumun içinden gelen biri olarak şunu açık yüreklilikle söyleyebilirim: Bu alanın size kazandırdığı manevi değerler, dostluklar ve dayanışma duygusu, çoğu zaman maddi kazanımların da önüne geçiyor. Bu zaten size sonuçta iş olarak da dönüp yolunuzu açıyor.

Ekleme istedikleriniz...

Sivil toplum kuruluşları, aslında bir ülkenin, bir kentin ya da bir bölgenin gelişimi için vazgeçilmez yapılarıdır. Gerçek anlamda ilerlemenin ve toplumsal dayanışmanın en önemli mihenk taşlarından biridir. Bu yapıları daha da geliştirerek, daha fazla kişinin bu oluşumlara katılımını teşvik ederek ve gerektiğinde basınla, gerektiğinde sizler gibi paydaşlarla daha sık bir araya gelerek, sivil toplumu çok daha görünür ve etkili kılmamız gerektiğine inanıyorum.

Özellikle gençleri bu sürecin içine dahil etmenin çok değerli olduğunu düşünüyorum. Ben kendi çocuklarıma bile bunu şimdiden aşılama çalışıyorum. Çünkü sivil toplumda aktif olmak, insana sadece topluma katkı sunma imkânı değil, aynı zamanda manevi bir doyum ve derin bir aidiyet duygusu da kazandırıyor. ●

Dönüşümün Akıl Haritası; *ESİAD Yuvarlak Masaları*

Ferit Kora

Dergi Çalışma Grubu Başkanı

Muhittin Bilget

Ekonomi Gözlem Grubu Başkanı

Ali Topçu

Hukuk Çalışma Grubu Başkanı

Fatih Nail Aracı

Yayınlar Çalışma Grubu Başkanı

ESİAD Dergi Çalışma Grubu Başkanı Ferit Kora: Hayatın içinde yaşıyoruz ve orada da Yaşam var. Sadece ekonomi başlıkları ile dergiyi boğmuyoruz. Herkes kendi ilgilendiği bölümle ilgili yazıları okuduğunda mutlu oluyor

YAŞAM Dergisi, ESİAD'ın 'Ekran Yüzü'

“Kentimizin sorunlarıyla ilgili bir anket hazırlayıp, üyelerimizin görüşlerini toparlama kararı aldık. Önerilerimizi Büyükşehir Belediye Başkanımıza bir rapor olarak sunmayı planlıyoruz”

E SİAD Yaşam Dergisi... 2008'den bu yana Dergi Çalışma Grubu tarafından hazırlanan ESİAD Yaşam Dergisi, kentin ve bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel yaşamına ayna tutuyor.

17 yıldır Dergi Çalışma Grubu Başkanlığı görevini yürüten Ferit Kora, bu köklü yayını ESİAD'ın 'ekran yüzü' olarak tanımlıyor. Kora, dergiyi sadece yayın olmanın ötesinde, bir sivil toplum kuruluşunun toplumsal sorumluluğunun göstergesi olarak ifade ediyor. ESİAD Yaşam Dergisi'nin İzmir'in dününe ve bugününe ışık tuttuğunu anlatan Kora, geleceğinin şekillendirilmesinde de önemli misyon üstlendiğini söylüyor.

Ferit Kora ile ESİAD Yaşam Dergisi'nin yayıncılık serüveni üzerinden İzmir'in kültürel dönüşümüne ve kent kimliğine ışık tuttuk.

Çalışma grubunuzun önemini değerlendirir misiniz?

ESİAD, İzmir için çok önemli bir sivil toplum kuruluşu. TÜSİAD ve ESİAD gibi etki alanı yüksek olan iş dünyası sivil toplum kuruluşları; sanayi odaları, ihracatçı birlikleri, ticaret odaları ve borsa gibi kurumlarla birlikte, toplumda hem ekonomik hem sosyal hem de kültürel yönden ciddi görevler üstleniyor. Bu görevleri hayata geçirmek ve bulunduğumuz bölgeye katkı sağlamak amacıyla yuvarlak masa toplantıları, konferans ve zirveler, çalıştaylar düzenliyoruz. Bunlar, ortak akıl ve ortak fayda sağlamak adına büyük önem taşıyor.

ESİAD olarak bu çalışmalarını iş bölümüyle yürütmeye çalışıyoruz. Örneğin, ben ESİAD'da dergi yayın komitesi başkanlığını 17 yıldır sürdüren ve aynı görevi en uzun yapan kişiyim. Dergiyi 2008 yılında yedi yıl aradan sonra yeniden yayınlama kararı aldık. Amacımız yuvarlak masa çalışmalarının sonuçlarını, olumlu ya da eleştirel yönde, toplumla, sanayicilerle ve bürokratlarla (vali ve belediye başkanı dahil) paylaşarak, Ege Bölgesi'nin önemli bir kurumu olarak vizyonumuzu ve misyonumuzu İzmir şehrine ve bölgemize yansıtmak.

Yayın grubunuzda derginin konu başlıkları nasıl belirleniyor?

Aslında bu soruyu derginin ilk sayısını çıkardığımız zamana dönerek anlatmak isterim.

İlk sayımızın kapak konusu olan *“Hadi Yine Yeniden Gavur İzmir”* çok ses getirmişti. Hatta ulusal basında köşe yazarları tarafından kaleme alınmıştı. Bu başlık, İzmir'in eski gücüne, İpek Yolu'nun aktarma limanı olduğu günlere yeniden kavuşması arzusunu ifade ediyordu. O dönemde *“gavur”* kelimesi bazı çevrelerde tartışma yaratmış olsa da aslında amacımıza ulaşarak, derginin ilk sayısında ulusal basında yer bulmasını sağladık.

Dergiyi tasarlarırken, birçok kurumun sadece ekonomi ağırlıklı yayınlar yaptığını ve bunların olması gerektiği kadar okunmadığını fark ettik. Bu yüzden derginin ismine *“Yaşam”* kelimesini eklemeyi şart koştum. Amacımız, güncel dergiler gibi içinde spordan moda, otomobile, gurme yemeklerine, restoran tanıtımlarına, yurt içi ve yurt dışı turizm tanıtımlarına kadar ailelerin de okuyabileceği içerikler sunmaktır. Bu nedenle dergimiz genellikle iş yerlerine değil, ev adreslerine gönderilir. Eş ve çocukların da ilgisini çekebilecek, evde de okunabilecek bir yayın olmasını istiyoruz.

Konu başlıklarına gelince hem üyelerimizden hem de basın mensuplarından oluşan bir danışma komitemiz var. Öncelikle güncel ve ana konular belirleniyor. Ardından İzmir'de öne çıkan iş insanları veya röportaj yapılacak kişiler tespit ediliyor. Tüm bu süreçleri komite olarak konuşarak, tartışarak ve fikir birliğiyle oluşturuyoruz. Örneğin; son toplantımızda İzmir Büyükşehir Belediyesi'ni de ilgilendiren bir konu ele alındı. Kentimizin sorunlarıyla ilgili bir anket hazırlayıp, üyelerimizin görüşlerini toparlama kararı aldık. Önerilerimizi Büyükşehir Belediye Başkanımıza bir rapor olarak sunmayı planlıyoruz. Konular belirlenirken ESİAD Yatırım Zirvesi gibi önemli faaliyetler veya ekonomi ve sanayi sektörlerinde yaşanan sorunlar gibi güncel sıkıntılar da dergimizde yer buluyor. Tüm bu süreç, 10-12 kişilik komitemiz tarafından serbest fikir alışverişiyle yürütülüyor.

İzmir’in kültürel anlamdaki gelişimini nasıl yorumlarsınız? Bazı ailelerin bu konuda önemli destekler verdiğini görüyoruz. Bunların geri dönüşleri şehre nasıl oluyor?

İzmir, şehir olarak çok sıkıştı. Aynı sokaklar, aynı caddeler, yapılan binalar... Bunun dışında İzmir’e ciddi bir göç var. Bu göç, bizim eğitim ve kültür seviyemizi aşağıya çeken bir göç modeli. Eskiden şehir aldığı göçü kendi içinde şehrin dinamiklerine göre evrilmesini sağlarken, şimdi İzmir buna yetemiyor gibi görünüyor.

Aksine, göç bizim üzerimizde hakim olmaya başladı. Konuşma tarzlarından davranış biçimlerine kadar birçok alanda değişim görüyoruz. Eskiden mahalle kültürü vardı, insanlar birbirini tanırdı. Şimdi en küçük tartışmada bile şiddet eğilimi ortaya çıkabiliyor.

Eski İzmir’in görüntüsü çok farklıydı. 1910’lu yıllarda İzmir’in nüfusunun sadece yüzde 10’u Türk iken, geri kalanı Levanten, Rum gibi farklı kültürlerden oluşuyordu. Bu yüzden İzmir’e “Avrupa’nın İncisi” denirdi. Yerleşik bir kültürün olmadığı bir yerde, tabii ki kültürel faaliyetlerle ilgi alakada bir düşüş yaşanıyor. Şehir önce eğitime odaklanmalı.

“DERGİNİN ÇİZGİSİNİ KORUYORUZ”

17 yıllık süreç içerisinde derginizde nasıl bir değişim yaşandı?

Aslında dergide çok büyük değişim yaşanmadı. Çünkü dergi zaten “Yaşam Dergisi” konseptiyle oluşturuldu ve biz bu ana temayı her zaman koruduk. Kesinlikle diyebiliriz ki, kurum içi bir yayın olmasına karşın, ana akımda başlık oluşturma ilkesiyle yol aldık. Kendi etkinliklerimizi duyurmaktan ziyade, kamuoyu oluşturmak adına yaptığımız dosyalarla ön plandaydık. Amacımız sadece kendi içimizde kalmak değil, topluma ve ilgili kurumlara ulaşmak.

Çalışma konularını nasıl belirliyorsunuz? Örneğin, belli bir konu geldiğinde, çalışma taslağı oluşturulurken ve hazırlanırken, görüşülecek konuları birlikte mi belirliyorsunuz?

Evet, iş bölümü yapıyoruz. Örneğin, Ankara’da bir bakan veya bürokrat ile görüşme yapılacaksa ya da bir başka kurum başkanıyla temas kurulacaksa, hemen bir organizasyon şeması oluşturuyoruz. Herkes ulaşabileceği kişileri önererek elini taşın altına koyuyor. Portföy desteği anında devreye giriyor. Bu konuda herkes diyalog ve portföy desteği sunuyor.

“DERGİNİN KONULARINI BELİRLERKEN ÜYELERİN REFLEKSLERİNİ DİKKATE ALIYORUZ”

Bu yılki çalışma programınızda, yol haritanızda neler var? Önceliklendireceğiniz farklı konular, başlıklar söz konusu olacak mı? Neleri önceliklendirdiniz?

Güncel olarak bakarsak, gündem o kadar hızlı değişiyor ki! Savaşlar, ekonomik kararlar, gümrük vergileri... Bir konuyu konuşuyoruz, on gün sonra “Bu konuyu dergiden çıkaralım” diyoruz. Dünya gerçekten çok hızlı dönüyor, bizi sarhoş ediyor. Bir gün bir karar alınıyor, öbür gün başka bir karar. Çin’e uygulanan vergiler, Beyaz Saray’da yaşananlar... Hangi stratejiyi, hangi şeye göre belirleyeceğiz bilemiyoruz. Konuları belirlerken üyelerimizin reflekslerini de alıyoruz, anketler yapıyoruz. Üyelerimizin genel görüşleri

doğrultusunda, onların da isimlerini belirterek, ortak noktalarda buluşturduğumuz görüşlerini paylaşıyoruz. Eğer on kişi aynı konu talebinde bulunuyorsa, bu konuyu ele alıp ilgili mercilere iletiyoruz.

“ÖNEMLİ OLAN ÖZÜNÜ ANLATABİLMEK...”

Okuyucudan gelen geri dönüşler anlamında, hangi konu başlıkları daha çok ilgi görüyor?

Kendi adıma şunu söyleyebilirim: Bir şeyi toplantıda bile on dakikada özetleyebilen bir kişi, beş dakikada da yapabilirken, yarım saatte yaptığında herkesin dikkati dağılıyor. Önemli olan öz anlatabilmek. İnsanlara bir konunun ana fikrini on sayfa yerine beş sayfada özetleyebilirsiniz okumaya daha istekli oluyorlar.

Dergimizin genel bölümlerine baktığımızda, aldığımız geri bildirimler genellikle yaşam odaklı bölümlerden geliyor. Eleştirel yazılar olduğunda telefonla arayıp tebrik edenler oluyor. Çünkü bir şeyler doğru yapılmıyorsa söylemek gerekiyor. Seyahat, restoran, moda gibi yaşam bölümleri ilgi görüyor. Mesele şu ki, biz bir hayatın içinde yaşıyoruz ve orada da yaşam var. Ekonomi başlıkları ile dergiyi boğmamaya çalışıyoruz. Herkes kendi ilgilendiği bölümle ilgili yazıları okuduğunda daha mutlu oluyor diye düşünüyorum.

Dijitalleşme çağındayız. Artık kimse uzun metinler okumak istemiyor. Dergiyi dijital ortama ne ölçüde taşıdınız ve dergi üzerinden dijital ortamda ne gibi faaliyetler yürütüyorsunuz?

Dergiyi dijital ortamda yayınlıyoruz. Ancak bu konuyu kendi içimizde de çok tartıştık. Dünyadaki örnekleri yakından inceliyoruz. Gazete satışları hala ABD, Avrupa ve Japonya’da devam ediyor. Türkiye’de ise satış yapmak için bir dönem promosyon uygulaması yapılsa dahi bugün gazete tirajları düşüştü. Bu tamamen toplumun eğitim ve kültür seviyesiyle alakalı. Bilgisayarı açıp sayfaya bakmak yerine, 1000 civarında kişiye ulaştırdığımız basılı dergiyi tercih ediyoruz. Vali ve belediye başkanları başta olmak üzere Türkiye ve İzmir’in kanaat önderlerine gönderiyoruz. Basılı dergi bir masada veya sehpadaki kalıyor, gelen herkes tarafından okunabiliyor.

Evet, iş hayatımız cep telefonundan akıyor, WhatsApp’la tonlarca mal alınıp satılıyor. Bunu kabul ediyorum. Ama dergi, ESİAD’ın bir anlamda “ekran yüzü” diyebileceğimiz bir temsil aracı.

Yeni dönemde dergiyle ilgili neler hedefliyorsunuz? Yeni konu önerileri gelir mi?

Bunlar her toplantıda gündeme geliyor. Dergi başlangıçta üç ayda bir çıkarken, ekonomik koşullar nedeniyle şimdi yılda iki kez çıkarıyoruz. Gündem o kadar hızlı değişiyor ki, Amerika gibi elli yıllık hedefler veya planlar yapamıyoruz. Dergi canlı, konuları da canlı. Her zaman güncel konuları takip ediyoruz. Bu baskılı yayıncılık yapma tavrımızdaki duruşumuz devam edecek, bundan taviz vermeyeceğiz.

İZMİR’İN KENT KİMLİĞİ VE ÖNCELİKLER

İzmir’in kent kimliğini oluştururken önceliklendirilmesi gereken başlıklar nelerdir?

İzmir’in kent kimliğiyle ilgili bir ifadede bulunmak gerçekten zor. Şehir hava almıyor. 1960’larda Çin Seddi gibi yapılan dokuz katlı binalar, güzelim Mithatpaşa sahillerinin

Dergide çok büyük değişim yaşanmadı. Çünkü dergi zaten “Yaşam Dergisi” konseptiyle oluşturuldu ve biz bu ana temayı her zaman koruduk. Kesinlikle diyebiliriz ki, kurum içi bir yayın olmasına karşın, ana akımda başlık oluşturma ilkesiyle yol aldık

önüne yapılan yollar... İstanbul’daki Boğaziçi İmar Kanunu gibi bir kanun burada olsaydı, çok farklı olabilirdi. Kaç yıldır konuşulan ama bir türlü yapılamayan bir müze sorununuz var.

Yüz bin küsur tarihi eser depoda bekliyor. Fuar alanı yeniden tasarlanabilirdi. Lozan Kapısı’ndan girip, şimdiki pavyon binaları renove edilerek, her biri bir şirketin sponsorluğunda, döneme uygun eserler sergilenebilir, içinde güzel restoranlar ve çocuklara yönelik aktiviteler de bulunabilirdi. Böylece Kültürpark yaşayan bir cazibe merkezine dönüşürdü. Bu öneriyi tekrardan gündeme getirmek isterim.

Etrafa baktığınızda, bin tane ağaç bağışlasanız dahi dikecek yer yok. O kadar sıkışmış vaziyetteyiz. İzmir’in bir Kültürpark’ı var ve 25 yıldır aynı şeyin konuşulması daha da acı verici. Bir adım yol alınamıyor. Basmane Çukuru kaç yıldır ortada duruyor, artık kaç yıl olduğunu unuttuk. İstanbul’a ayrılan kamu yatırım payı ile İzmir’e ayrılan pay arasında korkunç bir fark vardı. İstanbul uçtu, İzmir kuş kadar kaldı.

“İZMİR’DE BİZ KONUŞUYORUZ BİZ DİNLİYORUZ”

İzmir burada lobiye biraz daha mı arttırmalı? Daha mı talepkâr olmalı? Yoksa “Nasıl olsa bize bu konuda destek verilmiyor” deyip biraz içine çekilmiş bir İzmir gerçeği mi var? Dergimizin ilk sayısının ulusal basında köşe yazılarına çıkması beni anormal mutlu etmişti. Buradaki kurumların yani Sanayi Odası, Ticaret Odası, İhracatçı Birliklerinin bütün söylemleri, sıkıntıları maalesef Ege Bölgesi basınının içinde kalıyor. Ulusal basına çıkamıyoruz. Konuşuyoruz ama ulusal basına çıkamıyoruz. İzmir dediğim gibi unutuluyor, arkada kalıyor. Burada biz konuşuyoruz, biz dinliyoruz. Sesimizi daha fazla duyurmamız gerekiyor. Evet, İzmir olarak kesinlikle sesimizi duyurmamız lazım ama gittikçe nefesimiz sönüyor. ●

ESİAD Ekonomi Gözlem Grubu Başkanı Muhittin Bilget: İzmir'in kuvvetli yönlerini ve fırsatlarını iyi değerlendirmek gerekiyor. Gözlem grubu olarak şehirde kümelenmenin yetersizliği, şirket ölçeklerinin büyütülmesi, tarımın önceliklendirilmesi hususlarına yönelik konu başlıklarına ağırlık veriyoruz

Türkiye'nin geleceğini şekillendirecek 3 anahtar kelime; Teknoloji, Verimlilik, Öngörülebilirlik

Bilget, çözümün ise markalaşma, katma değerli üretim, ülkemize nitelikli yabancı sermaye çekme ve sanayi ile tarımı önceliklendirme olarak sıraladı.

Türkiye'nin geleceğini şekillendirecek üç anahtar kelimenin Teknoloji, Verimlilik ve Öngörülebilirlik olduğunu belirten Bilget ile enflasyondan İzmir'in yerel dinamiklerine ülkenin ekonomik yol haritasına ışık tuttuk.

Dünyada dengeler değişiyor. Bu süreçte yeniden ABD Başkanı seçilen Donald Trump gerçeğiyle yüzleşiyoruz. Öncelikle, Trump'ın politikalarını nasıl yorumluyorsunuz? Deyim yerindeyse "eldivensiz" bir yaklaşımla hareket ediyor. Geçmiş dönem ABD Başkanı Joe Biden dönemindeki politikalar daha kurumsal bir çizgi izlerken, Trump'ın farkı ne oldu?

Trump'ın yaklaşımı oldukça farklı. Aslında ABD'nin ekonomik çıkarlarını doğrudan hedef alan ve bu uğurda açıkça tehditkâr bir dil kullanan bir strateji izliyor. Biden, devletin geleneksel yapısı içinde hareket

Bankacılık sektörünün finans piyasasında bu kadar baskın olması da bir başka sorun. Bankalar kısa vadeli kaynaklarla çalıştığı için uzun vadeli yatırım kredisi veremiyor. Sermaye piyasasının payı ise yüzde 5'lerde kalıyor. Sermaye piyasasını teşvik etmeli ve kurallarını uygulamalıyız.

Dünya ekonomisi, dengelerin hızla değiştiği, "eldivensiz" politikaların sahne aldığı çalkantılı bir dönemden geçiyor. ABD'nin doların gücünü koruma mücadelesi ve Çin'in yükselişini durdurma çabaları, küresel satranç tahtasında yeni hamlelere yol açıyor. Bu süreçte Avrupa Birliği'nin reaktif duruşu da tabloyu karmaşılaştırıyor. Peki, bu fırtınanın ortasında Türkiye nerede duruyor? ESİAD Ekonomi Gözlem Grubu Başkanı Muhittin Bilget ile küresel fırtınada Türkiye'nin rotasını değerlendirdik.

Türkiye'nin Çin ile olan devasa dış ticaret açığına dikkat çeken Bilget, ABD ile dengeli ilişkilere rağmen teknoloji tabanlı ihracatın yetersizliğine vurgu yapıyor.

ederken, Trump bir poker oyuncusu gibi en yukarıdan başlıyor pazarlığa, sonra geri adım atıyor. Bir Amerikan vatandaşı olsam, Trump'ın yaptıklarına ekonomik açıdan hak verebilirim. Şöyle ki, Amerika şu anda dünya ekonomisinin yüzde 26'sını oluşturuyor. Ancak bu oran 2000'li yılların başındaki yüzde 30'lardan gerilemiş durumda.

Son 25 yılda dünya ekonomisinde çarpıcı değişimler yaşandı. Japonya'nın payı yüzde 15'lerden yüzde 5'lere inerken, Çin'in payı yüzde 3,5'tan yüzde 17'ye çıktı. Batı Avrupa'nın payı yüzde 18'lerden yüzde 12'lere geriledi. Bu süreçte Avrupa ve Japonya küçüldü, pastadan daha az pay aldılar. Japonya'nın dolar bazında milli geliri 2000 yılında 5 trilyon dolar iken, Yen bazında azalma olmamasına rağmen parite etkisiyle 2024'te 4,2 trilyon dolara düştü. Avrupa Birliği de benzer bir durum yaşıyor; ekonomi büyüyemiyor.

Bu tablo bize ne anlatıyor? Amerika'nın bu değişimdeki kaygıları neler?

Amerika bu değişimin farkında. Dünya ticaretinin yüzde 51'i hala dolarla dönüyor ve küresel servet birikiminde doların payı yüzde 60 civarında. Euro ise yüzde 30 oranı ile ikinci sırada. Diğer para birimlerinin payı çok düşük. Amerika'nın en büyük korkusu; doların uluslararası ticarete ve sermaye hareketlerindeki bu senyora gücünü kaybetmek. Çünkü bu güç azaldığında, ABD'nin küresel etkisi ciddi şekilde zayıflar. Trump'ın "eldivensiz" politikaları da bu korkunun bir yansıması.

Bu durumdaki temel hedef ise Çin. Çin'in hızlı yükselişini durdurmak ve dolar dışı para birimlerinin, özellikle Yuan'ın, uluslararası ticaretteki payını artırmasını engellemek isteniyor. Rusya ve Çin'in Ukrayna savaşı sonrası kendi para birimleriyle ticaret yapmaya başlaması (Yuan ve Ruble kullanarak) Amerika için büyük bir tehdit. Amerika'nın birinci önceliği, Rusya'yı Çin'in hegemonyasından uzaklaştırmak. Ancak asıl hedef her zaman Çin.

Çin, son 25 yılda teknoloji ithal eden, hatta zamanında teknoloji casusluğu yaptığı rivayet edilen ülkeden teknoloji üreten bir ülke haline geldi. Yapay zeka gibi alanlarda da lider konumdalar. Ayrıca, Çin'in Güney Amerika, Orta Amerika ve Afrika'daki yayılmacı politikaları da ABD'yi ciddi şekilde rahatsız ediyor. Panama Kanalı'na yönelik tehditler veya Vietnam'ın “*görünmeyen Çin*” haline gelmesi gibi durumlar, ABD'nin bu yayılmacı politikanın önünü kesme çabasının göstergesi.

Avrupa Birliği bu küresel oyunda nasıl bir rol oynuyor?

Avrupa Birliği bu tabloda proaktif değil, reaktif bir politika izliyor. Eski “*oyunun kurallarını yazan*” konumundan çıktı, artık kendini ABD ve Çin'e karşı korumaya çalışıyor. Bunun nedenlerinden biri, sosyal devlet anlayışını abartmaları...

ABD'de kapitalizm daha acımasızken, gelir dağılımı bozukluğu da daha belirgin. ABD'de ortalama bir insan, aynı refah seviyesini korumak için 25-30 yıl öncesine göre neredeyse iki kat daha fazla çalışmak zorunda. Avrupa'da ise gelir dağılımı oldukça iyi, ancak sosyal devlet uygulamalarının abartılı bir hal alması, üretimi teknolojik ve ekonomik gelişimi frenliyor.

Almanya'nın bile çalışma süresini 35 saate indirmesi bunun bir göstergesi. İngiltere de dahil olmak üzere Avrupa, sömürgelerinden gelen zenginliği tüketti. Şimdi Çin gibi ülkelerle rekabet edebilmek için yeniden bir atılım yapmak zorundalar, aksi takdirde gümrük vergileriyle bu iş yürümez.

İZMİR VE EGE BÖLGESİ ÖZELİNDE ÇALIŞIYORUZ. İZMİR'İN KUVVETLİ YÖNLERİNİ VE FIRSATLARINI İYİ DEĞERLENDİRMEK GEREKİYOR. ŞEHİRDE KÜMELENMENİN YETERSİZLİĞİ, ŞİRKET ÖLÇEKLERİNİN BÜYÜTÜLMESİ, BEYİN GÖÇÜNÜN ÖNLENMESİ VE TARIMIN ÖNCELİKLENDİRİLMESİ HUSUSLARINA YÖNELİK ÇALIŞMALARI YÜRÜTÜYÖRÜZ.

Türkiye bu küresel güç savaşından nasıl etkileniyor? Özellikle Çin ile olan ticaret dengesizliğimiz ve ABD ile ilişkilerimiz ne durumda?

Dünya ekonomisinde son 25 yıldaki değişimleri ülkelerin ve blokların paylarının değişimini incelerken burada Türkiye'yi de rakamlarla belirtmemiz gerekir. Türkiye'nin binde 8'ler seviyesindeki payı şu anda yüzde 1,1 seviyesine geldi. 1,3 trilyon dolarlık büyüklükle dünyanın 17. büyük ekonomisi konumunda. Türkiye'nin uzun yıllar bu yerini koruyacağını söyleyebiliriz. Türkiye'nin Çin ile yaklaşık 40 milyar dolarlık bir dış ticaret açığı var. 44-45 milyar dolar ithalatı 3-4 milyar dolar civarında ihracatımız var. Bu yapı sürdürülemez. Eğer Çin ile olan açığı kapatabilsek, cari açığımız neredeyse hiç kalmazdı.

Amerika'yla ilişkilere gelince, Trump'ın yaklaşımı bize kısmen avantaj sağladı. ABD, ülkelere vergi koyarken Türkiye'ye sadece yüzde 10 vergi uyguladı. Diğer ülkeler için bu oran yüzde 25-50 civarındaydı. Çünkü ABD ile dış ticaretimiz oldukça dengeliydi; yaklaşık 16 milyar dolar ithalat, 16 milyar dolar ihracat. Trump, ikili ticaretin dengeli olmasını istiyor ve vergiyi buna göre belirliyor.

Bizim asıl sıkıntımız, bu vergi avantajını tam kullanamıyor olmamız.

İmalat sanayimizin ihracatının sadece yüzde 4'ü yüksek teknoloji ürünlerinden oluşuyor. Orta-yüksek teknolojiyle birlikte bile bu oran yüzde 35-40'larda kalıyor. Orta-düşük teknoloji dış ticaretinde bile açık veriyoruz.

ABD'ye yüksek teknoloji odaklı ürün satamadığımız sürece, vergi avantajı bir anlam ifade etmiyor.

Tekstil ve konfeksiyon sektörü buna iyi bir örnek. Bu sektörde yaklaşık bir buçuk milyon insan çalışıyor ve hiç kimse onları yok sayamaz, ekonomi insanlar içindir. Markalaşma ve katma değerli üretime yönelik orta-uzun vadeli bir programla, hem rekabetçiliğimizi hem de insanlarımızın işlerini koruyabiliriz. Marka ve tasarıma yatırım yapan firmalar hala ayakta kalabiliyor. İtalya ve Fransa gibi ülkelerin markaları kalite algısıyla öne çıkarken, bizim de tüm sektörlerde bu yolu izlememiz gerekiyor.

Markalaşma ve katma değerli üretim konusunda Türkiye'nin yeni bir yol haritasına ihtiyacı var mı? Kilogram başına ihracat birim değerimiz 1,57 dolar seviyelerinde takılı kalmışken, bu değerleri 20-30 dolarlara çıkarabilecek bir stratejik eylem planı gerekli mi?

Kesinlikle! Bizim günü kurtarmaktan vazgeçmemiz gerekiyor. Her sektör için, uzun vadeli planlamaya ihtiyacımız var. Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok; markalaşma ve katma değerli üretimi başaran firmaların-ülkelerin yollarını takip etmeliyiz.

İkincisi, büyük yabancı sermayeli şirketleri Türkiye'ye çekmeliyiz. Tabii ki ülkenin anahtarını vermekten bahsetmiyorum, ama teknoloji ve bilgi birikimi getirmeleri koşuluyla gerekli teşvikleri sağlamalıyız. Cumhurbaşkanlığı Yatırım ve Finans Ofisi bu konuda ciddi çaba gösteriyor.

Örneğin, bir BYD firmasının gelmesi 5 bin kişilik istihdam yaratır ancak yan sanayisi ve tedarikçileriyle birlikte bu sayı 20 -25 bine ulaşır. Büyük firmalar, etrafında kümelenme modeli oluşturarak çarpan etkisi yaratırlar. Bu durum, ekonomiye dalga dalga yayılan bir büyüme sağlar. Kimya, otomotiv, tekstil ve demir-çelik gibi sektörlerde bu tür büyük firmaları önceliklendiren bir politika izlemeliyiz.

Yukarıda saydıklarımı yapamazsak, ihracatımız 500 milyar dolara çıksa bile, ithalatımız trilyon dolarları bulur.

Bu yapıyı kırmamız ve özellikle Çin ile olan dengesizliği düzeltmemiz gerekiyor. Kolayımıza geldiği için Çin'den ara malı veya nihai ürün ithal etmek sürdürülebilir değil.

Trump'ın “Ticaretim dengeli olacak” ve “Dolarımın gücünü koruyacağım” söylemleri bağlamında, Türkiye nasıl bir politika izlemeli?

Türkiye'nin sanayinin ve imalat sanayinin ekonomideki payını artırması gerekiyor. Son 25-30 yıldır sanayinin payı yüzde 18-19'larda takılı kaldı. Tarımın payı da yüzde 10'lardan yüzde 6'lara düştü. Halbuki her iki sektörün toplamda yüzde 40'lık bir paya sahip olması lazım. Hizmet sektörünün yüzde 70'lik payı sürdürülebilir değil; biz henüz bir “*bilgi toplumu*” değiliz. Sanayi ve tarımda üretimi önceliklendiren bir politika izlemeliyiz.

İzmir'de sanayinin ekonomideki payı yüzde 30'lara yakın. Tarımın payı da yüzde 10'un üzerinde. Ancak firma ölçekleri küçük. EBSO üyelerinin ortalama firma cirosu 10-12 milyon dolar civarında. Yabancı sermaye daha büyük ölçekler arıyor.

İzmir ve Ege'deki küçük ölçekli firma yapıları, yabancı sermayeyi çekmekte zorluk yaşamamıza neden oluyor.

Ayrıca, yetişmiş insan gücümüzü de kaybediyoruz. Üniversite mezunları geri gelmiyor, burada yetişenler bile gidiyor. Bunun en büyük sebeplerinden biri de küçük firma ölçekleri; çünkü nitelikli beyaz yakalı iş gücüne olan ihtiyaç daha az oluyor.

Firmalarımızın, “*küçük olsun benim olsun*” anlayışından uzaklaşması lazım. Ortaklık veya halka açılma gibi durumlar, firma sahiplerinde “*kontrolü kaybetme*” endişesi yaratıyor.

Bankacılık sektörünün finans piyasasında bu kadar baskın olması da bir başka sorun. Bankalar kısa vadeli kaynaklarla çalıştığı için uzun vadeli yatırım kredisi veremiyor. Sermaye piyasasının payı ise yüzde 5'lerde kalıyor. Sermaye piyasasını teşvik etmeli ve kurallarını uygulamalıyız. ABD ile ilişkilerimizde ekonomik büyüklük açısından şu an için kötü bir durumda değiliz. Ancak daha ileri gitmek istiyorsak, yüksek ve orta-yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatındaki payımızı artırmalıyız. ABD, dünyanın en büyük doğal kaynaklarına sahip bir ülke; onlara patates, soğan satarak büyümemiz mümkün değil. Kaliteli, işlenmiş tarım ürünleri ve yüksek teknoloji sanayi ürünleri satmalıyız.

Avrupa Birliği'ndeki durağanlığa ve ihracatımızın yarısının AB'ye yapıldığı gerçeğine dikkat çektiniz. Bu durum, Türkiye'nin farklı pazarlara yönelmesini gerektiriyor mu?

Kesinlikle. Son iki yıldır ihracatımız düşük oranlarda büyüyor. Bu da AB'deki durağanlığın doğrudan bir sonucu. Artık bu gerçeği kabul edip başka pazarlara yönelmeliyiz. ABD pazarı, Avrupa Birliği'nden bir buçuk kat büyük, Çin'le ise aynı büyüklükte. Kanada'yı da eklediğimizde, Kuzey Amerika pazarı bizim için büyük bir potansiyel. Ancak bu pazarlara sadece kur politikasıyla değil, nitelikli, işlenmiş tarım ürünleri ve yüksek teknoloji sanayi ürünleriyle girebiliriz.

Şu anda kur baskılanarak enflasyon düşürülmeye çalışılıyor ve bu durum firmaları zorluyor. Ancak sadece kurla bu işi sürdüremeyiz. Kendimizi kandırmaş oluruz. Dünyada tek tedarikçi biz değiliz. Tekstil sektöründeki durumu düşünün: Bangladeş'te işçilik maliyeti çok daha düşükken, bizde bin-bin yüz dolar. Bu durumda bizim ürettiklerimizin harcılaem değil, daha markalı ve katma değerli olması gerekiyor. Şu an hem işverenler rekabet güçleri azaldığı için mutsuz, hem de çalışanlar aldıkları parayla geçinemediği için mutsuz.

Türkiye'nin geleceği için iki anahtar kelime olarak teknoloji ve verimlilik vurgusu yaptınız. Üçüncü bir kelime ekleyecek olsak, bu ne olurdu?
Öngörülebilirlik; Özellikle dünyanın bu çalkantılı ortamında, yatırım yapacak yerli ve yabancı yatırımcıların önünü görebilmesi hayati önem taşıyor.

Enflasyon konusunda son gelişmeler ve enflasyonun olumsuz etkileri hakkında neler söylemek istersiniz?

Enflasyon bizim bir numaralı derdimiz. Neden mi? Çünkü enflasyon gelir dağılımını bozar. Fiyatını kendi belirleyemeyen tüm kesimler, yani çalışanlar, emekliler, işçiler bundan zarar görür. Enflasyon, bu kesimin satın alma gücünü azaltır. Görünmeyen bir vergi gibidir. Ayrıca, enflasyon iş ahlakını ve ödeme namusunu da bozar. Bugün bazı kişiler, parası olsa bile tedarikçiye ödemeyi geciktirip parasını yüzde 50 faiz ile bankada çalıştırmayı tercih edebiliyor. Enflasyon insanları buna itiyor ve sistemi bozuyor.

Enflasyon, aynı zamanda öngörülebilirliğin de önündeki en büyük engel. Yatırım yaparken veya işinizi büyütürken, enflasyon yüzde 20 bile olsa istikrarı görmek istersiniz.

ESİAD'ın çalışmalarında Ekonomi Gözlem Grubu'nun önemi hakkında neler söylemek istersiniz?

ESİAD'da yaklaşık on beş yıldır Ekonomi Gözlem Grubu başkanlığını yürütüyorum.

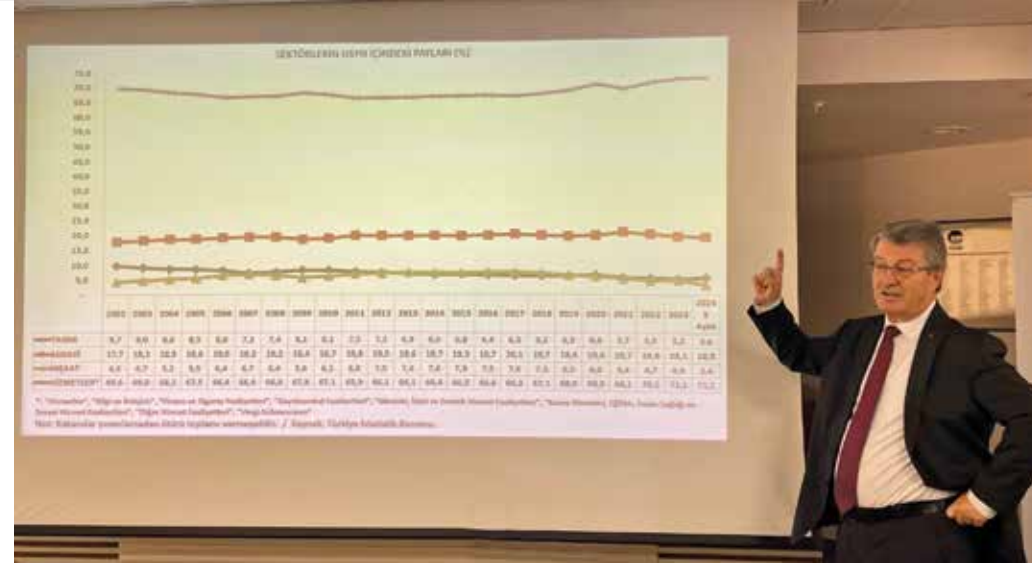
Bu süre zarfında düzenli çalışan bir grup olduk. Grubumuzda kendi alanında uzman 27 üyemiz var. finans, vergi ve reel sektörden hayatın içinde olan çok kıymetli arkadaşlarımız. Grubumuz, ekonomi politikalarıyla ilgili olarak ESİAD'ın Hükümete veya ilgili Bakanlıklara sunulmak üzere hazırladığı görüşlere temel teşkil eden çalışmalar yapıyor. Zaman zaman olumlu sonuçlar alıyoruz.

Çünkü tamamen teknik ve rakamlara dayalı çalışıyoruz, siyaset yapmıyoruz. Yılda iki kez, üyelerimize ve basına açık olarak Türkiye ekonomisi, Dünya ve İzmir ekonomisi hakkında değerlendirmeler yapıyoruz.

ESİAD'ın 2025 yılı üye anketinin sonuçlarını kısaca şöyle özetleyebilirim. ESİAD üyeleri önümüzdeki dönemde iş dünyasını bekleyen en büyük riskin **“jeopolitik riskler”** olduğunu belirtirken, bu alandaki sıralama finansmana erişim, kurlardaki belirsizlik, yüksek faiz, öngörülebilirlik, ticaret savaşları şeklinde devam etti. Ankete katılanlar, öncelik verilmesi gereken konuları ise **“Ekonomik istikrar, öngörülebilirlik ve finansmana erişim”** olarak sıraladı. Ankete göre, iş dünyasının yatırım kararını etkileyen en önemli konunun maliyetlerdeki artış ve bunun piyasaya yansıtılamaması olduğu görüldü. Finansmana erişim, kurlardaki belirsizlik, teşvikler ve vergi sistemleri de yatırım kararını etkileyen diğer unsurlar oldu.

Anket katılımcılarının 2025 yılı enflasyon beklentisi ise TÜFE'de yüzde 37,5, ÜFE'de yüzde 33,4 şeklinde gerçekleşti. Katılımcıların 2025 yılı sonundaki dolar beklentisi 44,47 TL olurken, euronun da 2025 yılı sonunda 47.42 TL'ye yükseleceği tahmin edildi. İş dünyasının 2025 yılında kısa vadeli kredi faiz beklentisi yüzde 39,2'yi buldu. İşsizlik oranını yüzde 11,2 bekleyen ESİAD üyelerinin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) tahmini de yüzde 3,1 oldu.

ESİAD üyeleri, **“İzmir'de öncelik verilmesi gereken en önemli yatırım nedir”** sorusuna geçen yıl olduğu gibi bu yıl da **“Şehir içi ulaşım”** yanıtını verdi.

“Türkiye Ekonomisine İlişkin Değerlendirmeler ve 2025 yılı Üye Beklenti Anketi Sonuçları” toplantısı

Öncelik verilmesi istenen yatırımlarda ikinci sırayı **“2. Çevreyolu”** aldı. İkinci Çevre Yolu Projesi, Aliğa'dan başlayıp Bornova-Manisa Yolu'na, İstanbul ve Aydın otoyollarına bağlanacak bir proje. Devletimiz şu an projelerini hazırlıyor, bildiğim kadariyle.

Bu alandaki sıralama, kentsel dönüşüm projeleri, İzmir Körfezinin temizlenmesi ve rehabilitasyonu, limanların geliştirilmesi, dijital altyapı yatırımları, metro-raylı sistem ağının genişletilmesi, ihtisas organize sanayi bölgeleri, tarımsal dönüşüm şeklinde gerçekleşti. ESİAD üyeleri İzmir Körfezi'nde köprü geçişine sıcak bakmıyorlar. Bunun yanlış olduğunu düşündükleri için değil, öncelikle 3-5 milyar dolar bir kaynak ile İzmir'in altyapı sorunlarının çözülmesi gerektiğini düşünüyorlar.

Ankete katılanlara göre, 2025 yılında İzmir'de yatırım potansiyeli olan ilk 4 sektör de sırasıyla enerji, turizm, sağlık, inşaat ve gayrimenkul oldu.

Limanların büyütülmesi de önemli bir konu. Aliğa ve Nemrut önemli boyutlara geldi. Çandarlı limanı da devam ediyor. İzmir Alsancak Limanı'nın kapasitesi artırılmalı ve derinleştirilmeli ki, yeni nesil büyük gemiler gelebilsin. Limanın derinleştirilmemesi, uzun vadede Körfez'in kara haline gelmesi anlamına gelir. İzmir bir liman kentidir. Liman olmayınca kıymeti anlaşılar.

2025-2026 yılı çalışma programınızda önceliklendirdiğiniz gündem maddeleri neler?

İzmir ve Ege Bölgesi özelinde çalışıyoruz. İzmir'in kuvvetli yönlerini ve fırsatlarını iyi değerlendirmek gerekiyor. Şehirde kümelenmenin yetersizliği, şirket ölçeklerinin büyütülmesi, beyin göçünün önlenmesi ve tarımın önceliklendirilmesi hususlarına yönelik çalışmaları yürütüyoruz.

İzmir, tarım ve hayvancılıkta Türkiye'nin ikinci büyük şehri. Dikey tarıma, tarımda teknoloji yatırımlarına ve verimliliği artırma başlıklarına odaklanmalıyız. Yapacak çok iş var. İzmir'de bunu yapacak altyapı ve insan gücü var. ●

ESİAD bünyesindeki Hukuk Çalışma Grubu Başkanı Avukat Ali Topçu:
Adalet varsa zenginlik vardır. Güven varsa yatırım vardır. Hukuk varsa kalkınma vardır

“Hukuk varsa güçlü ekonomi vardır”

“Çalışma gündemimizi belirlerken hem mevcut pratik sorunları hem de geleceğe yönelik yapısal reform ihtiyacını göz önünde bulundurarak, ESİAD’ın vizyonuna uygun şekilde iş dünyasına rehberlik edecek, çözüm ve politika önerileri içeren çalışmalar yürütmeyi esas alıyoruz”

Ekonomik refah ve sürdürülebilir kalkınma için hukukun üstünlüğü vazgeçilmez bir mihenk taşı... Peki, bu mihenk taşı, sanayinin ve ticaretin çarklarını nasıl döndürüyor? ESİAD Hukuk Çalışma Grubu Başkanı Avukat Ali Topçu ile hukukun ekonomik büyümeyle olan derin ilişkisini ve iş dünyasına sunduğu güvenceyi bütün yönleriyle ele aldık. Topçu, hukuki güvenin yatırım ortamını nasıl şekillendirdiğini, Türkiye’nin bu alandaki konumunu ve ESİAD’ın iş dünyasına rehberlik eden çalışmalarını anlattı. Hukuk olmadan büyüyen ekonominin, eşitsizliği beraberinde getireceğine dikkat çeken Topçu, hukukla büyüyen ekonomide ise refahın paylaşıldığını vurguladı.

Ekonomik kalkınmada hukukun rolü nedir?

Hukuk, sanayinin görünmeyen ama belirleyici altyapısıdır. Sanayinin gelişmesi için sadece finansal kaynak, iş gücü ve teknoloji değil; sağlam, adil ve öngörülebilir bir hukuk düzeni de gereklidir. Modern devletlerin ekonomik kalkınmasında hukukun üstünlüğü, sadece adaletin

tesisiyle sınırlı kalmayan, doğrudan ekonomik performansı da etkileyen kritik bir unsurdur. Dünya Bankası, OECD ve World Justice Project gibi kurumların verileri, hukukun üstünlüğü endeksi yüksek ülkelerin kişi başı milli gelirden de üst sıralarda yer aldığını göstermektedir. Bu durum, hukuk ile ekonomi arasında doğrudan ve güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.

Hukukun üstünlüğü, devletin tüm organlarının, yurttaşların ve özel sektörün hukuk kurallarına tabi olması, yargının bağımsız olması, idarenin keyfi davranamaması, temel hak ve özgürlüklerin korunması anlamına gelir. Bu ilke; güven, şeffaflık, hesap verebilirlik ve öngörülebilirlik ortamı yaratır. Hukukun üstün olduğu ülkelerde yatırımcı, mülkiyet hakkının ve sözleşme güvencesinin korunduğunu bilir. Mahkemelerin bağımsız ve etkin çalışması, yatırım risklerini azaltır. Bu durum, yerli ve yabancı yatırımları artırır, üretimi ve istihdamı destekler.

Hukuki düzenin net ve öngörülebilir olması, bürokrasiyi azaltır. Sözleşme icrası, iflas süreçleri, ticaret hukuku gibi konularda iyi işleyen bir hukuk sistemi, işletmelerin daha hızlı büyümesini sağlar. Hukukun zayıf olduğu ülkelerde kayıt dışı ekonomi artar; bu da vergi gelirlerini düşürür, sosyal güvenlik sistemini bozar.

Oysa güçlü bir hukuk sistemi, denetim mekanizmalarıyla kayıt dışılığı azaltarak daha sağlıklı bir büyüme sağlar. Hukukun üstünlüğü sayesinde oluşan güvenli yatırım ortamı, istikrarlı büyüme ve güçlü kurumlar; sanayi üretimini ve ihracatı artırır. Yüksek katma değerli sektörlerin gelişmesini sağlar. Yenilik ve Ar-Ge yatırımlarını teşvik eder.

Sonuç olarak kişi başına düşen gelir artar, yaşam kalitesi yükselir. WJP (Word Justice Project) Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 2024 verilerine göre ilk beş sıradaki ülkeler Danimarka, Norveç, Finlandiya, İsveç ve Almanya’dır. Türkiye 142 ülke arasında 117. sıradadır. Bizim üzerimizde 116. sırada Honduras, 115. sırada Angola, 114. sırada ise Nijer vardır. Bu tablo, hukukun üstünlüğü endeksinde üst sıralarda yer alan ülkelerin ekonomik açıdan da gelişmiş olduğunu, en zengin ülkelerin hukukun en güçlü olduğu ülkeler olduğunu açıkça göstermektedir.

Hukukun üstünlüğü, sadece adaletin değil, refahın da temelidir. Yüksek gelirli toplumlar, yalnızca ekonomik stratejilerle değil; aynı zamanda güçlü bir hukuk sistemi, bağımsız yargı ve şeffaf yönetim anlayışıyla kalkınır. Hukuki güvenin sağlandığı ülkelerde sermaye birikimi, üretim ve teknoloji yatırımları artar; bu da doğrudan kişi başına milli geliri yükseltir. Adalet varsa zenginlik vardır.

Güven varsa yatırım vardır. Hukuk varsa kalkınma vardır. Hukuk varsa, güçlü ekonomi vardır. Şunun da altını çizmek isterim, Hukuk olmadan ekonomi büyürse, eşitsizlik artar. Hukukla büyürse, refah paylaşılır. Özellikle petrol, doğal gaz gibi yer altı zenginliklerinden dolayı ekonomisi büyüyen orta doğu ülkelerinde hukuk olmadan büyüme olduğundan bu devletlerin vatandaşlarının küçük bir oranı refah içinde yaşarken büyük bir bölümü refaktan pay alamamaktadır.

ESİAD bünyesindeki çalışma gruplarınızın genel olarak önemini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu grupların ESİAD’ın misyonuna katkıları nelerdir?

Derneğimizin misyonu, ekonomiye, sosyal yaşama değer katan çalışmaları

Hukuk Çalışma Grubu’nun 5 başlıkta öncelikli gündem maddesi

1. İş Hukuku ve Çalışma Hayatındaki Yeni Düzenlemeler: İş güvencesi, esnek çalışma modelleri, uzaktan çalışma, işe iade süreçleri ve işveren yükümlülüklerine ilişkin değişiklikleri takip ediyor, üyelerimizi bilgilendirme ve yönlendirme çalışmalarını sürdürüyoruz.

2. Dijitalleşme ve Kişisel Verilerin Korunması: KVKK, yapay zeka ve dijital dönüşüm çerçevesinde oluşan yeni hukuki ihtiyaçlar, veri sorumlulukları ve iş dünyasının bu dönüşüme uyumu öncelikli analiz konularımız arasında yer alıyor.

3. Sürdürülebilirlik ve Uyumluluk: Yeşil mutabakat, çevre mevzuatı, etik iş ilkeleri ve şirketlerin uyum programları kapsamında hukuki altyapı ihtiyaçlarını ele alıyoruz.

4. Uluslararası Hukuk ve AB Uyum Süreci: Avrupa Birliği ile uyumlu mevzuat çalışmaları, gümrük birliğinin güncellenmesi ve uluslararası ticaret hukuku bağlamında değişen düzenlemeler gündemimizin önemli bir parçasını oluşturuyor.

5. Yargı Reformu ve Hukukun Üstünlüğü: Etkin, tarafsız ve erişilebilir bir yargı sisteminin oluşturulmasına yönelik reform süreçlerini yakından takip ediyor; iş dünyasını ilgilendiren uyuşmazlık çözüm mekanizmalarının hızlandırılması ve alternatif çözüm yollarının güçlendirilmesi konularını gündemimizde tutuyoruz.

ve güçlü kurumsal yapısıyla, katılımcı demokrasinin ve özel girişimciliğin gelişmesine katkıda bulunmak, iş dünyasının görüşlerini temsil etmek, baskı grubu işlevini başarıyla yerine getirmektedir. Derneğimiz bünyesindeki çalışma grupları ve yuvarlak masalar, uzmanlaşmış konu başlıkları etrafında şekillenen, bilgi üretimi ve politika geliştirme işlevini yerine getiren yapılarıdır. Bu grupların genel önemini size şöyle anlatayım.

Katılımcılığı ve temsili artırır: İş dünyasının farklı sektörlerinden gelen üyelerin aktif katılımıyla yürütülür, böylece dernek içinde çoğulcu ve katılımcı bir yapı oluştururlar.

Bilgi ve politika üretimi sağlarlar: Derneğin kamuya, devlete ve uluslararası aktörlere karşı tutum belirlemesini sağlayan bilgi ve öneri akışı bu gruplardan doğar.

Stratejik rehberlik sunarlar: Küresel ve yerel ekonomik gelişmeleri analiz eder, derneğin stratejik yönelimini belirlemede aktif rol oynarlar.

Köprü işlevi görürler: İş dünyası ile kamu yönetimi, akademi ve sivil toplum arasında bilgi ve deneyim aktarımı sağlarlar.

Yerelden küresele politika önerisi geliştirirler: Ege bölgesindeki sanayicilerin ve iş insanlarının sorunlarını tespit edip çözüm önerileri sunarak, bu önerilerin ulusal ve uluslararası düzeyde yankı bulmasına öncülük ederler.

Derneğin kamu nezdinde etkinliğini artırır: Hazırladıkları raporlar, düzenledikleri çalıştaylar, tematik toplantılar aracılığıyla derneğin “*baskı grubu işlevini*” başarılı şekilde yerine getirirler.

Hukuk Çalışma Grubu olarak çalışma konularınızı belirlerken hangi kriterleri göz önünde bulunduruyorsunuz? Gündeminizdeki hukuki meseleleri nasıl tespit ediyorsunuz? Hukuk Çalışma Grubu olarak çalışma konularımızı belirlerken, iş dünyasının güncel ihtiyaç ve beklentilerine katkı

sağlayacak çok yönlü kriterleri göz önünde bulunduruyoruz. Üyelerimizin karşılaştığı ortak hukuki sorunlar, mevzuat kaynaklı engeller veya uygulamada yaşanan aksaklıklar çalışma gündemimizin temelini oluşturmaktadır.

Grup üyelerinin sahadaki deneyimlerinden ve önerilerinden doğrudan beslenmekteyiz. Hukuki düzenlemelerin yatırım iklimi üzerindeki etkisini göz önünde bulundurarak, özellikle sermaye hareketliliği, sözleşme serbestisi, mülkiyet hakkı, yargı

bağımsızlığı gibi konularda gelişmeleri yakından izliyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemini, komisyon raporlarını ve kamuoyuna yansıyan yasa tasarılarını yakından takip ederek iş dünyasını etkileyebilecek her gelişmeyi analiz ediyoruz.

Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve AİHM Kararları: İçtihat değişiklikleri, önemli kararlar ve bunların iş dünyasına yansımaları, gündem oluşturma sürecimizin önemli bir parçasıdır.

Türkiye’nin Avrupa Birliği üyelik sürecine uyum çerçevesinde gelişen mevzuat değişiklikleri ve uluslararası hukuktaki eğilimler de, dikkate aldığımız kriterler arasındadır. Kısaca özetlersek; çalışma gündemimizi belirlerken hem mevcut pratik sorunları hem de geleceğe yönelik yapısal reform ihtiyacını göz önünde bulundurarak, ESİAD’ın vizyonuna uygun şekilde iş dünyasına rehberlik edecek, çözüm ve politika önerileri içeren çalışmalar yürütmeyi esas alıyoruz.

Diğer Yuvarlak Masaların görev alanlarına giren hukuki konularla ilgili faaliyetlerde bulunduğunuzu biliyoruz. Bu etkileşim süreci nasıl işliyor ve farklı çalışma gruplarından gelen talepleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Hukuk Çalışma Grubu olarak, ESİAD bünyesindeki diğer yuvarlak masalar ve çalışma gruplarıyla yakın iş birliği ve sürekli iletişim içinde çalışmayı çok önemsiyoruz.

HUKUK ÇALIŞMA GRUBU OLARAK, ESİAD BÜNYESİNDEKİ DİĞER YUVARLAK MASALAR VE ÇALIŞMA GRUPLARIYLA YAKIN İŞ BİRLİĞİ VE SÜREKLİ İLETİŞİM İÇİNDE ÇALIŞMAYI ÇOK ÖNEMSIYORUZ. DİĞER ÇALIŞMA GRUPLARINDAN ÇOĞUNLUKLA UYGULAMADA KARŞILAŞILAN SORUNLAR, MEVZUAT BOŞLUKLARI YA DA ÖNGÖRÜLEN YENİ YASAL DÜZENLEMELERLE İLGİLİ SORULAR GELMEKTEDİR.

Diğer çalışma gruplarından çoğunlukla uygulamada karşılaşılan sorunlar, mevzuat boşlukları ya da öngörülen yeni yasal düzenlemelerle ilgili sorular gelmektedir. Hukuk Çalışma Grubu olarak değerlendirmelerimizi bildiriyoruz. Bazı konularda ise dış uzman görüşleri veya akademik destek de alıyoruz. Ortak alanlarda çalışan masalarla zaman zaman birlikle toplantılar düzenliyor, özellikle keşif konularında (örneğin sürdürülebilirlik, dijitalleşme, iş hukuku, ticaret hukuku gibi) eşgüdüm sağlıyoruz. Bu karşılıklı etkileşim, aynı zamanda dernek içinde ortak akıl ve çözüm odaklı yaklaşımın güçlenmesini de sağlamaktadır.

Özellikle 2025 ve 2026 yılı yol haritanızda önceliklendirdiğiniz hukuki gündem maddelerini ve bu konulardaki hedeflerinizi detaylandırır mısınız? Örneğin, belirli yasa değişikliklerini veya sektörleri etkileyen hukuki gelişmeleri takip ediyor musunuz?

2025 ve 2026 yıllarına yönelik yol haritamızda; hem mevzuat

değişikliklerinin takibi hem de iş dünyasının bu değişimlere uyum sağlayabilmesi için somut rehberlik sunmak temel hedefimizdir. Bu süreçte sadece mevzuat takibiyle sınırlı kalmıyor, aynı zamanda üyelerimizin sesi olarak düzenleyici kurumlara yönelik katkı sunmaya, politika üretmeye ve

çözüm önerileri geliştirmeye devam ediyoruz. Hukuk Çalışma Grubu olarak yürüttüğümüz faaliyetler, yalnızca hukuki farkındalık yaratmakla kalmayıp, iş dünyasının karar alma süreçlerine yön vermekte ve toplumsal düzeyde daha adil, öngörülebilir bir hukuk ortamının oluşmasına katkı sağlamaktadır.

Hukuk Çalışma Grubu olarak gerçekleştirdiğiniz faaliyetleri somut örneklerle anlatır mısınız?

2023 ve 2024 yıllarında yürürlüğe giren esnek çalışma, uzaktan ve hibrit çalışma konuları, işçi işveren arasında en fazla ihtilafa konu olan kıdem-ihbar tazminatı uygulamaları, fazla çalışma, işten çıkarma prosedürleri, İŞKUR ve SGK iş yeri denetimleri gibi konularda düzenlediğimiz seminerlere konuşmacı olarak halen görevde olan Hakimlerimiz, İş Baş Müfettişlerimiz, Sosyal Güvenlik Denetmenlerimiz de katılmıştır.

İşverenlerimiz ve insan kaynakları yöneticilerimizin güncel mevzuata hızlı uyum sağlamasına destek olunmuştur. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında üyelerimizin karşılaştığı uyum sorunlarını analiz ederek birçok bilgilendirme toplantısı gerçekleştirilmiş, bu çalışmalar sonucunda birçok üyemiz idari para cezası riskinden kurtularak süreçlerini başarıyla revize etmişlerdir.

Tahkim ve alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri hakkında çok değerli hocamızın katılımı ile yapılan konferansla yargı sürecine gitmeden hızlı ve düşük maliyetli çözümlerin nasıl yapılacağına yönelik toplantı gerçekleştirilmiştir. Yine çalışma grubumuzun destekleri ile Yuvarlak Masalarımız tarafından dış ticaret yapan üyelerimiz için Avrupa Birliği ile yürütülen Gümrük Birliği güncelleme sürecinde ortaya çıkan menş

kuralları, çevre yükümlülükleri ve ticari standartlara ilişkin bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir.

Bu sayede ihracatçılarımızın, rekabet gücünü yitirmeden sürece hazırlıklı hale gelmesine faydalı olunmuştur. Kadın istihdamı, işyerinde ayrımcılık, çevre hukuku gibi sosyal içerikli konularda da yuvarlak masalarımızın çalışmalarına grubumuzca destek sağlanmıştır. ●

GÜVEN VARSA YATIRIM VARDIR. HUKUK VARSA KALKINMA VARDIR. HUKUK VARSA, GÜÇLÜ EKONOMİ VARDIR. ŞUNUN DA ALTINI ÇİZMEK İSTERİM, HUKUK OLMADAN EKONOMİ BÜYÜRSE, EŞİTSİZLİK ARTAR. HUKUKLA BÜYÜRSE, REFAH PAYLAŞILIR. ÖZELLİKLE PETROL, DOĞAL GAZ GİBİ YER ALTI ZENGİNLİKLERİNDEN DOLAYI EKONOMİSİ BÜYÜYEN ORTA DOĞU ÜLKELERİNDE HUKUK OLMADAN BÜYÜME OLDUĞUNDAN BU DEVLETLERİN VATANDAŞLARININ KÜÇÜK BİR ORANI REFAH İÇİNDE YAŞARKEN BÜYÜK BİR BÖLÜMÜ REFAHTAN PAY ALAMAMAKTADIR.

ESİAD Yayınlar Çalışma Grubu Başkanı Fatih Nail Aracı: ESİAD Yayınları, bilginin gücüyle iş dünyasına yön veriyor

Bilgi üreten ESİAD, İzmir'in geleceğine ışık tutuyor

“ESİAD yalnızca bir iş dünyası platformu değil, aynı zamanda bir düşünce kuruluşudur. İzmir iş dünyasında fikir üretmeye, sorgulamaya ve katkı sunmaya gönüllü herkesin burada yeri var. Çünkü biz inanıyoruz ki bilgi, ancak paylaşıldıkça değer kazanır ve toplumun geneline yayıldıkça gerçek bir dönüşüm başlatabilir.”

ESİAD Yayınlar Çalışma Grubu, derneğin bilgi üretme misyonunu destekleyen en önemli yapılardan biri olarak, üzerinde çalışılması kararlaştırılan alanlara ilişkin yayınların hazırlanması ve hayata geçirilmesi süreçlerinde görüş, öneri ve içerik katkısı sağlıyor. Kurumsal hafızayı kayıt altına almayı, düşünsel birikimi yazılı hale getirmeyi ve kamuoyuyla paylaşmayı hedefleyen bu çalışmalar, aynı zamanda ESİAD'ın düşünce kuruluşu kimliğini de pekiştiriyor.

Grubun son dönemde en yoğun mesai harcadığı projelerin başında, ESİAD'ın tarihini Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve siyasal dönüşümleriyle birlikte ele alan kapsamlı bir yayın geliyor. Titizlikle yürütülen bu çalışma, yalnızca bir kurum tarihini değil; İzmir ve Türkiye iş dünyasının son otuz yılına ışık tutan bir perspektifi de okuyuculara sunmayı amaçlıyor. 2026 yılının başında yayımlanması planlanan bu özel kitap, geçmişten bugüne bir yolculuk vadederken, geleceğe dair düşünsel bir zemin de hazırlıyor.

Yayınlar Çalışma Grubu ayrıca, ESİAD'ın periyodik yayını olan YAŞAM dergisinin içerik üretimi ve yayın süreçlerinde de aktif rol üstlenmeye devam ediyor. Gerek tematik sayılar gerekse röportaj ve analiz yazılarıyla YAŞAM, İzmir iş dünyasının sesi olmaya devam ediyor.

Yayınlar Çalışma Grubu Başkanı Fatih Nail Aracı, bilgi üretmenin stratejik önemine dikkat çekerek, *“ESİAD, yalnızca bir iş dünyası örgütü değil; İzmir iş dünyasının düşünce kuruluşudur. Bilgi üreten, düşünce geliştiren bir yapı olarak İzmir'in geleceğine ışık tutmaya çalışıyoruz”* dedi.

Öncelikle çalışma grubunuzun çalışmalarını ve ESİAD'ın genel vizyonu doğrultusundaki rolünü değerlendir misiniz?

Aslında bizim Yayınlar Çalışma Grubu ile Dergi Çalışma Grubu'nun faaliyet alanları zaman zaman kesişiyor; ancak odaklandığımız içerikler ve üretim biçimlerimiz birbirinden farklılık gösteriyor. Dergi Çalışma Grubu, ESİAD'ın periyodik yayını olan YAŞAM dergisinin hazırlık sürecine odaklanırken, biz daha çok uzun soluklu ve tematik yayınlara yöneliyoruz. Özellikle İzmir'in sanayi ve ticaret yaşamına dair bilgi üretimi, derinlemesine analizler ve tarihsel perspektif içeren yayınlar bizim alanımıza giriyor.

Şu anda üzerinde çalıştığımız en önemli projelerden biri, ESİAD'ın 33 yıllık tarihiyle Türkiye Cumhuriyeti'nin aynı dönemini birlikte ele alan kapsamlı bir yayın. Bu projeyi klasik anlamda bir kurumsal tarih kitabı olmaktan öteye taşımaya gayret ediyoruz. Sadece bir derleme ya da arşiv çalışması değil; aynı zamanda dönemsel tanıklıklarla örülmüş, Türkiye'nin yakın dönemine dair özgün bir bakış sunan, belge niteliğinde bir yayın hazırlıyoruz.

Hazırlık sürecinde çok ilginç ve kıymetli hikâyelerle karşılaştık.

ESİAD'ın yalnızca bir iş dünyası örgütü değil, aynı zamanda toplumsal gelişmelere duyarlı bir düşünce platformu olduğuna dair pek çok güçlü örnek var bu çalışmada. Bu yönüyle kitap, hem kurumsal belleğe katkı sağlayacak hem de kent ve ülke tarihine ışık tutacak.

Oldukça titiz bir hazırlık süreci yürütüyoruz. 2026'nın başında yayımlamayı hedefliyoruz. Bu nedenle, üzerinde çalışırken zaman zaman akademik bir yayın hazırlıyor gibi bir hassasiyetle ilerliyoruz. Çünkü biz bu çalışmanın sadece bugünün değil, gelecek kuşakların da başvuracağı bir kaynak olmasını arzu ediyoruz.

Bugüne kadar yayınlanan çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz?

ESİAD olarak yayıncılık faaliyetlerimizi, kurumsal belleğimizi güçlendirmek ve İzmir'in sosyal, kültürel ve ekonomik tarihine kalıcı katkılar sunmak amacıyla sürdürüyoruz. Bugüne kadar yayınladığımız her bir eser, yalnızca tarihsel birer belge değil, aynı zamanda ESİAD'ın İzmir'e ve ülke kamuoyuna sunduğu düşünsel bir katkıdır.

Bu kapsamda, kentin geçmişine ışık tutan ve onu özgün yönleriyle ele alan *“İzmir'in İzmir'i”, “İzmir 1900” ve “İzmir'de Ticaret Hayatı ve Çarşılar 1850–1930”* gibi nitelikli yayınları hayata geçirdik. Her biri, hem akademik hem de görsel içerikleriyle okuyuculara tarihsel bir yolculuk sunuyor.

Bunun yanında, geleceğe dönük perspektif içeren *“Ege İş Dünyası Gözünden Gelecek İzmir”* başlıklı kitapçık da ESİAD'ın sadece geçmişe değil, geleceğe dair fikir üreten bir kurum olduğunu ortaya koyuyor. Bu yayın, üyelerimizin İzmir'in potansiyeline dair görüşlerini yansıtarak, kent vizyonuna dair somut öneriler içermesi açısından da ayrı bir öneme sahip. Şu anda üzerinde çalıştığımız almanak projesi ise bu yayınların bir adım ötesine geçerek ESİAD'ın 33 yıllık serüvenini anlatıyor.

Okuyucularımız, Türkiye'nin yakın tarihindeki önemli dönemeçler ışığında, ESİAD'ın nasıl bugünlere ulaştığına tanıklık edecek. Bu eserle birlikte, kurum tarihini yalnızca bir kronolojiye indirgemek

yerine; dönemin ruhunu yansıtan hikâyeler, belgeler ve tanıklıklarla derinleştirilmiş bir anlatı kurmayı hedefliyoruz. Böylece hem bugüne hem de geleceğe kalıcı bir miras bırakmak istiyoruz.

Bu çalışmaların iş dünyasına ve topluma katkısını nasıl değerlendiriyorsunuz?

ESİAD olarak, toplumsal gelişim için düşünsel üretimin ve bilgi paylaşımının hayati önem taşıdığına inanıyoruz. Bilgi üreten, düşünce geliştiren bir yapı olarak İzmir'in geleceğine ışık tutmaya çalışıyoruz. Yayın faaliyetlerimiz de bu vizyonun önemli bir uzantısıdır. Bugün karşı karşıya olduğumuz pek çok toplumsal ve ekonomik sorunun çözümünde ihtiyaç duyulan en temel unsurlardan biri, nitelikli fikir üretimidir.

Sivil toplum kuruluşlarının temel işlevlerinden biri, toplumsal faydayı gözetken fikirler ve öneriler geliştirerek karar alıcı mekanizmaları beslemektir. Katılımcı bir demokrasi içerisinde, STK'ların düşünce üreten merkezler olarak kamu politikalarının şekillenmesinde katkı sunmaları büyük önem taşır. Bu katkının daha görünür ve etkili hale gelmesi, toplumun gelişimi açısından da son derece değerlidir. Fakat maalesef son yıllarda sivil toplum kuruluşlarının görüşleri yeterince dikkate alınmıyor. Bu da toplumun beslenmesini engelliyor ve yaşadığımız sorunların temel nedenlerinden birini oluşturuyor.

ESİAD Almanak dışında önceliklendirdiğiniz başka çalışmalar var mı?

Evet, almanak projemizin yanı sıra dijital

iletişim alanında da önemli adımlar atmayı hedefliyoruz. Günümüzde Instagram, LinkedIn gibi sosyal medya platformları, kurumların kamuoyuyla doğrudan temas kurabildiği en güçlü araçlar haline geldi. Biz de bu mecraları daha stratejik ve etkin bir şekilde kullanmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Ayrıca, üyelerimizle ve paydaşlarımızla daha düzenli ve içerik odaklı bir iletişim kurmak adına bir e-bülten sistemi üzerinde de çalışıyoruz. Bu sistem, sosyal medya ile entegre olacak şekilde tasarlanıyor ve ESİAD'ın görüşlerini, etkinliklerini ve yayınlarını daha geniş kitlelerle buluşturmayı amaçlıyor.

Henüz bazı projeler erken aşamada olmakla birlikte, dijital kimliğimizi daha güçlü ve görünür hale getirecek yeni uygulamaları hayata geçirmeyi planlıyoruz. Çünkü artık insanlar bir kurumu ya da yapıyı tanımadan önce dijital vitrinine bakıyor. Dolayısıyla bu alan, yalnızca iletişim değil, kurumsal kimliğin bir parçası haline gelmiş durumda. Biz de bu bilinçle hareket ediyor, dijital alanda da ESİAD vizyonunu

yansıtmak nitelikli içerikler üretmeyi önceliklendiriyoruz.

Yayıncılığın en ilgi çekici ve zorlayıcı yönleri nelerdir?

Yayıncılığın belki de en zorlayıcı yönü, özellikle günümüzün hızlı değişen ve hassas toplumsal ikliminde, kullanılan dili ve ele alınan konuları büyük bir dikkatle seçme gerekliliğidir. Tarafsız, kapsayıcı ve itidalli bir dil kullanmak, özellikle kurum yayınlarında vazgeçilmez bir sorumluluk haline geliyor. Bu da doğal olarak titizlikle yürütülen uzun soluklu bir içerik üretim süreci gerektiriyor.

Öte yandan yayıncılığın en kıymetli ve ilgi çekici tarafı, bilginin çoğaltılmasını ve paylaşılmasını sağlayarak kültürün aktarımına ve toplumsal hafızanın oluşumuna katkıda bulunmasıdır. Yayın yapmak, sadece bilgi üretmek değil; aynı zamanda bir medeniyet inşa etme sürecine katkı sunmaktır. Bir kitap basmak, yalnızca o bilgiyi yaymakla kalmaz, aynı zamanda yeni fikirlerin doğmasına, düşünsel gelişimin desteklenmesine ve ortak bir kültürün inşa edilmesine de vesile olur. Bu yönüyle yayıncılık, sadece iletişim değil, aynı zamanda kalıcılık, etki ve sorumluluk demektir. İşte bu da bizim için bu alanı hem zorlayıcı hem de son derece değerli kıyor.

ESİAD Yaşam Dergisi'nde baskılı yayına devam edecek misiniz?

Kesinlikle devam edeceğiz. Ben, basılı yayınların hâlâ çok değerli ve vazgeçilmez olduğunu düşünenlerdenim. Dijitalleşmenin getirdiği kolaylıkları elbette göz ardı etmiyoruz; ancak basılı bir yayının yarattığı etki, taşıdığı kültürel değer ve

bıraktığı kalıcılık farklı bir yerde duruyor. Baskılı yayınlar aslında bir mirastır. Sayfaları çevirmenin, kâğıt ve mürekkep kokusunu duymanın yarattığı hissiyatı, dijital ekranlarda bulamazsınız. Elinize bir kitap ya da dergi aldığınızda, sadece bilgi değil, aynı zamanda bir emeğin ve düşüncenin fiziksel karşılığıyla temas ediyorsunuz. Bu, kolay kolay yok olmayacak bir kültürdür ve bizim de bu kültürü yaşatmaya devam etmemiz gerekiyor.

YAŞAM dergisi, yalnızca güncel gelişmeleri ve analizleri değil; aynı zamanda ESİAD'ın birikimini, üyelerinin sesini ve kente dair ortak aklı da içinde barındırıyor. Bu nedenle, hem dijital mecralarda etkinliğimizi artırırken hem de basılı yayınımla kurumsal belleğe katkı sunmaya kararlıyız.

Yayıncılıkta gelecek trendleri nasıl görüyorsunuz? Dünya neyi konuşuyor, biz neresindeyiz?

Günümüzde yayıncılık çok hızlı bir dönüşüm içinde. Özellikle genel haber dergiciliği, dijital medyanın sağladığı anlık erişim ve hız nedeniyle eski etkisini yitiriyor. Artık insanlar güncel bilgiye doğrudan dijital mecralardan ulaşıyor; bu da klasik anlamda geniş kitleye hitap eden yayınların alanını daraltıyor. Ancak bu durum, yayıncılığın sonu anlamına gelmiyor-aksine, yeni bir evreye geçiyoruz.

Dünya genelinde dikkat çeken en önemli eğilim, ihtisas odaklı yayıncılık. Spor, sanat, fotoğraf, gastronomi, koleksiyonculuk ya da iş dünyası gibi belirli ilgi alanlarına yönelik, içerik derinliği yüksek, uzman görüşleriyle zenginleştirilmiş yayınlara olan ilgi artıyor. Çünkü bu tür yayınlar, internette dağınık biçimde bulunan bilgi, yorum ve ilanları organize ederek okuyucuya güvenilir, derli toplu bir kaynak sunuyor. Bu özellikleriyle hâlâ ciddi bir değer yaratıyorlar.

ESİAD olarak Cumhuriyetimizin 100. yılı için özel bir çalışma yaptınız. Bize biraz bahseder misiniz?

Cumhuriyetimizin 100. yılı vesilesiyle kalıcı bir armağan bırakmak istedik. Bu kapsamda uluslararası ödüllere sahip grafik sanatçısı Mahmut Soyer'in tasarladığı üç farklı anı pulunu PTT iş birliğiyle bastırdık. Atatürk'ün vizyonuna ve Cumhuriyetimizin değerlerine vurgu yapan bu pulların, hem koleksiyonerler hem de gelecek kuşaklar için anlamlı bir hatıra olacağına inanıyoruz.

Aynı şekilde alternatif formatlar, özellikle sesli kitaplar ve dijital yayın platformları da yükselişte. Sesli içerikler; ulaşılabilirlik, hız ve pratiklik açısından cazip hale geliyor. Ancak bu gelişmelerin basılı yayınların yerini tamamen alacağına inanmıyorum.

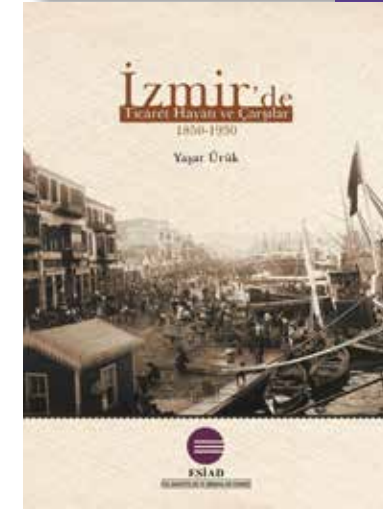
Özellikle belli bir yaşın üzerindeki okur kitlesi için kâğıda dokunmanın, sayfa çevirmenin ve fiziksel bir yayına sahip olmanın duygusal ve kültürel karşılığı hâlâ çok güçlü. Türkiye bu dönüşümün bir parçası olmakla birlikte, hâlâ hem geleneksel hem de dijital yayıncılığı birlikte yürütmeye çalışan bir denge arayışında. Bu da aslında bize bir avantaj sunuyor: Doğru içeriği, doğru mecra, doğru kitleyle buluşturduğumuz sürece yayıncılığın değeri ve etkisi devam edecektir. Önemli olan, değişen okuma alışkanlıklarını iyi analiz edip, hem içerik üretiminde hem de sunum biçiminde bu dönüşüme uyum sağlayabilmek.

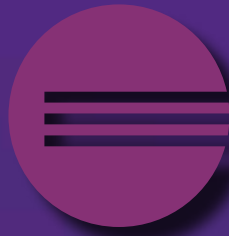
Son olarak, yayın çalışmaları grubu olarak sektöre ve okurlara vermek istediğiniz mesajları alabilir miyiz?

En temel mesajım, insanların bol bol kitap ve dergi okuması. Kitaplar ve dergiler, insanı bambaşka dünyalara götüren, düşünce ufku genişleten, kelime hazinesini zenginleştiren eşsiz araçlardır. Teknoloji bize hız ve erişim kolaylığı sunabilir; ama okumanın sağladığı derinlik, düşünsel süreklilik ve zihinsel gelişim hâlâ eşsizdir. O yüzden, bu alışkanlığı yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak hepimizin ortak sorumluluğu.

Kurumsal olarak da şunu vurgulamak isterim: ESİAD yalnızca bir iş dünyası platformu değil, aynı zamanda bir düşünce kuruluşudur. İzmir iş dünyasında fikir üretmeye, sorgulamaya ve katkı sunmaya gönüllü herkesin burada yeri var. Çünkü biz inanıyoruz ki bilgi, ancak paylaşıldıkça değer kazanır ve toplumun geneline yayıldıkça gerçek bir dönüşüm başlatabilir. Yayıncılık da tam olarak bu misyonun taşıyıcılarından biridir.

Dolayısıyla hem yayıncılık sektörüne hem de tüm okurlara çağırımız; düşünceye, bilgiye ve nitelikli içeriğe yatırım yapmalarıdır. Geleceği ancak böyle inşa edebiliriz. ●

ESIAD

EGE SANAYİCİLERİ VE İŞİNSANLARI DERNEĞİ